

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 1 april.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Peter Hultqvist* (S) av sagt sig uppdraget som ledamot i konstitutionsutskottet från och med den 8 april,

att *Veronica Palm* (S) av sagt sig uppdraget som ledamot i skatteutskottet från och med den 8 april och

att *Håkan Juholt* (S) av sagt sig uppdraget som ledamot i försvarsutskottet från och med den 8 april.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Peter Hultqvist som ledamot i försvarsutskottet samt Christin Hagberg som suppleant i civilutskottet och socialutskottet under Ann Arleklos ledighet.

Förste vice talmannen meddelade vidare att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält Michael Svensson som suppleant i kulturutskottet samt Mats Sander som suppleant i trafikutskottet och näringsutskottet under Jonas Jacobssons ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *från och med den 8 april* till

ledamot i försvarsutskottet

Peter Hultqvist (S)

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i kulturutskottet

Michael Svensson (M)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 7 april–6 maj* till

suppleant i civilutskottet
Christin Hagberg (S)

suppleant i socialutskottet
Christin Hagberg (S)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden 7 april–22 juni* till

suppleant i trafikutskottet
Mats Sander (M)

suppleant i näringsutskottet
Mats Sander (M)

4 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2010/11:116 och 117 till trafikutskottet
2010/11:120 till civilutskottet
2010/11:124 till finansutskottet

*Idrott, friluftsliv och
spel frågor*

5 § Idrott, friluftsliv och spel frågor

Föredrogs
kulturutskottets betänkande 2010/11:KrU7
Idrott, friluftsliv och spel frågor.

Anf. 1 PETER JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vill först yrka bifall till reservationerna 1 och 2 under punkterna 1 och 2. Vi har också två särskilda yttranden i betänkandet *Idrott, friluftsliv och spel frågor*.

Jag kommer i huvudsak att hålla mitt anförande till våra reservationer, men självklart är de övriga frågorna inom detta område oerhört viktiga.

I våra två reservationer tar vi upp orättvisorna och ojämlikheten. Vår första reservation handlar om det som nu sker i vårt samhälle. Möjligheten att aktivt delta i olika idrottsaktiviteter är i dag inte en självklarhet för många familjer i vårt land.

Det samhälle som nu växer fram med en politik där orättvisorna ökar och människors rädsla för att bli arbetslösa eller mista sin arbetsförmåga på grund av sjukdom eller arbetsskada och därmed få en inkomstförsäkring gör att prioriteringen blir att få dagen att gå ihop.

I många av dessa familjer finns det barn och ungdomar. Vilken start får de i sin dröm att bli en ny Zlatan eller Carolina Klüft? Vilken start får

de barnen när föräldrarna måste säga: Tyvärr, du kan inte åka med på friluftsdagen i skolan, för vi har inte råd.

I en tidningsartikel står det vad det i princip kostar under ett år för att vara med. För exempelvis ishockey är det 10 740 kronor, för ridsport 10 405 kronor, för fotboll 3 700 kronor, för innebandy 3 900 kronor och för golf 3 500 kronor. Har man ett, två eller tre barn i en familj är det oerhört stora pengar man måste avstå från. De möjligheterna finns inte hos många familjer i dag.

Detta kommer att leda till att Sveriges största folkrörelse idrottens ambition att alla barn och ungdomar ska få möjlighet att pröva på många idrotter för att hitta just sin idrott oavsett vilken situation föräldrarna befinner sig i blir mycket svår att uppfylla.

Därför vill vi i vår reservation skapa ett nytt handslag med idrottsrörelsen med inriktningen att bekämpa de orättvisor som nu växer fram. Målsättningen måste vara att behandla alla barn och ungdomar på ett likvärdigt sätt.

För visst är idrotten nyckel till integration i vårt samhälle. Jag har under hela mitt liv på olika sätt sysslat med idrott och friluftsliv. Finns det något mer underbart än att se ett knattelag spela fotboll? Bollen är som en magnet, och laget flyttar sig efter bollens position på plan var den än befinner sig. Man lär sig positioner, att spela back, vänsterytter och center. Sedan lär man sig att man är ett lag och respekterar varandra. Man gläds tillsammans vid en seger, och man är ledsen vid en förlust.

Detta är idrottens demokratiska och sociala funktion i samhället. Låt inte det gå förlorat genom att vi bygger upp ett samhälle där klyftorna växer och många barn inte får möjlighet att aktivt hålla på med idrott och friluftsliv.

Vår andra reservation handlar om hur jämställdhet inom idrotten utvecklas. Idrottsrörelsen har i nära 30 år arbetat med en jämställd idrott där jämställdhet ska genomsyra hela idrottsrörelsen. Riksidrottsförbundet konstaterar att det är långt kvar innan detta mål kan anses uppnått.

Kvinnor och män, tjejer och killar, behandlas olika när det gäller möjligheten till både träning och matchtider. Sexism och objektifiering inom idrotten drabbar främst kvinnor. Det är inte ovanligt att kvinnor uppmanas att uppträda i åtsmitande kläder för att tillfredsställa till exempel sponsorer.

Växjö Lakers herrlag gick i veckan upp i elitserien i ishockey. Jag gratulerar dem och önskar dem lycka till. Jag hade önskat att jag hade kunnat säga samma sak till deras damlag. Men tyvärr fanns inte pengar till det, så de fick inte gå vidare. Här tror jag att styrelsen i Växjö Lakers måste fundera vilka signaler detta skapar i samhället.

Riksidrottsförbundet antog en jämställdhetsplan 1989 som sedan återkommande uppdaterats. Olika projekt har genomförts, och RF har gett ut rapporten *Idrott, kön och genus*. Idrottsrörelsen har gjort mycket, men förbättringarna sker för långsamt.

Det behövs också förebilder inom idrotten som förhoppningsvis bryter ny mark. Därför blev jag både glad och stolt när fotbollsspelaren Anton Hysén kom ut med sin homosexualitet. Det visar på både mod och styrka. Kanske en ny generation nu växer fram som ser jämlikheten oavsett kön, etnicitet eller sexuell läggning som en tillgång och inte som ett hot.

Här måste regeringen vara mycket tydligare i sin bidragsgivning men också i sin uppföljning. Det får inte bara bli tomma ord, utan det måste få konsekvenser inom idrotten om inte fler steg tas framåt mot ett jämställt idrottsliv.

Fru talman! Till sist vill jag fråga: Vill ni borgerliga partier skapa en aktiv idrottspolitik? Jag saknar det lite i dag. Vad vill ni? Vad gör ni? Vad har ni för visioner? Jag hoppas att ni kommer att berätta det i dag i talarstolen.

Vi har ett idrottspolitiskt program som heter Klara-färdiga-gå! 25 steg framåt för idrotten. Programmet har en bredd. I stället för att ytterligare prioritera skattesänkningar för de redan rikaste rika, använd en del av pengarna till stöd för idrotten. Använd inte allihop, för då blir det väldigt mycket. Men gör det i stället för att fördela om pengarna från dem som inte har till dem som har.

Vi vill införa en anmälningsplikt till polisen för dömda huliganer inför matchdagar. Det kan vi komma överens om. Visst vill vi bekämpa huliganismen på fotbollsstadion, ishockeystadion eller var det än måste vara.

Vi har också skarpa förslag när det gäller förutsättningen för ett nationellt program för idrottsmän och idrottskvinnors möjlighet till en yrkeskarriär tillsammans med kommunen, staten och högskolan.

Jag räcker nu fram handen till er i de borgerliga partierna. Vågar ni anta den utmaningen ska vi skapa framtidens idrottspolitik tillsammans. (Applåder)

I detta anförande instämde Isak From (S).

Anf. 2 AGNETA BÖRJESSON (MP):

Fru talman! Inom ramen för kulturutskottets betänkande om idrott, friluftsliv och spelfrågor finns ett stort antal frågor. Jag kommer att fokusera på vår gemensamma reservation nr 2, som jag yrkar bifall till och som handlar om jämställdhet inom idrottsrörelsen. Jag ska också fokusera på det särskilda yttrande som Miljöpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna om trakasserier och diskriminering av hbt-personer.

Idrott är i sina bästa stunder något helt fantastiskt. Det är hälsa, rörelse, lag, samarbetsanda och frivilligverksamhet. Det kan vara otroligt spännande. Det binder samman oss på ett helt fantastiskt sätt, och det kan vara väldigt roligt.

Med detta sagt kan jag ha förståelse för att idrottsrörelsen i stort också speglar det samhälle och den verklighet vi lever i. Det samhället har dess värre fortfarande sina patriarkala och heteronormativa strukturer.

Problemen återfinns också på skolans område, där Skolverket så sent som i december i en kartläggning visade att undervisningen i idrott och hälsa inte alltid sker på lika villkor i skolan. Den fysiska aktiviteten består ofta av bollsporter, vilket tenderar att gynna just de idrottsaktiva pojkarnas intresse och prestationer i ämnet. Ibland används till och med särundervisning för att underlätta för framför allt flickor som inte tar för sig.

Samtidigt kan det inte vara rimligt att vi från politikens sida med våra skattemedel inte på alla möjliga sätt och vis försöker få våra gemen-

samma medel att gå till verksamheter och organisationer som verkar i ett syfte som är gynnsamt för ett mer jämställt och öppet samhälle. På så vis kan man nå ut till bredare grupper och därmed i förlängningen också till fler eftersom man då också skulle omfamna dem som i dag avstår på grund av att de helt enkelt inte vågar gå dit.

Ett problem när det gäller jämställdhet är att även om Riksidrottsförbundet intensivt jobbar med dessa frågor så verkar de inte på djupet vara säkra på att det verkligen behövs.

Det finns en lite äldre men ändå stark undersökning, från 2004, som heter *På lika villkor*. Där uppgav så många som 95 procent av specialförbundens ordförande att män och kvinnor redan i dag har samma möjligheter i klubbarna. 91 procent menade att statusen på kvinnors respektive mäns idrottande inom förbunden är likvärdig. Detta uppger man parallellt med att man år efter år visar att killar och män får mer resurser för sin idrott och att man år efter år har betydligt färre kvinnor än de 40 procent som man själv har beslutat att man vill ha i sina styrelser. Jag tycker att detta gör att vi borde stötta Riksidrottsförbundet och ställa hårdare krav. Jag yrkar därför bifall till reservation nr 2.

Jag har, precis som föregående talare, störts av Växjö och de otroligt starka signaler som ishockeyn där ger ut till Idrottssverige. Det är där helt okej för grabbarna att gå upp i de högsta serierna, men det är inte okej för tjejerna. Så kan det inte få fortsätta att vara år efter år på så många ställen.

Trots att det under de senaste åren har dykt upp en och annan idrottspersonlighet som har vågat vara något annat än rent heterosexuell visar fortfarande undersökningar att endast en tredjedel av de idrottsutövande hbt-personerna vågar vara öppna med sin sexualitet. Vi har i vårt gemensamma yttrande utvecklat vår syn på att det behövs betydligt mer fokus inom Riksidrottsförbundet på detta arbete för att få fler att våga stå upp för den de är.

Anf. 3 MATTIAS KARLSSON (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 5.

Vi ska i dag behandla betänkande KrU07 om idrott, friluftsliv och spelfrågor.

Idrottens betydelse för samhället kan knappast underskattas. Sverigedemokraterna känner stolthet över vårt lands breda och folkrörelsebase-erade idrottsrörelse och den betydelse som denna har inte bara för folkhäl-
san utan också för vårt lands demokratiska utveckling och sociala sam-
manhållning. Vi är naturligtvis också stolta över alla de fantastiska pre-
stationer som våra svenska idrottsmän och -kvinnor har stått för och
fortfarande står för. Trots att vi är ett litet land har vi länge stått oss väl i
den internationella konkurrensen.

Precis som fallet är med många andra goda ting har tyvärr också id-
rotten en mörkare baksida. Huliganismen är en sådan sak, som vi med
alla demokratiska medel måste bekämpa. En annan sådan sak är dop-
ningsproblematiken, som enligt vissa beräkningar direkt berör så många
som 50 000–100 000 människor i vårt land.

Sverigedemokraterna har lämnat ett särskilt yttrande i anslutning till
motion 222 som tar upp just denna problematik. I yttrandet lyfter vi fram
det faktum att dopningen inte bara utgör ett hot mot idrottslivet och en-

skilda individers hälsa utan också mot tryggheten i samhället eftersom vi vet att det finns ett intimt samband mellan dopning och olika former av våldsbrottslighet. Det är glädjande att regeringen nu är beredd att vidta nya åtgärder i kampen mot dopningen. Vi beklagar dock samtidigt att man inte har varit beredd att gå ännu längre när det gäller frågan om att skärpa straffen för dopningsbrott, så att de i ännu högre grad närmar sig straffskalan för narkotikabrott.

Vi beklagar också att vi i dag inte har möjlighet att fullt ut använda oss av ett av de viktigaste verktygen vi har i kampen mot dopningen, det vill säga gränsskyddet. Trots starkt begränsade befogenheter och resurser gör tullen redan i dag en stor insats mot dopning genom att varje år beslagta stora mängder dopningspreparat. De hade dock kunnat göra ännu mer om det inte hade varit för de begränsningar som vårt medlemskap i EU tvingar oss till.

De negativa effekterna av vårt medlemskap i den framväxande europeiska monsterstaten blev också tydliga under förra veckan då vi nåddes av beskedet från EU-kommissionen om att Sverige nu måste börja momsbelägga våra idrottsföreningar och andra ideella organisationer. Om vi inte genomför denna beordrade attack på vår idrottsrörelse och våra föreningar hotar kommissionen oss med böter.

Jag är glad över att det tycks finnas en samsyn över partigränserna när det gäller fördömandet och viljan att bekämpa detta vansinnesbeslut. Trots detta kan jag inte undgå att tycka att protestropen från de EU-vänliga partierna klingar inte bara en aning utan till och med ganska rejält falskt.

Det är helt enkelt inte trovärdigt att först arbeta för en union präglad av mer och mer överstatlighet och sedan utbrista i förvånade protestrop varje gång som denna union väljer att utnyttja den makt som vi har gett dem till att köra över våra nationella intressen. Momsfrågan är helt enkelt en logisk konsekvens av att ni frivilligt har skänkt bort vår självständighet. Vi har sett många liknande frågor tidigare, och vi kommer nog tyvärr att få se ännu fler i framtiden. Antingen står ni för att ni tycker att detta är en acceptabel ordning eller så ansluter ni er till vårt arbete för att återerövra det nationella självbestämmandet!

Fru talman! Sverigedemokraterna har valt att stödja motion 335 som behandlas i detta betänkande och som handlar om att främja arbetet med att ge äldre tillgång till idrott och friskvård över hela landet.

Att tidigt grundlägga sunda motionsvanor är oerhört viktigt och därför är det bra att det satsas förhållandevis stora resurser på barn- och ungdomsidrott.

Det är dock också mycket viktigt att vi satsar på att få ännu fler människor att motionera högt upp i åldrarna. Vi vet att idrott och friskvård kan motverka många åldersjukdomar, bidra till att förhindra fallolyckor och också till att bryta den ensamhet och sociala isolering som många av våra äldre tyvärr lider av.

Satsningar på idrott för äldre är dock inte bara bra för den enskilde. Det gynnar också hela samhället. Studier från bland annat det danska socialdepartementet har visat att satsningar på äldreidrott är en samhälls-ekonomisk vinst genom att det medför minskade vårdbehov. Den danska staten har tagit detta till sig och genomfört flera stora satsningar på idrott och friskvård för äldre.

Sverige har länge legat efter våra grannländer på det här området och det är bra att vi nu har börjat komma ut på banan genom den treåriga satsningen på hälsofrämjande arbete för äldre. Tyvärr tror jag inte att de befintliga åtgärderna räcker. Vi behöver inte bara vägledning och dialog utan också skarpa riktlinjer. Jag är också orolig för att de relativt små resurserna och det breda anslaget ska göra att äldreidrotten hamnar i bakgrunden, särskilt med tanke på att behoven är så stora.

Jag måste säga att jag blev förvånad när jag började fördjupa mig i denna fråga över hur oerhört stora de regionala skillnaderna är när det gäller satsningar på friskvård och idrott för äldre. I vissa kommuner gör man mycket ambitiösa satsningar som innebär att utbudet av fysiska aktiviteter för äldre är stort, varierande och nästan kostnadsfritt. I andra kommuner gör man i stort sett ingenting och satsar nästan inga pengar alls. Till exempel uppger PRO att man i nästan hälften av landets kommuner inte får något stöd alls för sin motionsverksamhet för äldre, och bristen på aktivitetslokaler är enorm.

Vi har fortfarande långt kvar till en situation där rätten till hälsa och livskvalitet på äldre dar inte är beroende av i vilken kommun man är bosatt. Tills vi har nått de målen tycker jag att vi ska beakta alla goda initiativ.

Anf. 4 TORBJÖRN BJÖRLUND (V):

Fru talman! Det här betänkandet berör idrott, friluftsliv och spelfrågor. Det kan tyckas vara relativt okontroversiellt när man läser det. Jag tycker dock att det finns några saker som är värda att ta upp där vi har lite skilda åsikter. Annars är idrott ett område där vi brukar vara rätt eniga. Det gäller framför allt värdet av idrotten.

Jag ska börja med att yrka bifall till reservationerna 2 och 3.

Idrotten, som är vår största folkrörelse, är relativt väl tillgodosedd när det gäller ekonomi. Det finns dock utrymme för mer stöd, framför allt till den alltmer trängda ideella sektorn. Den svenska idrottsrörelsen står i dag inför ett antal hot. Det gäller moms, andra skattefrågor och konkurrensfrågan, det vill säga att man ska kunna konkurrera privat inom idrotten med de förbund vi har i dag. Här tycker jag att vi alla måste ställa oss bakom idrottsrörelsen och värna den svenska modell som vi har. Det finns en svensk modell på andra områden också, men inom idrotten är den väldigt specifikt svensk och nordisk. Den har varit väldigt framgångsrik för oss både när det gäller att få många att idrotta och när det gäller att producera duktiga idrottsutövare. Vi har ju ett antal världsstjärnor.

Idrotten är naturligtvis en spegelbild av samhället i övrigt. Det innebär att de problem som vi brottas med i samhället också finns inom idrottsrörelsen. Jag skulle vilja ta upp några områden som jag tycker att vi bör belysa och lyfta fram och där vi kan samarbeta med idrotten på ett bra sätt. Jag som har hjärtat i idrottsrörelsen har också en förhoppning om att idrotten ska kunna föregå med gott exempel, lyfta upp vissa frågor och gå före för att utveckla samhället på de här områdena.

Fru talman! Jag vill börja med ekonomin. Idrotten får ett rätt stort stöd från den offentliga sektorn även om det har minskat lite grann jämfört med andra. Jag tror att staten bidrar med sammanlagt ungefär 1,8 miljarder. Det är inte den största bidragsgivaren, för det är kommunerna,

men det är ändå rätt mycket pengar. En del av de pengarna är villkorade, vilket jag tycker är mycket bra. Vi måste ha ett samspel med idrottsrörelsen där vi tar fram vad som är bra och vad som inte är bra.

Även idrotten påverkas av en utökad kommersialism. Vi har i dag en större privat sektor som också påverkar idrotten och idrottsrörelsen på ett många gånger negativt sätt. Det består av finansiering från företag, det vill säga sponsring, eller från utövarna själva som får betala för sin idrott. Peter Johnsson var tidigare inne på hur mycket dyrare det har blivit för var och en att idrotta. Det är naturligtvis en klassfråga.

I det här stödet från staten finns utvecklingspengar i form av Idrottslyftet, Handslaget och vad de nu kallas för. Det är en mycket bra verksamhet som kan utvidgas. Kärnan i detta är dock att idrotten själv lyfter upp de idéer som vi kan stödja och som gynnar en bra utveckling på de områden som vi alla tycker är viktiga. I dag går stödet via statsbudgeten, och det finns ingen anledning att ändra på det och gå tillbaka till något gammalt. Men jag tycker att idrottslyftspengarna ska vara mer fria. Riksidrottsförbundet ska uppmuntras att själva söka de här pengarna utifrån de kriterier som vi gemensamt tycker är bra. Det här är gångbart bara om vi har en kontinuerlig dialog med idrotten och framför allt med Riksidrottsförbundet. Det underlättar arbetet avsevärt. Det är bra. Vi ska inte lämna idrotten åt de kommersiella intressena utan ha det här utbytet även på den här nivån.

Fru talman! Det finns ett par områden där idrotten kan göra mer. Vi har, liksom i samhället i övrigt, knappast sett några framgångar under de senaste åren när det gäller jämställdhet. Jämställdhetsarbetet har faktiskt gått bakåt på vissa områden i samhället. Jag menar att man har samma problem inom idrotten. Det är relativt bra på barn- och ungdomsnivån. Vi har en utveckling mot fler tjejer och fler tjejidrotter som uppmärksammas, och det är faktiskt bäst på kommunal nivå.

Däremot är det framför allt när det gäller ledare, tränare och styrelseledamöter som vi har den stora bristen från bredd till elit inom idrottsrörelsen. Vi behöver många fler kvinnor på ledande positioner. Vi kanske kan sätta press på Riksidrottsförbundet att jobba med det för att vi ska få fler förebilder. Jag väntar egentligen bara på att vi ska få en kvinnlig förbundskapten för herrlandslaget i fotboll som Zlatan kanske kan brottas med lite grann i omklädningsrummet.

Vi bör också se upp för de sexistiska inslag som kan poppa i den mer och mer kommersialiserade idrotten. Det är en del av kommersialismen som vi måste se som negativ. Jag menar att det är en fara för den kvinnliga idrotten. Om den ska tas på allvar får man inte tillåta de här sexistiska inslagen. Här tycker jag att idrottsrörelsen själv kan ta krafttag. Det är en sak som de har jobbat med, och de kan göra ännu mer med vårt stöd.

Det finns också mycket att göra när det gäller trakasserier och diskriminering, precis som i samhället i övrigt. Det är väldigt betydande att det blev en så stor nyhet när Anton Hysén, som är en skapligt duktig fotbollsspelare på elitnivå, kom ut som homosexuell. Hade vi kommit längre hade det inte varit någon stor nyhet. Det hade varit naturligt att vara öppen med vilken sexuell läggning man har även inom idrotten. Nu blir det en stor nyhet, och det är betydande för hur de här sakerna hantearas inom idrotten. Det är jättebra att han gjorde det här. Det kan bli en

dörröppnare för fler att våga göra det så att vi får en utveckling åt rätt håll, men det måste också uppmuntras och jobbas med på ett speciellt sätt både från vår sida och framför allt från idrottens sida.

På de här områdena är det framför allt utbildningsinsatser och ett kontinuerligt arbete, med vårt stöd, från Riksidrottsförbundets sida som gäller. Vi kan kräva att idrotten gör mer, men vi behöver också ge vårt stöd, ekonomiskt och på annat sätt, i en dialog för att detta ska bli verklighet.

Fru talman! Jag vill ta upp en grundläggande fråga för idrottens överlevnad som egentligen inte berörs så mycket i betänkandet. Det handlar om den kommunala ekonomin. Peter Johnsson var inne lite grann på hur det ser ut i dag i vårt samhälle. Vi vet att det är kommunerna som är de ojämförligt största bidragsgivarna till idrotten. Det är bra. Jag tycker att det ska vara så. Det är där grunden finns, och där kan man jobba med det på ett bra sätt. Men vi vet också att allt fler kommuner har en ansträngd ekonomi. De statsbidrag som kommer till räcker inte för att fylla de luckor som finns i dag. Oavsett effektivisering och annat fattas det pengar till all verksamhet i många kommuner, och vi vet att idrotten kommer rätt långt ned på prioriteringslistan i den kommunala ekonomin. Att den här regeringen har prioriterat skattesänkningar har påverkat det här. Det är en konsekvens av den politik som förs här i riksdagen och av regeringen. Det behöver ändras. Vi måste ha in mycket mer pengar i den kommunala verksamheten, för det ger också effekter på idrottsområdet.

Fru talman! Avslutningsvis tycker jag att utskottet har behandlat de övriga delarna som tas upp i betänkandet om friluftslivet, den ideella sektorn och spelfrågorna på ett bra sätt. Det finns ett antal saker som jag skulle kunna lyfta upp här, men jag avstår från att göra det just nu. Vi vet alla värdet av friluftslivet och att det kommer att behöva jämföras med idrottsverksamheten. Jag tror att det kommer att ske så småningom.

Spelfrågorna lär vi återkomma till. Den delen avstår jag från att kommentera just nu. Om någon borgerlig ledamot tar upp dem kanske jag begär replik.

Anf. 5 AMIR ADAN (M):

Fru talman! I betänkandet behandlas 32 motionsyrkanden, och det finns 5 reservationer som alla berör idrotten. Av den anledningen väljer jag att fokusera på idrotten i mitt anförande.

Idrott i Sverige är i högre utsträckning än i de flesta andra länder till för alla som bor här oavsett social bakgrund och privata ekonomiska resurser. Detta är en svensk modell som vi fortsatt ska värna. Det är med omsorg om denna svenska idrottsmodell som regeringens stora satsning på 500 miljoner kronor årligen på Idrottslyftet ska ses. Denna satsning som sjösattes 2007 är en tydlig ambition och en uttalad önskan om att idrotten ska nå ännu fler och bli ännu bredare. Idrottslyftets huvudinriktning har varit att få barn och ungdomar att börja idrotta och att få fler att idrotta längre upp i åldrarna.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2011 angett att satsningen på Idrottslyftet bör få en fortsättning om 500 miljoner kronor årligen från och med 2011.

Fortfarande är det ont om pojkar i stallen och på gymnastikmattorna och ont om tjejer i hockeyhallarna. Det finns kvar gamla könsmönster

som måste brytas. Självklart har vi en hel del att jobba med. Vad gäller det grundläggande ekonomiska stödet får kvinnor och män samma stöd, men männen får generellt större sponsorintäkter och pengar från tv-rättigheter.

På RF-stämman i maj 2009 beslutades att ge Riksidrottsstyrelsen i uppdrag att utvärdera det hittillsvarande jämställdhetsarbetet och utifrån resultatet lägga fram ett förslag till ny plan på stämman i maj 2011. Vi bör därmed vänta och se vad resultatet av utvärderingen av RF:s tidigare jämställdhetsplan ger och hur den nya jämställdhetsplanen ska se ut för att ta oss vidare.

Det är viktigt att alla som vill idrotta ska ha rätt till detta. Därför antog RF-stämman 1995 idéprogrammet Idrotten vill. I programmet, som uppdaterades 2009, uttrycks tydligt att alla som vill ska ha rätt att vara med i föreningsdriven idrottsverksamhet oavsett nationalitet, etniskt ursprung, religion, ålder, kön eller sexuell läggning samt oavsett fysiska eller psykiska förutsättningar.

Den nya visionen och värdegrunden för idrottsrörelsen antogs på RF-stämman 2009 och medför att Sisu Idrottsutbildarna gör en utbildnings-satsning på värderingsfrågor inom idrotten. Under dessa utbildningar tas hbt-frågorna upp. Under 2011 är Sibus mål att 2 500 föreningar ska jobba med dessa värderingsfrågor. Det var ett stort medialt intresse när Anton Hysén gick ut med att vara homosexuell. Jag tror och hoppas att detta är ett steg i rätt riktning. Ungdomar behöver förebilder att relatera till.

Slutligen, fru talman, är Sverige fantastiskt när det gäller idrott. Vår bredd bidrar till bättre folkhälsa och fostrar den uppväxande generationen i ansvarstagande och social träning. Med dessa ord vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet KrU7.

(Applåder)

Anf. 6 PETER JOHNSON (S) replik:

Fru talman! Jag vill följa upp den fråga som jag ställde i mitt anförande. Ser du, Amir, den utveckling som sker i samhället i dag? Ser du vilka konsekvenser det kan få långsiktigt? Oerhört många människor, familjer, lever i dag under knappa omständigheter och har svårt att få det hela att gå ihop när kostnadsutvecklingen för att utöva idrott blir dyrare och dyrare för varje år. Om vi har ett samhälle som rivs isär tappar vi många, kanske en Zlatan eller en Carolina Klüft eller någon annan, ur framtidens ungdomsgeneration som skulle bli våra nya stjärnor. Ser du den utvecklingen? Om du ser den, vad vill du då göra åt det?

Anf. 7 AMIR ADAN (M) replik:

Fru talman! Jag ser inte den bild som du målar upp, Peter Johnson. Jag har inte samma uppfattning som du tydligen har om hur Sverige ser ut. Däremot kan jag säga att om man jämför vår satsning Idrottslyftet med det förslag som ni hade gällande Handslaget ser jag ingen skillnad mer än att vi har satsat det dubbla jämfört med vad ni satsade på Handslaget.

Jag har en fråga till dig, Peter Johnson. Vad är skillnaden mellan ert förslag om Handslaget mot vårt Idrottslyftet, förutom att ni inte nämner någon summa i er motion?

Anf. 8 PETER JOHNSON (S) replik:

Fru talman! Handslaget kom först och sedan kom Idrottslyftet. Ni tog så att säga över själva förslaget. Ni har ändrat på begreppen på flera politiska områden. I stället för folkrörelse säger ni det civila samhället. Det kommer av en diskussion om att "avsossifiera" Sverige gällande ord och begrepp. Det är alltså ingenting konstigt rent generellt. Ni byter bara till ett annat ord, men det är fråga om samma sak.

Vi vill kraftsatsa ytterligare, och det pekar vi på i vårt program. Jag bjuder in er till en diskussion om att öka anslaget till Idrottslyftet, eller till Handslaget. Vi ser de långsiktiga konsekvenserna i ett samhälle där utanförskapet och barnfattigdomen ökar. Det är så det ser ut i dag. Jag hoppas att vi tillsammans kan åka ut och titta på den verklighet som finns utanför Stockholm, i hela landet, och att vi kan skapa en idrottspolitik som står för den framtida inriktningen, kan skapa möjligheter för det svenska idrottsundret.

Idrottsundret kom från folkhemsbygget som skapade förutsättningar för många ungdomar att satsa på, pröva på, sin idrott genom att skolan hade många aktiviteter, såsom friluftsdagar. I dag drar skolan ned på dessa aktiviteter eftersom man vill satsa på de teoretiska ämnena. Jag tror att teori, praktik, fysik och folkhälsa behöver hänga ihop för att vi ska få duktiga ungdomar som växer upp till demokratiska vuxna individer i samhället. Det är den verkligheten jag hoppas att Amir Adan ser och att vi kan föra ett resonemang om hur utvecklingen ska ske mot ett bättre, starkare och mer jämställt Sverige.

Anf. 9 AMIR ADAN (M) replik:

Fru talman! Jag åker mer än gärna runt med Peter Johnson och kollar hur det ser ut i Sverige. Då kanske vi får en gemensam bild.

Min fråga är dock hur mycket mer ni hade tänkt satsa på anslaget, Peter Johnson. Ni skulle tydligen satsa mer än vad vi i dag satsar på Idrottslyftet.

Anf. 10 HANS BACKMAN (FP):

Fru talman! Idrotten är en stor folkrörelse och en viktig del av våra liv. Det är både stimulerande och roligt att vi har en så bra och aktiv idrottsrörelse i Sverige. Det är dessutom bra för folkhälsan.

Jag ska börja med att yrka bifall till betänkandet KrU7 *Idrott, friluftsliv och spelfrågor*. Satsningen Idrottslyftet är inne på det sista av totalt fyra år. 500 miljoner kronor har utbetalats årligen, sammanlagt 2 miljarder. Huvudinriktningen har varit att få barn och ungdomar att börja idrotta och att få fler att idrotta längre upp i åldrarna. Arbetet har utgått från ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv för att på så sätt öppna dörrarna för fler. Därför har man arbetat med att utveckla förbund och föreningar, att öka tillgängligheten till anläggningar och idrottsmiljöer, att rekrytera och utveckla ledare och att samverka med skolan.

I Idrottslyftets riktlinjer för ökad tillgänglighet till anläggningar och idrottsmiljöer står att Riksidrottsförbundet, RF, ska ha stor öppenhet för nytänkande och alternativa former av idrottsmiljöer. Inom ramen för detta stöd har RF, som framgår av betänkandet, beviljat medel till ett par skateboardparker. Dessutom har RF initierat drive-in-idrott, som genomförts i sju distrikt och i totalt 17 olika områden. Drive-in-idrott kan besk-

rivas som organiserad spontanidrott och riktar sig i första hand till icke-idrottsaktiva ungdomar och till områden som har en ungdomsrelaterad helgproblematik. Det är ett sätt att erbjuda ungdomar en meningsfull fritidsverksamhet.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2011 angett att satsningen Idrottslyftet bör få en fortsättning och att 500 miljoner kronor ska avsättas årligen från 2011. Den fortsatta satsningen bör enligt regeringen ha en ännu närmare koppling till skolans arbete för att främja fysisk aktivitet och goda motionsvanor. Satsningen bör enligt regeringen breddas till att även stödja andra typer av motionsaktiviteter än idrott, till exempel genom samverkan med friluftsförbund. Som framgår av betänkandet har RF till regeringen lämnat en övergripande beskrivning av hur man vill arbeta vidare med Idrottslyftet under den kommande 18-månadersperioden. Där framgår att man har målsättningen att arbeta i den riktning som regeringen föreslagit, med de intentionerna.

RF anger att det finns anledning att tydliggöra och stärka förbundens och föreningarnas prioriteringar av verksamhet för ungdomar samt att satsningen dessutom måste få en starkare fokusering på mångfald så att olika grupper i samhället bättre inkluderas i verksamheten. RF anger vidare att de fortsatta satsningarna tydligare ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv och att flickors och pojkars möjlighet till lika villkor bättre ska uppmärksammas och tillgodoses. Det är viktigt även ur ett jämlikhetsperspektiv.

När man, fru talman, tittar på detta med jämställdheten inom idrotten ser man att det finns mer att göra, även om mycket görs. Det framgår att idrottsrörelsen har som mål att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter på alla nivåer och inom alla områden samt att deras idrottsutövande ska värderas lika. Dessutom finns delmålet om att inget kön ska vara representerat med mindre än 40 procent i styrelser och på ledande positioner. I fråga om styrelserepresentation har RF konstaterat att det målet inte har uppnåtts.

På RF-stämman i maj 2009 beslutades därför att ge Riksidrottsstyrelsen i uppdrag att utvärdera det hittillsvarande jämställdhetsarbetet och utifrån resultatet av utvärderingen till den nu nära förestående stämman lägga fram ett förslag till ny plan. Det är viktigt att idrottsrörelsen fortsätter med jämställdhetsarbetet framdeles.

När det gäller frågan om resurser får enligt RF kvinnor och män samma grundläggande ekonomiska stöd. Men eftersom det är fler pojkar och män än kvinnor inom idrotten blir det i kronor räknat mer till pojkar och män. Det är värt att ha det i beaktande också. Samtidigt vill vi ha ännu fler flickor och kvinnor som idrottare, så att man därmed uppnår samma summa.

Beträffande frågan om flickor får sämre träningstider än män kan konstateras att det i forskningsrapporter som nyligen gjorts av RF utifrån en modell av vilka tider som är mest attraktiva har visat sig att flickor och pojkar får ungefär lika bra träningstider. Detta är mycket positivt, efterlängtat och glädjande. Jag har själv två döttrar som idrottare och har märkt tendensen att det blir bättre.

Jag skulle också vilja uppmärksamma det positiva arbete som nu ska göras för att Sverige ska få fler stortävlingar, fru talman. I en unik satsning samarbetar Stockholm, Göteborg, Malmö samt Jämtland och Härje-

dalen under namnet Sweet Spot Sweden i en internationell lansering av Sverige som det framtida landet för stora idrottsevenemang. Om detta kan vi läsa i *Idrottens Affärer*. Där har man även tagit upp att regeringen anslagit 10 miljoner kronor för att främja internationella evenemang i Sverige via ett beslut som nu är drygt ett år gammalt. Nu kommer pengarna till användning. Via ett förhöjt anslag för stöd till idrotten har Riksidrottsförbundet från och med 2010 uppgiften att hantera de här miljonerna.

Det var i propositionen *Statens stöd till idrotten* som regeringen bedömde att det är viktigt att främja internationella idrottsevenemang i Sverige, särskilt sådana evenemang som bidrar till att idrottsliga och andra positiva värden uppstår. Behovet av stöd till arrangörer för att fler internationella evenemang inom skilda områden ska förläggas i Sverige har uppmärksamats här i riksdagen i många olika sammanhang. Konkurrensen om dessa evenemang är större och större. Inom idrottsområdet är det väldigt hård konkurrens. Det gäller hela kultursektorn, men just idrotten har särskilt tuff konkurrens.

RF har inte egna pengar till att finansiera sådan här marknadsföring, men de 10 miljonerna från regeringen räcker en bra bit. Nu kommer de att användas genom att de fyra aktörerna också anslår egna pengar, men även genom att man har en PR-grupp som ska verka på internationella evenemang och som tittar över möjligheterna att berätta om Sveriges styrka och Sveriges förmåga att arrangera internationella evenemang. Detta är den slagkraftigaste satsning på att få hit internationella evenemang som gjorts sedan försöken att få hit OS till Sverige.

Att få internationella evenemang till Sverige är viktigt därför att det är en oöverträffad möjlighet att visa upp landet, idrotten, en stad och en region. Detta är en sak som man har uttalat är viktig, och det har vi också tidvis talat om här i riksdagen. Besökarna kommer till staden och landet för att titta på tävlingarna. De spenderar såväl tid som pengar, och ofta kommer de tillbaka. Många städer och länder har insett detta och satsar därför mycket pengar på att få evenemang till sitt land. Nu ska vi därför visa upp vår styrka på idrottsevenemanget Sport Accord Convention, en mötesplats för alla länder, i London i april 2011 och i Quebec i maj 2012.

Det har visat sig hur viktigt det är att ha stora tävlingar i Sverige. Inte minst gäller det framgångarna med handbolls-VM, som hölls i Sverige i år. Det var en publikfest med sportsliga framgångar som ledde till ett rejält uppsving för handbollsintresset i Sverige. Dessutom visar den första sammanställningen att handbolls-VM 2011 gav en ekonomisk jackpot till svensk handboll. Nu ska Handbollförbundet fördela vinsten på tre huvudområden: fortsatt satsning på talangutveckling för att kunna behålla Sveriges position i världstoppen, direkta satsningar i rekryterings- och utvecklingsarbetet för att ta vara på VM-succén samt medel till en fond för framtida behov. Om detta kan vi också läsa i *Idrottens Affärer*. Det känns skönt att veta att handbollen på detta sätt kan fortsätta att utvecklas, vilket förstås också kommer att leda till att fler av våra barn och unga kommer att få inspiration till att börja spela handboll.

Anf. 11 TORBJÖRN BJÖRLUND (V) replik:

Fru talman! När Hans Backman står här och pratar lyfter han fram vissa frågor som jag tycker är belysande för hur den borgerliga allians-

regeringen egentligen tänker. En sak som han lade mycket tid på var Idrottslyftet. Men vi ska komma ihåg att Idrottslyftet är utvecklingspengar. Det är jättebra pengar; det finns behov av dem. Men den grundläggande verksamheten bygger inte på sådana pengar.

Det är ingen som har kommenterat detta med kommunernas ekonomi än, vad jag vet. Peter Johnsson var inne på hur det ser ut i verkligheten. Vilken verklighet bygger vi i dag? Vilket samhälle bygger vi? På något sätt ska vi motverka en sak med utvecklingspengar när den grundläggande politiken leder åt ett annat håll. Den motsättningen finns i den borgerliga politiken. Det skapar samhällen med större klyftor och med fler människor som inte har pengar att lägga på idrott. Vi tar ifrån dem möjligheten att få stöd och pengar till att idrotta. Det är det som är problematiken. Man klär in detta i vackra ord; detta ska alla komma i åtnjutande av. Men i praktisk politik blir det på ett annat sätt. Detta är oerhört stötande på många sätt.

Likadant är det när man kommer in på stora idrottsevenemang. Jag tycker att de är jättebra, men man måste också komma ihåg att i den här utvecklingen finns den rent kommersiella idrotten i centrum. Ju mer vi kommersialiserar idrotten, desto svårare blir det för den ideella sektorn att ta utrymme. Det kan gynna den ideella sektorn också, genom att man får uppmärksamhet och fler som vill idrotta, men om det inte finns möjlighet att idrotta i alla fall får det motsatt effekt. Detta är någonting som denna regering har jätteproblem med att lyfta fram och få något slags konsekvens i. Jag skulle vilja veta hur Hans Backman tänker när det gäller att se till att alla som kan och vill idrotta verkligen får möjlighet att göra det rent ekonomiskt.

Anf. 12 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! Jag tackar Torbjörn Björlund för repliken. Vi har en gemensam syn på att idrotten är viktig. Jag har varit engagerad i dessa frågor länge.

Kommunernas ekonomi har vi lite olika syn på. Det har varit ett antal tuffa år för kommunerna ekonomiskt, precis som för samhället i stort, men vi ser nu att många kommuner gick med ekonomiskt överskott 2010. Det ska förhoppningsvis bli bättre. Det är förstås också upp till kommunpolitikerna att prioritera när de lägger pengarna. I enlighet med det kommunala självstyret har de naturligtvis rätt att hantera pengar.

En sak som jag tycker är bra är att vi har infört jobbskatteavdragen. De har givit ökat ekonomiskt utrymme för personer som har lägre löner. De får mer kvar i plånboken, bland annat att använda till sina barns idrottsverksamhet. Sådana åtgärder är förstås viktiga. Man får ett ökat personligt utrymme.

Vi från staten vill satsa genom att lägga pengar på Idrottslyftet varje år. Det ger en tydlig möjlighet att bredda kontakten exempelvis med skolan, så att man den vägen kan stimulera fler till att vilja börja idrotta. Det är en viktig poäng med det hela.

När det gäller internationella evenemang tycker jag att det är bra att vi nu arbetar vidare med att få dem till Sverige på det här viset. Man bildar den här gruppen som på ett strukturerat sätt tar ett stort steg i rätt riktning. Det är klart att det kommer att stimulera fler till att vilja börja

idrotta. Dessutom är det bra för samhällsekonomin med stora internationella evenemang i landet, som handbolls-VM visar.

Prot. 2010/11:84
7 april

Anf. 13 TORBJÖRN BJÖRLUND (V) replik:

Fru talman! Jag känner igen det resonemang som Hans Backman för fram: Vi har haft en finanskris, kommunerna har haft överskott och så vidare. Men hur tänker man i de kommuner där man håller igen? Man är rädd, för att man inte vet hur mycket pengar man kommer att få. Det sker ett år i taget. Som ansvarsfull kommunpolitiker vågar man inte göra någonting. Man får ett överskott i stället. Det är klassisk kommunpolitik.

Det som är förvånande är att ni verkligen inte vill se problemet: Barn med föräldrar som har jobb – inte alla, för en del är lågavlönade, men många – kan idrotta, men så fort föräldrarna är arbetslösa eller sjuka tas möjligheten bort. På väldigt många håll hamnar man där. Det är det som är klassklyftan och problematiken. Hur gör vi för att ge alla barn möjligheten? Med den politik som denna regering för går inte det. Det är uppenbart. Flera har varit inne på hur det ser ut. Plånboken avgör mer och mer vilka som kan och får idrotta, oavsett vad man vill. Det är något genomgående, även när det gäller idrottsverksamheten. Det blir kosmetika när man pratar om att jobbskatteavdraget ger fler möjlighet att göra saker. Det ger också fler som inte får möjlighet att göra det. Klyftorna blir större. Det är detta som är dilemmat.

Dessutom får kommunerna det svårare att stödja dem som har behov och som har små inkomster när det gäller idrottsverksamhet, och då finns inte de pengarna heller. Det dilemmat går inte att lösa om man inte ändrar politik.

Detta är det stora dilemma som idrottsrörelsen står inför. Även om EU:s olika påfund kommer att påverka idrottsrörelsen är det detta som är den stora stötstenen när det gäller idrottsverksamheten.

Anf. 14 HANS BACKMAN (FP) replik:

Fru talman! När det gäller EU och momsfrågan är vi i Sveriges riksdag överens om att vi ska kämpa för att få behålla de villkor vi har för våra ideella föreningar, så att idrotten framdeles kan få verka som den har gjort. Vi tycker ju överlag att detta är positivt, och det är väldigt bra.

När det gäller det som Torbjörn Björlund tar upp om kommunernas ekonomi och enskilda hushålls ekonomi håller jag med. Den stora klyftan i Sverige går egentligen mellan dem som har jobb och dem som inte har det. Visst är det så. Arbetet med att skapa förutsättningar för att fler ska få ett jobb är det grundläggande för att lösa det problemet. Ju fler som har jobb, desto fler har också en bättre ekonomi och kan göra fler saker för sig själva och sina barn. Vi ska också ha rimliga trygghetsförsäkringar så att man kan få en rimlig ersättning när man är utan jobb, så att man även under den perioden kan leva ett drägligt liv. Det är vi också överens om här i riksdagen.

Detta med kommunernas ekonomi är en prioriteringsfråga. Men ju mer vi får människor i arbete, desto bättre blir kommunernas skatteintäkter, och i motsvarande grad minskar deras utgifter för socialbidrag. Det är alltså också ett sätt att stärka kommunernas ekonomi på sikt genom att hela samhällsekonomin går bra. Samtidigt satsar vi här i staten – rege-

*Idrott, friluftsliv och
spelfrågor*

ringen och riksdagen – på sådant som breddar möjligheterna att idrotta för flera.

Anf. 15 ANDERS FLANKING (C):

Fru talman! Jag ska börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Jag log lite igenkännande när jag lyssnade på Peter Johnssons beskrivning av knattematcherna. Visst är det något fascinerande med kraften och bredden i svensk idrott? Det tror jag att vi alla är överens om oavsett vilka partier vi tillhör. Det visar mycket av debatten i idrottsfrågor både tillbaka i tiden och i nutid.

Idrotten som aktivitet är naturligtvis en stimulans i sig både för den som utövar den och för den som tittar på den. Ur vårt perspektiv är den också viktig för en fostran i tolerans och jämställdhet. Även om det finns brister i det arbetet, vilket har beskrivits här från talarstolen, är idrotten ändå en kraft som förenar och skapar gemenskap i samhället. Det tycker jag att vi ska ta vara på, förutom det folkhälsoperspektiv som vi gärna har på den frågan.

Idrotten börjar tidigt i livet – i skolan, i knattfotbollen eller ridskolan. Det är klart att vi är angelägna om att det finns både en bredd och en spets i detta. Jag tror att det finns 600 000 ideella ledare i idrottsrörelsen. Det är en väldigt stor grupp människor som varje vecka gör insatser som vi alla i samhället har nytta av, och då framför allt dem som idrottsaktiviteterna vänder sig till. Från vårt partis sida vill vi fortsätta diskutera frågan om någon form av avdrag eller skattefri ersättning till klubbar för de fasta kostnader som ofta ligger i det ideella ledarskapet.

När EU:s momsregler sätts på sin spets och ett enat Sverige, oavsett vilket parti vi tillhör, ställer sig upp och protesterar mot detta och vår regering på olika sätt gör vad man kan för att stoppa dessa i vårt tycke vansinniga tolkningar av regelverket är det klart att det finns en samsyn. Vi kommer inte att släppa den frågan. Jag tror mig veta att regeringen fortsätter att driva på på samma sätt som man gör från annat håll. Där är vi överens. Däremot ska man inte se detta som ett bevis för att vi inte ska vara med i Europeiska unionen, som Sverigedemokraterna gör och där man från Sverigedemokraterna gemensamt med den yttersta vänstern har en enormt negativ syn på Europeiska unionen. Det är olyckligt att detta stärker den isolationistiska politik som de vill föra.

Jag stöder i stället den linje som vi från Centerpartiets sida har försökt driva hela tiden, nämligen att ha ett smalare men också vassare EU, där man kanske sysslar med rätt saker och till exempel har klarat av att bekämpa miljöhotet eller åtminstone har kommit långt i de europeiska länderna i kampen mot klimatförändringarna. Det är där som EU gör de stora insatserna. Därför vore det väldigt olyckligt att anföra momsreglerna som ett skäl att inte ha ett internationellt samarbete.

I debatten har flera talare från vänstersidan sagt att våra inkomstskattesänkningar skulle ha skapat en situation där man har fått det mycket sämre. Det är ett mantra som upprepas hela tiden. Jag skulle vilja påstå att de skattesänkningar som en undersköterska, kanske en ensamstående, har fått, med mellan 1 500 och 2 000 kronor i månaden, har gjort att den familjen har fått bättre möjligheter att tillsammans eller enskilt utöva olika fritidsaktiviteter. Det har snarare fått den effekten. Att man har fått

mer pengar i sin plånbok måste ju innebära att man också har mer pengar till idrottsverksamhet eller andra intressen. Det är min tolkning.

Vi har dessutom satt ett tak för att skattesänkningarna ska ge mer effekt för dem som har låga och medelstora inkomster. Man kan förstås ha synen att det alltid blir en försämring så fort man sänker en skatt, men det är möjligt att Tommy Waidelich gör en annan tolkning, om jag nu ska försöka utläsa hur diskussionerna går inom socialdemokratin i den här frågan.

Sedan verkar man tycka att sponsring är ett problem. Jag skulle snarare vilja säga att sponsring för många små klubbar har inneburit att man har kunnat göra mycket mer av sin verksamhet. Jag tycker att jag ser det på den lokala fotbollsklubben där jag bor, och det finns flera sådana exempel. Det är likadant på kultursidan. Det här är väl ett exempel på att näringslivet också har ett ansvar att bidra till idrottsrörelsen lika väl som vi från staten och kommunen bidrar. I gårdagens debatt sade jag att jag tycker att man ska se en satsning på exempelvis operan på samma sätt. Det är inte bara en offentlig angelägenhet.

Avslutningsvis ska jag ta upp spelpolitiken, som också finns med här. För vår del vill vi se att vi fortsätter att släppa in fler aktörer samtidigt som vi har Svenska Spel. Vi tycker att de pengar som kommer in på det här området också ska kunna användas för insatser mot spelmissbruk. Man kan släppa in fler aktörer men det ska vara med ett licenssystem. Vi tror att det skulle vara en anpassning till vår tid och till de förändringar som sker samtidigt som man är ansvarsfull i hanteringen av spelfrågorna.

Anf. 16 PETER JOHNSON (S) replik:

Fru talman! Ser inte Anders Flanking det jag ser i samhället? Vi kommer ju från samma område i Sverige. Med de gigantiska skattesänkningar ni har genomfört samtidigt som ni har försämrat och förstört socialförsäkrings- och a-kassesystemen ställs människor mot varandra.

Jag har alltid levt efter tesen att om man hjälper den som har det sämst i samhället får alla det lite bättre. Men ni gör precis tvärtom. Och bakom den kvinna eller man som förlorar sitt arbete eller blir sjuk finns en familj. Det finns barn och ungdomar som blir drabbade av att de inte likt kompisarna kan få vara med på idrottsarrangemang, kanske få se en fotbollsmatch eller vad de nu vill göra. Skolan tar bort friluftsdagar och försämrar möjligheten att få en anknytning till idrotten och få en aktiv fritid.

Man skär alltså på båda delarna, och det är det jag menar: Om samhället ska hänga ihop måste alla vara med och bidra efter sin förmåga, men det kan inte alla i dag. Det kan inte alla ungdomar, och då blir det ett kallare och mörkare Sverige.

Ser inte Anders Flanking den utvecklingen?

Anf. 17 ANDERS FLANKING (C) replik:

Fru talman! Jag ser en utveckling där människor har fått mer att säga till om när det gäller de pengar de tjänar, även undersköterskan, oavsett hon är ensamstående eller inte, sjuksköterskan, byggjobbaren och så vidare. De har upptäckt att man får en möjlighet att bestämma mer över sina pengar. Tycker Peter Johnson att det är fel att man har möjlighet att

bestämma mer över sina pengar? Är det Peter Johnssons uppfattning att inkomstskattesänkningar med andra ord per automatik är felaktiga?

Från riksdagens utredningstjänst kom i går en rapport som sade att barnfattigdomen genom de skattesänkningar som har gjorts mellan 2007 och 2010 skulle ha minskat med 13 procent. Det tycker jag var en väldigt intressant siffra. Jag ska studera den vidare, men det skulle möjligtvis vara ett svar på den enorma aversion som verkar finnas just emot inkomstskattesänkningar för löntagare.

Anf. 18 PETER JOHNSON (S) replik:

Fru talman! Anders Flanking hör inte vad jag säger. Okej, man kan sänka skatterna, för skatterna är ett verktyg för att skapa välfärd och för att skapa ett samhälle som hänger ihop. Men man sänker skatterna och ger en stor del av den svenska befolkningen en ganska liten del, medan de som tjänar allra mest får oerhört mycket pengar av skattesänkningarna. Visst, många får en tusenlapp mer i månaden, men samtidigt raseras den generella välfärden som bygger på att det finns en omställningsförsäkring som heter a-kassan och att man ska ha en inkomst som gör att man får dagen att gå ihop och lite till om man blir sjuk.

I de här familjerna finns barn och ungdomar. Det är det jag menar: Man bestjäl dessa ungdomar, och därför menar jag att om samhället hjälper den som har det sämst lite så får alla det bättre. Då håller samhället ihop. Då skapas inte klyftor eller motsättningar, men det är det ni håller på att skapa i det samhälle ni bygger upp nu. Då kommer det naturligtvis att växa en massa olika negativa utvecklingar som, eventuellt, huliganism, motsättningar mellan svenskar och invandrare och motsättningar mellan fattig och rik.

Det är det samhället ni är på väg att bygga upp. Ni är på väg. Ni har börjat på den vandrigen, och den vill jag bromsa. Skatter kan man använda till mycket mer än att bara skapa förutsättningar för ojämlikhet. Ser inte du, Anders Flanking, den verklighet jag ser? Jag hoppas att du gör det, och jag hoppas att vi tillsammans framöver kan skapa framtidens idrottspolitik utifrån ett samhälle som bygger på solidaritet och välfärd.

Anf. 19 ANDERS FLANKING (C) replik:

Fru talman! Det är ingen tvekan om att vi är överens om att vi ska ha stabila trygghetssystem som ser till att fånga upp de människor som av olika skäl blir arbetslösa eller sjuka. De flesta människor kan hamna i en sådan situation. Det är ingen tvekan om det. Jag har sett det i min omgivning, och jag har sett det i min närhet. Jag vet precis vad det handlar om, Peter Johnsson.

När det gäller skatterna är det fortfarande så att man får en känsla av att det är förfärliga skattesänkningar som har gjorts i Sverige, detta land med det högsta skattetrycket. Lösningen verkar ungefär vara att bara vi har ett högt skattetryck så har vi löst de här frågorna. Samtidigt hänvisade jag för en stund sedan till en undersökning från riksdagens utredningstjänst som tydligen visar att barnfattigdomen skulle ha minskat med 13 procent. Jag ska självklart studera den siffran lite djupare, men är det på det sättet är det ganska intressant.

Bortser man från att det här också kan ha ett samband när det gäller tillväxt, vilket både Peter Johnsson och jag är väldigt angelägna om, inte

minst i ett område i Sverige där man är väldigt beroende av industrin, är det också beroende av vilken köpkraft vi kan ha. Det har naturligtvis också ett samband med det skattetryck vi har. Det är inte sagt att det som är negativt för tillväxten på det här området skulle vara negativt för de familjer som har det svårast i samhället.

Dessutom pratar jag faktiskt om normalt sett en skattesänkning på mellan 1 500 och 2 000 kronor, inte bara någon tusenlapp hit och dit. Jag tror att det har en väldigt stor betydelse för de människor som detta handlar om, och jag tror inte att man ska bortse från det.

Vi ska ha ett samhälle med gemenskap där vi naturligtvis ska skapa en välfärd. Det målet har vi säkert gemensamt. Sedan har vi förmodligen olika uppfattningar om vilka medel vi ska använda.

Anf. 20 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Anders Flanking säger att han tycker att det är märkligt att jag i mitt anförande lyfte fram momsfrågan som ett exempel på varför EU-medlemskapet är negativt för Sverige. Det är givetvis inte det enda argumentet för varför EU-medlemskapet är negativt, men det är en fråga som i ett nötskal sammanfattar det negativa med EU-medlemskapet. Här har vi en fråga där vi är överens från alla partier om att detta är en dålig idé. Hela idrottsrörelsen är överens om att det är en dålig idé, men lik förbaskat måste vi genomföra det, och om vi inte genomför det hotas vi av böter.

Så ser det ut i dag, och jag tycker att det är beklagligt att Centerpartiet med sin folkrörelsebakgrund och sina djupa rötter i den svenska myllan inte längre tycker att makten i Sverige ska utgå från folket utan att den ska utgå från Bryssel.

Vi har hört det här med att EU ska bli smalare och vassare ända sedan diskussionerna om inträde i unionen. Det har inte blivit så. Utvecklingen har hela tiden gått i den andra riktningen. EU har inte blivit smalare och vassare; det har blivit fetare och trubbigare.

Om nu Centerpartiet har någon ambition att förändra EU och göra det smalare och vassare och vi år efter år får se en utveckling i den rakt motsatta riktningen, när tänker man då stanna upp och utvärdera sin strategi? Är det inte snart dags att säga att det här inte går längre? Utvecklingen går åt helt fel håll. Vi klarar inte av det här, och vi har inte tillräckligt mycket inflytande för att kunna förändra EU. Det är därför dags att ompröva medlemskapet.

Anf. 21 ANDERS FLANKING (C) replik:

Fru talman! Som jag sade förut är det här en uppfattning som Sverigedemokraterna har gemensamt med den yttersta Vänstern.

Makten ska utgå från folket. Det är helt riktigt. Det är därför vi står här i pulpeterna och talar just nu. Vi har en riksdag, vi har kommunalt valda organ, vi har ett Europaparlament som vi väljer till. Vi använder våra möjligheter, och Sverige har blivit bättre på att använda vår röst i EU.

Här handlar det om att vi ska försöka använda vår röst, men ta inte den här frågan till intäkt för att tänka att jaha, det är bara att gå ur EU och låta andra påverka alla andra stora frågor som vi faktiskt har att hantera.

Jag tog miljöpolitiken som exempel. Den är viktig för oss, och det är därför vi ser att vi inte kan klara klimathotet utan att samarbeta. EU har varit en enormt god arena att göra detta på.

Det är bara ett exempel. När det gäller tolkningen av vårt partis politik och att vi på något vis skulle ha en folkrörelsebakgrund som skulle förfelas av vår syn på EU är det tvärtom. I den folkrörelse jag tillhör har vi kämpat för just den internationella sammanhållningen och det internationella samarbetet, och då var det också en naturlig del att gå vidare och vara en del av Europa och EU. Det är den verklighet vi lever i, och därmed kan vi inte isolera oss.

Momsreglerna ska vi fortsätta att jobba emot och hitta lösningar på, och det är jag övertygad om att vi också kommer att göra.

Anf. 22 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Fru talman! Först vill jag säga att det är ganska lågt att försöka sammanblanda oss med den yttersta Vänstern. Som de flesta vet har vi inte särskilt mycket gemensamt med dem, och jag tror även att den relativt höga andel EU-kritiker och EMU-kritiker som finns i Anders Flankings parti skulle värja sig mot den typen av insinuationer.

Anders Flanking säger att vi är bra på att påverka EU, men varför lyckades man då inte stoppa den här momsfrågan innan den kom så här långt? Om man nu har kanalerna och det är så lätt att påverka EU, varför har man inte gjort det? Nu står vi inför en situation där vi tvingas införa ett beslut som kommer att drabba den svenska idrottsrörelsen och även andra ideella rörelser väldigt hårt.

Jag tycker att Anders Flanking och Centerpartiet borde utvärdera sin linje. Det är inte trovärdigt att gång på gång, år efter år säga att man arbetar för en viss riktning, att det är det här man vill, och sedan går allting i andra riktningen. Ändå omprövar man inte sin position.

Anf. 23 ANDERS FLANKING (C) replik:

Fru talman! Vår övertygelse om att vi behöver mer internationellt samarbete har bara ökat genom åren. Den stärks också av att lyssna på Mattias Karlsson.

Det är inga insinuationer. Det är snarare ett faktum att ni där har en gemensam uppfattning. Det kan man väl bara få konstatera. Det är knappast någon insinuation.

Sedan är det så att vi har drivit den här frågan. Vi har varit väldigt överens i momsfrågan. Vi fortsätter att driva den. Självklart är inte frågan färdigbehandlad och sista ordet är inte heller sagt. Min och Centerpartiets uppfattning är att idrottsrörelsen ska kunna gå ur den här frågan utan att egentligen drabbas. Vår linje är att vi ska fortsätta att driva på för att stoppa de här, som vi tycker, vansinniga reglerna och tolkningarna.

Anf. 24 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Förra söndagen var jag, som jag brukar när jag är hemma i Mullsjö, inne en sväng i Nyhemshallen. Det är den hall där ungdomar och äldre spelar innebandy vecka ut och vecka in under stora delar av året.

Den här söndagen var det full aktivitet på planen. Det var säsong avslutning för ett av min klubb, Mullsjö AIS, yngsta lag som hade en match mot sina föräldrar. Att se de här 7–8-åriga killarnas och tjejernas ögon när de hade slagit föräldrarna på straffar i den sista matchen hade varit värt att betala för. Vid sidan av planen stod domarna, som var A-lagsspelare från det lag som Mullsjö har i svenska superligan, den högsta ligan i Sverige.

Det var med stolthet jag lämnade hallen den här dagen, en känsla som jag ofta känner för min förening. Den känslan och den stoltheten över sitt lag och sin klubb är inte något som är unikt för mig. Jag skulle kunna nämna flera klubbtag i kammaren i dag. Många skulle få något vurmande i ögonen, andra kanske skulle bli mer hatiska. Man kan säga att olika klubbtag väcker känslor. Men stoltheten ska vi inte bara ha för enskilda klubbtag, stoltheten ska vi ha för hela vår idrottsrörelse.

Idrottsrörelsen är Sveriges största folkrörelse. 600 000 personer är ideellt engagerade som ledare. Om staten eller kommunerna skulle anställa de här personerna skulle det motsvara 70 000 heltidsjobb på helårsbasis. Alla de ideella föreningar och organisationer som ryms i Folkrörelsesverige, i det civila samhället, är helt omistliga. Den ideella sektorn spelar en central roll som förenande kitt i hela vårt samhälle. Alla de ideella insatser som görs i idrottsklubbar, i ideella organisationer, i trossamfund, i biståndsorganisationer – vi kan stå hela dagen och räkna upp vilka det är men jag ska inte göra det – kan inte nog uppskattas.

Därför är beslutet från EU-kommissionen som kom förra veckan allvarligt. Kommissionen vill ta bort Sveriges rätt att undanta den civila sektorn från kravet att redovisa moms. Därmed drar man undan fötterna för alla dessa ideella insatser. Det handlar om ekonomiska förluster, men framför allt om en börda av administration och krångel som läggs på de aktiva ledarna i föreningarna.

Vi som sitter i föreningsstyrelser runt om i landet vet ju att det inte direkt är kö i dag till uppdraget som kassör. Jag tror inte att den kön blir längre i framtiden om vi inte kan få till en förändring. Och jag tror att det är möjligt att få det. Jag hör också i debatten att flera av partierna i riksdagen inte har gett upp. Vi kommer att fortsätta att kämpa. Jag tror att det är möjligt att gå segrande ur en strid i EU-domstolen. Vi som kristdemokrater kommer inte att ge oss förrän vi har gjort allt och det kommer vi att göra, för det här är en mycket viktig fråga.

I debatten låter det som om EU är det värsta som finns. Jag skulle vilja ta ett litet sidosprång från den diskussion vi har. Vad skulle vi ha utan EU? Hur skulle Europa se ut utan samarbetet i EU? Varför bildades Europeiska unionen? Det var efter två fasansfulla världskrig. Ur askan steg några män upp och sade: Vi kan inte kriga längre, vi måste gå fram med fred, försoning och förlåtelse. Och så startade man det här arbetet. Jag tror att den påminnelsen kan vara viktig i debatten i dag, fru talman.

Jag talade om stolthet för Idrottssverige. Vi måste värna idrottsrörelsens självbestämmande. Jag talar med stolthet för vår ideella sektor. Stolthet, gemenskap och framåtanda är faktiskt ledord för min innebandy-förening hemma i Mullsjö. Stolthet, gemenskap och framåtanda kanske också skulle kunna vara ledord för hela den här sektorn. Men för att skapa förutsättningar för framåtanda och framtidstro, för föreningar

att skapa möjlighet till gemenskap som vi alla kan vara stolta över tror jag att det krävs mer.

Det pågår nu i medierna en debatt om kultursponsring. Jag tycker att det är dags att vi på allvar tar tag i frågan om sponsring. Ett vallöfte från Alliansen 2006 var att införa förenklingar när det gäller sponsring. Det handlar givetvis inte om att vi ska tvinga ut kulturföreningar, idrottsföreningar eller sociala föreningar att jaga sponsorer tills de stupar. Men jag tror att med en tydligare lagstiftning på det här området – det finns nämligen inte någon i dag – skulle rågången bli tydligare och det civila samhället skulle gynnas. Det kan vara läge att påminna oss om vallöftet från 2006 i debatten i dag så att vi tar upp den här frågan igen.

Glädjande i det betänkande som vi i dag har att ta ställning till är att det tycks vara så, fru talman, att alla är överens om att avdragsrätt för gåvor till hjälporganisationer är något positivt. Jag läser ur betänkandet på s. 27: ”Utskottet vill i sammanhanget också understryka att det inte bara är och bör vara offentliga bidrag som stöder det civila samhället, och utskottet välkomnar mot denna bakgrund regeringens intentioner att införa avdragsrätt för enskilda medborgare som lämnar gåvor till ideell hjälpverksamhet.”

Jag ser inga reservationer mot texten i betänkandet, vilket borde vara en tydlig signal till finansminister Anders Borg att riksdagen står enig i denna fråga som Kristdemokraterna har drivit under lång tid, att införa avdragsrätt för gåvor.

Motionen som tar upp frågan om den ideella sektorn har en att-sats: att underlätta för, synliggöra och uppmuntra den ideella sektorn. Den får anses besvarad på de två sidor där vi i utskottet har förklarat hur mycket vi i dag uppmuntrar och lyfter fram den ideella sektorn. Mycket görs på området, och det är viktigt att vi nu följer upp och ser vad ett ökat stöd och ett ökat samarbete med det civila samhället får för resultat.

Jag har nämnt EU-momsen. Jag har nämnt sponsringen. Jag har nämnt avdragsrätten. Jag skulle vilja nämna ännu en fråga innan jag avslutar mitt anförande i dag. Det är spelpolitiken, som Anders Flanking nämnde. Det kommer att bli en het fråga framöver, tror jag. EU har lanserat en grönbok med 51 olika frågor. Vi får från Sverige lämna remissvar på dessa frågor. Jag ser fram emot en konstruktiv diskussion.

Låt mig bara konstatera att vi i Sverige i dag inte har något spelmonopol, mer än på papperet. Det är vilseledande att tro något annat när sju av tio pokerspelare på nätet spelar utanför Svenska Spels monopol. Därför måste vi diskutera en avreglering av marknaden och tillåta de privata aktörerna att bedriva verksamhet i Sverige, om de här aktörerna söker och får en licens att bedriva spel på nätet här. Med ett bra licenssystem för spel skulle vi kunna ta vårt sociala ansvar på allvar. I dag tar vi från statens sida inget som helst ansvar för att de här sju av tio pokerspelarna inte hamnar i spelberoende.

Med folkhälsoperspektivet som främsta argument skulle jag därför vilja att vi dammar av spelutredningen från 2008 och på allvar diskuterar hur ett licenssystem för spel i Sverige skulle kunna se ut och att vi därmed avreglerar spelmonopolet.

Anf. 25 PETER JOHNSON (S) replik:

Fru talman! Andreas Carlson började sitt anförande lite allmänt och diffust. Andreas kom sedan in på sponsring, och där skulle jag vilja ställa en fråga.

För inte så länge sedan sade Stockholms idrottsborgarråd att det kommunala bidraget skulle halveras därför att man ansåg att pengar skulle sökas via sponsring. Hon fick sedan backa när hon insåg att hennes världsbild förändrades på grund av de påtryckningar hon utsattes för. Idén måste komma från någonstans. Den kommer inte från ett intet. Men borgarrådet gick på en nit eftersom hon gick snabbt ut på spelplan utan att ha tänkt efter.

När den debatten pågick tänkte jag på Åsaka SK utanför Trollhättan. Klubben har kanske 200 medlemmar – om ens det. Klubben ska i större utsträckning söka sponsring om det blir den inriktning som Andreas vill ha. Kanske lanthandeln kan köpa in en boll emellanåt.

Det fundamentala i den svenska folkrörelsen och idrottsrörelsen är att det finns ett bidrag som kommer från kommun och stat som ska trygga utvecklingen för att få fram nya förmågor och ge förutsättningar för exempelvis en fotbollsplan eller en ishockeyhall, det vill säga kommunen står för de kostnaderna. Det är en viktig utgångspunkt.

I valrörelsen hörde jag ofta att idrotten inte tillhör kommunens kärnverksamhet. Det ska inte läggas pengar på att bygga en massa arenor. De ska användas till något annat. Om man lägger ihop den diskussionen, vad Andreas har sagt och vad jag säger, med dessa kopplingar, blir jag orolig för framtiden. Tror du, Andreas, att sponsring kommer att vara nyckeln till utveckling för svensk idrott? Jag tror att det är grädden på moset. Kommun och stat måste vara garanten.

Anf. 26 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Det vore förmätet av mig att försvara Stockholms borgarråd. Det vore förmätet av mig att gå i polemik med vad Peter Johnson har hört i valrörelsen av andra politiker där jag inte kan svara för vad de har sagt. Jag kan bara påminna om vad jag alldeles nyss sade i mitt anförande. Det handlar inte om att slå undan fötterna på föreningarna, att tvinga dem ut och jaga sponsorer tills de stupar. Det handlar inte om att strypa bidragen för att tvinga dem ut och jaga sponsorer.

Du talar om grädde på moset. Du kan få kalla det grädde på moset, om du vill, men ska vi inte tillåta föreningarna att ha ett rättssäkert grädde på moset? I dag finns ingen lagstiftning för sponsring. Det innebär att förhandsbeskedet kan vara annorlunda jämfört med vad det blir i slutändan för föreningen eftersom det är diffusa regler för företag vad gäller motbevis, prestation och arenans utseende. Inom idrotten är det enkelt; man brukar sätta upp en skylt. Vid kultursponsring och social sponsring är det inte lika enkelt. Därmed syns det i tillämpningen av rättsfallen att det finns oerhört mycket att göra för att det ska bli tydligare för föreningarna att få grädden på moset. För de föreningar jag har träffat betyder sponsringspengarna mycket.

Kommunala bidrag betyder mycket. Därför står jag inte här i talarstolen och säger att vi ska sänka bidragen och tvinga föreningarna ut och skaffa sig sponsringspengar. Däremot vore det en nyttig inkomstkälla för

föreningarna att få ett underlättande sponsringssystem, och därför behöver vi en lagstiftning på området.

Anf. 27 PETER JOHNSON (S) replik:

Fru talman! Det är bra. Då fick vi svar på att Kristdemokraterna ändå står för Moderaternas inriktning i Stockholm. Ni ingår i en allians. Man blir lite orolig. Ni måste komma överens för att bedriva minoritetspolitik och eventuellt ta hjälp från andra partier för att få igenom era förslag.

Jag håller med om att vi måste se över sponsringen rent generellt – även inom public service. Ni säger egentligen nej till att public service ska få utöka sin sponsring mellan idrottsprogram för att vara med och konkurrera om större arrangemang. Det är bra att titta över sponsringen.

Jag vill ställa en fråga om att Kristdemokraterna alltid sätter familjen i centrum. Jag sade i mitt tidigare inlägg, Andreas, att mitt samhälle bygger på att om de som har det sämst får det lite bättre får alla det bättre. Man bygger ett samhälle underifrån. Vi har sett en utveckling de senaste åren där många familjer med ungdomar får det oerhört svårt och hamnar i olika typer av livssituationer – arbetslöshet, sjukdom, och vi läser dagligen om cancerpatienter som inte får ersättning. Hur tror du att de ungdomarna kan vara med i ett aktivt föreningsliv? Ni säger att ni sätter familjen i centrum, men varför prioriterar ni gigantiska skattesänkningar i stället för att bygga upp en modern välfärd där idrottsrörelsen är en del i detta? Allting hänger ihop. Det är vad jag försöker visa i min diskussion och debatt i dag. Men det verkar fortfarande som att ni inte ser den pågående samhällsutvecklingen.

Anf. 28 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Det gläder mig att Peter Johnson säger att vi ska bygga ett samhälle underifrån, att vi ska bygga ett samhälle som tydligen ska utgå från familjen.

Jag har tidigare visat upp tre fingrar i kammaren och argumenterat för att vårt samhälle har utgått från offentliga sektorn, den första sektorn, att staten och kommunen är utgångspunkten för all politik i Sverige. Sedan har privata sektorn, näringslivet, kommit lite i andra hand. I den tredje sektorn finns det civila samhället. Sist i fjärde sektorn har det varit familjen, som i vissa teorier bakas in i den tredje sektorn.

Därför behöver vi vända på begreppen. Jag välkomnar Peter Johnsons inlägg om att utgå från familjen, att bygga ett samhälle underifrån. Det brukar bara vara Kristdemokraterna som talar om detta i kammaren. Det är mycket välkommande att Peter Johnson också nämner detta.

Det är därför det är viktigt med stödet till det civila samhället. Vi har i debatten tidigare hört om hur mycket mer pengar en ensamstående sjuksköterska har fått i plånboken. Vi kan diskutera om det är 1 000 eller 2 000 kronor. Men i varje enskilt fall innebär det ett större handlingsutrymme. Det är därför jag tror att många i den situationen valde att rösta på Alliansen i det val som ligger bakom oss. De har sett att Alliansens politik har gett resultat. De har fått mer pengar i plånboken, och de har kanske fått råd att köpa innebandyklubban och innebandybollen så att ungarna kan spela innebandy på gatan i Trollhättan, Mullsjö eller var det kan vara. Jag ska gärna åka ut och besöka verkligheten tillsammans med Peter Johnson, men jag tror att det här är nyckeln till att människor har

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

6 § Regelförenklingsarbetet

*Regelförenklings-
arbetet*

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2010/11:NU8
Regelförenklingsarbetet (skr. 2009/10:226).

Anf. 29 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till reservation nr 2 och yrka bifall till förslaget i betänkandet i övrigt.

Det här betänkandet är ett av de betänkanden där den sittande majoriteten kan förlora en votering om en sådan begärs. Enligt mitt förmenande är det dock ovanligt omdömeslöst att förlora en votering om detta betänkande då i princip såväl majoriteten som minoriteten i form av Alliansen har liknande uppfattningar. Jag har svårt att över huvud taget se att det finns någon skillnad i förslagen. Den motion som ligger till grund för majoritetens förslag har två tillkännagivanden, dels om behovet av att bredda regelförenklingsinsatserna, dels att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsförfarande.

Fru talman! Det är svårt att tro att inte vare sig näringsutskottets ordförande och den före finansmarknadsministern, som jag vet arbetade hårt för att förverkliga 24-timmarsmyndigheten, och där just en sådan portal som vi från majoriteten beskriver finns med, eller gruppledaren för Moderaterna i näringsutskottet, ledamoten Jessica Polfjärd, skulle ha något emot att bredda regelförenklingsinsatserna, eller att vice talmannen och tillika tjänstgörande suppleanten Liselott Hagberg skulle tycka att inte vare sig breddningen av insatserna eller en gemensam portal skulle vara skadliga för regeringen eller företagen, eller att den tjänstgörande suppleanten Helena Lindahl skulle ha något avgörande emot majoritetens förslag.

Nej, fru talman, här handlar det inte om att man har någonting emot det. Här handlar det om ren och skär prestige. Man kan inte ens erkänna att förslagen är rätt så kloka och ganska väl underbyggda. Det skulle förmodligen få lite mer fart på regelförenklingsarbetet, och det kanske skulle vara möjligt, även om man inte uppnår målet, att komma lite närmare om man följde majoritetens förslag.

Jag har förståelse för att man tog strid och verkligen ville ha ett skarpt läge när man till exempel behandlade skrivelsen om statliga företag, där våra uppfattningar skilde sig åt väsentligt. Men jag har väldigt svårt att förstå att man vill ta strid när våra förslag är så lika och tvärtom skulle få lite mer intensitet i just detta regelförenklingsarbete.

Fru talman! I ett avseende skulle man kunna hävda att regeringens arbete för att minska regelkrånglet i företag har varit framgångsrikt. Man har till skillnad från många andra perioder kunnat hävda att regelbördan har minskat med 7,3 procent. Hade detta varit en minskning som fördelat

sig något så när jämnt över de olika departementen och de olika myndigheterna hade detta varit en framgångssaga.

Näringsministern skryter med att man faktiskt har minskat regelbördan, men i verkligheten är det inte så. Det är ytterst ojämnt fördelat. Under perioden 2006–2010 är den största minskningen i procent på jordbruksområdet –41,7 procent, på livsmedelsområdet –36,5 procent och på energiområdet –39,8 procent.

Fru talman! Jag tror att var och en inser att endast en bråkdel av de företagare som finns i Sverige finns just inom dessa områden.

Den största ökningen har däremot skett inom hälso- och sjukvården med 29,1 procent. Den största ökningen i reella tal, det vill säga kronor och ören, har varit på skatteområdet med 582 miljoner kronor. Och, fru talman, det är ju just där som de allra flesta företag kommer i kontakt med regelverket som gäller för just företagare. Det är när man ska betala skatt som man kommer i kontakt med det.

Jag menar att det inte är någon överdrift att påstå att de flesta företagare i vårt land inte har känt av den minskade regelbördan utan tvärtom känt av en ökad regelbörda, och också fått en ökad regelbörda. I det avseendet är regeringens ambitioner att minska regelbördan för företagande ett misslyckande av stora mått. Visst kan man gömma sig bakom statistik, men verkligheten hinner alltid i kapp en förr eller senare. Regeringens politik för att minska regelbördan i företagen är ett misslyckande, där huvuddelen av företagen har fått en ökad regelbörda och inte en minskad regelbörda.

Fru talman! Regelförenklningar i företag måste ju också leda till kostnadsänkningar för företagen. Ett av de stora slagnumren förra mandatperioden var att man tog bort den obligatoriska revisionsplikten för småföretagen. Men Småföretagarnas Riksförbund har i ett uttalande sagt att det här inte ger så stor effekt. De småföretagare som deltar i offentliga upphandlingar eller är beroende av stora intressenter eller leverantörer, sannolikt av strikt affärsmässiga skäl, måste behålla sina auktoriserade revisorer.

För staten är detta en reform, men tyvärr märkte inte småföretagarna av reformen. Det är beklagligt att regeringen inte lyssnade på småföretagarna, för det var precis det här man sade före reformen. Ska man minska regelbördan för företagen måste det vara i verkligheten, inte så att andra regelsystem, offentliga eller privata, tar över och tar udden av de reformer som regering och riksdag beslutar om.

Fru talman! Vi har som riksdag att besluta om statens ansvar för regelbördan för företag. Men vi vet att en stor del av regelbördan för företag regleras i kommuner och landsting, och där är inte alltid ambitionen densamma som i staten. Jag vet att man i Sveriges Kommuner och Landsting har en kommitté som har till uppgift att minska den kommunala regelbördan för företagen. Men SKL kan aldrig göra annat än att rekommendera sina medlemmar åtgärder. Tyvärr visar det sig när man mäter regelbördan i kommuner och landsting, som NNR har gjort, att systemen med regler, väntetider och avgifter är väldigt olika och saknar transparens. Här är ett område där vi som näringspolitiker måste ta vårt ansvar och diskutera i våra respektive partier.

Fru talman! Nästa år kommer det ingen regelskrivelse. Det är intressant, för enligt vad jag har fått berättat för mig var det de borgerliga par-

tierna som krävde att en årlig skrivelse kring regelförenklingar skulle lämnas till riksdagen. Det är beklagligt att man inte vill redovisa vad som händer inom regelförenklingsområdet under nästa år trots att detta var ett av de mest prioriterade områdena för Maud Olofsson när hon tillträdde. Vi socialdemokrater menar att detta är att gå emot riksdagens tillkännagivande, ett beslut som dessutom fattades av en enhällig riksdag.

Det andra intressanta är att inte heller den årliga mätningen kommer under nästa år utan först 2013. Det är intressant ur två aspekter, dels varför regeringen inte vill mäta regelminskningen nästa år, dels att det nästa år är intressant då man just skulle ha nått de 25 procenten, som var en så prioriterad fråga för regeringen. Vi vet att år 2010, då man skulle redovisa vad man hade gjort under perioden 2006–2010 då man under två år hade försökt hitta metoder, ägnade man sig inte åt så mycket regelförenklingar utan regelbördan ökade i stället. Då satte man det upp till 2012. Men vi får inte veta vad som händer under det här året.

Jag kan bara tolka det som att regeringen inte förs redovisa det misslyckande som regelförenklingsarbetet innebär. Men jag kan lova er att oavsett om det kommer någon skrivelse eller inte kommer jag att hålla minst en interpellationsdebatt om detta. Regeringens misslyckande kommer att debatteras i denna kammare oavsett om man mäter och kommer med skrivelser eller ej.

Fru talman! Jag ska slutligen göra någonting för mig mycket ovanligt. Jag ska berömma regeringen och Maud Olofsson för en sak. Det är positivt att man behåller systemet med mätmetoder, regelråd och övrig organisation. Tyvärr ägnade regeringen halva förra mandatperioden åt att hitta de här metoderna. Det är tur att vi slipper det denna mandatperiod.

Anf. 30 JESSICA POLFJÄRD (M):

Fru talman! Som ett led i att underlätta vardagen för företagare har Alliansen som mål att minska företagens administrativa kostnader till följd av statliga regler. Detta mål är ett övergripande nettomål och omfattar samtliga regler med såväl nationellt ursprung som EU-ursprung.

Administrativa kostnader som härrör från eller motsvarar EU-rättsliga krav har ökat till totalt 53 procent. Samtidigt visar internationella studier att svenska regler är förhållandevis väl utformade och att den svenska byråkratin är smidig i ett internationellt perspektiv. Det betyder inte att vi är nöjda.

Möjligtvis har ni liksom jag någon gång insjuknat och fått en penicillinur som enda utvägen för tillfrisknande och bättring. Febrig – och det är många gånger förenat med smärta – får du kuren utskrivna och märker egentligen ingen större skillnad de första tre dagarna, utan effekten kommer några dagar senare. Den stora rekommendationen brukar vara att man inte får avbryta kuren förrän man har ätit upp alla tabletter. Det är först då man kan nå full effekt.

Detsamma gäller regelförenklingsarbetet. Det är viktigt att vi håller ut och fortsätter det idoga arbetet att förenkla för företagarna och i deras vardag. Det är först då vi kan få full effekt av det arbete som har initierats och påbörjats med ganska gott resultat under förra perioden och som regeringen prioriterar under den här perioden.

Det betyder inte att vi är nöjda, utan det betyder att detta är något som vi fortsätter att följa och tycker måste prioriteras.

Den största minskningen i procent av företagens administrativa kostnader under perioden 2006–2010, som Börje också hänvisade till, har skett på jordbruksområdet, följt av energiområdet och livsmedelsområdet. Den största minskningen i reella tal står livsmedelsområdet för, med drygt 3 miljarder kronor. Därefter kommer associationsrättsområdet, med en minskning på 2,5 miljarder kronor.

Handlingsplanen för regelförenklingsarbetet har varit ett pågående arbete under hela mandatperioden. Planen har uppdaterats varje år. I handlingsplanen har avslutade, pågående och planerade förenklingsåtgärder angetts. Arbetet med handlingsplanen har omfattat alla departement och ett stort antal myndigheter. Det fjärde steget i handlingsplanen, som genomfördes i maj 2010, omfattar 1 150 genomförda, pågående och planerade förenklingsåtgärder. Ca 590 har genomförts under perioden 2007–2009.

Senast i går träffade jag en hantverkare som vittnade om sin vardag som företagare. Han är duktig i sin bransch och tycker om det han gör. Men han tycker inte att han behöver all administration och vara expert på områdena där han själv inte anser att han har kompetens. Han har en helt annan kompetens och vill vidareutveckla och fortsätta att förbättra den verksamhet som han är duktig på.

Vi måste se till företagarnas vardag.

Det finns i budgetpropositionen en ökad satsning på regelförenklning på 15 miljoner kronor per år under perioden 2011–2014. Satsningen är tänkt att förstärka och bredda insatser inom området, precis det som Börje, Socialdemokraterna och oppositionen efterfrågar.

Till insatserna hör bland annat en satsning för att förenklingsarbetet ska få ett ökat genomslag på lokal och regional nivå. Regeringens arbete med att förenkla och minska företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter kommer att fortsätta, med målsättningen om ett rapporteringstillfälle.

Vi måste få ett företagartänk som genomsyrar alla myndigheter. Vi är inte där än. Vi jobbar på att förbättra det och gör det på flera nivåer, inte bara den statliga utan även den lokala och regionala nivån och även med insatser på EU-nivå. Regeringen har arbetat aktivt för att fortsätta arbetet och fortsätta att vara en stark röst i EU-sammanhang för att motverka att det införs nya regler i den svenska byråkratin.

Jag hoppas att även tjänstemän och de som möter företagarna i deras vardag aktivt ska kunna förstå och förstå möjligheten till fler företagare och förenklade regler.

Vi tycker att det är dags att ta ett nytt språng i utvecklingen av förenklingsarbetet.

Det är riktigt, som Börje Vestlund påpekar, att det inte fanns några tydliga riktlinjer, inte fanns några tydliga mätinstrument och inte fanns några bra verktyg för att underlätta sammanställningen för regelförenklning. Det beror på att tidigare regering inte har prioriterat den här typen av verksamhet. Därför var det viktigt att i dialog med andra utforma den här typen av regler. Det är klart att det tar lite tid att göra det. Jag tror att arbetet kommer att ta fart när man nu har strukturen och infrastrukturen på plats.

Det framtida förenklingsarbetet kommer inledningsvis att fokusera på följande fyra områden:

- Nya mål och indikatorer införs.
- Regelrådets verksamhet förlängs till 2014.
- Målet att minska de administrativa kostnaderna för företagen förlängs till 2012.
- Regelförenkling lokalt och regionalt ska ge större avtryck i företagens vardag.

Regeringen vill också åstadkomma följande i fråga om mål och nya indikatorer

- utveckla verktyg för att på ett tydligare sätt avläsa den upplevda vardagen för företagen
- förenkla de regelverk som företagen upplever som irriterande och utveckla verktyg för att följa denna utveckling
- utveckla verktyg för att kontinuerligt följa upp att regler, processer och förfaranden inom den offentliga förvaltningen utformas så att de är bättre anpassade till företagens villkor och verklighet.

Jag tycker att diskussionen är bra, och jag hoppas att regeringen fortsätter att fokusera på detta viktiga arbete. Jag märkte att Börje Vestlund var upprörd över att det inte fanns några egentliga skillnader mellan våra förslag. Då är naturligtvis min fråga till er varför ni inte kunde stödja det förslag som vi står bakom.

Vi kommer att fortsätta följa arbetet med regelförenklingen. Vi ser att det är första gången som en regering har tagit de här problemen på allvar, och vi hoppas att vi kommer att göra allt vad vi kan för att fortsätta föra den här debatten i kammaren och att vi kan nå en enighet i frågan.

I detta anförande instämde Olof Lavesson (M).

Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag vill ställa en fråga om det jag inte tog upp så mycket i mitt anförande men som kanske är den allra viktigaste biten, just för att kunna bredda och komma åt en del av de stora problemen, nämligen det associationsrättsliga området. Där behövs det en del på EU-nivå.

Där är problemet att det går ännu mer åt fel håll. Om det går åt fel håll i Sverige finns det i alla fall en stor ambition, men i EU går det ännu mer åt fel håll.

Jag skulle vilja fråga: På vilket sätt har regeringen arbetat konkret för att få fart på detta? Uttalat sig har varenda näringsminister gjort, men sedan har man inte gjort något. Men på vilket sätt har man jobbat för att få fart på detta?

Beträffande metoder, om det inte fanns några sådana: Jag tror att de som har följt debatten i många år vet att det fanns metoder. Men det är väl bara att erkänna att Maud Olofsson hade varit i Holland och tyckte att

det var fantastiska metoder som de hade där, och då skulle hon lägga om hela systemet – och det tog två år.

Visst fanns det metoder tidigare. Man kan naturligtvis ha olika uppfattningar om dem, men visst fanns det metoder. Hade man velat fortsätta och utveckla dem under tiden hade man kunnat göra det. Men det valde den förra regeringen att inte göra.

I fråga om vårt förslag är min fråga: Varför ställer ni inte upp på det förslag som faktiskt skulle bredda detta och öppna portalen? Vi har efterlyst den under flera år. Varför har man inte gjort det under den här tiden? Jag är helt oförstående till varför vi skulle dela på oss i en fråga som vi i princip är överens om. Det är helt obegripligt – förmodligen också för de flesta väljare.

Anf. 32 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Fru talman! Det finns ett förslag kring en portal som finns redan i dag. Den används av flera myndigheter och kommer att fortsätta att utvecklas i dialog med berörda parter.

Det är att slå in en redan öppen dörr, Börje Vestlund. Det finns, det är på gång, och det är något som man vill förbättra och utveckla.

Jag återgår till min jämförelse med penicillin: Det är som att ta penicillin när man inte är sjuk. Det finns inget som vi inte redan gör. Här har man tagit ett väldigt tydligt grepp. Man inför en portal där det finns möjligheter att göra precis det ni efterlyser, det vill säga det finns möjlighet att redovisa i en enda portal utan att behöva göra det på flera olika ställen.

Det är på gång och är något som vi håller på att utveckla. Jag tycker att vi har en hög ambitionsnivå. Det finns mycket. Allt är egentligen inte uppfyllt i detta, utan det finns mer att göra, vilket också är förtydligat i skrivningar från departementet som är på gång.

Det är en möjlighet för er. Ni kan tycka att det som regeringen gör är bra och fantastiskt, eftersom det uppenbarligen inte finns några stora skillnader.

Beträffande det som sker på EU-nivå tror jag att det är som med all annan EU-politik, det vill säga att vi visar att Sverige behöver vara aktivt i alla delar. Vi har varit aktiva i kommissionen för att driva på för att det inte förs in fler regler som kan påverka detta viktiga arbete och se till hela lagstiftningen inom EU-området, för att det inte ska påverka den nationella regelförenklingen. Vi ser en aktiv näringsminister som också återkopplar till parlamentet och genomför regelförenklingar.

Anf. 33 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Problemet är ju att vi kommer efter även i Sverige på grund av att det händer för lite på EU-nivå. Då handlar det faktiskt inte bara om att näringsministern gör någonting.

Låt mig bara ta ett exempel. Det fanns *en* minister som tog upp regelförenklingsfrågorna under det svenska ordförandeskapet. Det var jordbruksministern. Så var det trots att vi vet att de riktigt stora kostnadsbördorna ligger hos justitieministern och hos finansministern. Då är min fråga, framför allt till Jessica Polfjärd som är moderat: Varför prioriterar inte justitieministern detta? Hon är mycket väl medveten om att de stora tunga posterna eller tunga kostnaderna, ska man väl säga i det här sam-

manhanget så att vi använder oss av rätt begrepp, ligger hos henne. Varför tog hon inte upp detta under den perioden? Och varför har hon inte tagit upp det senare? Det är helt obegripligt.

Det är här man verkligen kan bredda det genom att ta det på de departement som har de riktigt tunga posterna. Det är trots allt ganska lite pengar, totalt sett, om man ser till helheten, på jordbruksområdet, även om det inom jordbruksområdet blev väldigt mycket när man skar ned.

Det är samma sak på livsmedelsområdet. Det är trots allt en mindre del. Det är på arbetsmarknadsområdet, på justitieområdet och på finansområdet som de stora kostnaderna finns och som de stora regelförenklningarna skulle kunna göra någonting för de enskilda företagen.

Då är min fråga, faktiskt mest till dig som moderat: Varför gör inte justitieministern och finansministern så att regelbördan minskar för företagen där?

Anf. 34 JESSICA POLFJÄRD (M) replik:

Fru talman! Jag tycker att man lite förringar de insatser som är gjorda när man säger att det inte händer någonting och att företagen inte märker någonting av de regelförenklningar som har gjorts. Det är som om det som det gemensamt har fattats beslut kring inte har gjort någon märkbar skillnad, och så raljerar man lite kring jordbruksområdet.

Men då är frågan man måste ställa till företagen: Vill ni ha tillbaka den här typen av regelverk? Om det inte märks att vi till exempel har förändrat revisionsplikten undrar jag: Skulle de vilja ha tillbaka den? Jag tror inte det.

Jag tror att vi måste börja någonstans, och det är precis vad man har gjort. Vi ser att bördan och den totala mängden regler har minskat. Sedan går det kanske inte lika fort som man trodde från början. Vi ser nämligen att det också är viktigt att det finns en process här som är rättssäker, det vill säga att vi inte inför en regelförenkling, och så uppstår det en ny.

En förenkling upplevs inte heller alltid som en förenkling från början, eftersom det blir en förändring.

Man har på departementen fått i uppgift att gå igenom vad man har för regelverk. Och nu breddar vi, som sagt, det här även till att länsstyrelserna ska titta på sin verksamhet. Det finns ett väldigt tydligt uppdrag till Myndighetsverket och till departementen att titta på regelförenklningar. I takt med att man får mer som rutin att också tänka i de här termerna är jag säker på att det här kommer att ge ett gott utfall.

(forts. 8 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.53 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

Anf. 35 ANDRE VICE TALMANNEN:

Vi övergår till dagens frågestund. Jag hälsar statsrådet Stefan Attefall, statsrådet Nyamko Sabuni, kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth, försvarsminister Sten Tolgfors och statsrådet Birgitta Ohlsson välkomna.

En fråga ska vara av övergripande allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom ett av de närvarande statsrådets ansvarsområden i deras tjänsteutövning. Statsrådet Stefan Attefall besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt ansvarsområde.

Parlamentarisk utredning om public service

Anf. 36 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! Min fråga går till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth och handlar om public service.

När den borgerliga regeringen tillträdde 2006 var man snabb med att i förtid säga upp det dåvarande sändningstillståndet som byggde på en överenskommelse företrädesvis mellan oss socialdemokrater och Centerpartiet. Det nuvarande sändningstillståndet beslutade riksdagen om 2009. Det föranledde ingen parlamentarisk utredning. Nu drar det ihop sig till ett nytt sändningstillstånd efter 2013. Regeringen är en minoritetsregering. Jag och vi socialdemokrater är angelägna om att vi får långsiktiga och bra lösningar för public service-företagen i framtiden och förordar därför en parlamentarisk utredning.

Blir det en parlamentarisk utredning?

Anf. 37 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONH LILJEROTH (M):

Herr talman! Som Berit Högman vet arbetar vi nu med direktiven för den public service-utredning som ska tillsättas någon gång i höst. Tanken är att direktiven ska bli kända och utredningen tillsätts i juni. Om det blir en parlamentarisk utredning eller något annat är för tidigt att säga. Jag återkommer till det. Jag har varit tydlig med att det är självklart att vi kommer att diskutera direktiven också med oppositionen.

Anf. 38 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! I kulturutskottet är vi överens om att det för framtiden är viktigt att se till att säkerställa public service oberoende från staten och att säkerställa att betalningsviljan finns så att vi har en ekonomiskt stark public service.

Public service-företagen ser gärna att det görs en särskild utredning som tittar på hur man ska klara den teknikutveckling som sker i rasande fart. Jag och vi socialdemokrater kan sympatisera med den tanken. Det är inte säkert att det är nödvändigt; det fungerar bra i dag och betalningsviljan är stor. Men vad händer i framtiden?

Är kulturministern beredd att överväga att ha en särskild utredning och översyn för att säkerställa armlängds avstånd för public service-företagen och samtidigt en stark ekonomi för framtiden?

Anf. 39 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag ber att få återkomma om det. Nu tar vi fram direktiven, och det är inte klart hur omfattande de kommer att bli. Vi vet att många frågor ska rymmas i direktiven. Tanken är ju att det kommande sändningstillståndet ska omfatta sex år, alltså fram till 2020. Det är en lång tid. Det blir naturligt att diskutera såväl finansiering som tekniska möjligheter.

När vi närmar oss sommaren vet jag mer. Då kan vi ha en ny diskussion.

Förskolegruppernas storlek

Anf. 40 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Nyamko Sabuni.

Under senare tid har vi uppmärksammat hur barngruppernas storlek i förskola och fritidshem har ökat. Enligt statistik som jag fick av Skolverket för drygt en timme sedan hade 14 procent av förskolornas barngrupper 21 barn eller mer år 2006 – det år då ni kom till makten. Förra året, 2010, var siffran 18 procent, vilket är en ökning med nästan 25 procent. Vi vet att stora barngrupper missgynnar barn, speciellt barn med behov av särskilt stöd. Det bekräftas av Skolverket.

Förskolan och fritidshemmen är i stort sett en kommunal angelägenhet. Vi kan ändå inte stå med armarna i kors.

Min fråga till statsrådet är: Ämnar regeringen göra något för att minska barngrupperna i förskolorna och på fritidshemmen?

Anf. 41 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att den svenska förskolan håller hög kvalitet. Jag tror att det ligger bakom det faktum att många föräldrar vill ha sina barn i den svenska förskolan.

Jag tycker ändå att den trend vi ser är oroande. Den började inte 2006; den började redan tidigt på 2000-talet. Det finns anledning att följa utvecklingen och vidta de åtgärder som behövs.

Regeringen anser att det är viktigt. Vi har en ny skollag där vi tydligt och klart beskriver kvalitetskraven i förskolan. En del av kvaliteten är att barngrupperna inte ska vara för stora. Vi kan inte heller tala om barngruppsstorlek utan att samtidigt tala om lärartäthet. När det handlar om äldre barn och barn utan särskilda problem kan de vara något fler. Det är viktigt att lärartätheten är tillräckligt god. När barnen har särskilda behov eller är yngre kan det krävas lite mindre grupper. Det är därför viktigt att besluten om barngrupper och lärartäthet fattas lokalt av förskolan och kommunen.

Jag menar att Skolinspektionen är en viktig myndighet som kan följa upp detta och se till att de kommuner som inte lever upp till kvalitetskraven vidtar åtgärder.

Anf. 42 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Det är helt riktigt att Skolinspektionen ska följa upp detta.

Prot. 2010/11:84
7 april

Frågestund

Min fråga är: Ämnar regeringen konkret göra något för att inte barngruppernas storlek ska öka ytterligare?

Anf. 43 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Regeringen kommer att fortsätta sitt arbete. Statsbidrag utgår till kommunerna, och jag hoppas att kommunerna inser att förskolan är en viktig kärnverksamhet att prioritera i finansieringen.

Regering och riksdag ser till att det finns en tydlig lagstiftning och att vi har en myndighet som gör uppföljningar med hjälp av inspektioner. Kommunerna kan dömas till förelägganden och viten.

Det är också viktigt att opinionsbilda om detta.

En del barngrupper har blivit större, men samma rapport visar att flera grupper har blivit mindre. Det är därför det är svårt att tala om barngruppsstorlekar på nationell nivå. Det beror på vilka barn det är och vilka särskilda behov de har. Det viktigaste är att vi har vuxna i förskolan och att lärartätheten är så god att varje barn blir sett och får de pedagogiska inslag som blir allt viktigare i den svenska förskolan.

Extremisthot mot kulturarbetare

Anf. 44 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! I söndags beslutade arrangörerna av danseventet *Celebration of Womanhood* att ställa in sin föreställning på Kulturhuset i Stockholm. Anledningen var att man fått motta hot och starka protester från islamistiska krafter på grund av att en bön från koranen ingick i föreställningen.

Denna typ av hot följt av självcensur och undfallenhet inför islamistiska påtryckningar har tyvärr blivit allt vanligare inom den svenska kultursektorn. De senaste åren har vi sett exempel på hur olika kulturinstitutioner valt att plocka ned tavlor, stoppa utställningar, censurera filmer och avboka kontroversiella konstnärer av rädsla för att stöta sig med islamistiska grupper. I en enkätundersökning genomförd av SVT:s *Kulturnyheter* svarade en av sex svenska konstnärer att de numera censurerar sina egna verk för att slippa drabbas av samma typ av förföljelser som Lars Vilks. Detta är naturligtvis ett hot inte bara mot den konstnärliga friheten utan också mot yttrandefriheten och demokratins grundvalar.

Jag vill med anledning av detta fråga kulturministern vilka åtgärder hon är beredd att vidta i syfte att hjälpa kultursektorn att i framtiden bättre hantera och stå upp mot hot och påtryckningar från islamister och andra extremistgrupper.

Anf. 45 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Tack för frågan. Jag har läst om det som hände på Kulturhuset i Stockholm häromdagen och tycker naturligtvis att det är en oroande utveckling. Jag har däremot inte haft kontakt med Kulturhuset som ju ligger under Stockholms stad.

Men det har funnits diskussioner i flera sammanhang och varit påtryckningar av olika slag. Det behöver inte vara av religiös art. Det kan vara andra hot också.

Vi har i riksdagen antagit nya nationella kulturpolitiska mål där man väldigt tydligt trycker på den konstnärliga friheten och egenvärdet. Jag ser självfallet att detta är en bekymmersam utveckling.

Prot. 2010/11:84
7 april

Frågestund

Anf. 46 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar kulturministern för svaret. Det är hoppgivande att kulturministern tycks inse allvaret i denna situation. Att vi över huvud taget har denna typ av problem är ett tecken på att vårt samhälle lider av allvarliga problem som vi till stora delar hade kunnat undvika om vi hade fört en mer ansvarsfull politik på olika områden. Men nu är det som det är, och vi måste göra vad vi kan för att stävja situationen.

Jag hoppas att kulturministern snarast möjligt går från ord till handling och att kultursektorn får allt tänkbart stöd för att bättre kunna hantera dessa frågor i framtiden.

Jag undrar om ministern tillsammans med sina regeringskolleger till exempel skulle kunna tänka sig att verka för en skärpt lagstiftning i syfte att tydligare markera samhällets avståndstagande från denna typ av attacker mot yttrandefriheten.

Anf. 47 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag ser inte något behov av skärpt lagstiftning. Vi har tillräckligt skarpa lagar, inte minst grundlagar. Frågan är om de alltid följs. Men det är viktigt att frågorna diskuteras.

Det som Mattias Karlsson nu tog upp är framför allt en fråga för Stockholms stad, och jag utgår från att man där också diskuterar den.

Den ekonomiska krisen inom euroområdet

Anf. 48 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag har en fråga till Europaminister Birgitta Ohlsson.

Den ekonomiska krisen i euroområdet blir allt allvarligare. Senast i går kväll tvingades Portugal vända sig till Europeiska unionen med begäran om ett mycket omfattande nödlån för att klara en akut finansiell kris. Mycket tyder också på att Grekland och Irland som tidigare har fått lån inte kommer att klara de lånevillkor som har satts upp. Det framstår nu som mycket sannolikt, kanske till och med oundvikligt, att ett eller flera euroländer kommer att ställa in betalningarna så småningom.

Min fråga till Europaministern är om Sverige planerar att ställa upp med bilaterala lån till Portugal på det sätt som man gjorde till Irland eller om man utesluter det i detta fall när det gäller det lånepaket som kommer.

Jag har ytterligare en fråga. När dessa skuldnedskrivningar kommer, vilket de lär göra, hur ska man då undvika att skattebetalarna får bära hela bördan och att i stället de banker som har spekulerat i statsobligationer får ta en del av den ekonomiska risk som de har utsatt sig för? Vad är Sveriges politik på detta område?

Anf. 49 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Frågan från Jonas Sjöstedt var om Sverige kommer att ställa upp med lån till Portugal. Vi vet alla att Portugal befinner sig i en djup kris. Man kommer att ha val den 5 juni. Det är för tillfället en interimregering med premiärminister Socrates som styr landet.

Om Sverige kommer att ställa upp med lån, vilket vi ännu inte har tagit ställning till, kommer vi förstås att förankra det i den svenska riksdagen. Det är viktigt att vi har en dialog med Sveriges folkvalda i denna fråga. Men jag vill notera att vi får ta ställning till den frågan när och om den blir aktuell.

Det har inte heller kommit någon fråga om Sverige vill delta eller inte i ett kommande länepaket.

En annan förutsättning är att det måste finnas en fungerande regering i Portugal för att man ska kunna ta emot pengarna. I och med att landet befinner sig i ett slags limbosituation fram till valet den 5 juni komplicerar det ytterligare situationen. Vi får helt enkelt återkomma på den fronten.

Anf. 50 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag hade en annan fråga också som gäller om det blir fråga om skuldnedskrivningar, vilket allt tyder på att det blir förr eller senare för några länder. Vem ska bära bördan? Det finns här en uppenbar risk att skattebetalarna nu går in massivt för att backa upp dessa länder medan bankerna kan dra sig ur, ofta med vinst.

Jag menar att denna kris delvis har orsakats av ett helt oansvarigt banksystem som har lånat ut alldeles för mycket pengar med alldeles för dåliga säkerheter.

Vad är Sveriges policy för att också de privata vinstintressena ska bära en del av bördan när skuldnedskrivningarna kommer?

Anf. 51 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Just nu har det varit en mycket intensiv debatt inom Europeiska unionen, bland annat med det så kallade sexpackspaketet med mera där man har betonat just vikten av sunda ekonomiska finanser, och där många ser Sverige som en förebild på den fronten.

Utöver diskussionen om lån pågår ett annat arbete inom unionen för att staga upp just ekonomin. Länder ska inte, som länder i Sydeuropa, kunna fuska med statistik och ekonomi. Man måste sköta sina finanser på ett tydligt och bra sätt.

Ett kriterium för att följa upp om Sverige ska delta med eventuella lån handlar förstås om att man har program som är kopplade till IMF, EU med mera. Det bygger också på att andra bilaterala långivare måste delta. Då får man förstås också ta hänsyn till saker som Jonas Sjöstedt lyfte fram i sin fråga. Det är viktigt så att vi inte gör om samma misstag igen.

Anf. 52 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Nyamko Sabuni.

Sverige är ett föregångsland när det gäller jämställdhetspolitik. I juni 2009 presenterade regeringen en strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet. Regeringen tillförde resurser till detta under förra mandatperioden, och det är ett arbete som fortsätter även under denna period.

Min fråga är: Vilka prioriteringar görs på detta område under denna period?

Anf. 53 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Det är riktigt, som Jenny Petersson påpekar, att regeringen presenterade en handlingsplan för bättre jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet. Många av åtgärderna genomförs. Jag tycker att det finns anledning att vara stolt över bland annat den företagspolitik, framför allt om kvinnors företagande, som statsrådet Maud Olofsson driver.

Men det finns fortfarande många problem kvar på den svenska arbetsmarknaden. Fortfarande äger och startar kvinnor företag i mindre utsträckning än män, kvinnor har mindre betalt än män för likvärdigt arbete och så vidare. Det finns alltså fortfarande massor som måste göras.

Med detta sagt måste jag ändå säga att jag inte kan presentera någon politik här. Vi kommer att prioritera vissa saker. Hur kan vi se till att löneskillnaderna minskar? Hur kan vi uppmuntra kvinnor att i större utsträckning arbeta heltid? Och hur kan vi fortsätta se till att kvinnor också startar företag, inte bara för att skaffa sig tid med familjen och hemmet utan också för att vilja växa, anställa och faktiskt äga väldigt mycket pengar i sina företag, helt enkelt få stora och växande företag för framtiden?

Anf. 54 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Nyamko Sabuni för svaret. Jag tycker att det är skönt att höra att vi satsar på kvinnor och de konkreta åtgärder som främjar just kvinnors möjligheter i arbetslivet och i näringslivet.

Debatten har varit livlig just när det gäller skillnader mellan könen. Men det finns även skillnader inom samma kön, så att säga. Det vore intressant att höra vad som görs för att stärka utlandsfödda kvinnors möjligheter till sysselsättning och så vidare.

Anf. 55 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Det stämmer att det är löneskillnader mellan män och kvinnor. I dag kom det statistik som visar att de minskar. Jag tror att vi ska fortsätta utforma våra skattesänkningar på det sättet att de leder till att klyftan mellan kvinnor minskar men också att de uppmuntrar kvinnor att jobba mer.

När det gäller just utrikes födda kvinnor uppmärksammade vi redan under förra mandatperioden att vi har varit dåliga på att titta på deras

särskilda situation. En del av problemet har varit det mottagningssystem som Sverige har haft i många år. Vi har ändrat på detta nu. Från och med den 1 december förra året har vi ett bättre mottagningssystem som är individuellt anpassat där vi också ställer krav på att kvinnor får möjlighet och tid till bra aktiviteter och åtgärder när det gäller utbildning, coaching och annat stöd för att de ska kunna komma ut på arbetsmarknaden. Men Arbetsförmedlingen har också ett särskilt ansvar att följa upp den målgruppen i sitt arbete för att hjälpa människor in på arbetsmarknaden.

Sammantaget sker ett antal åtgärder som jag hoppas ska kunna börja ge resultat inom kort.

Begränsning av fri- och rättigheter

Anf. 56 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Sällan har vi genomlevt en sådan period som så tydligt har visat på behovet av yttrandefrihet och möjlighet att ta emot ett o censurerat budskap som under det senaste halvåret.

Min fråga ställer jag till demokratiminister Birgitta Ohlsson. Jag kunde ha ställt den till medieministern också.

Inom EU handlar så mycket om pengar, men det borde handla ännu mer om mänskliga fri- och rättigheter. Jag undrar hur ministern ser på att ordförandelandet Ungern för närvarande uppenbarligen planerar att snöpa yttrandefrihet och mänskliga fri- och rättigheter. Ser man det i ett större perspektiv är detta grundläggande för EU. Om vi ska ha legitimitet för detta EU på många andra områden måste vi upprätthålla just yttrandefriheten och de mänskliga fri- och rättigheterna. Det är EU:s absolut viktigaste fråga.

Anf. 57 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! Jag instämmer faktiskt i den oro som Gunnar André lyfter fram när de gäller utvecklingen för yttrandefrihet och pressfrihet i många EU-länder. Ni kanske kommer ihåg att Reportrar utan gränser i december förra året presenterade en rapport som visade att en del EU-länder låg i botten globalt när det gäller pressfrihet. Vi hade länder som låg mellan plats 50 och 70, vilket inte är smickrande i världens mest utvecklade union.

När det gäller Ungern har medie- och pressfrihetsfrågorna varit uppe med tanke på den kontroversiella lag som presenterades i början av året. Jag har själv varit på plats i Budapest och kritiserat lagen med ministerkolleger. Jag har också tillsammans med andra EU-ministrar lyft frågan i olika debatter.

Kommissionen var väldigt hård mot Ungern, vilket ledde till att man faktiskt fick revidera lagen så att avarterna i den försvann. Kanske kan man inte tycka att det är en fläckfri och perfekt produkt, men det som det fanns mest invändningar mot försvann efter hand. Det är oerhört olyckligt att EU-länder år 2011 över huvud taget tar fram den här typen av lagar.

Anf. 58 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Det sistnämnda vill jag gärna instämma i.

Låt mig ändå fullfölja frågan. Minnet är ju väldigt kort. Vi har haft kommunismen och så vidare som haft förtrycket som paradexempel. Just förhållandet att man i ett så viktigt land som Ungern, ett land som många tycker om, till och med nästan i grundlagsform nu implementerar lagar som skulle göra det svårare att förmedla öppen information är för oss helt obegripligt – nästan någon form av förhandscensur, förhandsgranskning, av en del information.

Vad kan vi i Sverige göra för att inom Europeiska gemenskapen se till att detta inte kommer till stånd?

Anf. 59 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! När det gäller press- och mediefriheten har Ungern tvingats dra tillbaka det mesta i lagförslaget, så där har man nått en seger tack vare att många ministrar i olika länder tryckt på och att kommissionen med Nelly Kroes, holländsk kommissionär, varit väldigt tydlig.

Nästa fråga som kommer upp handlar om att Ungern föreslår en ny konstitution – ett förslag som kommer att röstas igenom i parlamentet, förmodligen den 18 april. Som liberal känner jag mig oerhört ledsen över det här förslaget till ny lag.

Detta innebär att man i praktiken går tillbaka när det gäller homosexuellas rättigheter. Man definierar äktenskapet mellan man och kvinna och skriver in det i en konstitution. Abortlagstiftningen kommer det i praktiken att vara väldigt svårt att få i positiv riktning eftersom man också skriver in en formulering om fostrets rätt till liv alltifrån befruktningen. Det öppnar för en väldigt restriktiv abortlagstiftning. Man lyfter också fram den kristna religionens speciella roll i en konstitution. Det är ganska ovanligt att sådant i nutid sker i EU-länder.

Vi följer frågan väldigt noga. Varje vecka har jag kontakt med den svenska ambassaden i Budapest för att se hur vi kan se till att också det här revideras.

Scenkonstnärernas pensionsskuld

Anf. 60 ANDERS FLANKING (C):

Herr talman! Min fråga ställs till statsrådet Attefall och handlar om scenkonstnärernas pensionsskuld. Det låter kanske inte så upphetsande, men det är kanske vad det är.

Det handlar egentligen om en engångsinkomst beträffande statsbudgeten som, om detta inte regleras – som jag ser det – skulle drabba framför allt scenerna runt om i landet och också verksamheten.

Vad är statsrådets bedömning när det gäller att kunna lösa frågan?

Anf. 61 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Ja, det är en viktig kulturpolitisk fråga att lösa ut pensionsfrågorna för våra scenkonstnärer.

Sedan jag fick ansvar för min portfölj har jag försökt skynda på beredningsprocessen i frågan. Det kom en utredning för en tid sedan. Den har remissbehandlats och fått positivt stöd också från remissinstanserna.

Men det hela är komplicerat. Det handlar om pensionsförsäkringsfrågor, om många tekniskt komplicerade frågor. Just nu pågår i Regeringskansliet ett beredningsarbete med att titta på de olika effekterna av förslaget och på deras effekter på statsbudgeten.

Vi jobbar med en hög ambitionsnivå för att komma i hamn med frågan så snart som möjligt, men beredning pågår alltså för närvarande. Mer än så kan jag nu inte säga.

Anf. 62 ANDERS FLANKING (C):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret så här långt. Det här är viktigt också, tror jag, därför att den regionala samverkansmodell som nu byggs upp och som byggs upp runt om i landet väldigt mycket bygger på de resurser man har. Då är det viktigt att de resurserna används just till verksamhet som så att säga är utåtriktad och som har en koppling till det som scenerna sysslar med.

Därför är det mycket glädjande att statsrådet tar frågan så allvarligt som han gör.

Anf. 63 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag kan bara understryka att vi intensivt arbetar med frågan. Jag håller helt med om beskrivningen att frågan måste lösas ut för att det ska skapas goda förutsättningar både för nationella kulturscener och för regionalt samarbete därför att det som nu gäller skapar en ryckighet i planeringen och svårigheter att veta hur man ska hantera fast anställd personal, främst sångare och dansare som framför allt berörs i sammanhanget.

Som sagt: Beredning pågår. Vi hoppas kunna ge ett besked så snart beredningsprocessen är klar.

Försäkringskassans servicekontor

Anf. 64 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till kommun- och bostadsminister Stefan Attefall. Det gäller Försäkringskassan som ju har beslutat att lägga ned ett stort antal serviceställen runt om i landet. Nu har både Pensionsmyndigheten och Skatteverket sagt att det blir allvarliga försämringar för deras arbete då deras samarbetspartner, Försäkringskassan, stänger kontoren.

Jag tänker främst på de äldre och på dem som inte har svenska som modersmål. De har problem med det byråkratiska svenska myndighetspråket. Det handlar då om att fylla i blanketter, om att sätta kryss på rätt ställe och så vidare. Sätts ett kryss på fel ställe kan det få ödesdiga konsekvenser. Därför är de personliga servicekontoren viktiga.

Som kristdemokrat känner jag starkt för de här personerna. Det är viktigt att myndigheterna är tillgängliga för alla.

Min fråga till ministern är: Vilken är regeringens långsiktiga strategi för de olika myndigheternas kontakter med och service till medborgarna ute i landet?

Anf. 65 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Självklart är myndigheternas kontakter med medborgarna och medborgarnas möjligheter att även spontant, inte bara vid planerade besök, komma i kontakt med myndigheterna en viktig fråga.

I Sverige har vi ordningen att myndigheterna har ett stort ansvar att själva organisera sig och själva ta ansvar för sin ekonomi och sin organisation. Samtidigt har vi också ett gemensamt ansvar. Som förvaltningsminister är jag också engagerad i att vi gemensamt ser till att skapa strukturer för myndigheters samverkan och för att myndigheter tillsammans kan skapa en så bra service som möjligt.

I den förvaltningspolitiska proposition som antogs här i riksdagen för knappt ett år sedan betonas just detta med ökad samverkan. Vi har också sedan tidigare en statlig utredning som tittar på hur vi ska kunna förstärka närvaron ute i landet. Nu har vi tagit ett nytt initiativ eftersom vi sett en lucka i utredningsarbetet, det vill säga: Hur ser företagares och medborgares egentliga behov av statlig service ut ute i landet? Det är ett speciellt uppdrag också till Statskontoret att utreda frågan för att få ett bättre underlag.

Det är klart att Försäkringskassans beslut i sammanhanget har komplicerat bilden. Men det här dilemmat jobbar vi med. Det gäller att ha en ordning för varje myndighet men också mer gemensamma tag för att försöka se till att myndigheterna samverkar för en bra service gentemot medborgarna.

Anf. 66 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Det låter mycket positivt att ministern ser den personliga kontakten som viktig och att man ser de äldre och de människor som har problem på grund av att de inte har svenska som modersmål.

Alla har inte heller datorer. Man kan få fel ersättning om man, som jag varit inne på, skulle trycka fel och så vidare.

Jag kan bara säga att jag är glad över att ministern ser problemet. Jag både hoppas och tror att det kan gå mot en bra utveckling.

Anf. 67 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Det är viktigt att betona att myndigheternas service gentemot medborgarna sker på många olika sätt. Vi har utvecklat telefonitjänster och webbaserade tjänster. Men också möjligheten till fysisk kontakt behövs. Det är därför som vi även jobbar med att försöka utveckla tankegångarna i Lars Högdahls utredning – bland annat med uppdraget till Statskontoret.

Jag vet att socialförsäkringsutskottet här i riksdagen i dag har fattat beslut om ett tillkännagivande. Också det är en synpunkt som regeringen självklart måste beakta i sitt fortsatta arbete.

Frågan är alltså aktuell i Regeringskansliet. Vi jobbar med den för att skapa bra förutsättningar för en god service till medborgarna. Sedan måste den servicen ta sig lite olika uttryck över tid och i olika myndigheter och olika former. Men vi har en hög ambitionsnivå beträffande det arbetet och det fortsätter.

Frågestund

Anf. 68 PETER RÅDBERG (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till vår försvarsminister Sten Tolgfors. Den operativa livslängden för JAS Gripen C/D är uppnådd 2020–2025. Försvarsministern har talat sig ganska varm för att vi efter det ska tillsätta E/F-nivån. Men kostnaden för detta uppskattas till 40–60 miljarder svenska kronor. Det här kommer att bli om inte den största så i alla fall en av Sveriges absolut största investeringar genom tiderna.

Oavsett vad man tycker om uppgraderingen i sig vore det väldigt klädsamt med en parlamentarisk luftförsvarsutredning innan man beslutar om en så här stor satsning.

Min fråga till försvarsministern är därför: Vad är er uppfattning just om en sådan här flygutredning?

Anf. 69 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Herr talman! Först ska jag säga att jag inte bekräftar Peter Rådbergs uppgifter om kostnader. För alla som vill att Sverige ska ha ett starkt flygvapen även längre fram i tiden än någonstans 2020–2025 är det också alldeles uppenbart att vi behöver fortsätta att uppgradera Gripen, som annars kommer att bli alltmer irrelevant jämfört med de konkurrenter som finns i närområdet.

Försvarsmakten har under lång tid arbetat med att ta fram goda underlag där man tittar på den säkerhetspolitiska utvecklingen. Man tittar på hur planen ser ut i omvärlden i framtiden. Hur ser vapensystem som andra kan ha ut? Utifrån det försöker man sedan specificera hur Gripen bör se ut för att klara uppgiften. Man har bett om mer tid och om att få inkomma med underlag om ytterligare ett år. När det är färdigt, och när regeringen är färdig, avser jag självklart att söka ett brett samförstånd om framtida lösningar.

Anf. 70 PETER RÅDBERG (MP):

Herr talman! Tack för svaret, försvarsministern! Den senaste luftförsvarsutredningen gjordes för 44 år sedan. Det var 1967. Det finns, som försvarsministern nog väl känner till, stora brister inom luftstridskrafterna. Det gäller sensorer, baser, ledningssystem och minskad flygtid och beväpning. Ska man investera i sådant krävs omfattande resurser under väldigt lång tid.

Jag gläder mig i alla fall åt att försvarsministern säger att han vill söka en bred uppslutning kring denna fråga, men det vore väldigt bra om vi ändå kunde få en samlad utredning där alla svenska partier finns samlade kring en så stor investering. Är det alltså ja eller nej på den frågan?

Anf. 71 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Herr talman! Först ska jag säga att jag tror att Peter Rådbergs bild är något föråldrad. När det gäller Gripen har vi på senare tid fattat beslut om till exempel en ny radarjaktrobot och även precisionsbomber, som stärker förmågan. Det är också så att bilden gällande ledningssystemen i dag är en annan än den Rådberg förmedlar.

Något ord om en luftförsvarsutredning: Varför skulle frågan bli bättre av att man flyttar ansvaret bort från Försvarsmakten och dem som dagligen ansvarar för verksamheten till någon annan? Hur skulle industrin se på detta? Den försening det innebär med en ny process som ska starta, trots att Försvarsmakten redan har jobbat under lång tid, skulle innebära att det blir tomt i hallen i Linköping. Det är möjligt att det inte är Peter Rådbergs viktigaste fråga att den industriella kapaciteten kvarstår, men den är viktig för mig och också viktig för andra.

Jag tror att det viktiga här är att vi får fram ett solitt beslutsunderlag, inte formen för det, och att vi när det är klart också kan se att vi finner en bred lösning. Det svenska flygvapnet behöver nämligen en konkurrenskraftig Gripen ett antal decennier fram i tiden.

Kulturen och den nationella digitala agendan

Anf. 72 CHRISTINA ZEDELL (S):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa min fråga till kulturministern.

Inom regeringen pågår nu ett arbete med att ta fram en nationell digital agenda. IT-minister Anna-Karin Hatt leder detta arbete, som involverar flera departement. Den nya digitala tekniken spelar en väldigt viktig roll på kulturområdet, inte bara när det gäller tillgången till kulturarvet utan också för att främja kreativitet och entreprenörskap inom kultursektorn. Därför är min fråga till kulturministern: Vilka insatser och prioriteringar gör regeringen på kulturområdet inom ramen för just den digitala agendan?

Anf. 73 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Det är mycket riktigt, som Christina Zedell säger, så att detta är en prioriterad fråga. Tekniken går fort. Vi har haft diskussion när det gäller såväl film som många andra områden inom kultursektorn.

Vi har givit ett antal myndigheter i uppdrag att se över detta och också komma med sina inspel kring hur man skulle kunna samverka, vad som är viktigt och vad som bör prioriteras. Nu har Riksarkivet fått i uppdrag att ha en samordnande roll för många av dessa myndigheter på kulturområdet. De kommer alltså under ett antal år framöver att driva detta. Sedan finns det också en statssekreterargrupp som arbetar med den nationella, digitala agendan.

Anf. 74 CHRISTINA ZEDELL (S):

Herr talman! Jag får tacka för svaret. Det känns bra, och jag vet att ett arbete pågår. Det är nu nödvändigt att regeringen också går från ord till handling så att vi även avsätter resurser till detta viktiga arbete. Vi socialdemokrater avsatte till exempel redan i årets budget medel för att digitalisera biografier runt omkring i landet.

Det som är oroväckande är att vi också ständigt får nya rapporter om att den digitala klyftan ökar. Därför skulle jag mer konkret vilja höra vilka utbildningsinsatser och andra insatser som görs just för att minska denna klyfta.

Anf. 75 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Tillgången till kulturarvet är en av denna regerings tydliga prioriteringar på kulturområdet. Våra museer arbetar mycket med dessa frågor, och alltmer är tillgängligt på nätet för den breda allmänheten. Man arbetar också aktivt för att möta barn och unga – jag nämnde förut Riksarkivet. Riksantikvarieämbetet har via sina söksystem också goda möjligheter att visa hur kulturarvet kan bli mer tillgängligt för fler. Denna fråga lever alltså.

Vilken speciell utbildningsinsats som behövs är det kanske lite tidigt att säga, men detta är naturligtvis en fråga också för skolorna.

Christina Zedell nämnde biograferna. Vi har från regeringens sida gjort en stor satsning i budgeten med 60 miljoner kronor under fyra år för att göra biograferna, framför allt på de mindre orterna, digitaliserade så att de ska kunna öppna inte bara för mer film utan också för opera-, musik- och idrottsevenemang. Det vet jag är oerhört välkommet.

Förskolan

Anf. 76 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Min fråga riktar sig till statsrådet och förskoleministern Nyamko Sabuni.

För tio år sedan var det 66 procent av alla barn mellan ett och fem som var inskrivna i den svenska förskolan. I dag är den siffran 83 procent. När den reviderade läroplanen för grundskolan börjar gälla den 1 juli blir förskolan det första steget i utbildningen för våra barn och kommer att få ett tydligare pedagogiskt innehåll. Detta kommer att innebära att fler barn får tillgång och möjlighet till en lärorik förskoletid. Det är mycket positivt.

Det är dock en stor verksamhet och oerhört många enheter vi pratar om. Den reviderade läroplanen ska omfatta både kommunala och fristående förskolor. Hur ser ministern att vi kan säkerställa implementeringen så att alla Sveriges förskolebarn verkligen tar del av alliansregeringens omfattande arbete på förskolesidan?

Anf. 77 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Det är ett väldigt viktigt reformarbete som pågår i den svenska skolan i allmänhet och den svenska förskolan i synnerhet. Precis som sades av Camilla Waltersson är det så att vi får en ny lag, som är tydligare med de pedagogiska inslagen. Vi får förskollärare som får tydligare ansvar för de pedagogiska inslagen i skolan, vi får en ny förskolläraryrkesutbildning och så vidare.

Som också påpekas väljer fler och fler att gå i den svenska förskolan. Detta måste vi upprätthålla. Jag tror att det handlar om att kvaliteten ska upprätthållas, så att den är fortsatt god. Då handlar det om personaltätthet och om barngrupperna, men också om att tillgängligheten finns. När föräldrar efterfrågar plats för sina barn måste de också veta att de får plats i tid, det vill säga inom fyra månader från det att man ber om det.

Vad vi kan se lever de flesta kommuner upp till dessa lagkrav, och vår utgångspunkt är att de också ska fortsätta att göra det – bland annat med hjälp av att Skolinspektionen fortsätter med sina kontroller och inspektioner för att hjälpa kommunerna att utveckla förskolan ytterligare.

Prot. 2010/11:84

7 april

Frågestund

Anf. 78 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, förskoleministern! Jag vet att förskoleministern delar min positiva syn på den valfrihet vi genom etableringsfrihetsreformen nu kan erbjuda Sveriges alla barn och deras föräldrar.

Jag har träffat en rad fristående förskolor och också de nätverk som finns runt fristående förskolor. De är oerhört oroliga över den negativa mediebild som nu målas upp kring deras verksamhet, och de välkomnar i allra högsta grad en bättre granskning och tillsyn av verksamheten. Det är i dagsläget så att kommunerna har ansvaret för tillsynen, och det ser väldigt olika ut i våra kommuner med ansvarstagandet för detta.

Jag skulle vilja veta lite mer om ministerns tankar runt detta och på vilket sätt vi ytterligare kan stödja kommunerna i detta oerhört viktiga arbete.

Anf. 79 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP):

Herr talman! Först vill jag säga att det alltid är beklagligt när en förskola, vare sig den är enskild – det vill säga fristående – eller kommunal, inte fungerar. När så sker är det väldigt viktigt att man kan vidta åtgärder för att korrigera de misstag som finns. Är de väldigt grova måste man även kunna lägga ned en förskola.

Jag vill också säga att det inte finns någonting alls som tyder på att enskilda förskolor på något sätt håller sämre kvalitet än de kommunala – inte alls. Tvärtom ser vi att det är hög kvalitet också inom de enskilda.

Valfriheten för föräldrarna att kunna söka sig till en förskola oavsett huvudman är det viktigt att hålla kvar vid. Kommunerna har ett tillsynsansvar för de enskilda förskolorna, och många sköter det bra. För de kommuner som inte klarar av detta finns det möjlighet att hos Skolinspektionen få hjälp och stöd och få tydligare riktlinjer för vad som ska kontrolleras vid inspektioner så att man ska kunna garantera föräldrar en god kvalitet också i de enskilda förskolorna.

När det gäller de kommunala vet man att Skolinspektionen tittar direkt på dem. Den arbetsfördelningen finns. Varje kommun som behöver stöd och hjälp i sin inspektion kan vända sig till Skolinspektionen för att få det.

Sjukförsäkringen

Anf. 80 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag vänder mig till statsrådet Attefall i fråga om den förstörda sjukförsäkringen. Som bekant har det varit en fråga som har diskuterats länge här i kammaren och ute i samhället. Människor som plågas ut från sjukförsäkringen lämnas oförsäkrade och får försörja sig genom kommunens försörjningsstöd.

Jag upprördes våldsamt i söndags när jag läste en debattartikel i Aftonbladet om en anställd på Försäkringskassan som arbetade med så kallad omprövning. Han beskriver hur han omprövar människors sjukförsäkring där de drivs i väg ut i situationer där de inte längre orkar leva. Han vädjar till politiken: Gör någonting!

Nu frågar jag Stefan Attefall efter alla diskussioner och era utfästelser att korrigera en omänsklig sjukförsäkring: När kommer detta att ske?

Anf. 81 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Vi ska komma ihåg att de problem som vi brottades med och tog tag i i sjukförsäkringen var att människor i stor mängd blev förpassade till långtidssjukskrivningar och förtidspensioneringar. De talen hade växt dramatiskt. Vi har vänt den utvecklingen, och vi har fått till stånd en rehabiliteringskedja som fungerar allt bättre, inte perfekt. Vi har fått tidsgränser som alla aktörer som jobbar med frågan tycker har hjälpt till att strama upp och skapa en bättre process som gör att man kan hjälpa människor i ett mycket tidigare stadium.

Men vi har stora utmaningar kvar. Lagstiftningen behöver ses över och också hur tillämpningen fungerar. De praktiska åtgärderna måste självklart med tiden fungera allt bättre.

Den här processen och översynen pågår, och det arbetas intensivt i regeringen med att försöka se till att det goda i den reform som vi har gjort bibehålls och utvecklas. Vi vill vidare se till att förbättra på de punkter där det inte har fungerat som det var tänkt och där vi behöver förstärka.

Det arbetet pågår och kommer förhoppningsvis att bli klart inom en snar framtid.

Anf. 82 PETER PERSSON (S):

Herr talman! I riksdagens tidskriftsrum kan man läsa i skilda lokal-tidningar att inte minst KD-företrädare riktar stark kritik mot sjukförsäkringen och säger: Nu ska vi snart förändra den.

Här i kammaren låter det annorlunda. Det är en tondöv regering för de signaler som hörs från kyrkor, enskilda och organisationer. Det enda ni kan lyssna på är de välsituerade. Ni sänkte skatterna med 100 miljarder, tog 20 miljarder från sjuka och arbetslösa, Stefan Attefall.

Det är inte vackert att gå mot påsk med ett så tungt bagage.

Anf. 83 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Vi har mer musikaliskt öra än vad Peter Persson tycks tro. Vi lyssnar in de diskussioner som pågår och tar del av det starka engagemanget för de fall där sjukförsäkringen inte har fungerat som det var tänkt. Men när vi gör förändringar ska det bli rätt i alla delar. Det är ett noggrant arbete, det är ett viktigt arbete som inte ska ske skyndsamt utan där det är bättre att det blir helt rätt än att det går fort.

Det är många gånger komplicerade frågor. Det handlar om vad lagstiftningen säger, det handlar om hur olika paragrafer i praktiken kommer att tolkas och det handlar självklart om genomförandet via Försäkringskassan som myndighet.

Det pågår ett intensivt arbete i Regeringskansliet. Mitt parti har varit engagerat i de frågorna och driver i olika delar krav på förändringar, men även andra allianspartier jobbar oerhört mycket med frågan, både i partierna och gemensamt i Regeringskansliet.

Jag räknar med att vi inom en snar framtid ska kunna presentera ett antal förslag som gör att den sjukförsäkringsreform som har gjort många saker till det bättre blir ännu bättre med en del reformeringar.

Den svenska insatsen i Libyen

Anf. 84 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Hela världens ögon riktar sig mot utvecklingen i Nordafrika där demokratiönskan hos folken i Libyen, Tunisien och Egypten tagit sig olika uttryck och fått olika konsekvenser. I särskilt fokus är just nu det libyska folkets kamp mot diktator Gaddafis regim, en kamp som böljar fram och tillbaka dag efter dag och som vi ännu inte vet utgången av.

Sverige understöder som bekant sedan i fredags den FN-stödda Nato-ledda insatsen i Libyen som syftar till att skydda civilbefolkningen från Gaddafiregimens överväld.

I fredags kväll, samma dag som vi i denna kammare beslutade i denna kammare om att delta i insatsen, träffade jag personal på F17 i mitt hemlän Blekinge och deras anhöriga. Jag frapperades av det lugn som präglade detta möte trots att situationen var mycket allvarlig. Förklaringen från personalen var att man redan ingår i ett insatsförband.

Min fråga till försvarsministern är hur han ser på det svenska bidraget och att NBG, Nordic Battlegroup, nu kommit till nytta.

Anf. 85 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Herr talman! Det som sker är i många delar historiskt för Sverige. Inte sedan början av 60-talet har Sverige haft stridsflyg i internationella insatser när FN kallat. Det är första gången JAS Gripen under svensk flagg gör en internationell insats. Det är precis som frågeställaren påpekar så att en förutsättning för det är att Sverige skapat en snabbinsatsförmåga, som just detta halvår står till EU:s förfogande som Nordic Battlegroup. Där fanns en flygenhet som vi kunde använda för att genomföra den här insatsen.

Det är en svensk tradition att komma till stöd när FN:s säkerhetsråd kallar, när det behöver göras insatser för att värna civilbefolkningen. Det är precis det som Sveriges uppgift är inom ramen för flygförbudszonen.

Jag vill fästa kammarens uppmärksamhet på att det inte är det första och inte det sista Sverige gör. Vi har haft Herculesplan nere i regionen vid flera tillfällen för att hjälpa till med evakueringen av EU-medborgare och stödja FN:s flyktinsatser. Bara på den militära sidan är insatserna alltså vidare.

Anf. 86 ANNICKA ENGBLOM (M):

Herr talman! Tack för svaret, försvarsministern! Det är ett mycket tidigt skede i insatsen, men ändå föranleder det mig att fråga hur försvarsministern ser på Sveriges fortsatta bidrag om det mot förmodan – vad vi

inte hoppas – blir en utdragen process. Vi är halvvägs vad gäller beredskapen för Nordic Battlegroup. Självklart ska Sverige bidra ytterligare, och detta ska ske i överensstämmelse med övriga ingående i stridsgruppen.

Hur ser försvarsministern på ett eventuellt framtida svenskt bidrag?

Anf. 87 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Herr talman! FN-resolutionen innehåller tre saker.

Det första är ett vapenembargo, stoppa införsel av vapen till Libyen.

Det andra är en flygförbudszon därför att man använder flyg, inte bara stridsflyg utan möjligen också helikoptrar, för att skada civila.

Det tredje är ett mer allmänt skydd av civila.

Sveriges roll i detta är att vara med och upprätthålla flygförbuds-zonen. Jag har sett en mängd lätt konstiga medieuppgifter om att det inte finns något att upprätthålla, att alla plan har förstörts. Så är det inte. Sannolikt har Gaddafi ett större antal flygplan kvar till sitt förfogande. De kan just nu inte brukas, dels därför att den internationella närvaron har slagit ut flygbaserna, dels därför att vi patrullerar och håller planen på marken. Det är viktigt att vi fortsätter med det, annars kan planen komma upp igen.

Vi måste se till att skydda civila från helikoptrar. Också detta är en uppgift i flygförbuds-zonen. Säkerhetsrådsresolutionen utesluter uttryckligen ockupationstrupp på mark. Det är en flyginsats Sverige gör, det är så riksdagen har velat ha det i bred enighet.

Den militära insatsen i Libyen

Anf. 88 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Sedan riksdagens beslut i fredags om att Sverige ska delta i den internationella militära insatsen i Libyen befinner sig Sverige i krig. Sverigedemokraterna är som enda riksdagsparti motståndare till den beslutade insatsen. Vi varnade tidigt för osäkerheten kring den libyska oppositionen, som vi vet mycket lite om och som våra allierade i kriget stöder.

Nu börjar det klarna något i denna fråga. Oppositionen består av olika klaner som har egenintresse av att störta diktatorn Gaddafi, men de har ingen gemensam politisk och demokratisk plattform att utgå ifrån i sin strävan efter reformer.

I stället framkommer alltmer obehagliga uppgifter om dem som vi nu direkt genom medverkan i kriget stöder. Det är al-Qaida-krigare som deltagit i strider i Irak, det är medlemmar i Libyan Islamic Fighting Group, som CIA betraktar som en gren av al-Qaida. Enligt Human Rights Watch begår man fruktansvärda övergrepp på civila libyer, gästarbetare och misstänkta Gaddafianhängare som man fördriver från sina hem, torterar och hånar.

Lika illa är det att uppgifter nu gör gällande att rebellsidan utbildar barnsoldater för att delta i kriget. Rädda Barnen kräver nu åtgärder mot detta.

Min fråga är därför vilka åtgärder försvarsministern tänker vidta mot att vi nu genom vår medverkan i kriget i Libyen stöder rebellsidan, som

Anf. 89 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Herr talman! Först vill jag tacka Björn Söder för att han hjälper mig att göra det tydligt att Sverigedemokraterna är kammarens enda parti emot solidaritet. Jag behöver inte ens själv beskriva det. Han gjorde det så alldeles utmärkt själv.

Inte ens med Sverigedemokraternas logik är Björn Söders inlägg logiskt. Handlade inte er politik om att hindra flyktingströmmar från att uppstå och sedan komma hit? Det är ni också emot nu, så inte ens det är logiskt.

Sverige är inte ett land i krig i Libyen. Vi är inte en part i den konflikten. Vi är där på uppdrag av FN:s säkerhetsråd för att tillsammans med andra värna civila från övergrepp. Det är vad insatsen handlar om. Det är vad FN-mandatet handlar om. Det står inget om opposition eller inte opposition. Det handlar om att värna civila från övergrepp, och där tycker jag att Björn Söder på ett alldeles utomordentligt tydligt sätt har visat att av detta är Sverigedemokraterna icke intresserade.

Anf. 90 BJÖRN SÖDER (SD):

Herr talman! Jag uppmärksammar att försvarsministern över huvud taget inte svarar på min fråga. Det är kanske så att försvarsministern börjar få kalla fötter för vad Sverige egentligen har gett sig in på, och kanske också övriga partier härinne.

Som jag sade stöder vi oppositionen i Libyen direkt genom vår medverkan i den Natoleda insatsen. Flera Natoländer har erkänt dess regering, som består av al-Qaida-krigare som har deltagit i kriget i Irak, personer som begår övergrepp på andra civila. Man torterar, hånar och fördriver dem från sina hem. Man utbildar nu barnsoldater för att använda i kampen mot Gaddafi.

Det är alltså detta som försvarsministern genom sin hängivelse över att Sverige ska delta och visa upp sina JAS Gripen-plan för omvärldens ögon nu direkt stöder genom Sveriges medverkan. Så småningom kommer väl sanningen fram och visar att Sverigedemokraterna, som enda parti här i riksdagen, hade ett nyktert synsätt på det hela.

Anf. 91 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M):

Herr talman! Jag vill bara passa på att tacka Björn Söder igen för att han så entydigt understryker att Sverigedemokraterna är ett parti mot internationell solidaritet. När problemen i världen kommer ska Sverige vända ryggen till. När vi ser civila slaktas ska Sverige vända ryggen till. Och inte ens med sin egen logik är hans inlägg logiska, för det handlar i hans värld om att hålla människor utanför Sverige, att se till att flyktingströmmarna aldrig kommer hit. Pengar gör bättre nytta någon annanstans utanför landet, brukar ni säga gällande den nationella flyktingpolitiken men inte i det här fallet.

Jag har inte pratat om någon sida. Jag har pratat om civila. De kan tycka olika saker, också inom Libyen. Jag har inte beskrivit oppositionen på något sätt. Men jag noterar att Björn Söders argumentation har använts av andra, och det sällskapet är inte enbart smickrande.

Vi är där på FN:s uppdrag för att göra de saker som jag redovisade i diskussionen med Annicka Engblom tidigare. Vi värnar civila – det är vad Sveriges uppdrag är – från övergrepp från en diktator.

Jag tackar igen för tydliggörandet att Sverigedemokraterna är emot.
(Applåder)

Vinter-OS 2022

Anf. 92 STAFFAN ANGER (M):

Herr talman! Jag har en lite lugnare fråga till Lena Adelson Liljeroth i egenskap av idrottsminister, och min fråga gäller vinterolympiader.

I sommar kommer beslutet om vilken stad och land som får 2018 års olympiska spel. Vem som får 2022 års olympiska spel avgörs inom fyra år. Det vore önskvärt att Sverige då ansöker om de olympiska vinterspelelen med Östersund och Åre som centralorter.

Sverige är ett fint vintersportland med många fina anläggningar, inte minst i Östersund och Åre där man har haft bland annat VM i skidskytte och VM i utförsåkning nyligen. Med ett OS i Norrland får Sverige möjlighet att satsa på mer investeringar i Norrland, vilket verkligen behövs i många områden. Vi kan fortsätta att satsa på turism i Norrland och även i övriga Sverige med ett vinter-OS.

Hur ser idrottsministern på detta?

Anf. 93 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M):

Herr talman! Jag kan verkligen instämma i att Östersund och Åre är väldigt fina vintersportorter.

Den här frågan har varit uppe tidigare. Jag har haft möjligheter att diskutera den också med politiker lokalt och gläds åt att drömmen om olympiska spel aldrig dör. Jag kan också konstatera att det vore väldigt roligt att någon gång kunna bjuda tillbaka, då vi själva haft glädjen att delta i stora olympiska tester.

Den här frågan ägs ju inte av regeringen utan av Sveriges Olympiska Kommitte. Det är de som har att avgöra, om de vill, om vi så småningom ska ansöka om att få arrangera vinter-OS 2022.

Anf. 94 STAFFAN ANGER (M):

Herr talman! Jag vill tacka för det positiva svaret från idrottsministern.

Riksdagsmannen från Jämtland, Per Åsling, har mer detaljerat beskrivit i en motion hur en vinterolympiad i Jämtland skulle gå till. Och det finns en uppbackning i Jämtland för detta.

Det resultat som vi har fått fram från vinter-OS i Vancouver visar på en vinst. Och Lillehammer i Norge, som hade OS 1994, hade en vinst på 400 miljoner norska kronor, som de meddelade oss när vi kontaktade dem nyligen. Det kan vara viktigt för Sverige att kunna arrangera en olympiad som går med vinst. De internationella mediebolagen betalar mycket för detta. Även om huvuddelen går till Internationella Olympiska Kommittén kommer också lite direkt till dem som organiserar det.

Intresset för vintersport ökar i Sverige. Vasaloppet hade, tror jag, 56 000 deltagare. Vintersporten är viktig för friskvården i Sverige. Ett OS skulle öka intresset och skapa ett bättre samarbetsklimat i Sverige totalt, tror vi också.

Vi bör satsa på vinter-OS i Sverige 2022.

Anf. 95 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Jag kan instämma i mycket här, oavsett om det gäller hälsa eller glädjen i vintersporter.

Vad jag också gärna skulle vilja se är ett närmande kanske till Norge. Hittills har det inte varit möjligt för två skilda nationer att arrangera OS. Jag tycker och önskar att det är en fråga som Sveriges Olympiska Kommitté ska ta upp, i den mån man inte har gjort det, att exempelvis Sverige och Norge så småningom skulle kunna göra en gemensam ansökan.

Jag gläds också åt att vår vintersport har skördat många medaljer och att det blivit fler aktiva. Om det är en följd av att regeringen har satsat väldigt mycket på svensk idrott vet jag inte, men jag tror att det kan finnas en koppling.

Moms för ideella organisationer

Anf. 96 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till kulturministern och gäller EU-kommissionens beslut som kom här i veckan angående moms för ideella organisationer. Det var som ett dråpslag, inte minst för idrottsrörelsen där många ideella föreningar skulle få en orimlig administrativ börda i stället för att kunna ägna sig åt att skapa en meningsfull fritid för våra barn och unga.

Anders Borg, finansministern, har varit ute och sagt att han ska kämpa för detta. Och jag skulle gärna vilja få kulturministerns syn på vad det här skulle innebära för idrottslivet och fritidslivet i Sverige, men jag skulle också vilja höra hur regeringen tänker agera.

Anf. 97 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Herr talman! Den här frågan har väckt en mycket berättigad oro inom det svenska föreningslivet. Den ideella sektorn i Sverige, oavsett om vi talar om idrott eller andra verksamheter, är omfattande, både sett till antalet individer och till värdet. Om man räknar om det uppgår det till 4 eller kanske uppemot 6 procent av bnp.

Kommissionen vill gärna ha någon form av enhetlighet när det handlar om mervärdesskatten, och det kan möjligen vara begripligt. Men Nyamko Sabuni, Anders Borg och jag har under en lång tid agerat gentemot kommissionen för att vi ska få behålla det undantag som vi i dag har. Bara på idrottens sida, som jag kan bäst, handlar det om ungefär 20 000 föreningar. Även om man skulle kunna kompensera för det här ekonomiskt skulle det innebära ett rejält slag mot hela vårt sätt att organisera idrottslivet, för det bygger mycket på ideella, oavlönade insatser, och det skulle betyda väldigt mycket mer administration och krångel.

*Regelförenklings-
arbetet*

8 § (forts. från 6 §) Regelförenklingsarbetet (forts. NU8)

Anf. 99 MARIA WETTERSTRAND (MP):

Herr talman! Regelförenklingar för företag är en fråga där vi är relativt överens i kammaren. Det kan tyckas underligt att hålla en lång debatt om något där vi tycker lika. Vi är alla överens om att det finns för många, för krångliga och ibland omotiverade regler för företagare i Sverige. Inte minst för de små företagen är det ett stort problem, och många kräver att vi ska göra något åt det.

Frågan om regelförenklingar ligger i hög grad på politikernas bord att kunna påverka. Låt mig jämföra med något helt gripet ur luften, till exempel klimatpolitiken. Där har vi inte alla instrument i vår hand för hur man exakt ska göra för att nå de klimatpolitiska målen. Men när det gäller regelförenklingar för företagen är i princip varje beslut som handlar om att införa eller ta bort regler för företagen politiska beslut. Många av dem tas i riksdagen.

Därför är det lite underligt att när regeringen diskuterar klimatmål ska man kunna ha exakt varje åtgärd räknad fram till 2020, men när det gäller att sätta upp mål för regelförenkling för småföretagen så höftar man till med en siffra på 25 procent, som det sedan visar sig att man inte har en chans att klara trots att nästan alla beslut ligger i regeringens händer.

Regeringen satte för ett antal år sedan upp som mål att nå 25 procents minskning av den administrativa kostnaden för företagen till 2010. Man hamnade på mellan 6 och 7 procent. Det måste vara en av de sämsta måluppfyllelseerna någonsin i svensk politik – trots att ansvaret och möjligheten att ta dessa beslut nästan helt och hållet ligger hos regering och riksdag.

Antingen har man varit dålig på att uppskatta de möjligheter som finns eller på att få det gjort. Antingen var målet dåligt satt eller så är regelförenklingsarbetet dåligt utfört. Det är nog lite av båda delar.

Vi i oppositionen och Miljöpartiet menar att mycket kunde ha gjorts bättre. Vi har tagit upp en viktig sak i betänkandet. Det handlar om att införa en portal på nätet där den som vill starta företag ska kunna gå in på ett enda ställe och få all den information hon eller han behöver.

Detta är något som efterfrågas av många. Den som vill starta företag måste nämligen ta sig igenom en oändlig djungel av regler, bidragsmöjligheter, lånemöjligheter och annat för att komma i gång. Införandet av portalen skulle underlätta avsevärt för många människor.

Vi anser också att det behöver finnas en portal på Internet där en företagare kan utföra olika former av ärenden som rör deras kontakter med myndigheter.

Vi vet att regeringen har inlett ett sådant här arbete, men det tog lång tid innan det kom i gång. Vi menar att arbetet behöver intensifieras och utökas i omfattning. I dag är möjligheterna att använda portalen väldigt begränsade för företagarna. Från oppositionens sida har vi därför krävt att regeringen ska intensifiera arbetet.

Det är lite underligt att majoriteten, eller snarare minoriteten i detta fall, säger: Vi vill inte rösta ja till detta eftersom det är något vi redan håller på med.

Man skulle kunna tänka sig att de i stället sade: Vi tycker att detta är bra, så vi röstar också ja. Vi tycker också att det är viktigt att regeringen får en knuff och ser till att prioritera detta arbete.

Jag yrkar bifall till förslaget i den del som handlar om portalen. I övrigt yrkar jag bifall till reservation 2 av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Där pekar vi på och går in på de möjligheter som finns att intensifiera regelförenklingsarbetet.

Regeringen har en bra inriktning på många sätt. Man börjar med att säga: Vi ska undvika att införa en massa nya regler. Åtminstone ska vi undvika att göra det i onödan.

Det är en bra utgångspunkt. Jag erkänner villigt att det har hänt att vi i denna kammare har infört regler som kanske inte har varit helt motive-
rade bara för att tillfredställa en allmän opinion i en fråga och där dessa regler för företagen inte varit det bästa sättet att möta opinionstrycket. Det har hänt, och det är viktigt att vi uppmärksammas på vilka kostnader och problem det kan innebära för företagen när vi gör denna typ av insatser.

Regeringen är på rätt väg, men det är uppenbart att man behöver och bör göra mer.

Anf. 100 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till majoritetens förslag i betänkande NU8 om regelförenklingsarbete i alla delar utom i punkt 1.

Jag har liksom många andra ledamöter i kammaren besökt många olika företag och talat med många företagare genom åren. Det är klart att jag har fått med mig intryck av varierande slag beroende på vilken typ av företag jag har besökt och inom vilken bransch den företagare jag har talat med har varit verksam.

I de allra flesta sammanhang är det ändå ungefär samma saker som kommer upp till diskussion. Jag brukar säga att det går att samla det som bekymrar de företagare jag har stött på genom åren i fyra k:n: krångel, kapital, kompetens och konkurrens.

Ofta hamnar krångel högt på listan. Det tar tid och är slitsamt, och det behöver därför minska. Det handlar om krångel och bemötande på alla nivåer, vill jag tillägga.

Att driva företag innebär förstås att förhålla sig till en stor mängd regler. Det finns regler för start, för drift och avslut av företag, och för viss typ av verksamhet kan det behövas tillstånd. Olika skatter ska redovisas och betalas in och affärshändelser bokföras. Har företaget anställda följer skyldigheter vad gäller arbetsmiljö, anställningar med mera.

Utvecklingen av det moderna samhället har medfört ett omfattande regelverk. Regler har tillkommit av olika skäl. Det handlar till exempel om att skydda människors liv och hälsa, skydda djur och miljö, skydda egendom och finansiera allmänna nyttigheter.

Varje enskild regel i sig kan oftast motiveras. Regler är nödvändiga för att samhället ska fungera. Det är dock det totala trycket av regelmas-
san som ofta kan kännas betungande. När regelfloran övergår i något

ogreppbart, något som det finns liten förståelse och acceptans för, då har det blivit för mycket.

För åtta år sedan när jag var nyvald riksdagsledamot genomförde Företagarnas riksorganisation en aktivitet på Drottninggatan. Under en hel vecka, åtta timmar om dagen, stod de och läste lagar och regler som företagandet i vårt land är omgärdat av. Trots att de höll på under en hel vecka hann de inte klart.

Detta var ett tankeväckande sätt att illustrera mängden regler för företag. Nu måste jag förstås tillägga att det här med tyngande regler inte var något nytt vid den tiden. Företagare har upplevt krångel under lång tid. Blickar man bakåt i historien har regelkrånglet varit på tapeten ända sedan 70-talet.

År 1978 presenterades en proposition om åtgärder mot krångel och onödig byråkrati. Det var en borgerlig regering vid den tiden. År 1996 tillsattes Småföretagardelegationen för att främja småföretagens villkor. Delegationen publicerade ett antal rapporter, bland annat *Bättre och enklare regler* samt *Regelförenkling för framtiden*.

År 1998 tillsattes den så kallade Simplexgruppen. År 1999 kom en förordning som Simplexgruppen presenterade. År 1999 gjorde riksdagen ett tillkännagivande som handlar om att åtgärder måste vidtas i syfte att intensifiera arbetet med regelförenkling för företag. År 2002 kom riksdagen med ytterligare ett tillkännagivande till regeringen om att bland annat sätta upp ett kvantitativt mål och öka takten i regelförenklingsarbetet.

Jag tycker att det är viktigt att ha detta med sig när vi nu debatterar regelförenkling här i dag. För trots detta och alla påtryckningar från olika håll hände det inte särskilt mycket. Som jag presenterade röstade riksdagen år 1999 för ett tillkännagivande. Det adresserades till regeringen Persson. År 2002 gjordes ett nytt tillkännagivande adresserat till samma regering.

Det skulle dröja ända till 2006 när alliansregeringen tog plats i Rosenbad innan det började hända konkreta saker inom det här området. Ambitionen när alliansregeringen tillträdde var och är fortfarande höga, vilket är bra och något som vi alla kan glädjas åt. Folkpartiet har varit pådrivande i detta arbete.

Regeringen har en syn på regelförenklingsarbetet som handlar om att betona sambandet mellan regelförenkling, tillväxt i ekonomin och ökad sysselsättning. Regelförenkling är därför ett viktigt medel för att nå regeringens övergripande mål att bryta utanförskapet. Nya och växande företag är grundläggande förutsättningar för att skapa sysselsättning, ekonomisk tillväxt och förnyelse.

Det är glädjande att även oppositionen är av uppfattningen att det är viktigt att arbetet utvecklas och går vidare, vilket ska tilläggas att det också gör. Detta framgår av den skrivelse som ligger till underlag för det betänkande som vi i dag debatterar och senare ska fatta beslut om.

Ytterligare en sak att glädjas över är att Sverige är ett av de ledande länderna i EU-kretsen och ett av sju länder som har inrättat ett regelråd.

Herr talman! Enligt min och Folkpartiets uppfattning är det angeläget att en inställning till företag och företagande som handlar om att göra vardagen enklare för våra vardagshjältar, vilket jag kallar företagarna, får råda på alla nivåer.

I förrgår presenterade Näringslivets regelrådet en rapport som visar att det finns mycket att göra på kommunal nivå när det gäller företagsklimat. Här har vi alla en viktig roll att fylla när det gäller att påminna våra kolleger i olika kommuner om att förenkling och bemötande är viktigt även på kommunal nivå.

När det gäller förslaget från en majoritet av utskottets ledamöter om att driva på för one stop kan jag bara instämma i ambitionen. Det är dock onödigt att skicka ett tillkännagivande eftersom ett arbete i den riktningen redan är på gång i Näringsdepartementet.

Vad gäller den reservation som handlar om uppskrivade krav för regelförenklingsarbetet är jag inte heller här av någon annan uppfattning än att det arbetet i övrigt ska genomsyras av att det ska vara till nytta för nya och växande företag.

Inledningsvis nämnde jag fyra k:n, krångel, kapital, kompetens och konkurrens. Det handlar om att arbeta på bredden inom alla dessa områden. Mycket har gjorts, och det finns mer kvar att göra. Det viktigaste är inställningen till företag och företagande.

Avslutningsvis vill jag säga att jag inte tror att det är en slump att fler väljer att starta företag nu än tidigare. Det handlar om synen på företag och företagande och om attityder. Jag vill påstå att attityderna har förändrats under senare år.

Anf. 101 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga tredje vice talman Liselott Hagberg om det är bra att regeringen inte följer de tillkännagivanden som en enig riksdag har givit och varför det inte behöver komma någon skrivelse under det innevarande riksmötet. Vi behandlar föregående riksmötes skrivelse i det här sammanhanget. Det är min ena fråga.

Den andra fråga jag vill ställa är varför det skulle vara så krångligt att man skulle ställa samma krav som man uppenbarligen har gjort på Jordbruksdepartementet när det gällt livsmedel och delvis miljö och varför det skulle vara så hemskt. Vi vet att när man tittar på detta så har de flesta företagare fått ett ökat krångel under denna regering. Det är ett mindre antal företag som har fått ett ganska mycket minskat krångel, men de flesta har fått ett ökat krångel.

Den viktigaste frågan är: Varför skulle och ska regeringen inte fullfölja det tillkännagivande som en enig riksdag har gjort i det här sammanhanget?

Anf. 102 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik:

Herr talman! Det är riktigt som Börje Vestlund säger att den skrivelse som vi nu debatterar handlar mycket om tid som har varit. Den gäller perioden 2006–2010, och sedan blickar den också framåt. I skrivelsen finns en redogörelse för vad som har gjorts och vilka ambitioner som finns för framtiden. Det handlar också om när nästa skrivelse kommer att presenteras för riksdagen.

Jag har ingen annan uppfattning än att det arbete som har påbörjats ska fortsätta, som jag sade tidigare. Vi har också att se fram emot den skrivelse som kommer framöver. Det finns en stark ambition inom detta område. Det har uppnåtts en rad förenklingsåtgärder. Det var ett tufft mål – det ska jag villigt erkänna – som inte har nåtts till fullo. Men att spanna

bågen högt och hårt är viktigt. Det är något som vi alla har lika uppfattning om.

Det som har gjorts handlar om förenkling av regler, förenkling av administrativa processer, ökad samverkan och samordning mellan myndigheter, förbättrad service och tillgänglighet och förkortade handläggningstider och väntetider.

Som Börje Vestlund väl känner till är ungefär hälften av alla de regler som finns påverkade av att vi är medlemmar i Europeiska unionen. Regeringens arbete genom kommissionen på EU-nivå är av stor betydelse för att arbetet ska skrida framåt inte bara här i Sverige utan även på EU-nivå. Jag nämnde också att vi är ett av sju länder som har inrättat ett regelråd. Det finns mycket att glädjas åt och vara nöjd med.

Anf. 103 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Det finns mycket att vara nöjd med. Problemet är att huvuddelen av företagen trots allt har fått en ökad regelbörda och inte en minskad regelbörda. Det är ingen tvekan om den saken. Det konstaterar också framför allt Näringslivets regelnämnd. Det är på det sättet att de flesta har fått en ökad regelbörda. Sedan är det ett antal företag som har fått en minskad regelbörda och då ganska mycket.

Liselott Hagberg tar upp frågan om EU. Jag måste då ställa frågan: Varför tog inte högskoleministern, utbildningsministern och jämställdhetsministern upp regelbördan på sina områden när Sverige hade EU:s ordförandeskap och man kunde sätta dagordningen? Att finansministern och justitieministern inte gjorde det har jag redovisat tidigare. Men man måste ändå fråga: Var finns ambitionen när man inte är direkt ansvarig?

Uppenbarligen har de statsråd som tillhört Centerpartiet arbetat och varit aktiva i dessa frågor.

Men det har inte de andra statsråden gjort. Då är frågan: Varför tog man inte upp detta på EU-nivå? Det var där man verkligen kunde påverka. Man måste ställa frågan varför Folkpartiets statsråd inte gjorde det när de hade chansen.

Anf. 104 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik:

Herr talman! Det jag kan notera i det som Börje Vestlund säger är att han är förtjust i att hela tiden peka på det som ska ökas. Han undviker att nämna vad som har gjorts. Jag refererade till historiken. Det gjordes inte särskilt mycket tidigare, men här går ändå arbetet framåt nu.

Jag kan instämma med Börje Vestlund i att vi alla kan önska att det ska ske i en högre takt. Det är också regeringens ambition framöver, och det är därför vi har utsträckt arbetet för att det ska utvecklas ytterligare.

Jag kan också notera att Börje Vestlund undviker att tala om de framsteg som har gjorts inom ett av de andra departement som Folkpartiet liberalerna har haft ansvar för, nämligen Integrations- och jämställdhetsdepartementet. Också där har kraftfulla framsteg gjorts, men det är sådant som Börje Vestlund undviker att prata om.

Tonen är ganska hög, tycker jag, med tanke på de reservationer som finns i betänkandet. De är inte särskilt kraftfulla, vill jag påstå. Jag skulle kunna sammanfatta reservationerna ungefär som att be någon som springer för fullt att springa. Det är min sammanfattning av de reservationer som finns. Det var också därför jag så tydligt gav uttryck för att jag

är överens med utskottets majoritet förutom i punkt 1. Jag tycker att det majoritetsställningstagande som finns i punkt 1 handlar just om detta – att be en som springer för fullt att springa.

Prot. 2010/11:84
7 april

*Regelförenklings-
arbetet*

Anf. 105 KARIN NILSSON (C):

Herr talman! Detta är första gången jag tjänstgör som ersättare i näringsutskottet. Därför är det också första gången jag får tillfälle att delta i en debatt med näringsutskottet.

Debatten i dag handlar om regelförenklingsarbetet i företagen. Det är en fråga som jag har jobbat med begränsat – enbart när det gäller skattefrågor och momsregler – i mitt ordinarie uppdrag i skatteutskottet. Men den ligger mig självfallet varmt om hjärtat i sin helhet.

När vi gick in i regeringssamarbete med alliansregeringen såg vi centerpartister möjlighet till inflytande på området. Vi var angelägna om att formulera en hög målsättning om regelförenklning – motsvarande 25 procents reduktion av företagens administrativa kostnader. Vi har under den mandatperiod som har gått tvingats inse att förändringsarbete tar tid och att uppnådda nationella förändringsresultat tyvärr i många fall motverkas av en ökad regelbörda från EU.

Herr talman! Att förenkla för företagen är en självklar och viktig del av Centerpartiets och alliansregeringens politik för jobb och fler och växande företag. Kärnan i arbetet med att förenkla för företagen har varit att utforma regler och processer så att de bättre anpassas till företagens villkor och verklighet.

Det är glädjande att sedan alliansregeringen tog över regeringsmakten har regelbördan för Sveriges företag för första gången någonsin minskat så att det trots allt har märkts. Det har blivit enklare, lönsammare och mer självklart att starta och driva företag. Vi har genom detta arbete åstadkommit ett historiskt trendbrott.

Sedan 2006 har företagens administrativa kostnader sammantaget minskat med 7,3 procent netto och med 11 procent brutto. Det har funnits uppförbackar, som ni förstår. Detta motsvarar drygt 7 miljarder kronor i minskade årliga kostnader för företagen. Tack vare att vi har siktat mot stjärnorna har vi åtminstone nått trädkropparna.

Med ett ambitiöst förenklingsarbete är vi nu på god väg att göra det som andra bara har pratat om. Vi har förenklat företagets vardag.

Herr talman! Jag vill inte missa tillfället att uttrycka stolthet över att alliansregeringen under mandatperioden har genomfört över 170 reformer för att främja jobb och företagsamhet i landet. Skatterna och avgifterna är sänkta med nästan 50 miljarder kronor, och trygghetssystemet för företagare har förbättrats. Med alliansregeringens politik har det blivit mer lönsamt att arbeta, enklare och mindre kostsamt att anställa och mer attraktivt att driva företag.

Herr talman! Regelförenklingsarbetet är ett omfattande och ambitiöst arbete som har skett i nära samverkan med näringslivet. Det har också inneburit en attitydförändring och ett ändrat förhållningssätt i svensk statsförvaltning. Tolv departement och upp till 53 myndigheter har varit involverade. Regeringen har ägnat mycket tid åt att bygga upp en stabil struktur för arbetet.

Som exempel kan nämnas att myndigheterna nu har byggt upp nätverk för kontinuerliga samråd med näringslivet inriktat på regelförenkling och redskap för att mäta effekterna av föreslagna insatser. Mätningarna används systematiskt för att identifiera förenklingsförslagen. Det var inte riktigt en sådan struktur som fanns tidigare, så där finns mycket att vinna framöver.

Regelförenklingen har blivit en accepterad, naturlig och integrerad del av regelgivarnas vardag. Detta är viktiga framgångsfaktorer att ta fasta på i det fortsatta arbetet med att förenkla för företagen.

Regelförenklingsarbetet omfattar nu totalt över 1 150 åtgärder. Omkring 270 åtgärder genomförs, planeras eller utreds på regeringens initiativ och närmare 880 åtgärder av myndigheter under regeringen. Drygt 590 åtgärder har hunnit genomföras under perioden 2007–2009. Av de återstående drygt 560 åtgärderna kan vissa genomföras på kort sikt medan andra måste analyseras vidare.

Drygt hälften av åtgärderna är inriktade på att minska företagens administrativa kostnader. Men det finns också åtgärder som leder till förbättrad myndighetsservice och tillgänglighet, kortare handläggningstider samt samordning av uppgiftsinhämtning.

Herr talman! Förenklingsarbetet syftar, som jag nämnde tidigare, i grunden till att utforma regler, processer och förfaranden så att de blir bättre anpassade till företagens villkor och verklighet. Väntetider och handläggningstider liksom service och bemötande hos myndigheter utgör också viktiga beståndsdelar i arbetet. Minst lika viktigt är att åtgärda regler som är irriterande för företagen.

Det allra viktigaste är dock att åstadkomma hållbara förändringar över tid i regelverken som gör att företagen konkret och påtagligt märker av att det har blivit en skillnad i deras vardag.

Svaret till Börje Vestlund angående regeringens arbete gentemot EU blir också en upprepning av Liselott Hagbergs svar: Sverige tillhör den grupp av länder som driver förenklingsarbetet på EU-nivå, där över 50 procent av de regler vi brottas med har uppstått.

Under ordförandeskapet förhandlade vi fram rådsslutsatser om bättre regler. Förenkling för företag är inte bara en fråga för konkurrenskraftsrådet, utan förenklingsarbetet måste ske i samtliga rådskonstellationer för att uppnå effekt precis som när vi här får alla myndigheter att jobba åt samma håll.

Sverige deltar också i en högnivågrupp som arbetar för att konsekvensutredningar ska göras av viktigare tillägg till kommissionens förslag.

Herr talman! Det arbete med regelförenkling som regeringen har bedrivit sedan den förra mandatperiodens början 2006 har även tydligt placerat Sverige som ett av de ledande länderna i Europa på området.

Sverige är i dag ett av sju länder inom EU som har genomfört fullständiga mätningar av företagens administrativa kostnader. Vid sidan av Sverige har endast tre länder inom EU inrättat ett externt regelråd.

Genom det svenska ordförandeskapet hösten 2009 har Sverige inte bara drivit på utvecklingen utan har också kunnat inleda en diskussion om det framtida förenklingsarbetet inom EU.

Herr talman! Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet skriver i sin reservation att regeringen har misslyckats grovt med regelförenklingsarbetet och att de vill se en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsförfaranden.

Herr talman! I sammanhanget tycker jag att det är högst oklart vad förslaget innebär. Ska man kunna ansöka om alla tillstånd som kan krävas på *en* Internetsajt eller är det endast information om tillstånd som ska finnas på en sajt? På företagssajten Verksamhet.se som drivs av Skatteverket, Tillväxtverket och Bolagsverket finns redan en funktion där man kan söka efter vilka tillstånd som behövs för att bedriva en viss verksamhet. Där kan man även erhålla annan information som är bra att känna till vid start av verksamhet.

One stop shops får som regel anses vara en bra åtgärd för att underlätta för företagare. Det är definitivt inget dumt förslag från oppositionen utan kanske rent av ett klokt förslag, förutom att jag anser att det de föreslår med sin myndighetsgemensamma portal i så fall redan finns på företagssajten Verksamhet.se. Oppositionens reservation gör varken till eller ifrån i frågan.

Herr talman! Sammantaget allt arbete som sker på EU-nivå och nationell nivå tror jag ändå att förenklingsarbetet på lokal och regional nivå är det som är mest märkbart för företagen i deras vardag. Svenskt Näringslivs vd Urban Bäckström lär ha sagt att företagen avstår investeringar på uppemot 20 miljarder per år för att vi har för långa handläggningstider.

Jag representerar Kronobergs län här i riksdagen och är därför naturligtvis extra stolt över att det var länsstyrelsen i just mitt hemlän som fick regeringens uppdrag att utarbeta förslag till hur länsstyrelsernas arbete med regelförenklingsarbetet bör utformas. Vår landshövding Kristina Alsér är själv entreprenör och företagare ända ut i fingerspetsarna och är garanterat den landshövding i Sverige som bäst känner till länsstyrelsernas tillämpning av regelverk, som till exempel ansökningsförfaranden, handläggning av ärenden, prövningar och tillsyn, och dessutom allt detta ur ett företagarperspektiv. Hon vet att tiden för samrådsförfarande måste bli kortare och att handläggningstiderna måste bli kortare.

Jag önskar att hennes kunskapsnivå skulle vara norm för den regionala myndighetsutövningen runt om i landet. Jag tror att det skulle vara väl satsade pengar av staten för ökad tillväxt i landet att ge en sådan som Kristina Alsér, som besitter en så bred kombinerad myndighets- och näringslivskompetens, fortsatta möjligheter att jobba med landets länsstyrelser för att skapa ett ökande engagemang och förståelse för hur viktiga dessa frågor är för alla företagare i hela landet. Jag vet att detta blev en lång lovsång till vår lokala landshövding, men det beror på att hon faktiskt gör skillnad i Kronoberg.

Jag är som sagt stolt över att vara kronobergare, men jag är också glad över att väljarna åter gav Centerpartiet tillsammans med de övriga allianspartierna ett fortsatt förtroende för vårt arbete med att göra det enklare, roligare och lönsammare att starta och driva företag. Det måste fortsätta.

Nu har vi verktygen på plats för att åstadkomma en märkbar förändring i företagets vardag, och det kommer vi också att göra även om det tar längre tid än vad vi ursprungligen planerat.

Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Om jag inte minns fel och räknar helt galet var det Centerpartiet som andelsmässigt förlorade mest i det här valet. Vem var det som fick förtroendet? Det är en minoritetsregering. Man kanske inte ska skryta så väldigt mycket. Jag skäller inte på Centerpartiet. Jag tillhör själv ett parti som har missat i det här valet. Jag har ingenting att skryta om. Men man ska vara ärlig och säga att Centerpartiet var det parti som minskade mest i det här valet. Det är ingen tvekan om den saken.

Jag begärde ordet med anledning av detta med EU. Det går bra att säga att man har tagit upp det här i EU och att man tog upp det här på konkurrenskraftsrådet. Jag instämmer verkligen i att det här är en fråga som inte bara är för konkurrenskraftsrådet. Det är därför jag är lite tjatig om detta. Tog Karin Nilsson upp med finansministern att han skulle ta upp regelförenklingsfrågorna på finansministermötena under ordförandeskapet? Det är avgörande om vi på EU-nivå ska få ned regelbördan. Det hjälper inte med några flotta ord som man tar fram i konkurrenskraftsrådet om inte Ekofin gör motsvarande och om man inte gör det i alla andra råd.

Dessutom skulle jag vilja fråga om skatterna. Hur kan man stå här och säga att man är stolt över detta samtidigt som det är kostnaderna för skatterna som har ökat mest under den förra mandatperioden och gör det även under det här året? Det fortsätter ju. Kostnaderna för skatterna ökar hela tiden för företagen, och då pratar jag inte om skattenivåerna utan om administrationen kring skatterna.

Anf. 107 KARIN NILSSON (C) replik:

Herr talman! Börje Vestlund frågar om EU och finansministerns insats. Jag tycker att det är fantastiskt att jobbet blir av och att vi jobbar mot samtliga rådskonstellationer. Vi försöker kopiera det vi gör här och överföra att vi jobbar på bredden över hela organisationen. Vi har sett att det har tagit en oerhörd tid här att få våra 53 myndigheter att engagera sig i frågan. Det kommer förstås att ta en otrolig tid att engagera hela EU-apparaten på samma sätt.

Tyvärr har de inte heller de mätinstrument som vi har skaffat oss här i Sverige för att se skillnaden, se uppnådda mål och se att det till och med vältras över fler regelverk från den sidan. Det gäller att få stopp på den produktion av nya regler som ställer till det. När vi nu mäter här i Sverige ser vi att det har ökat. När vi har åstadkommit elva kan vi bara tillgodoräkna oss sju på grund av att det har kommit till regler. En del har förstås kommit nationellt inom landet, men en del av dessa är EU-regler.

Den förra regeringen började det här arbetet. Man började med att sätta upp 20 procent, men man gjorde det bara inom skatte- och årsredovisningslagen. Nu har vi breddat det betydligt mer. Dessutom vidtog man 291 åtgärder. Här har vidtagits otroligt många åtgärder, och väldigt mycket är på gång.

Jag tycker att jag har all anledning att känna mig stolt över att det är så mycket som pågår, och mycket har faktiskt också uträttats även om vi gärna skulle se att siffran blev högre.

Anf. 108 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! I det sammanhanget skulle jag vilja hänvisa till den historia som Liselott Hagberg redogjorde för. Regeldiskussionerna är en förhållandevis ny fråga i politiken. Man påbörjade arbetet, men man nådde inte särskilt långt. Det berodde kanske på att man inte hade alla metoder på plats, men man införde i alla fall metoder. Sedan stoppades det arbetet upp för att det skulle vara nya metoder. Det kanske inte var så smart när vi ser det i backspeglarna.

Skattepolitiken är i alla fall i allt väsentligt en nationell fråga – det finns visserligen överenskommelser om skatter på EU-nivå – och ändå är det kring skatterna som administrationen har ökat allra mest i kronor och ören för just företagen. Det kan vi inte bortse ifrån. I det sammanhanget är det intressant att veta hur Centerpartiet, bland annat i skatteutskottet och här i kammaren, agerat för att minska detta så att pålagorna inte ska vara så stora på företagen. I det sammanhanget kan man inte hänvisa till EU.

På andra områden, som till exempel justitieministerns område, är det ingen tvekan om att det finns en lång rad regler som vi ska göra till svensk lagstiftning, och ibland kan det bli pålagor på företagen. Men skatteområdet är helt och hållet nationellt. Då är det intressant att veta på vilket sätt Centerpartiet har försökt att minska regelbördan på företagen.

Anf. 109 KARIN NILSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tycker trots allt att det är intressant att göra de här jämförelserna. På vilket sätt har vi bidragit till att minska detta just på skatteområdet? Ja, jag vet inte om den nuvarande oppositionen tillsammans med Sverigedemokraterna på något vis minskade regelbördan när de fattade beslut här i kammaren om att göra ett tillkännagivande om den slutna kontanthanteringen. Det är den tyngsta regelbörda jag kan tänka mig att de små företagen, som är runt ett tusental, ska behöva handskas med. Många av dem har dessutom inte några anställda utan är egenföretagare. De ska ha denna regelbörda över sig.

Sedan finns det tillkomna regler om kassaregister, omvänd moms-skyldighet och annat just för att få bort svarta pengar och svart arbetskraft från marknaden.

Jag tror att vi har varit tämligen överens mellan partierna om att de åtgärderna varit viktiga. De tynger förstås regelsystemet, men de har varit nödvändiga för att minska det fusk som har funnits ute i samhället.

De nya metoder som vi har infört handlar om att sätta fötter på den här verksamheten i 53 myndigheter. Det gjorde man inte tidigare. Det behövdes alltså nya metoder för att verkligen kunna bredda uppdraget. Vi har breddat uppdraget, vi har verktygen och nu ska vi använda dem fullt ut.

Anf. 110 KENT PERSSON (V):

Herr talman! När vi talar om regelförenkling, att göra det enklare att starta och driva företag, kan man få uppfattningen att det är svårt att starta företag. Det är det inte. Det är i princip bara att kunna skriva sin namnteckning och ha en affärsidé som behövs för att starta ett företag.

Problemen uppstår när du ska administrera ditt företag. Det är då myndigheternas krav på uppgiftslämnande blir en belastning för företaget. De har haft en tendens att öka genom åren. Framför allt har medlemskapet i EU gjort att regelbördan ökat med 53 procent. Den har ökat trots ihärdigt arbete från regeringens sida för att försöka minska kostnaderna för reglerna.

Liselott Hagberg sade, med tanke på vår reservation 2 som jag yrkar bifall till – vi vill där påminna regeringen om vikten av att påskynda detta arbete – att det är som att säga åt någon som springer för fullt att springa. Ja, så kan man kanske uttrycka det, men om man inte vet vart man springer spelar det ingen roll hur fort man springer. Det är där kritiken från Vänsterpartiets sida ligger.

Det finns nämligen två grundläggande saker som man konsekvent måste jobba med under regelförenklingsarbetet. Det ska alltid göras konsekvensutredningar när man inför ny lagstiftning och när myndigheterna sedan ska tolka och föra ut den. Detsamma gäller på EU-nivå, som ju är den tunga biten och gör att det blir besvärligt för företagen. Det behövs alltid konsekvensutredningar innan man implementerar eller inför nya EU-direktiv. Sådana görs inte i dag eller också görs de slarvigt. Det är därför vi inte når upp till högre resultat än ca 7 miljarder i minskade kostnader. Målet var 25 procent, vilket skulle bli ungefär 22 miljarder.

Det är förstås ett misslyckande, men det kan också bero på, som det står i betänkandet, att i Sverige är regelgivning och reglerna väl utformade och allmänt accepterade i en internationell jämförelse. Därmed är också kostnaderna låga. Om det är på det sättet blir det naturligtvis svårt att nå de 25 procenten. Nu tror jag att det handlar om både och. Vi har väl utformade regler, men problemen som företagen upplever beror på att EU:s regelbörda förs på den svenska lagstiftningen vilket gör att reglerna överlappar varandra och man ibland inte vet vad som gäller.

Det andra problemet beträffande EU:s regelbörda är att det, när vi ska införliva EU:s direktiv, går på tok för snabbt. Företagen hinner inte med att tolka och förstå vad som gäller. Här finns en rad uppmärksammade fall. Jag har tidigare debatterat miljöstraffavgifterna. Där hann företaget i fråga inte uppfatta vad det egentligen handlade om, och det blev väldigt dyrt. Om man inte har tid på sig och inte förstår innebörden upplevs det som krångligt, trots att man egentligen kanske skulle acceptera det fullt ut.

Det är kommunerna som är nyckeln i detta arbete. Det är kommunerna och de kommunala representanterna, både tjänstemännen och politikererna, som har de dagliga kontakterna med företagen. Det är kommunerna som utformar lokala taxor, förordningar och stadgar. Här kan det se mycket olika ut över landet, och om du har verksamhet i flera olika kommuner upplevs det som väldigt krångligt. Det behövs alltså en upptryckning från den kommunala sidan, och det är vår uppgift att som politiker föra dessa diskussioner med våra kolleger ute i kommunerna och på så sätt hjälpa till.

Jag menar att ett gemensamt servicekontor där man samlade uppgifter, samlade statlig och kommunal verksamhet på ett och samma ställe, skulle underlätta inte bara för företagen utan också för personer som bor i kommunen när de ska skaffa uppgifter och information om vad som gäller. Det skulle på ett påtagligt sätt kunna underlätta för företag som

redan bedriver verksamhet men även för företag som är beredda att starta.

Vänsterpartiet har åtminstone under de fem år som jag suttit i riksdagen motionerat om en sådan one stop-portal, och jag kommer att fortsätta att göra det tills jag ser att den är genomförd och fungerar, detta oavsett vad regeringen och regeringsrepresentanterna tycker.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

9 § Vissa handelspolitiska frågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2010/11:NU13
Vissa handelspolitiska frågor.

Anf. 111 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! I dag behandlar vi handelspolitiken och näringsutskottets betänkande nr 13. Det är en viktig fråga för Sverige, inte minst för jobben och för utvecklingen inför framtiden. Dess värre är det ytterst sällan vi i kammaren talar om och debatterar handelspolitiken och främjandet av den. Det borde vi kanske göra lite oftare med tanke på hur viktig frågan är för vår utveckling och för våra små och medelstora företag.

När det gäller exporten vet vi att det är de stora företagen i Sverige som står för den största delen av exporten. Med tanke på att vi är så oerhört beroende av export för att få tillväxt och välfärd borde den här frågan vara mer prioriterad än den faktiskt är. Därför är det lite förvånande att se hur majoriteten i riksdagen ställer sig till exempelvis den motion som vi här behandlar, skriven av moderaten Staffan Anger.

Det är en alldeles utmärkt motion där Staffan Anger tydligt pekar på att det behövs ett ökat exportstöd för att små företag ska kunna växa och vi ska få fler medelstora företag som kan ta marknadsandelar och komma ut på nya marknader. Till den motionen har majoriteten, det vill säga de borgerliga partierna, yrkat avslag, vilket är lite förvånande, särskilt med tanke på att Sverige tappar marknadsandelar medan länder i vår närhet, exempelvis Tyskland, ökar sina marknadsandelar.

Vi vet att det är viktigt att vi får en ökad export, och handelsministern säger att vi till 2015 ska fördubbla exporten. Det är ett bra mål, men frågan är hur vi ska nå det. Jo, säger bland annat handelsministern, det ska vi göra genom att satsa på andra näringar, som utveckling av turism.

Det är inget fel i det. Samtidigt säger dock handelsministern att vi kanske inte ska satsa lika mycket som tidigare på vår basindustri, därför att vi såg hur vi tappade jobb under finanskrisen. Men det gjorde inte bara vi i Sverige, för det var inte bara i Sverige vi hade finanskris, utan runt om i hela världen. När man nu börjar komma tillbaka och tillväxten ökar gäller det att vara med på banan och ta nya marknadsandelar.

Prot. 2010/11:84
7 april

*Vissa handelspolitiska
frågor*

Är vi verkligen det? Är det inte så att om Sverige ska stå sig starkt inför framtiden måste vi satsa på våra basnäringar, exempelvis gruvindustrin i norra Sverige, som växer så mycket nu? Är det inte den och liknande basindustri vi måste satsa på för att vi verkligen ska nå det mål som handelsministern har satt upp om en fördubbling av exporten? Det skulle vara bra om ni från de borgerliga partierna här i kammaren nu i dag kunde ge svar på hur vi ska göra för att uppnå detta mål och hur det kommer sig att ni yrkar avslag på Staffan Angers motion om en satsning på småföretag.

Vi i oppositionen säger att det är viktigt att satsa på ökad handel och ökad export. Vi har ett konkret förslag utifrån det som vi kallar Konkurrentkraft Sverige, där vi säger att det är viktigt att stimulera till ökade internationella affärer, så att fler företag kan växa, bli stora och hitta nya marknader. Vi är till och med beredda att satsa 100 miljoner på detta under 2011–2012. Till detta yrkar majoriteten nej, och de har sagt nej till förslaget. Samtidigt säger de att man ska fördubbla exporten. För oss i oppositionen går inte detta ihop. Jag vet inte om man från borgerligt håll tror att marknaden ska klara av detta fullständigt i ett enda andetag. Vi tror inte på det. Vi tror att det är viktigt att samhället är med och stöttar för att vi ska komma framåt.

Man kan också känna en viss oro för det som finns med om att man ska använda ambassaderna för att klara att fördubbla exporten. Med tanke på de ambassadnedläggningar som nu sker känns det inte så trovärdigt att det är så man ska klara målet om en fördubbling.

Herr talman! Vi har ett yrkande utifrån att vi vill att det här i kammaren ska göras ett tillkännagivande om att EU ska arbeta konkret för att få bort bekämpningsmedlet parakvat från marknaden helt. I dag är det dess värre alltför många som använder detta bekämpningsmedel inom jordbruket. Vi vet att det är ett farligt bekämpningsmedel. Vi vill att detta finns med i förhandlingarna som man har med Sydamerika, för det är främst där man odlar parakvatet. Detta har man sagt nej till i detta betänkande, vilket vi tycker är oroväckande. Det hade varit bra om vi hade haft en enad riksdag som stått bakom att vi vill ha ett förbud i hela världen mot användning av parakvat, så att inte fler människor ska bli sjuka av det som händer när man använder detta bekämpningsmedel.

Herr talman! Mot bakgrund av detta yrkar jag bifall till reservation 2 samt reservation 3 och dess motivering.
(forts. 12 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.54 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

SoU9 Hälso- och sjukvårdsfrågor och tandvårdsfrågor

Punkt 1 (Allmänna utgångspunkter m.m. för hälso- och sjukvården)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 3 (V)

Förberedande votering:

95 för res. 1

18 för res. 3

188 avstod

48 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

169 för utskottet

96 för res. 1

37 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 1: 96 S

Avstod: 19 MP, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 10 (Läkares specialiseringstjänstgöring m.m.)

1. utskottet

2. res. 12 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

132 för res. 12

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 12: 95 S, 19 MP, 18 V

Frånvarande: 17 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 17 (Likvärdiga villkor vid behandling av ofrivillig barnlöshet)

1. utskottet

2. res. 16 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

133 för res. 16

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD
För res. 16: 96 S, 19 MP, 18 V
Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 20 (Ensamstående kvinnors rätt till assisterad befruktning)

1. utskottet
2. res. 20 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet
133 för res. 20
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD
För res. 20: 96 S, 19 MP, 18 V
Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 22 (Organdonation)

1. utskottet
2. res. 22 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet
133 för res. 22
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD
För res. 22: 96 S, 19 MP, 18 V
Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 26 (Lagen (1972:119) om fastställande av konststillhörighet i vissa fall)

1. utskottet
2. res. 25 (MP, V)

Votering:

169 för utskottet
38 för res. 25
95 avstod
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD
För res. 25: 1 S, 19 MP, 18 V
Avstod: 95 S
Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 28 (Omskärkelse av pojkar)

1. utskottet

2. res. 26 (SD)

Votering:

265 för utskottet

19 för res. 26

17 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 95 M, 18 MP, 18 FP, 19 C, 2 V, 17 KD

För res. 26: 19 SD

Avstod: 1 MP, 16 V

Frånvarande: 16 S, 12 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU15 Läkemedelsfrågor

Punkt 1 (Ökad kvalitet vid läkemedelsförskrivning)

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

133 för res. 1

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 1: 96 S, 19 MP, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 2 (Kontroll av läkemedelsförskrivning)

1. utskottet

2. res. 2 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

133 för res. 2

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 2: 96 S, 19 MP, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 6 (Barn-Fass)

1. utskottet

2. res. 3 (MP)

Votering:

265 för utskottet

37 för res. 3

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 3: 19 MP, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 8 (Läkemedel och miljö)

1. utskottet

2. res. 4 (MP, V)

Votering:

265 för utskottet

37 för res. 4

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 4: 19 MP, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU9 Allmänna kulturfrågor

Punkt 2 (Kulturlag)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

282 för utskottet

18 för res. 1

1 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 96 M, 18 MP, 17 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 1: 18 V

Avstod: 1 MP

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 4 (Kulturskaparnas villkor)

1. utskottet
2. res. 2 (S)

Votering:

187 för utskottet
112 för res. 2
2 avstod
48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 MP, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD
För res. 2: 95 S, 1 MP, 16 V
Avstod: 2 V
Frånvarande: 17 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 5 (Civilsamhället och kulturen)

1. utskottet
2. res. 4 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet
133 för res. 4
47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD
För res. 4: 96 S, 19 MP, 18 V
Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 6 (Översyn av samiska kulturmedel)

1. utskottet
2. res. 5 (SD)

Votering:

262 för utskottet
19 för res. 5
20 avstod
48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 96 M, 19 MP, 18 FP, 19 C, 17 KD
För res. 5: 19 SD
Avstod: 2 S, 18 V
Frånvarande: 17 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 9 (Jämställdhet inom kulturområdet)

1. utskottet
2. res. 7 (S, MP)

Votering:

169 för utskottet

115 för res. 7

17 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 7: 95 S, 19 MP, 1 V

Avstod: 17 V

Frånvarande: 17 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 14 (Det kristna kulturarvets betydelse)

1. utskottet

2. res. 8 (SD)

Votering:

283 för utskottet

19 för res. 8

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 96 M, 19 MP, 18 FP, 19 C, 18 V, 17 KD

För res. 8: 19 SD

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU2 Samhällets krisberedskap

Punkt 1 (Krisberedskap)

1. utskottet

2. res. 1 (MP, SD, V)

Votering:

246 för utskottet

56 för res. 1

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 96 M, 18 FP, 19 C, 17 KD

För res. 1: 19 MP, 19 SD, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 11 (Skador förorsakade av klimatförändringarna)

1. utskottet
2. res. 2 (SD)

Votering:

283 för utskottet

19 för res. 2

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 96 M, 19 MP, 18 FP, 19 C, 18 V, 17 KD

För res. 2: 19 SD

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KrU7 Idrott, friluftsliv och spelfrågor

Punkt 1 (Idrottslyftet/Handslaget)

1. utskottet
2. res. 1 (S)

Votering:

187 för utskottet

95 för res. 1

19 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 MP, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 1: 95 S

Avstod: 1 MP, 18 V

Frånvarande: 17 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Teres Lindberg (S) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats

som frånvarande.

Punkt 2 (Jämställdhet)

1. utskottet
2. res. 2 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

133 för res. 2

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 2: 96 S, 19 MP, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 4 (Trakasserier och diskriminering)

1. utskottet

2. res. 3 (V)

Votering:

282 för utskottet

19 för res. 3

1 avstod

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 S, 96 M, 17 MP, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 3: 1 MP, 18 V

Avstod: 1 MP

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Punkt 9 (Idrott för äldre)

1. utskottet

2. res. 5 (SD, V)

Votering:

264 för utskottet

38 för res. 5

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 96 M, 19 MP, 18 FP, 19 C, 17 KD

För res. 5: 1 S, 19 SD, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Helene Petersson i Umeå (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU8 Regelförenklingsarbetet

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Allmänt om regelförenkling)

1. utskottet

2. res. 2 (S, MP, V)

Votering:

169 för utskottet

133 för res. 2

47 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 96 M, 18 FP, 19 C, 19 SD, 17 KD

För res. 2: 96 S, 19 MP, 18 V

Frånvarande: 16 S, 11 M, 6 MP, 6 FP, 4 C, 1 SD, 1 V, 2 KD

Anf. 112 KENT PERSSON (V):

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 2 men står givetvis bakom övriga reservationer från Vänsterpartiet.

Det vi ska diskutera och debattera i dag är vissa handelspolitiska frågor. Där ryms en rad olika avtal inom bland annat WTO och en rad bilaterala handelsavtal mellan EU och andra länder.

Handel är en viktig och självklar del i en ekonomi och en förutsättning för ökat välstånd. Det gäller såväl handel inom ett land som handel mellan länder. Därför är det viktigt att handeln omgärdas av regler och avtal för hur den ska fungera mellan länder och att internationella överenskommelser också respekteras.

Den internationella handeln styrs i dag av gemensamma avtal och en rad olika handelsavtal inom WTO, men det finns också en rad regionala och bilaterala handelsavtal. Men, fru talman, när vi diskuterar svensk handelspolitik handlar det om EU:s handelspolitik eftersom Sverige är en del av EU:s tullunion och är medlem i EU. Det innebär att tullarna mellan EU:s medlemmar är avskaffade – och också de flesta handelshinder. Men bekymret i EU:s handelspolitik är att vi upprätthåller tullar gentemot tredjeland. Det är ett bekymmer framför allt för de jordbruksproducerande länderna i tredje världen och utvecklingsländerna. För Vänsterpartiet är det viktigt att påpeka att om vi ska ha en frihandelspolitik måste den grundas på att den är fri och rättvis i den rätta bemärkelsen.

Förhållandet att Sverige är medlem av EU och ingår i tullunionen innebär också att i de förhandlingar som sker i dag är det EU-kommissionen som företräder Sverige. Det omförhandlas i dag en rad handelsavtal med olika länder och organisationer.

För att få till stånd en väl fungerande världshandel mellan länder utan att mänskliga rättigheter kränks, utan att arbetsvillkor åsidosätts och utan att miljön föröds är det viktigt att det finns regler och avtal för den internationella handeln mellan länderna.

Men avtal kan också utformas på olika sätt och därmed i olika grad fungera som ett verktyg för rättvis och hållbar utveckling. Delar av dagens handelsavtal är omdiskuterade och kritiserade av många folkrörelser för att inte gynna fattigdomsbekämpning och utveckling. Det handlar om framför allt uppbyggande av FN:s millenniemål och ILO:s deklaration om grundläggande rättigheter i arbetslivet.

FN:s millenniemål slår fast att global utveckling kräver en helhetsyn och insatser för fattigdomsbekämpning, utbildning, hälsa, fred, miljö och mänskliga rättigheter. Det är delar som hör ihop och ingår i en helhet. Det är viktigt när Sverige ska vara med och påverka de här handelsdiskussionerna att de finns med som en grund i överläggningarna. Det är ändå det som vi har ställt upp för när det gäller de mänskliga rättigheterna och FN:s millenniedeklaration.

Fru talman! För närvarande pågår förhandlingar mellan EU och den sydamerikanska handelsorganisationen Mercosur. Det är handel som omfattar bland annat jordbruksfrågor. Vänsterpartiet menar att den svenska regeringen i dessa förhandlingar borde lyfta upp frågan om parakvat.

*Vissa handelspolitiska
frågor*

Parakvat är ett bekämpningsmedel som förbjöds i Sverige redan 1983. År 2007 förbjöds medlet även inom EU. Parakvat är ett bekämpningsmedel och används som bekämpningsmedel vid odling av soja i Sydamerika.

Jag gick in och läste på regeringens hemsida där det står följande: ”Parakvat kan orsaka skador på människors lungor, hud och ögon och leder i värsta fall till döden. Det finns inget botemedel mot ämnet.”

Det är då väldigt märkligt att man från regeringens sida inte tuffare för de här diskussionerna, trots att vi vet att det här är risker som lantarbetarna i Brasilien dagligen utsätts för.

Det är en dubbelmoral i det hela. Trots att det är förbjudet i Sverige, trots att det är förbjudet inom EU, exporterar EU-länder parakvat till Brasilien. Där kan vi prata om dubbelmoral när det gäller uppfyllande av de mänskliga rättigheterna och med ILO:s krav på vettiga arbetsvillkor för lantarbetare.

Jag förstår inte heller oviljan från den borgerliga majoriteten att ställa upp på ett gemensamt uttalande om bekämpningsmedlet parakvat. Miljö- och jordbruksutskottet har också diskuterat och behandlat frågan om parakvat, och de har tagit ett enigt uttalande och skriver följande: Miljö- och jordbruksutskottet ”anser att det är viktigt att Sverige inom EU och internationellt fortsätter att verka för att användning av parakvat som bekämpningsmedel stoppas. Svenska och europeiska lantbrukare behöver även ges förutsättningar för att kunna sluta köpa djurfoder som odlats med hjälp av parakvat.”

Fru talman! Det är på det här sättet som vi aktivt kan bistå länder som vill exportera sojafoder till EU att upprätthålla detta förbud. Det hade varit på sin plats att näringsutskottet hade uttalat sig på samma sätt som ett enigt miljö- och jordbruksutskott.

Anf. 113 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Handel berikar umgänget mellan människor, länder och kulturer. Handels principer att nå överenskommelser genom förhandlingar bygger på att det civiliserade samtalet också får ett högre värde. Handel gör skillnad, och det kräver att man tar ansvar, att man håller vad man lovar, att man gör rätt för sig genom att betala och att leverera. Värderingar som tillit, ansvar och ömsesidig respekt är grunden för en harmonisk samhällsutveckling, och här spelar handeln en väldigt viktig roll.

Handel kan därför vara ett av de kraftfullaste redskapen för att sprida demokratiska värderingar och öppna upp för yttrandefrihet i länder där dessa än så länge är okända begrepp. Att handla är så gott som alltid bättre än dess motsats – bojkott. Det kan ta tid, men den tiden får vara värd att ta. Sunda affärsöverenskommelser tar hänsyn till respekt för mänskliga rättigheter och att de människor som bidrar till att varor och tjänster produceras också kan göra det under drägliga förutsättningar.

Det vilar alltid ett särskilt ansvar på den som köper något, en vara eller en tjänst, att ställa krav på leverantörer, krav som utgår från egna värderingar och förväntningar. I dag ställer allt fler företag krav på sina leverantörer att de ska följa en viss kodex, där CSR, corporate social responsibility, är den vanligaste. Det är en kodex som också ställer krav på leverantörer i flera led. Här har Sverige i många stycken varit före-

gångare, men fortfarande återstår mycket att utveckla, inte minst att enskilda företag på detta sätt ser värdet i att göra en insats.

Fru talman! Det kan ofta vara tacksamt att ställa krav på mindre ekonomier och länder, till exempel i Nordafrika och tredje världen, att de ska ta ett bredare ansvar vad gäller kvalitet, mänskliga rättigheter och principer. Men det är väl så viktigt att Sverige som nation och svenska företag i sina handelsrelationer ställer samma krav på större länder, såsom Ryssland och Kina. Då kan handeln bli det redskap som gör rejäl skillnad för miljontals människor i världen.

Men det vilar också ett ansvar på oss som enskilda konsumenter att ta konsekvenserna av vårt handlande och våra affärer, ett individuellt ansvar – låt oss kalla det ISR, individual social responsibility – att handla utan att köpa vad som helst.

I dessa dagar när vi ser hur många länder sakta men säkert, och ibland osäkert, bryter sig loss från mångårigt förtryck är det rimligt att ställa frågan: Hur kan vi i Sverige, från vårt relativt privilegierade ställe på jorden, hjälpa dessa folk att på bästa sätt bygga upp en tillvaro där tillit, ansvar och ömsesidig respekt innebär mer än bara ord?

Svaret är att vara på plats och dela med oss av vår tradition att umgås genom affärer. Det är bland de viktigaste bidrag Sverige kan ställa upp med. Att fler människor får ta del av frihandel och marknadsekonomi bygger också välfärd på platser som tidigare bara sett ofärd. Ökad handel genererar tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för länder och deras medborgare. Frihandel är en stark välståndsskapande kraft för att såväl världens fattigaste länder som de mer utvecklade länderna ska få det bättre. Sverige är en tydlig röst inom såväl EU som andra forum för en fri och öppen handel.

Fru talman! Bland motionerna som behandlas i detta betänkande kan noteras några med fokus på Världshandelsorganisationen, WTO. Det är genom multilaterala överenskommelser som ett rättvist, stabilt och förutsägbart internationellt handelssystem kan tryggas. WTO fungerar relativt väl och uppfyller sitt syfte. WTO har successivt blivit mer transparent, och dialogen med det civila samhället har stärkts. Att flera utvecklingsländer inte deltar i möten eftersom de saknar resurser eller expertis är dock fortfarande ett problem.

Förhandlingarna inom ramen för Doharundan visar emellertid att det framöver finns behov av att se över organisationens funktionssätt. En sådan översyn bör man dock vänta med tills de pågående förhandlingarna inom ramen för Doharundan är avslutade. Fokus bör i nuläget ligga på att klara av den pågående förhandlingsrundan, vilket det också råder samstämmighet om bland WTO:s medlemmar.

Vad gäller exportstöd har Exportkreditnämnden sedan flera år uppdraget att främja små och medelstora företag, och 2007 inrättades ett särskilt affärsområde för små och medelstora företag. Samma år infördes även det så kallade exportlånet, som är ett särskilt finansiellt stöd för exportsatsningar hos mindre företag. Lånet är ett samarbete mellan Almi Företagspartner, EKN, Svensk Exportkredit, Exportrådet och Swedfund.

Den grundläggande exportserVICEN vid Exportrådet finansieras i huvudsak med statliga medel, riktar sig till små och medelstora företag och är kostnadsfri för företagen. Enligt regler i WTO, OECD och EU får

dessa inte medföra statliga subventioner, varför systemen ska bära sina egna kostnader över tiden.

I budgetpropositionen för 2011 redovisades att Utrikesdepartementet och Näringsdepartementet under 2009 och första halvåret 2010 i nära samverkan har arbetat med en informationsstrategi, bland annat för att följa upp den så kallade Exportutredningen. Detta arbete kommer regeringen att fortsätta med för att främja internationaliseringen, med fokus på små och medelstora företag.

Fru talman! Den internationella handeln är viktig ur många perspektiv. Den kan vara ett kraftfullt redskap för att sprida demokratiska värderingar och öppna upp för marknadsekonomi som bygger på yttrandefrihet och ömsesidig respekt. En ansvarsfull och medveten handel kan för miljontals människor vara nyckeln till marknadsdemokrati. Där kan Sverige spela en viktig roll.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 114 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till Hans Rothenberg utifrån hur Sverige ska öka sitt främjande och hur Sverige ska klara av att leva upp till det mål som handelsministern har sagt att vi ska nå. Bakgrunden till frågan är att det känns lite konstigt att målet är satt men att vi inte har fått veta hur resan dit ska se ut.

Det kunde vara bra om vi här i kammaren, när vi nu debatterar handelspolitiken, som handlar om främjande, kunde få en redovisning för hur Sverige ska nå målet.

Anf. 115 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Regeringens arbete för att stärka exporten är bland annat stärkt rådgivning och många generella insatser för att förbättra grundläggande villkor för företagen. Det handlar om satsningar på företagen bland kvinnor och invandrare, regelförenklingar, som vi har debatterat nyligen, samt privatiseringar även av statliga bolag. Grundstenen är givetvis prioritering av långsiktigt hållbara offentliga finanser.

Regeringen satsar särskilt på exportfrämjande inom bland annat miljöteknik, livsmedel och svenskt kunnande inom hälso- och sjukvård, vilket oppositionen noterbart yrkar avslag på och säger att man ska satsa på andra områden.

Därtill – det är viktigt att ha med i bilden – satsar regeringen också på att öka kompetensen och nätverken hos de så kallade kosmopoliterna, det vill säga företagare med utländsk bakgrund som är verksamma i Sverige.

Allt handlar inte om att sätta till mer pengar, utan det handlar också om att utnyttja den struktur och den kapacitet som finns i ett land.

Vi har också sett att exportfrämjandet i fråga om statliga exportkreditgarantier har höjts från 200 till 500 miljarder kronor. Svensk exportkredit fick också ett kapitaltillskott under kristidsåren med drygt 5 miljarder kronor.

Det är en viktig funktion att svenskt näringsliv ska kunna vara konkurrenskraftigt. Det blir det om vi inte i utrikesförvaltningen behöver ta resurser för att lägga på annat, vilket tyvärr har blivit en konsekvens av beslutet att dra ned Regeringskansliets budget med 300 miljoner kronor.

Det slog på Utrikesdepartementet med nästan hälften, och det slår tyvärr på exportmöjligheterna.

Prot. 2010/11:84
7 april

Anf. 116 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik:

Fru talman! Jag ska börja med det sista som Hans Rothenberg sade. Jag tycker att det är lite grann att skjuta på fel boll när man uttrycker det så att den besparing som man ska göra på Regeringskansliet lägger man på Utrikesdepartementet och att det är slut med det.

Men det är ju upp till regeringen hur man fördelar sina resurser och hur jämnt man fördelar dem över olika departement. Hade man prioriterat att det var viktigt att ha ambassader runt om i världen, bland annat för att kunna öppna dörrar för affärer, hade man inte valt den vägen. Det kan vara viktigt att notera.

Sedan blir jag, fru talman, lite rädd när jag hör att Hans Rothenberg säger att ett sätt att öka exporten är att privatisera de statliga företagen. Man kan fundera över det. Vi hade ett litet guldägg, skulle jag vilja påstå. Det var ett av världens bästa varumärken: Absolut vodka. Det är klart att det gick ut lite på export där. Men det varumärket ägs numera av en annan stat. Jag vet inte om det var ett så bra exempel.

Vad man kan konstatera och vad som är sanningen är att det som har skett de senaste fem åren är att Exportrådet hade 221 miljoner kronor i sin budget 2006, medan man år 2011 har 130 miljoner kronor. Det är ett ganska tydligt budskap om att det inte är så viktigt för svensk del att göra främjandeinsatser runt om i världen för att nå nya marknader, när man halverar pengarna och bidragen just till det som är statens möjlighet att vara med och se till att fler företag får möjlighet att komma ut på nya marknader.

Min fråga kvarstår. Jag upplever att vi inte fick något konkret svar av Hans Rothenberg om hur man ska uppnå målet.

Anf. 117 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Det har varit några liknelser och aforismer här tidigare om att man springer fort och blir uppmanad att springa. Man kan lätt falla in i att hitta nya sådana parafraaser. Jag tycker dock att det finns anledning att titta på hur verkligheten ser ut och har sett ut.

Vi kan titta tillbaka på de senaste fyra fem åren. Alliansregeringen har fått ett utrikesdepartement i balans. Det har varit ett utrikesdepartement som gick med kraftig förlust. Där har man gjort oerhörda insatser.

Den rödgröna oppositionen, med understöd från andra kulörer, beslöt dessutom att skära ned ytterligare 300 miljoner kronor på Regeringskansliet. Det handlar om 135 miljoner kronor som landar på UD. Det är inte så konstigt, för det är det i särklass största departementet.

Då är det inte konstigt att det också går ut över exporten. Den som tror att det går att klara sig undan ambassadnedläggningarna om man samtidigt tar bort en så stor andel av UD:s och Regeringskansliets budget tror nog ganska fel.

Jag skulle i detta sammanhang också vilja lyfta in hur oppositionen vårdslöst kan kasta sig med olika beslut och olika summer. Häromveckan beslöt riksdagen med oppositionen i majoritet att dröja med genomförandet av datalagringsdirektivet. Det innebär böter på hundratals miljoner kronor.

*Vissa handelspolitiska
frågor*

Det visar sammantaget att oppositionen gärna har spenderbyxorna på och vill ställa regeringen till svars. Samtidigt är det intressant att notera att av de borgerliga motionerna är det givetvis en kostnadsdrivande motion som man yrkar bifall till.

Anf. 118 KENT PERSSON (V) replik:

Fru talman! Om man, Hans Rothenberg, får ett mindre anslag är det väl ändå regeringen som ansvarar för hur det går till. Det kan man väl ändå inte belasta oppositionen för. Men det var inte det som jag tänkte diskutera i första hand.

Hans Rothenberg pratade mycket om handelns och frihandelns väl och ve, frihandeln som ett system som kan vara en del i en demokratisk utveckling i länder där det råder diktatur. Han pratade om den demokratiska marknaden.

Då blev jag lite fundersam, för EU har nyligen tecknat ett fiskeavtal med Marocko. Vi ska veta att Marocko är ett land som faktiskt ockuperar Västsahara. Och det här fiskeavtalet innebär en utfiskning av vattnet utanför Västsahara. Det är ett avtal som är oerhört kritiserat internationellt, utanför EU:s kretsar.

Det här menar jag visar den dubbelhet som EU:s handelspolitik egentligen innebär. Man pratar gärna stort, med regeringens bistånd. Men när man kommer till konkret handling visar man att man värnar den interna industrin och de interna intressena i första hand på bekostnad av utvecklingen i Västsahara, i det här fallet.

Den andra delen gäller handel och handelsrelationer i utvecklingen av demokratiska fri- och rättigheter. Hur ser Hans Rothenberg på hur Sverige ska agera när det gäller Kina? Det är långt ifrån en demokrati.

Anf. 119 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Jag tackar för att Kent Persson tar upp frågan om Kina. Det är över huvud taget intressant att se hur ett land med 9 miljoner invånare som agerar på en världsmarknad och som är så exportberoende också kan agera med handel på många olika sätt.

Som jag nämnde i mitt inledningsanförande är det mycket lättare att ställa krav på tredje världens länder, att ställa krav på dem som kanske inte har så mycket att sätta emot. Men Sverige bör också i sin röst med Kina vara tydligt om att mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och demokrati spelar roll. Detta vara någonting som också statsminister Fredrik Reinfeldt tog upp med Kinas president vid besöket i Peking 2008. Detta väckte då uppmärksamhet, inte bara i Sverige utan även utanför Sveriges gränser, dock kanske inte fullt så mycket som det borde ha gjort bland Kinas folk, tyvärr.

Men det handlar om någon form av moral som vi också ska flytta över så långt som på den enskilda människans handlande. "Made in" står det ofta på produkter. Vi ska var och en ta ansvaret att se vad det är som ligger bakom produkten. Det gäller också företag som handlar med andra länder, och det gäller Sverige som nation.

Att kontinuerligt upprepa det här tror jag är väldigt viktigt. Det kommer inte minst att bli en möjlighet när näringsutskottet i höst faktiskt ska göra en resa till Kina – där kan man ge de här signalerna.

Jag ber att få återkomma till det andra i min nästa replik.

Anf. 120 KENT PERSSON (V) replik:

Fru talman! Ja, jag hoppas att det då blir ett svar på min fråga om hur Hans Rothenberg ser på det fiskeavtal som EU har tecknat med Marocko. Det är en icke demokratisk stat som ockuperar Västsahara, och det är ett fiskeavtal som är oerhört kritiserat.

Vi kan också ta upp den här dubbelheten. EU har faktiskt en kluven tunga när det gäller handelspolitiken. Nu kommer jag in på parakvat, bekämpningsmedlet. Vi vet att det är förbjudet i Sverige och numera även i EU. Däremot tycker vi att det är helt okej att vi exporterar det till Sydamerika inom ramen för någon form av frihandel. Då undrar jag: Hur rimmar det egentligen med ILO:s krav om drägliga arbetsvillkor för arbetarna och med FN:s millenniemål som tar upp frågor om hälsa, bland annat, och fattigdomsbekämpning?

Borde det inte vara på sin plats att Sverige också driver den här frågan hårt och intensivt, så att vi lever upp till de krav som FN ställer och som vi har ställt oss bakom? Dessutom undrar jag: Hur trovärdiga blir vi när vi pratar handelspolitik när vi betar oss precis tvärtemot när det kommer till praktisk politik jämfört med det vi säger vid högtidliga tillfällen?

Man måste gå från ord till handling om man ska vara trovärdig i politiken. Det gäller även handelsavtal. Det gäller även handelsavtal med Marocko eller, i det här fallet, sådana som handlar om parakvat. Det finns en hel rad olika handelsavtal som i dag diskuteras med framför allt de fattiga länderna, som inte har någonting att sätta emot. Sverige måste vara väldigt tydligt inom EU och ställa krav på att det sker på ett rättvist sätt.

Anf. 121 HANS ROTHENBERG (M) replik:

Fru talman! Handelsavtal med Marocko vad gäller fiske är kanske ett exempel på att balansgången emellanåt blir viktig att ta hänsyn till.

I den här typen av högtidliga sammanhang, när vi debatterar frågan i kammaren, kan man också vara digital, det vill säga att man tycker att det är svart eller vitt och ja eller nej i alla frågor.

Det är kanske inte ett av de bästa avtal som EU har med omvärlden. Men vi ska i det sammanhanget konstatera att det kan vara väldigt lätt att ge sig på Marocko. Det kan vara lätt att säga om Marocko: Här ska vi inte handla. Men samtidigt är det bra om detta land får utöka sin handel och helt enkelt bli mer en del av den handelskultur och det civiliserade uppträdande som vi i Sverige anser att vi med vår handel representerar.

Parakvat är ett av de värsta medlen som finns att komma i kontakt med. Det har varit förbjudet i Sverige, som sagt, sedan 1983, och inom EU är det förbjudet sedan 2007. Här har Sverige agerat. Sverige har tagit upp den här frågan med kommissionen. Det är en anledning till att vi i det här sammanhanget har sagt: Eftersom frågan redan är i gång har vi avstyrkt den motionen.

Det handlar inte om att Sverige är för parakvat, tvärtom. Frågan är under beredning. Frågan är på bordet, och Sverige kommer att fortsätta att driva den. Jag tror att vi kommer att göra det med lika stor kraft som Kent Persson vill ta till i den här debatten.

Anf. 122 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till majoritetens förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

I det betänkande som vi i dag debatterar behandlas ett antal motioner, nämligen 11 stycken, och sammanlagt 21 yrkanden från den allmänna motionstiden. Precis som rubriken på betänkandet ger uttryck för handlar det om *vissa handelspolitiska frågor*.

När man lyssnar på den här debatten kan man vilseledas att tro att det finns väldigt stora åsiktsskillnader inom det här handelspolitiska området, vilket inte är fallet. På det stora hela kan man konstatera att det finns ett brett stöd i den här riksdagen för den politik som regeringen för inom det här området.

Synen på frihandel har varit av stor betydelse för vårt lands utveckling, och det har inte funnits några stora skillnader mellan riksdagens partier. Den enkla förklaringen är naturligtvis att Sverige är ett litet handelsberoende land långt uppe i norr. Vi måste helt enkelt ha frihandel, för det säkrar vår överlevnad som nation.

Blickar man bakåt i historien kan man förstå notera att det periodvis har funnits protektionistiska strävanden, men när Sverige omvandlades från det gamla bondesamhället till en industrination bidrog frihandeln till att göra det möjligt för människor med entreprenörsanda att utveckla sina idéer.

Ser man på utvecklingen sedan 60-talet ser man att exporten i procent av bnp har ökat från strax över 20 procent till runt 50 procent år 2009 i vårt land.

Fru talman! Protektionism är något som missgynnar alla på sikt. Vårt lands ekonomi är helt beroende av att konsumenter och företag kan importera. Exportföretagen i vårt land kan ses som intjänare för att göra importen möjlig. Det är också därför dessa företag måste ha goda möjligheter att sälja sina varor och tjänster till utlandet.

Begreppet frihandel innebär förstås mycket mer än bara möjligheten att sälja och köpa varor i andra länder. Frihandeln bidrar till att decentralisera beslut, så att de fattas så nära köpare och säljare som möjligt. Frihandel innebär bland annat att det inte bör finnas tullar för vare sig import eller export. Detta gäller givetvis både varor och tjänster.

Vi i Folkpartiet har alltid varit ivriga påhejare av att Sverige ska gå i spetsen för ökad frihandel i världen. Vi ska stödja handelsliberaliseringar och uppföranderegler inom WTO och driva på så att protektionistiska inslag i EU:s handelspolitik elimineras.

Frihandel är ett avgörande instrument för att nå liberala mål om välbefinnande och frihet. Slutsatsen har stärkts allteftersom åren och decennierna gått sedan kolonialismen avskaffades. Att införa en friare handel och ett starkare internationellt regelsystem i WTO är åtgärder för ökad tillväxt och minskad fattigdom. U-länderna skulle starkt diskrimineras och vara de största förlorarna om djungelns lag fick råda i världshandeln. Därför är WTO, dess regler och tvistlösningsmekanismer viktiga framför allt för länder med en svagare förhandlingsstyrka i världsekonomin.

I idén om frihandel ligger att alla former av protektionism, till exempel att förbjuda import i syfte att skydda det egna landets producenter från konkurrens utifrån, är till nackdel för såväl konsumenter som producenter.

Som har sagts tidigare driver Sverige som bekant sin handelspolitik genom Europeiska unionen. Vi driver naturligtvis på med samma grundinställning som jag nyss har talat om. Det är också genom EU som vi är med och påverkar i globala sammanhang, till exempel inom WTO.

Jag går nu över till reservationerna i betänkandet.

Låt mig börja med den som handlar om WTO. Här finns stora krav på förändringar av WTO. Jag och mitt parti kan dela reservanternas syn i vissa delar. Vi anser att det på sikt kan behövas en reformering av WTO. Vi anser däremot inte att det nu är rätt tillfälle att driva på för omfattande förändringar. Det får ske när Doharundan är avslutad. Doharundan skulle ha avslutats för ett antal år sedan. Förhandlingarna har tidvis stått stilla, men under det möte inom G20 som ägde rum i Seoul förra året enades man om att intensifiera förhandlingarna. Låt oss alla hoppas att det lyckas inom en mycket snar framtid.

Vad gäller motionen om bekämpningsmedlet parakvat som ju är förbjudet inom EU kan jag bara konstatera att regeringen driver på i den riktning som efterlyses i den gemensamma reservationen från S, V och MP. Varför öppna redan öppna dörrar?

Till sist vill jag understryka vikten av exportfrämjande insatser samt att dessa riktas mot små och medelstora företag. Det är därför positivt att regeringen satsar inom det här området, men det är förstås lika viktigt att olika aktörer samordnar sina insatser så att varje satsad krona används på bästa sätt.

Anf. 123 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag ska inte lägga mig i den handelspolitiska debatten. Jag har synpunkter där, men jag tänker inte ta upp dem i det här sammanhanget.

Däremot tycker jag att det finns anledning att säga att vi socialdemokrater står för det vi säger och gör. I ett replikskifte får vi veta att vi har röstat för något som vi inte har röstat för. Ett regeringsparti borde veta att vi inte har röstat för att man ska bordlägga datalagringsdirektivet. Vi tillhör dem som ville att man skulle genomföra datalagringsdirektivet. Det har varit ganska omfattande debatt om det, så det borde Hans Rothenberg känna till. Jag tycker att talmannen borde ha talat om att det inte är acceptabelt att man gör på det sättet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 april.)

13 § Jämställdhet

Jämställdhet

Föredrogs
arbetsmarknadsutskottets betänkande 2010/11:AU5
Jämställdhet.

Anf. 124 MARIA PLASS (M):

Fru talman! I dag ska vi debattera betänkande AU5, *Jämställdhet*. Detta betänkande behandlar motioner från den allmänna motionstiden

hösten 2010 och avser allmänna frågor om jämställdhet. Det innebär att vi behandlar motioner om en jämställd arbetsmarknad, ett jämställt arbetsliv, unga och ett jämställt arbetsliv, ändringar i diskrimineringslagen, jämställdhetsarbetets organisering, mansrollen och mäns jämställdhetsarbete samt övriga frågor om jämställdhet.

I betänkandet behandlas 19 motionsyrkanden. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden. Företrädare för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet följer upp sina motioner med totalt sju reservationer och ett särskilt yttrande.

Därmed överlämnar jag betänkandet till debatt.

Anf. 125 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Fru talman! Jämställdheten går bakåt i Sverige. De segrar som har vunnits har nu många år på nacken. Sverige går bakåt i listor och undersökningar som gäller jämställdhet. Det går åt helt fel håll.

Länder som har legat långt efter oss springer i kapp oss i jämställdhet där vi har varit förebilder och bäst i världen. Regeringen gör ingenting eller helt fel saker för att vända utvecklingen. Regeringen vrider helt enkelt klockan tillbaka.

Kvinnor behandlas som daglönare och får ta de timmar som erbjuds som deltid, delade turer och visstidsanställningar i alla former. 352 000 kvinnor har visstidsanställning, vilket innebär sämre löner och utvecklingsmöjligheter. Därtill är arbetsmiljön ofta stressig eftersom arbetsinsatsen sker vid arbetstoppar. Om olyckan är framme får man inte sin skada godkänd som arbetsskada.

Över 700 000 kvinnor jobbar mindre än 35 timmar i veckan; endast 66 procent av alla sysselsatta kvinnor jobbar heltid. Kvinnors arbetsinsats och arbetsvillkor används som ett dragspel på arbetsmarknaden och enbart på arbetsgivarens villkor. Många kvinnor jobbar på kvällar och helger när det inte finns barnomsorg, och fortfarande tar kvinnor mer hand om det oavlönade arbetet med hem och familj.

Är det konstigt att man inte får livet att gå ihop? Är det konstigt att man känner att det inte går så bra att förena arbetsliv och familjeliv?

Vi har en regering som inte gör någonting som ger resultat i rätt riktning utan man sänder helt fel signaler. Häromveckan sade finansminister Anders Borg att ingångslönerna i kommun- och landstingssektorn är för höga. Vilka jobbar där? Det är till 80 procent kvinnor som i min hemkommun har en ingångslön på 16 500 kronor om de jobbar heltid. Är det konstigt att barnfattigdomen ökar och att klyftorna mellan kvinnor och män ökar?

Införandet av vårdnadsbidrag och utförsäljning av välfärden är också att vrida klockan tillbaka och ge helt fel signaler. Vi ser redan nu att männen drar ifrån på arbetsmarknaden. Skillnaden är den största på 20 år. Det är 229 000 fler män än kvinnor som har jobb. Regeringen motverkar arbetet för jämställdhet.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män är stora. Kvinnor har drygt 85 procent av männens lön. Det är en nettoskillnad på 67 000 kronor per år. Det är mycket pengar. Som exempel på hur mycket det är kan sägas att det motsvarar mat för en tvåbarnsfamilj under ett helt år. På tio år blir det så mycket pengar att man kanske kan köpa en stuga eller en bättre bostad. Fram till pensionen blir skillnaderna enorma.

Dessa skillnader får konsekvenser för den enskilde, men också för hela familjen genom hela livet – detta trots att kvinnor och män har lika ansvarsfulla och kompetenskrävande arbeten. Kvinnor har inte samma makt i samhället trots att det inte råder kompetensbrist hos kvinnor, utan snarare tvärtom. Kvinnor utbildar sig mer än män just nu.

Utvecklingen är dyster, men det går naturligtvis att göra någonting åt den om den politiska viljan finns. Ett jämställt arbetsliv innebär tillväxt och mer resurser till välfärden. Det är något somagnar oss alla.

Jämställdhet är mycket viktig för oss socialdemokrater eftersom jämställdhet handlar om mänskliga rättigheter och rättvisa. Därför måste vi jobba för att arbete ska vara en rättighet både för kvinnor och för män. Heltid ska vara norm, varken mer eller mindre. Lönerna ska kunna gå att leva på även för kvinnor, och anställningsvillkoren ska vara bra. Det ska vara löner och arbetsvillkor som ger människor möjlighet och frihet till sin egen försörjning. Det ska också vara löner som ger människor förutsättningar att lämna sin man eller partner om de blir slagna eller om kärleken har tagit slut.

Vi ska ha bra och utvecklande arbetsvillkor med delaktighet och inflytande över arbetsinnehåll, och vi ska ha arbetstider som går att förena med familjeliv.

Vi ska ha ett arbetsliv med en god arbetsmiljö så att man orkar med sitt sociala liv och orkar arbeta ända fram till pensioneringen. Vi måste bli bättre på kvinnors arbetsmiljö och hälsa. Där behövs mer forskning.

Om olyckan ändå är framme och vi skadas eller blir sjuka på grund av vårt jobb ska även kvinnor få sin arbetsskada prövad och godkänd på samma villkor som män får det.

Vi ska ha en bra och hög kvalitet på vår välfärd med bland annat barnomsorg som är anpassad efter dagens behov och dagens arbetsliv, så att det finns barnomsorg även på kvällar och helger. Vi vet att vi i dag inte har ett arbetsliv där man börjar kl. 7 och slutar kl. 16, utan det är många kvinnor och män som jobbar alla tider på dygnet.

Vi ska ha en bra äldreomsorg och sjukvård så att vi vet att våra äldre och sjuka har det bra så att vi också kan arbeta.

Vi måste få föräldrar att dela mer jämställt på föräldraledigheten, för det är bra för mammorna, det är bra för papporna, det är bra för barnen, men det är också bra för arbetsgivarna eftersom de då vet att både kvinnor och män blir föräldrar och vill vara det.

Vi vill ha en välfärd och ett trygghetssystem som inte diskriminerar kvinnor.

Vi vill att makten i hela samhället ska fördelas jämställt, alltifrån politik till bolagsstyrelser.

Innan alla politiska beslut tas ska man analysera hur de påverkar och vilka konsekvenser de får för både kvinnor och män.

Vi socialdemokrater vill göra Sverige till det land som är bäst på jämställdhet för att det är bra för alla oss i Sverige. Det är bra för samhället, det är bra för tillväxten, och det är bra för välfärden.

Vi accepterar inte att regeringen vrider klockan bakåt för det är inte modernt och rättvist, och det hör inte hemma år 2011.

Det duger inte med en pysselverkstad med vårdnadsbidrag och krångliga regelverk med jämställdhetsbonus.

Det duger inte med en fördelningspolitik som ger redan rika män mer samtidigt som man tar från redan fattiga kvinnor.

Vi ser väldigt tydligt en ökad barnfattigdom i Sverige där var sjätte förskolebarn lever under fattigdomsnormen. Vi vet att många unga föräldrar med barn tvingas finna sig i dessa icke jämställda arbetsvillkor som finns på svensk arbetsmarknad, och de får inte möjlighet att försörja sin familj.

Det är inte okej i Sverige att en ensamstående mamma med barn blir drabbad i dubbel bemärkelse samtidigt som barnfattigdomen ökar och redan rika män blir ännu rikare.

Vi vet att man kan göra skillnad med politik, och vi vill att Sverige återigen ska vara ett föregångsland för ett jämställt samhälle för att det är bra för oss alla.

Vi socialdemokrater yrkar bifall till reservationerna 4 och 5 från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Anf. 126 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! I kampen för jämställdhet har det hittills nästan bara handlat om att kvinnor ska anamma de normer och villkor som gäller för männen. Hur ofta talas det inte om vikten av att kvinnor får tillgång till de manligt dominerade jobben, medan det fortfarande är ovanligt att tala om motsatsen, det vill säga att män i högre grad borde jobba i de så kallade kvinnojobben?

Mansrollen gynnar män på så sätt att den ger makt, bättre lön och större rörelsefrihet. Men samtidigt bakbinds även männen i patriarkatets egen tvångströja.

Miljöpartiet menar att det är dags att gå den andra vägen. Det är minst lika viktigt att männen anammar det som betraktas som traditionellt kvinnligt och går över till kvinnodominerade branscher. Ska detta kunna åstadkommas krävs det att lönerna höjs i dessa branscher, inte för att männen kräver detta utan för att vi ska ha ett mer jämställt arbetsliv, och att heltids- och visstidsanställningar blir minst lika mycket norm som i manligt dominerade branscher. Vi kan inte vänta på attitydförändringar. Det krävs beteendeförändringar.

Att verka för jämställdhet kräver olika metoder. Det finns ingen quick fix. Därför måste kampen för jämställdhet föras överallt och på alla områden, på det personliga och på det samhälleliga planet.

En förändring för att kunna bryta dagens könsmaktsordning blir möjlig när både män och kvinnor ser de strukturer och normer som styr vårt samhälle.

Fru talman! Ju fler män som engagerar sig i detta arbete, desto mindre kommer motståndet att bli. Implicit behöver detta inte betyda att det är männen som står för motståndet, men detta är ett faktum i de samhällen som har nått högre grad av jämställdhet.

Kvinnor och män kommer både att vinna och att förlora på de förändringar som förväntas av dem på grund av kön. För vissa män kan det till och med vara skrämmande att mista problemformuleringsföreträdet, tolkningsföreträdet, men också makten och ibland också pengarna. För vissa kvinnor kan det verka skrämmande att utmana rådande ordning och kräva utrymme. Men vi måste också se de vinster som det innebär i form av frihet att få leva utan förtrycket.

Framgångsrikt jämställdhetsarbete kräver strukturförändringar. Det handlar inte om enskilda fall och enskilda ärenden, utan det handlar om samhälleliga strukturer. Dessa strukturer skapas av lagstiftning, kommunala regelverk, avtal och överenskommelser på arbetsmarknaden. De underhålls också av dem.

Men det måste också finnas stor frihet och flexibilitet för lösningar som är anpassade till olika delar av samhällslivet. Övergripande generaliseringar måste kombineras med stor respekt för de lokala samhällenas olikheter. One size fits all funkar inte. Individens grundläggande frihet måste hela tiden beaktas.

Vi från Miljöpartiet tycker att lönekartläggningar ska genomföras varje år. Det har vi skrivit i våra motioner. Detta är någonting som egentligen borde vara självklart för dem som just har för ögonen att bryta strukturerna. Men så är tyvärr inte fallet i dag. Varför återgår man inte till den tidigare jämställdhetslagens krav på att arbetsplatser ska upprätta lönekartläggningar varje år och inte vart tredje år som det har blivit med den nuvarande lagstiftningen? Vad är problemet?

Regeringen har tidigare lyft fram att man med denna försvagning – det är de facto en försvagning av lagstiftningen – ville minska den administrativa bördan för företagare. Det är en minst sagt tvivelaktig motivering, tycker vi.

Det lagstadgade förbudet mot diskriminering på grund av kön är ett åtagande i enlighet med internationella konventioner. Men det är väl lite för mycket, tycker jag, att dessa relativiseras.

Att ge arbetsgivare fribrev att fortsätta att diskriminera kvinnor i arbetslivet därför att det innebär mindre krångel för arbetsgivaren är helt enkelt inte en legitim utgångspunkt.

Om vi ska uppnå målet om ett arbetsliv fritt från könsdiskriminering måste staten ställa krav på arbetsgivare att aktivt arbeta för att undanröja de strukturer och rutiner som orsakar och upprätthåller diskrimineringen.

Vi kan titta på vad den typ av lagstiftning som nu försvagats har inneburit för arbetstagare. Vi ser då att uppemot en fjärdedel av arbetstägarna inte längre omfattas av jämställdhetsinsatser. 21 000 färre företag än tidigare behöver inte längre upprätta en handlingsplan för jämställda löner och en jämställdhetsplan.

För vissa är detta kanske bara siffror. Men för andra innebär detta att det jag uttryckt i mitt resonemang tidigare inte kommer att förverkligas inom den närmaste tiden heller och inte att man åtminstone tar några steg i riktning mot idén om ett jämställt arbetsliv.

Fru talman! En annan viktig fråga som Miljöpartiet tidigare lyft fram är den om att det är hög tid att också politiken problematiserar frågan om maskulinitet – det här med att mäns och pojkars situationer i ett helhetsperspektiv närmare måste belysas. Att män och manlighet är norm och att manlighet är sammankopplad med makt medför inte per automatik att den normativa manlighet som råder är gynnsam för män i gemen. Förvisso kan man tycka att män som grupp gynnas av dessa strukturer. Men på individnivå ser vi att även mannen i mångt och mycket är fast i den roll som samhället, med den könsmaktsordning som råder, faktiskt ritat upp åt honom.

Gruppen mäns överrepresentation på maktpositioner och i vissa yrken är kanske självklara saker som vi inte längre tänker så mycket på, i alla

fall inte om vi har en blåare nyans i partifärgen. Däremot vet vi att mäns överrepresentation när det gäller våld, missbruk, olyckor, hemlöshet och kriminalitet är aspekter av just den maskulinitet som måste ifrågasättas och analyseras bättre.

Är det så år 2011 att vi i det mest jämställda landet i världen inte har förmåga att lyfta blicken och försöka se denna typ av strukturer som försvårar, som gör livet svårare inte bara för män och kvinnor utan också för de barn som växer upp i ett sådant här system? Man kan tycka att vi svenskar har nått väldigt långt på området. Men det har väl aldrig hindrat oss från att sträva efter att bli ännu bättre.

Den kritik som jag för fram kan kanske vara lyxkritik när man i en majoritet av världens länder inte ens når upp till kanske en hundradel av de ambitioner och de resultat som vi här i Sverige har nått upp till.

De facto har vi i vårt utskott att hantera de frågor och förslag som kommer på våra bord. Utifrån den sammanställning som vi här har framför oss och som vi i dag ska hantera och som vi nästa vecka ska rösta om måste vi lyfta på varenda sten och se på varenda struktur. Om vi ska kunna uppnå, eller åtminstone ta ytterligare steg på vägen mot, ett jämställt samhälle kommer det att behövas.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till de reservationer som vi har gemensamt med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, nämligen reservationerna 4 och 5.

Anf. 127 JOSEFIN BRINK (V):

Fru talman! Förra veckan läxade finansminister Anders Borg upp en församling av kommunpolitiker. Det som Anders Borg hade synpunkter på var lönerna i vården och omsorgen. Det kan man verkligen ha, för i dessa yrken där jobben till minst 80 procent utförs av kvinnor är lönerna skandalöst låga.

Ingångslönen för en undersköterska till exempel ligger på knappt 15 700 kronor för heltidsjobb. Dessutom är det väldigt vanligt i de här yrkena att man jobbar deltid och att man har visstids- eller timanställningar som ger mycket lägre inkomst än så.

En rejäl satsning på att höja lönerna och på att förbättra arbetstider och arbetsvillkor i vård och omsorg skulle verkligen vara ett stort steg framåt för jämställdheten i arbetslivet. Men det var inte det som Anders Borg var ute efter utan precis motsatsen. Han menade att lönerna för undersköterskor, barnskötare, förskollärare och sjuksköterskor är för höga. Han uppmanade kommunpolitikerna att bli bättre på att i de kommande avtalsförhandlingarna hålla nere lönerna.

Tvärtemot vad de allra flesta människor i det här landet anser tycker alltså den borgerliga regeringen att kvinnor har för höga löner och att dessa borde sänkas – ett helt fantastiskt uttalande från den person som ytterst är ansvarig för den borgerliga ekonomiska politiken. Det slår ju liksom undan benen för det mesta av det som Alliansen i övrigt säger om sina ambitioner när det gäller jämställdhet i arbetslivet. Det ska bli väldigt spännande att höra om Anders Bors uppfattning delas av de alliansföreträdare som är med i debatten här i dag.

Jag behöver kanske inte påpeka att Vänsterpartiet är av helt motsatt uppfattning när det gäller nivån på kvinnors löner. Vi anser inte att de

lönerna är för höga. Vi anser i stället att de är för låga. Det gäller inte bara i vården och omsorgen utan i lika hög grad i det privata näringslivet.

Vår politik på området syftar till att förändra de strukturer i samhället som upprätthåller den diskriminering som kvinnor drabbas av, bland annat i arbetslivet. Det gäller inte bara lönerna utan också arbetstider, anställningsvillkor, arbetsmiljö och karriärmöjligheter.

Fru talman! En viktig, grundläggande, förutsättning för att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att vara föräldrar, försörja sig på eget arbete och ha tid och utrymme för sig själva är att det finns tillgång till fungerande välfärdstjänster. Sambandet mellan kvinnors förvärvsarbete och en allmän tillgång till barnomsorg och äldreomsorg är lika tydligt och aktuellt i dag som det var på 70-talet då dagis åt alla var kvinnorörelsens främsta krav.

Tyvär måste vi konstatera att det här inte är en fråga som en gång för alla är löst. Tvärtom håller bristen på barnomsorg åter på att bli ett arbetsmarknadsproblem. I dag jobbar ungefär 300 000 föräldrar till barn i förskoleåldern kvällar, nätter och helger. Det är en ganska dramatisk ökning på väldigt kort tid; på bara fem år är det en ökning med 25 procent. Samtidigt har ingenting hänt med tillgången till barnomsorg. Inte ens hälften av landets kommuner erbjuder barnomsorg utanför kontorstid.

Det blir allt tydligare att barnomsorgen inte är anpassad efter de behov som småbarnsföräldrar faktiskt har. Fackförbundet Kommunal gjorde nyligen en undersökning bland sina medlemmar som visar att var tredje kommunalare med små barn inte kan jobba heltid på grund av förskolans öppettider. De som själva arbetar i välfärdssektorn kan alltså inte arbeta heltid på grund av att förskolan inte håller öppet på tider som deras arbetstider är förlagda till. Den som söker jobb inom handeln eller restaurangbranschen och som har små barn hamnar i en nära nog omöjlig situation – speciellt om det är en ensam förälder – eftersom de här jobben nästan alltid kräver att man kan jobba helger och kvällar. Jag vet flera personer som av dessa skäl inte har haft möjlighet att ta de jobb som finns – det finns helt enkelt ingen barnomsorg.

Om man menar allvar med att det ska gå att kombinera föräldraskap och jobb måste barnomsorgen anpassas till hur arbetslivet har utvecklats. Därför anser vi att kommunernas skyldighet att erbjuda barnomsorg måste utvidgas till att omfatta också alla de barn vars föräldrar jobbar utanför kontorstid. Detta är en minst lika viktig fråga för jämställdheten i dag som det var för 40 år sedan.

En annan sådan fråga är äldreomsorgen. Andelen äldre över 80 år har ökat med nästan 34 procent under de senaste 20 åren, men antalet anställda i vård och omsorg har bara ökat med ungefär 1,7 procent under samma tid. Detta känner förstås alla som jobbar i äldreomsorgen av. Det har blivit ett mycket tuffare och stressigare jobb, och naturligtvis påverkar det också kvaliteten för de gamla som tar emot omsorgen.

Det är dock också något annat som har hänt under denna period. Att allt färre får hjälp av kommunen har lett till att anhöriga i stället har fått kliva in och själva göra hemtjänstens jobb. De allra flesta av dem som gör detta är kvinnor. För det betalar de med ökad stress – eller helt enkelt lägre inkomst, eftersom de blir tvungna att gå ned i arbetstid för att klara detta.

Det är ett faktum att andelen äldre som behöver stöd och omsorg kommer att bli många, många fler under de kommande åren. Detta är därför en av de absolut största utmaningarna vi står inför i framtiden om kvinnors möjligheter att förvärvsarbeta faktiskt ska kunna upprätthållas. Antingen måste samhället satsa på att bygga ut äldreomsorgen så att den motsvarar de växande behoven, eller också riskerar vi att hamna i en situation där omsorgsarbete åter blir en oavlönad syssla för allt fler.

För de äldres skull och för oss yngre och medelålders kvinnors skull, som faktiskt vill kunna fortsätta arbeta också när våra föräldrar blir gamla och skröpliga, vill vi i Vänsterpartiet satsa på att bygga ut och förbättra den allmänna äldreomsorgen. Också det är en helt avgörande jämställdhetsfråga.

Fru talman! Det är som sagt inte bara i vård och omsorg som kvinnor har sämre löner och arbetsvillkor än män, utan det ser minst lika illa ut i det privata näringslivet. Det borgerliga påståendet att privatisering av vård och omsorg skulle lösa problemet med låga löner och dåliga arbetsvillkor på grund av ökad konkurrens faller därmed på sin egen orimlighet. Såvitt jag vet råder nämligen full konkurrens i handeln, industrin och restaurangbranschen, men löneskillnaderna mellan kvinnor och män är till och med större där än vad de är i kommuner och landsting. Deltider och otrygga visstidsanställningar är inte heller ett mindre problem för kvinnor i privat sektor än i offentlig.

Privatiseringarna av vården och omsorgen har alltså inte lett till vare sig högre löner eller bättre arbetsvillkor. Vad som däremot har hänt sedan privata företag släpptes in i vården är att det numera försvinner ungefär 4 miljarder kronor per år av skattebetalarnas pengar till vinster åt vårdföretagens ägare. Dessa pengar hade man kunnat använda på ett betydligt bättre sätt – till exempel hade de kunnat räcka till rätt rejäla lönelöft eller fler anställda och bättre arbetsvillkor. 4 miljarder kronor motsvarar faktiskt helårslöner för 10 000 sjuksköterskor.

I stället landar alltså dessa miljarder i fickorna på de stora vårdbolagens ägare, och som en extra liten ironi är dessa personer nästan uteslutande män. Nej, marknadslösningar kommer inte att undanröja könsdiskrimineringen i arbetslivet. Tvärtom krävs en aktiv och medveten politik som syftar till att förändra de strukturer som ligger till grund för diskrimineringen. Då måste man ha ett jämställdhetsperspektiv som genomsyrar hela politiken, hela vägen från Finansdepartementet genom alla ämnesområden i politiken, och den måste bedrivas på ett systematiskt och konsekvent sätt.

Vänsterpartiet har en sådan politik. Vi har en rad förslag som vi lyfter fram i alla möjliga sammanhang i alla olika utskott här i riksdagen och som syftar till just detta. På arbetsmarknadsområdet handlar det om utbyggda välfärdstjänster, stärkta rättigheter i arbetslivet, ett systematiskt jämställdhetsarbete på arbetsplatserna och en jämn fördelning av ansvaret för barn och hushållsarbete. Stärkt rätt till heltid, färre otrygga visstidsanställningar, delad föräldraförsäkring och skärpta krav på lönekartläggning och jämställdhetsplaner är några av dem.

En del av dessa förslag har regeringen redan röstat ned i samband med budgeten, och andra kommer vi att debattera längre fram i detta utskott. Jag hyser väl ingen större förhoppning om att allianspartierna plötsligt kommer att vända om och ansluta sig till dessa krav, men vi kan

ändå konstatera att drygt fyra år av den borgerliga varianten av jämställdhetspolitik – skattesänkningar, nedskärningar i och privatiseringar av välfärden och försämrade trygghetsförsäkringar – hittills har lett till kraftigt ökade inkomstklyftor mellan kvinnor och män och ett rekordstort gap mellan kvinnors och mäns sysselsättning.

Det har lett till att fattigdomen bland ensamstående mammor har ökat, och i övrigt har ingenting hänt när det gäller fördelningen av föräldraledighet eller obetalt arbete. Då undrar man lite om allianspartierna är nöjda med detta resultat och kommer att fortsätta på samma spår, eller om vi kanske får höra någonting nytt under dagens debatt.

Fru talman! Jag står självklart bakom alla Vänsterpartiets reservationer, men jag yrkar bifall bara till de reservationer vi har gemensamt med Socialdemokraterna och Miljöpartiet, nämligen nr 4 och 5.

Anf. 128 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! I detta betänkande behandlas motioner från den allmänna motionstiden om bland annat jämställdhet, jämställdhet i arbetslivet och diskrimineringslagen. Jag vill börja med att yrka avslag på samtliga motionsyrkanden.

Alliansen vann valet 2006. Sedan dess har det skett en historisk kraftsamling för ökad jämställdhet i Sverige. Målet för Alliansens jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Under förra mandatperioden fick jämställdhetspolitiken en omfattande ambitionshöjning, vilket skiljer sig från tidigare regeringars satsningar på området.

Under åren 2007–2010 tillfördes 1,6 miljarder kronor med syfte att utveckla jämställdheten. 400 miljoner kronor av dessa avsattes varje år för regeringens särskilda jämställdhetsatsning. Vi fortsätter detta arbete under denna period. Det innebär en satsning på 240 miljoner kronor för 2011.

Fru talman! Vi allianspartier i utskottet står givetvis bakom regeringens samlade långsiktiga strategi för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet. I strategin *En jämställd arbetsmarknad* finns över 60 konkreta åtgärder. Strategin anger övergripande och långsiktiga inriktningar för politiken på fyra områden:

1. Motverka könsuppdelningen på arbetsmarknaden och i näringslivet.
2. Främja jämställda villkor för entreprenörskap.
3. Främja jämställt deltagande i arbetslivet.
4. Jämställda arbetsvillkor.

Fru talman! Det finns många åtgärder och politiska reformer som är viktiga för att skapa ett samhälle som gör verklig jämställdhet möjlig. Arbetet för jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet är påbörjat och har börjat leverera. Jag kan notera att Delegationen för jämställdhet i skolan, Deja, överlämnade sitt slutbetänkande till regeringen i januari 2011. Delegationen har haft i uppgift att analysera könsskillnader i studieresultat, utvärdera metoder för att bryta traditionella könsroller och föreslå lämpliga insatser.

Även Delegationen för jämställdhet i högskolan har överlämnat sitt slutbetänkande till regeringen. Skolverket har genomfört insatser som består främst av fortbildning i olika former och erbjudande av utvecklingsmedel till skolor och huvudmän som då har fått möjlighet att utveckla jämställdhetsarbetet.

Det har inletts satsningar på kvinnors företagande. Bland annat har Tillväxtverket fått i uppgift att stärka kvinnors företagande. Nu kan vi se att nyföretagandet bland kvinnor ökar. Antalet nyföretagsamma kvinnor i mitt hemlän Halland har ökat. Sedan 2000-talets början har kvinnors företagande ökat med hela 39 procent i Halland.

För att ytterligare stimulera arbetsutbudet har man satsat på jobbskatteavdraget, och det har förstärkts vid flera tillfällen. Jobbskatteavdraget gör det mer lönsamt för både kvinnor och män att arbeta.

Skattelättnader för hushållsarbete, det så kallade RUT-avdraget, är ytterligare en åtgärd, likaså jämställdhetsbonusen. Bonusen ger föräldrar bättre ekonomiska möjligheter och incitament att fördela föräldraledigheten lika eller mer jämställt.

Vi har infört en utökad rätt till föräldrapenning som framför allt har gynnat ensamstående föräldrar. Det innebär att man kan låta sitt barn vårdas av någon annan person när barnet är sjukt.

Fru talman! En annan fråga som är viktig i jämställdhetsarbetet är vad vi gör i våra familjer. Jämställdhet börjar i hemmet. Vi kan se en attitydförändring när det gäller pappors uttag av föräldraledighet, men jag kan hålla med tidigare talare om att den är alltför långsam.

Om jämställdhet skulle vara det enda ändamålet och det viktigaste värdet att värna om i samhället och i politiken skulle vi politiker kunna tvinga familjer att ändra sina livsval. Det är inte speciellt svårt, det skulle gå snabbt om vi tvingade föräldrar att dela föräldraledigheten lika. Men till skillnad från oppositionen tror vi inte att det är den rätta vägen att gå. För oss moderater finns det andra värden i en annan vågskål som är viktiga att värna. Det är familjers möjligheter att bestämma själva, att göra sina egna val, att få makt att bestämma över sina egna liv.

Vi politiker måste göra avvägningar: Vad ska vi bestämma, och vad ska man få bestämma i familjer?

Fru talman! Jämställdhet – det finns fortfarande betydande problem inom detta område i ett av världens mest jämställda länder. I januari 2011 uppgick mäns sysselsättningsgrad till 76,3 procent, kvinnors sysselsättningsgrad uppgick till 71 procent. Detta innebär att det finns ett sysselsättningsgap på 5,3 procentenheter. Detta är siffror från SCB. Givetvis är detta ingenting vi kan vara nöjda över. Därför är det viktigt att man fortsätter med och följer upp den strategi som regeringen har presenterat i *En jämställd arbetsmarknad*.

Precis som tidigare talare vill jag lyfta fram ojämställdheten i arbetslivet när det gäller deltidsanställningar. Kvinnor deltidsarbetar både frivilligt och ofrivilligt i högre grad än vad män gör. Inom kommuner och landsting där vi politiker har arbetsgivaransvaret sysselsätts 1,1 miljoner människor. Ca 80 procent av dessa är kvinnor, så i kommuner och landsting där vi politiker alltså är ansvariga är vi inte speciellt bra på arbetsgivarrollen. Det är något som vi givetvis måste förbättra och erbjuda kvinnor framför allt heltidstjänstgöring om de så önskar.

Män och kvinnor måste kunna försörja sig på sin egen lön, inte vara beroende av vare sig samhället eller sin partner. För att man ska klara vardagen och få bättre ekonomi är jobbskatteavdraget speciellt viktigt för dem med lägre inkomster. 75 procent av skattesänkningarna har gått till dem med inkomster under 30 000 kronor. Där finns många kvinnor. För en sjuksköterska innebär detta ytterligare en hel månadslön i disponibel inkomst per år.

I veckan kom en specialstudie från Konjunkturinstitutet som visade att jobbskatteavdraget ger mer arbete. Specialstudien visar också att jobbskatteavdraget är en bra reform för att få fler människor i arbete, vilket är det som regeringen önskat. Studien visar vidare att ensamstående kvinnor är de som ökat sin arbetsinsats mest. De arbetar nu 2,2 procent mer, vilket naturligtvis påverkar deras livslön, pension och så vidare positivt.

Avslutningsvis, fru talman! Sverige är ett föregångsland när det gäller jämställdhet, men samtidigt finns det mycket kvar att göra. Regeringens jämställdhetspolitik syftar till att bryta de system som bevarar en orättfärdig fördelning av makt, resurser och möjligheter mellan könen.

Ingen människas liv ska behöva bestämmas av omvärldens förväntningar eller av traditionella könsroller. Varje enskild person vet bäst hur man ska skapa sitt eget liv och måste få bedöma utifrån sina personliga egenskaper och handlingar, inte med utgångspunkt från kön, ras, socialgrupp, religion eller någon annan grupptillhörighet för den delen.

Moderat politik tar sin utgångspunkt i övertygelsen att alla människor är unika och kan ta egna beslut. Därför fortsätter jämställdheten att vara en prioriterad fråga för oss.

Anf. 129 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Fru talman! Jag ska fatta mig ganska så kort därför att jag tycker att det mest intressanta att få veta är hur resten av Moderaterna ställer sig till Anders Borgs åsikt om lönerna för kvinnor i vård och omsorg. Jag skulle helt enkelt vilja veta om Jenny Peterssons åsikt är att det är ett problem att kvinnor som jobbar i äldreomsorgen, vården och barnomsorgen har för höga löner och om Moderaterna i så fall vill göra någonting åt detta.

Anf. 130 JENNY PETERSSON (M) replik:

Fru talman! Vår jämställdhetspolitik handlar om att vi inte vill sätta några glasklara tak inom den offentliga sektorn. Vi vill öppna för en bättre löneutveckling. Det är därför vi väljer den väg som vi väljer. Det som många ungdomar upplever är att det finns höga ingångslöner. Vi är absolut inte emot löneutvecklingen inom den offentliga sektorn, absolut inte. Vi ser jättegärna att man öppnar upp den offentliga sektorn, vilket vi har gjort genom LOV bland annat. Vi har fått 239 nya vårdcentraler under det senaste året, vilket är en positiv utveckling.

Som sagt: Vi för en politik för att möta problemen med löneutveckling inom den offentliga sektorn och se till att människor som arbetar inom offentlig sektor och inom den privata har mer pengar att leva för.

Anf. 131 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Fru talman! Det var inte ett jättetydligt besked, tycker jag. Anders Borg sade väldigt tydligt att kommunerna måste bli bättre på att hålla

nere ingångslönerna i vård och omsorg. Det är löner, som jag sade tidigare, när man börjar arbeta som undersköterska eller vårdbiträde eller barnskötare som ligger strax under 16 000 kronor i månaden. Det är den lönenivå som gäller även i privat sektor för väldigt många kvinnor.

Om Anders Borg tycker att de här lönenivåerna är alldeles för höga och uppmanar kommun- och landstingspolitiker att se till att hålla nere dem håller man nere inte bara ingångslönerna. Det är ett väl känt faktum utifrån lönestatistik och lönestrukturer att sänker man lägsta-lönerna sänker man lönerna för alla. Det är inte så att om man sänker lägsta-lönerna blir det större utrymme för stora löneökningar senare, utan då håller man nere lönerna i ett yrke i en hel sektor. De här sambanden är oerhört tydliga, inte minst för Kommunals medlemmar.

Jenny Petersson säger: Ja, vi vill sänka ingångslönerna. Det var ett tydligt besked. Då vet vi att det är Moderaternas politik att den som jobbar i vård och omsorg ska gå in på en lägre lön än i dag, men man vill inte påverka löneutvecklingen i stort. Då undrar jag lite hur man ska åstadkomma det här med tanke på hur det ser ut i verkligheten.

Att ni har öppnat upp för privata företag i vård och omsorg har inte lett till några högre löner för vårdbiträden, undersköterskor eller barnskötare. Är det någon effekt som ni väntar er längre fram, eller har ni några andra uppgifter än de som alla andra har tillgång till?

Anf. 132 JENNY PETERSSON (M) replik:

Fru talman! Nej, men antalet timmar har ökat för de offentligt anställda i hela vårdsektorn nu när man har öppnat 239 nya vårdcentraler.

Och nej, Josefin, du hörde inte riktigt vad jag sade. Problemet, som vi båda ser, är att kvinnor har sämre löneutveckling än män. Den bilden är vi överens om. Vi vill också öppna upp för en bättre löneutveckling i läraryrket, inom vården och så vidare. Men att höga ingångslöner är trösklar för dem som står utanför kan vi kanske också vara överens om, och det drabbar bland annat unga och nyanlända. Vad gör vi åt detta? Jo, vi ser till att hitta lösningar för att möta båda de här utmaningarna, som sagt.

Anders Borg är inte här i dag, så du får ställa frågan till honom när han kommer hit till kammaren och debatterar.

Anf. 133 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Det var ett intressant replikskifte mellan Josefin Brink och Jenny Petersson här tidigare.

Jag har en fråga till Jenny Petersson som själv är ung. Skulle du attraheras av en anställning i Borås stad där ingångslönen är 16 500 kronor om man har en heltid? Och det är från årets lönerörelse. Skulle du eller dina kompisar ta tjänster där?

Vi står inför ett jättestort generationsskifte inom kommun- och landstingssektorn och ska vara attraktiva arbetsgivare. Och vi vet att det är många unga kvinnor som vi behöver få in dit, och väldigt många unga män också för den delen, men jag tror inte att det lockar och attraherar unga människor att komma dit.

Anders Borg var ju väldigt tydlig med att han tycker att det här är för höga ingångslöner, och då är det för heltid. Det går inte att leva på en sådan lön. Jag vet att fackföreningsrörelsen i Borås med omnejd har

jobbat stenhårt för att få upp lägstralönerna, för det gick inte att leva på dem ens om man hade heltid, och många har ofrivillig deltid.

Jag skulle jättegärna vilja veta hur Jenny Petersson kan få det till att jobbskatteavdraget gynnar lågavlönade mer än högavlönade. Har du tittat i skattetabellen vad skillnaderna är? Det gynnar inte låginkomsttagare. Det gynnar sådana med de villkor som du och jag har.

Anf. 134 JENNY PETERSSON (M) replik:

Herr talman! Som sagt: Arbetslinjen ska gälla lika för alla. Eftersom män tjänar mer än kvinnor och kvinnor jobbar mindre antal timmar än män avspeglar det sig i strukturella problem och naturligtvis även i storleken på jobbskatteavdraget. Men jobbskatteavdraget har gett dem som tjänar minst, oftast kvinnor, mer kvar i plånboken och har i praktiken kunnat öka många kvinnors nettoinkomst. Jag tycker att det är jättebra att man ser till att sänka skatten för dem som tjänar minst när ekonomiskt utrymme finns. Med de rödgrönas politik blir plånboken tunnare, och oftast är det kvinnors plånbok.

Både du och jag vet att det inte är vi som sätter lönerna, utan att det är arbetsmarknadens parter som gör det. Anders Borgs uttalande till kommunpolitikerna var välment, att man inte ska bygga upp några murar för unga. Jag tycker att det är en sund inställning att man ska bygga broar för att få in unga på arbetsmarknaden.

Anf. 135 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! För oss socialdemokrater är det oerhört viktigt att man har ett arbete. Det är oerhört viktigt att ha ett arbete som man kan försörja sig på. Det är oerhört viktigt att ha ett arbete där man får utvecklas och också har möjlighet till egen försörjning. Det har man inte om man har de låga löner som man har i dag. De är ofta förknippade med vinstidsanställningar, och man får stå som reserv och rings in när det passar arbetsgivaren.

Jag tycker att man ska hålla sig till den faktiska sanningen. Det är bara politisk retorik att jobbskatteavdraget gör att det blir mer i kvinnornas plånbok. Det är faktiskt inte så. All statistik talar för att det är redan rika män som får det.

Jenny Petersson talar väl om Halland, och det är jättebra. Halland är ju en välmående region. Men då undrar jag vad Jenny och hennes partikamrater har gjort nere i Halmstad för att kvinnor ska kunna få bättre arbetsvillkor och bättre möjligheter till egen försörjning.

I Borås, som jag kommer från, har vi socialdemokrater i opposition lyckats få in rätten till heltid inom äldre- och handikappomsorgen. Jag har hört att i Halmstad motverkar borgerligheten allt vad heltider heter. Tala om hur det verkligen är!

Hur ska vi, Jenny Petersson, få dina unga vänner och kamrater att kunna försörja sig på 16 500 kronor på heltid? Och hur ska vi få kvinnor och män att jobba i välfärdssektorn, där vi vet att vi står inför en stor arbetskraftsbrist 2014? Är det för höga ingångslöner? Går de att försörja sig på?

Anf. 136 JENNY PETERSSON (M) replik:

Herr talman! Först och främst tycker jag att också Ann-Christin Ahlberg ska hålla sig till sanningen, om hon stod bakom den förra budgeten där man ville höja skatterna för alla som jobbar.

När det gäller unga har vi ett gap. Vi har många ungdomar som går ut skolan utan fullständiga betyg. Det är 30 000 ungdomar år efter år som inte klarar skolan. Där gör vi satsningar. Det är många reformer som är kopplade till arbetsmarknaden. Skola och arbetsmarknad hör ihop.

Vi ger nu med olika inriktningar ungdomar en chans att klara sina studier, en förberedande, en som är mer yrkesförberedande och lärlingsutbildningar – allt för att kunna matcha arbetsmarknaden. Detta är ett steg för unga att ta sig in på arbetsmarknaden.

Vi synliggör de unga som finns i olika system i dag, vilket skiljer sig från den tidigare regeringen. Här har vi olika strategier i form av nystartsjobb för unga, ett exempel. Och vi ser att sysselsättningen ökar nu när vi har en uppgång i den svenska ekonomin.

Nystartsjobb, satsning på utbildning – här är många åtgärder som gör att de unga ska komma in på arbetsmarknaden. Det här är en jätteviktig fråga, och det är ingen fråga som vi lämnar bakom oss.

Anf. 137 TINA ACKETOFT (FP):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner. Betänkandet behandlar motioner från den allmänna motionstiden i höstas och avser allmänna jämställdhetsfrågor. Jag tycker mig dock både se och höra att huvudanslaget såväl i motionerna som i replikväxlingarna handlar om det uttalade målet för jämställdhetspolitiken, nämligen att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina liv.

Har vi inte samma makt då? Här i kammaren är ungefär hälften kvinnor och hälften män, och det är här vi stiftar lagarna. I alla stadier i skolan klarar sig tjejer bättre än killar resultatmässigt. Vi har fler tjejer än killar med högskole- och universitetsexamen.

Utbildning och politik är som jag ser det de två viktigaste maktbaserna. Har man tillgång till kunskap och beslut borde man också ha medlen för att skapa förändring.

Det finns de som bestämt hävdar att vi är jämställda och att det i Sverige är upp till var och en att välja fritt. Men låt mig ta dem ur denna villfarelse genom att återgå till diskussionen om lönen. Fortfarande ligger kvinnors löner 16 procent under mäns. För varje lönehundralapp sponsrar vi kvinnor männen med 16 kronor. Rensar man denna siffra på skillnader som ålder, yrke, utbildningsnivå och så vidare hamnar vi på drygt 6 procent – men det gör inte det hela bättre. Det är alltså 6 procent som är ren lönediskriminering som vi har att fajtats om. 10 procent beror på andra diskriminerande faktorer. Detta gör frågan så svårlöst; det går inte att lösa med ett enkelt alexanderhugg.

1,6 miljarder satsades 2007–2010 för att utveckla och förstärka jämställdhetsarbetet. Det är en tiodubbling jämfört med tidigare satsningar. Vi har gjort detta för att vi inser att jämställdhetsutmaningarna fortfarande är enorma. Vi vet delvis hur problematiken uppkommer och varför den består, men vi måste veta mer.

Jämställdhetspolitiken är värderingsgrundad, och de flesta av oss delar dessa värderingar. Den måste dock bygga på kunskap för att vi ska kunna fatta rätt beslut. Framför allt måste frågan ständigt debatteras – vilket jag är glad för att vi gör i kammaren – så att vi får en brett förankrad verklighetsuppfattning. Därefter kan vi komma fram till olika insatser.

Herr talman! Det kan bero på att jag i huvudsak arbetar med utbildningspolitik, men för mig är det självklart att även om källan till den ekonomiska ojämställdheten finns på arbetsmarknaden läggs grunden redan i skolan. Därför måste arbetet med jämställdheten starta i skolan.

Åren 2008–2010 satsade regeringen 110 miljoner på att öka jämställdheten i skolan. Bland annat tillsattes den berömda delegationen med uppgift att lyfta fram och utveckla kunskap om jämställdhet i skolan, analysera orsakerna till skillnaderna i flickors och pojkars resultat och prestation, utvärdera metoder för att bryta traditionella könsroller och föreslå lämpliga insatser. Man skulle också identifiera områden där ytterligare kunskap om jämställdhet och genus behövs.

Man kan tro att detta inte behövs i dag, men det gör det. Precis som någon sade är det fortfarande många stenar som måste vändas för att vi ska få problematiken beskriven.

Parallellt med detta kom Lärarlyftet, en fortbildning för lärare där bland annat jämställdhet och genus ingick.

Delegationen lämnade sitt slutbetänkande i januari. Jag ser med spänning fram emot fortsättningen, för meningen är att vi ska hitta de metoder som verkligen korrigerar det ojämställda utbildningssystemet.

Det finns mycket kvar att göra. Jag vill se fler genuspedagoger i skolan. Jag vill se lärare som förstår sig på genuspedagogik, och jag vill se rektorer som tycker att det är viktigt. Det räcker inte att frågorna genomsyrar arbetet; man måste också veta hur man ska använda det.

En del av löneskillnaden mellan könen beror på den könsuppdelade arbetsmarknaden, som i sin tur beror på den könsuppdelade gymnasieskolan. I anslutning till detta kan det vara bra att veta att Högskoleverket har fått i uppdrag att analysera varför så få män vill bli lärare och föreslå åtgärder. Det är kanske inte världens svåraste fråga att besvara, men vi får i alla fall fakta på bordet.

Få män inom skolan innebär en dubbel problematik. Dels sjunker statusen på läraryrket, dels får eleverna en skev uppfattning om könsrollerna.

Herr talman! Det är ett tag sedan jag debatterade jämställdhet och arbetsliv i kammaren, men inget är nytt under solen. Ann-Christin Ahlberg slog sig för bröstet och sade att i hennes kommun har de minsann lagstiftat om heltid. Jag kan upplysa Ann-Christin Ahlberg om att det inte har något att göra med om kommunen är röd, blå, grön eller gul. Det är indvider som driver dessa frågor.

Örebro kommun har sagt att om Alliansen vinner i omvalet ska varenda kvinna få rätt till heltid.

Det har inget med politisk färg att göra utan med om man har insett att det finns en jämställdhetsproblematik i världen eller inte. Det är ganska jämnt fördelat mellan partierna om man har nått den insikten eller inte.

Jag trodde att jag hade fått betänkandet från 2009 i min hand, för exakt samma förklaringsmodell till löneskillnaden presenteras av oppositionen nu. Man menar fortfarande att löneskillnaden består för att arbetsgivarna har gått från att göra lönekartläggningar och planer varje år till att göra dem vart tredje år. Detta lyfts alltid upp som den värsta och största orsaken till löneskillnaden.

Men löneskillnaden har förändrats. Det går åt rätt håll, även om det är marginellt och jag gärna skulle se att det gick snabbare. Att lönegapet har minskat konstateras i Medlingsinstitutets rapport och även i särtrycket ur budgetpropositionen för 2011 om ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män. Det är dock marginellt, och vi vill se mer.

Vad beträffar den treåriga planen, som lyfts upp som hin håle när det gäller lönegapet, måste arbetet utföras kontinuerligt och hela tiden. Till skillnad från tidigare är den alltså ingen hyllvärmare. Förut har man producerat en rapport och ställt in den i hyllan. Så länge man har förnyat den varje år har det räckt, men det gör det inte längre. Det är alltså ett mycket mer effektivt instrument.

Herr talman! Mina kolleger har talat om arbetsmarknaden, så jag tänker inte gå in på det.

Jag önskar dock att man snabbt kunde lagstifta om allmän klokskap och jämställdhet, men det går inte. Det handlar om träget arbete baserat på fakta och om att mäta och bevaka. Det handlar om att se till att vartenda barn från början möts av ett jämställt utbildningssystem så att de kan välja utbildning och arbete fritt.

Det handlar om att fackförbund och arbetsgivare avtalar könsneutralt och att fack och arbetsgivare tar sitt ansvar när det gäller lönebildningen. Det handlar om att de politiker som är arbetsgivare i kommunerna inte bara snackar vackert här utan faktiskt gör skillnad där – och här är vi nästan lika goda kålsupare oavsett block.

Det handlar om att diskrimineringslagarna testas och att vite utdöms när så behövs. Det handlar om att jämställdhetsintegreringen inom regeringen fortsätter att utvecklas och att alla beslut innehåller ett upplyst genusperspektiv.

Det reformarbete som regeringen genomför är bra, och jag ser fram emot den redovisning som kommer. Det finns dock inget färdigt samhälle. Det gäller att arbeta, och det gör vi tillsammans. De steg som har tagits av regeringen är ingen plakatpolitik utan verklig politik som kommer att göra skillnad för både kvinnor och män i framtiden.

Anf. 138 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Nej, det är inte bara plakatpolitik som Alliansen bedriver, utan man har lyckats förändra verkligheten en hel del. Det stämmer, som Tina Acketoft säger, att lönegapet har minskat marginellt. Det som däremot har påverkats rejält av regeringens politik är inkomstgapet mellan kvinnor och män.

Det är extra intressant att lönegapet har minskat samtidigt som inkomstgapet har ökat. Skillnaderna mellan kvinnors och mäns inkomster har alltså blivit större, till kvinnors nackdel. Detta beror på politiska reformer eftersom det inte har något med lönerna att göra. De har ju tvärtom vägt upp lite grann för regeringens politik.

Då kommer vi tillbaka till det som regeringen har gjort. Jobbskatteavdraget har nämnts som något som ger mer pengar i plånboken till kvinnor. Det ger dock inte mer pengar till kvinnor än till män – och det vi pratar om nu är relationen mellan kvinnors och mäns inkomster. Det gapet har ökat på grund av jobbskatteavdraget.

Förra året kostade jobbskatteavdraget 80 miljarder kronor. 44,4 miljarder gick till män och 35,5 miljarder gick till kvinnor. Det betyder att 10 miljarder mer av jobbskatteavdraget har gått till män. Det har alltså bidragit till ökade inkomstskillnader mellan kvinnor och män, inte minskade.

Sysselsättningsgapet som Jenny Petersson nämnde är rekordstort. Det är ett större gap än på mycket länge mellan kvinnors och mäns sysselsättning. Fler kvinnor har alltså blivit av med jobbet och har svårare att komma tillbaka till arbetsmarknaden i dag än innan den borgerliga regeringen tog vid.

Försämringen av sjukförsäkringen har slagit betydligt hårdare mot kvinnor. 60–70 procent av dem som drabbas av långtidssjukskrivningar är kvinnor. Det är de som har drabbats av de här nedskärningarna.

Ersättningsnivån i föräldraförsäkringen har också drabbat kvinnor hårdare, eftersom kvinnor tar ut mer föräldraledighet. Och det är samma sak när det gäller a-kassan.

Anf. 139 TINA ACKETOFT (FP) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag uppfattade någon fråga, men jag kan ändå svara att det säger väl sig självt att när arbetsmarknaden ser ut som den gör och kvinnor har lägre löner än män och arbetar i andra sektorer än män, vilket påverkar, så blir naturligtvis en skattereduktion mindre i plånboken hos den som har lägre lön än hos den som har högre lön.

Det innebär inte att kvinnor har fått ut mindre, utan det innebär att utgångsläget är för lågt. Utgångsläget är för lågt, och där tror jag att Josefin Brink och jag är väldigt överens om att det inte handlar om för höga löner när vi talar om kvinnolöner generellt, utan det är för låga löner. Där måste åtgärder sättas in.

En skattereduktion får man naturligtvis beräkna utifrån den procentuella grundsatsen, men det finns studier som visar att vi har ökat arbetsutbudet på marknaden utöver vad som annars hade skett, och det ser man också tydligt. Jag tror inte att det har gått någon förbi att vi har varit inne i en kris av Guds nåde. Det är klart att det påverkar vissa sektorer hårdare än andra.

Nu är vi på väg ut ur krisen, det går rasande fort om man jämför med andra länder i Europa, men grundfrågeställningen finns fortfarande kvar: Kvinnor måste arbeta inom fler sektorer. Kvinnors löner måste höjas, och där har facket och arbetsgivarna en otrolig uppgift att utföra.

Anf. 140 JOSEFIN BRINK (V) replik:

Herr talman! Jag hann inte ställa mina frågor, för jag babblade tydligen för länge. Hur som helst fick jag lite svar i alla fall, och det är bra att få klarlagt att en företrädare för Alliansen äntligen erkänner att ja, kvinnor har fått mycket mindre av jobbskatteavdraget än män. Det har inte bidragit till att utjämna inkomstskillnader mellan kvinnor och män, utan det har förstärkt desamma. Tack! Det var ett bra klarläggande.

Tina Ackefoht menar att problemet är att utgångsläget är så här. Men om man nu tycker att det är ett problem att utgångsläget är att kvinnor och män har så olika inkomster, varför utformar man då en skattesänkning på ett sätt som ytterligare ökar denna snedsits? Det kan man tycka är lite märkligt.

När det gäller sysselsättningen är det riktigt att vi har genomgått en ekonomisk kris som framför allt slog mot manligt dominerade branscher, i första hand industrin och byggsektorn. Det förklarar egentligen inte varför sysselsättningsgapet mellan kvinnor och män har ökat så dramatiskt. Det var ju betydligt fler män än kvinnor som blev arbetslösa i krisens inledningsskede.

Sanningen är den att också det här i hög grad handlar om regeringens skattesänkningar, därför att en väldig massa kvinnor som var anställda i den skattefinansierade sektorn – i vården, omsorgen och skolan – också blev av med sina jobb i samband med krisen. De har inte fått tillbaka sina jobb nu när jobben kommer tillbaka i industrin.

Då kan man fråga sig: Är det en bra prioritering? Man gör ett jobbskatteavdrag som gynnar män på bekostnad av kvinnor och som i sin tur innebär att man inte har råd att ha människor anställda i vården och omsorgen, vilket är avgörande för att kvinnor ska kunna arbeta och försörja sig. Det är dessutom en väldigt stor arbetsmarknad för just kvinnor.

Jag håller med Tina Ackefoht om att det vore väl jättebra om kvinnor och män inte gjorde så traditionella yrkesval, men det går inte att bortse från det faktum att väldigt många kvinnor arbetar i vård och omsorg och när den arbetsmarknaden försämras blir det också högre arbetslöshet bland kvinnor.

Återigen vill jag fråga om Tina Ackefoht är nöjd med resultatet av politiken så här långt med tanke på hur mycket inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män faktiskt har ökat under den här perioden.

Anf. 141 TINA ACKETOFT (FP) replik:

Herr talman! Jag har aldrig utgett mig för att vara ett matematiskt snille, men vad man kan se med jobbskatteavdraget är naturligtvis att det beror på vilken lönenivå du utgår från hur mycket du får i skattesänkning. Där är vi överens.

Då kan vi kanske också vara överens om att jobbskatteavdraget gynnar alla, oavsett kön. Det är inte jobbskatteavdraget som är problemet. Problemet är att kvinnor har för låg lön från början. Problemet är de 6 procenten eller 16 procenten, eller vad du talar om, Josefin Brink, som är skillnaden mellan kvinnors och mäns löner. Problemet är att kvinnor inte arbetar heltid, medan män gör det.

Det är själva grundproblematiken, och när jag säger att det inte finns något alexanderhugg för att lösa detta så kvittar det. Det finns inte en enda lösning. Det är alla de här åtgärderna som regeringen nu håller på att sjösätta som var och en är en pusselbit.

Var och en av åtgärderna är till för att rätta till det ojämslällda Sverige. Det går inte att säga att hade vi bara lagstiftat om rätten till heltid så hade alla problem därmed varit lösta eller att om alla kvinnor bara hade arbetat i offentlig sektor så hade det också varit lösningen och om vi inte hade konkurrensutsatt den offentliga sektorn hade det varit en mycket

tryggare arbetsmarknad för kvinnor, vilket brukar vara argumentationen från vänster.

Återigen: Det finns inga enkla lösningar. Det är bara träget arbete, och alla de här åtgärderna som regeringen nu har satt in är steg på vägen.

Jag är också otålig. Jag är grymt otålig. Jag vill inte stå och diskutera samma sak i denna kammare i ytterligare åtta år. Jag vill kunna se lösningar, och jag är helt övertygad om att lösningarna finns i detta.

Däremot vill jag inte att vi går tillbaka till den gamla politiken som fördes, för den var bevisligen inte på rätt väg.

Anf. 142 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! I Västra Götalandsregionen har man tittat på starroperationer. Lite intressant var att när man började titta på dem kunde man konstatera att det var många fler män som fick det ingreppet jämfört med kvinnor. Man plockade fram statistiken och frågade sig hur det kom sig. Vad är det som gör att det skiljer sig åt? Så småningom borrade man sig fram till att i grunden var körkort ett avgörande faktum för om man fick operationen eller inte. I den generation som i dag behöver starroperationer är det vanligare med körkort bland män än bland kvinnor.

Med den kunskapen valde man att fundera på hur man skulle göra i stället, och man kom på en helt revolutionerande idé. Man beslöt sig för att i stället basera beslutet på behovet av en starroperation.

Ibland kan svåra frågor ha enkla lösningar, kan man tycka, men man måste se vad som har hänt och vad som sker.

Västra Götaland jobbar också mycket med förlossningsvården. Man har jobbat mycket med mötet med båda föräldrarna för att göra skillnad när det gäller vad man upplever och hur man bemöts och vilken trygghet man känner när man möter det nya barnet och får möjlighet att knyta an de första skälvande minuterna och timmarna.

I Kalmar tittade man på hur man skulle öka andelen sopsortering. Man kunde konstatera att det var flest kvinnor som gjorde det, så om man gjorde en riktad insats mot kvinnorna skulle man få ett ännu bättre resultat.

I Kalmar har man dock infört en styrmodell där man inte bara har ett verksamhetsmål utan också jämställdhetsmål. Då kunde man konstatera att enligt verksamhetsmålen hade det varit ett enkelt sätt att utveckla verksamheten, men ska man också följa jämställdhetsmålen var det männen man behövde rikta in arbetet på.

I Kalmar tittade man också på en mängd andra saker. Man tittade på socialbidragsfördelningen och kunde konstatera att män fick lite mer socialbidrag. Fastän det är samma norm som gäller kunde man konstatera att det skilde sig åt. Som ett exempel på den här skillnaden kunde man se att en pappa som kom och ansökte om fotbollsskor för pojken fick pengar till ett par nya fotbollsskor. Mamman som kom fick betydligt mindre pengar och fick höra att det nog finns begagnat att köpa.

Det här kan tyckas som småsaker. Men någonstans är alla de här små delarna tillsammans en helhet som gör att vi lever i ett ojämnt samhälle.

Kalmar valde att införa ett styrsystem där man också ställde de jämställdhetspolitiska målen i fokus. Man fortsatte att kräva utvärdering. Botkyrka har också gjort ett sådant arbete. Där har man sett över hem-

tjänsten. Man kan konstatera att det är väldigt stor skillnad i utfallet beroende på om det är kvinnor eller män som är i behov av hemtjänst.

Varför tar jag upp de här exemplen här? Det är ju kommuner. Jag vågar inte ens svara på vad det är för styre där. Att jag tar upp dem beror på att de är några exempel på resultatet av den satsning som vi har gjort på Sveriges Kommuner och Landsting när det gäller hållbar jämställdhet. Under förra mandatperioden fick de 145 miljoner för att just påverka mötet med medborgarna och se till att säkerställa att vi utvecklar det arbetet.

Det finns ytterligare satsningar. Det går ytterligare pengar dit nu. Det man framför allt fokuserar på är att säkerställa kvaliteten i verksamheten. Det man kan konstatera runt om i många olika kommuner är att det man gör inte bara är någonting som är bra för både kvinnor och män, det ökar också kvaliteten totalt sett i den verksamhet som man erbjuder.

Det är en del av den satsning som den här regeringen har gjort.

Regeringens strategi när det gäller jämställdhet på arbetsmarknaden och i näringslivet är att se till att det perspektivet ska genomsyra näringslivet och utbildningssystemen hela vägen. Vi hörde förut att vi har två stora utredningar som nyligen har lämnat sina slutbetänkanden. De har tittat över jämställdhet både i skolan och i den högre utbildningen. Uppdraget blir nu att gå vidare och ta in alla de förslagen och göra verklighet av dem.

I det här arbetet finns det en skillnad mot tidigare arbeten. Det handlar om det strukturerade arbetssättet, där man går till botten med och funderar på vad det är för grundläggande problem som vi ser för att vi sedan ska kunna göra rätt saker på rätt ställe för att också få ett bra utfall.

När det gäller de utredningarna kan man bara konstatera att signalerna därifrån är att både flickor och pojkar lider av att det faktiskt är de här traditionella könsrollerna. Det är oerhört viktigt att vi hittar sätt att arbeta som gör att vi stärker kvinnors och tjejers möjlighet till en bra utbildning, utan psykosocial ohälsa, men också att killarna får möjlighet till en adekvat utbildning som gör att de kommer på rätt spår i livet.

När det gäller arbetslivet, som tar vid någonstans efter skolan, finns det många olika frågor i luften. Deltid och heltid har vi haft en diskussion om förut. Jag kan bara konstatera att det finns ett antal kommuner som går före och nu börjar jobba med de här frågorna. Riktigt så enkelt som att bara säga att nu gör vi den här förändringen och ger alla rätt till heltid är det inte. Det kanske når dem som i dag säger: Jag skulle vilja ha heltid, men jag får det inte. En stor andel kvinnor inom kommuner och landsting säger att de inte vill ha heltid. Det beror ju på att vi i dag har ett arbetsliv som är organiserat på ett sådant sätt att de inte orkar och inte klarar av att arbeta heltid.

I det här sammanhanget är det oerhört viktigt att arbeta med hela processen och också förändra arbetssättet ute i kommunernas organisationer. Jag vet att det finns kommuner som går före. Jag vet också att det finns kommuner som inte är så pigga på det. Det pågår en utveckling. Jag tror att det i nuläget, när vi kan se att det är många som går i pension, också kommer att finnas ett behov av det, därför att kompetensförsörjningen kommer att bli lidande om man inte ser till att faktiskt säkerställa att det finns bra arbetsmiljö och bra arbetsvillkor.

När det gäller arbetsmarknaden kan vi konstatera att oberoende av om det är heltids- eller deltidsproblematiken eller om det är löneutvecklingsproblematiken finns det på alla nivåer skillnader mellan kvinnor och män. I går presenterade organisationen Ledarna skillnaden mellan chefer runt om i landet. Där kan vi också konstatera att av de 500 000 ledare som finns på arbetsmarknaden runt om i Sverige har kvinnor 1 700 kronor lägre lön i månaden än männen, och den offentliga ledaren, chefen, har mindre än de i privat sektor. Det är två skillnader som finns i det här och som också drabbar kvinnor hårdare.

Företagandet har vi jobbat väldigt strukturerat och väldigt målinriktat med. Det finns en ökning på det här området. Självklart kommer vi att behöva jobba med det ännu mer, för vi är inte i mål, absolut inte, långt därifrån, men det vi kan se är att det finns en 10-procentig ökning av antalet kvinnor som faktiskt driver företag.

En av de viktigaste orsakerna till att vi har landat i det handlar om de valfrihetsreformer som vi genomförde under förra mandatperioden och som vi fortsätter att driva vidare. Här kan vi se sektorer där det finns väldigt många välutbildade kvinnor som tidigare inte har haft något alternativ att välja på. Nu får de möjlighet att både byta arbetsgivare och att starta företag. Det som händer är att det dessutom finns en möjlighet för den som är brukare av tjänsterna, servicen eller vården att välja den man vill ska ge den här vården.

Ibland kan man tänka att det aldrig kommer att gå. Nu är jag inte från Örebro. Hade jag varit därifrån kunde det ha låtit riktigt bra. Det som är spännande är att vi har internationella utblickar att fundera på. Vad händer runt omkring i världen? Hur ser det ut på andra ställen? Jämför man samma ålderskategori kvinnor och män utan barn i de stora städerna runt om i världen med Sverige kan vi konstatera att kvinnorna har högre lön. Går vi tillbaka och tittar på Sverige eller på hela Norden kan vi se att det inte händer här.

Skillnaden mellan Norden och andra länder är att vi har sett till att göra det möjligt att kombinera barn och arbete. Den kombinationsmöjligheten finns inte på de andra ställena. Däremot har vi också en stark offentlig sektor. Det finns alltså ingen konkurrens. Det finns inte en möjlighet att byta arbetsgivare eller att starta företag inom sin egen profession. Där tror jag att det är oerhört viktigt att vi går vidare.

Saker och ting går långsamt på det här området, ibland alldeles för långsamt, speciellt när man jobbar med frågorna. Men vi kan se att en hel del saker trots det faktiskt är på plats och absolut går i rätt riktning, till skillnad från det Ann-Christin Ahlberg målade upp i mest svarta nyanser. Men det finns mer att göra när det gäller karriärmöjligheter, löneutveckling, heltidsarbete, fler företag, fler heltider, men också i den totala helheten, alltså en ökad egenmakt även till kvinnor på Sveriges arbetsmarknad.

Anf. 143 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att ställa mig bakom utskottets förslag och yrka avslag på samtliga reservationer.

Jag kan konstatera att i den här jämställdhetsdebatten har det hittills varit sex kvinnor och en man som har hållit anföranden. Jag är ytterligare en man och sedan stod på talarlistan, i alla fall när jag gick upp i talarsto-

len, ytterligare en kvinna. Men jämställdhet är inte en kvinnofråga. Det är lika mycket en mansfråga, inte minst mäns våld mot kvinnor.

Jag tycker att det är sorgligt att det ser ut så. Vi har andra män i kammaren som mycket väl kan delta i jämställdhetsdebatten och jämna ut det procentuella förhållandet. Det är också synd att Miljöpartiets representant som var en man nu har lämnat debatten. Just nu är jag ensam aktiv kvar i jämställdhetsdebatten.

Vi sverigedemokrater anser att i Sverige ska var och en ha rätt till sitt eget liv, rätt att göra sina egna val och ha den absoluta rätten att forma sin egen framtid. Vi anser att varje enskild individ själv ska råda över sin utbildning, sina karriärval, sin fritid, vem man väljer att leva tillsammans med och under vilka former. Den enda begränsningen i detta är naturligtvis föräldrars ansvar för egna barn, att de val man gör inte i orimlig omfattning lägger över försörjningsbördan på samhället, inte kränker någon annans mänskliga rättigheter och att man inte bryter mot svensk lag.

Vi anser att var och en har ett personligt val, men också ett personligt ansvar. Det är en självklarhet för oss att män och kvinnor ska ha samma lön för samma arbete, samma karriärmöjligheter med likvärdiga meriter, samma rätt att välja att göra karriär, om man nu har den ambitionen.

Herr talman! I jämställdhetsdebatten talar man ofta om rättigheter, om lagstiftning, om kvotering och andra konstlade sätt att öka den upplevda rättvisan. Men man talar nästan aldrig om det personliga valet och det personliga ansvaret.

Det är ingen hemlighet att en utbildning på något av våra stora tekniska universitet eller på handelshögskolan väsentligt ökar möjligheterna att i framtiden ta plats i en bolagsstyrelse. Samtliga utbildningar har en kraftig överrepresentation av män.

Det är heller ingen hemlighet att det största hindret för en utjämning av lönerna mellan mansdominerade yrken och kvinnodominerade yrken är den svenska fackföreningsrörelsens oförmåga att internt komma överens om att prioritera kvinnors löner.

Det är enkelt att ropa på kvotering, men kvinnor som verkligen vill göra karriär kanske i större utsträckning bör fundera på vilken utbildning de väljer. Det är enkelt att beskylla företagen för att behandla kvinnor sämre än män, att ge kvinnor sämre löner och sämre karriärmöjligheter, när det i verkligheten kanske behövs lite navelskådning.

På Manhattan i New York har det nyligen visat sig att unga kvinnor nu har gått om de unga männen när det gäller löner och förmodligen också karriärmöjligheter. Det är ett resultat av unga kvinnors vilja att utbilda sig och ta plats, deras studieresultat och ambitioner. Det är en utveckling vi troligtvis kommer att få se på fler platser – så också i Sverige. Det är en utveckling vi välkomnar. Ambitioner, flit och utbildning ska löna sig. Visst måste det kännas bättre att få ett arbete, ett uppdrag, för sina personliga meriter skull och inte för att man har kvoterats in?

Herr talman! I jämställdhetsdebatten fokuseras ofta på millimeterrättvisa. Man talar om så kallad könsmaktsordning, och man sätter genusperspektiv på matbestick såväl som på leksaker och barnkläder. Skolböcker skrivs om. Pojkar på förskolan får inte som sina tjejkompisar en semla därför att fettisdagen råkar infalla på internationella kvinnodagen. Den svenska jämställdhetsdebatten har fastnat i pseudofrågor och ibland gått fruktansvärt fel.

Samtidigt finns det tiotusentals kvinnor, och unga män, i Sverige som inte förfogar över sina egna liv. De får inte göra sina egna val eller välja sin egen framtid. De får inte själva välja den de vill leva tillsammans med, inte utbilda sig, inte göra karriär hur gärna de än vill. De förfogar inte över sin egen fritid, sin nutid eller sin framtid.

Tiotusentals unga män, men framför allt kvinnor, nekas i Sverige 2011 grundläggande mänskliga rättigheter, men i Sverige handlar jämställdhetsdebatten om andra små symbolfrågor.

För nästan tio år sedan stod en modig ung invandrad kurdisk kvinna här i riksdagens lokaler och berättade om sin utsatta situation. För lite mer än nio år sedan dödades hon av sin egen far för att hon hade kränkt familjens heder. Allt hon ville var att som andra unga kvinnor i Sverige ha rätt till sitt eget liv, sin nutid och sin framtid. Hon ville ha rätt till grundläggande mänskliga rättigheter.

Den dåvarande ansvariga ministern, sedermera Socialdemokraternas partiledare, Mona Sahlin sade på en minnesstund för den mördade Fadime Sahindal att vi måste visa att mänskliga rättigheter också är flickors rättigheter. Inga kulturella, religiösa eller traditionella argument kan beröva någon rätten att leva ett eget liv.

Dagen efter mordet sade Mona Sahlin till Aftonbladet att som upp vuxen i Sverige med föräldrar som stöttat henne hade hon svårt att förstå hur en pappa kan tvinga sina döttrar – allt för att familjens ära ska hållas uppe. Hon, och många andra, hade i stället talat om generella maktstrukturer. Hon var helt enkelt rädd för att låta som Sverigedemokraterna.

Det har gått mer än nio år sedan mordet på Fadime. Problemen är desamma i dag som när Fadime stod här i riksdagen och krävde sin rätt. Det är dags nu att börja ta tag i de problem som vi sverigedemokrater vågade prata om för nio år sedan. Det är dags för er att sluta vara rädda för att låta som Sverigedemokraterna.

Anf. 144 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Jämställdhet är att båda könen får makt över sina liv och makt att forma sina liv utifrån sina egna önskemål. Det är en viktig uppgift att undanröja traditionella föreställningar, fördomar, strukturer och juridiska hinder som försvårar och förhindrar jämställdhet mellan kvinnor och män. Så står det i det kristdemokratiska principprogrammet.

Det som gjorde att jag en gång blev kristdemokrat var vikten av jämställdhet. Jag var vice ordförande i elevrådet i skolan. Jag tyckte att det var lite upprörande att det kändes som att killarna i skolan fick lite mer uppmärksamhet än vad vi tjejer fick. Det fick mig att gå med i ungdomsförbundet, och jag har hängt kvar sedan dess. Den här otroligt viktiga frågan har också hängt kvar hos mig.

Det som den enskilda mannen eller kvinnan upplever som sitt önskemål kan naturligtvis i allra högsta grad påverkas av traditionella föreställningar, fördomar och strukturer som får honom eller henne att göra val som faktiskt missgynnar jämställdheten. Frågan kvarstår efter alla dessa år: Hur ska vi gå till väga för att förändra föreställningarna och strukturerna i grunden? Alla strukturer och fördomar är inte riktigt definierade. De är subtila, och vi kan inte alltid sätta ord på dem.

Men den politik som vi står för här kan inte kapitulera från sin roll som opinionsbildare och normgivare. Om vi vill ha ett samhälle med valfrihet och möjlighet för människor att påverka sina liv kan vi inte förbjuda människor att välja ”fel”. Det måste vara tillåtet för både män och kvinnor att i första hand se sig som förälder eller något annat där de själva väljer sin tid med sina barn eller vad det kan vara – karriärval eller något annat.

Där finns naturligtvis saker som vi kan göra. Det har tagits upp exempel från kommunvärlden. Jag ska ta upp ett exempel från min egen kommun, Trollhättan. Kristdemokraten Penilla Gunther fick i denna socialdemokratiskt styrda kommun igenom ett förslag som jag fortfarande är stolt över, nämligen att sätta regler för de politiskt förtroendevalda att ha rätt till barnomsorg under den tid de utövar sitt uppdrag. Det är nog en av de få kommunerna i Sverige där det faktiskt finns möjlighet att få barnomsorg även på kvällstid för att kunna vara med på nämndmöten och så vidare. Det går naturligtvis att påverka på olika sätt.

Att jämställdheten inte har nått längre är verkligen något vi måste fortsätta att fundera över. Vi pratar om arbetsmarknad och sysselsättning. Det är ett mål för oss alla på ett eller annat sätt. Målet med full sysselsättning är något vi har hört i många år, men det kommer aldrig att fungera så länge samhällets attityder är som de är. Vi kan prata om lönenivåer, lönekartläggningar, rätten till barnomsorg, privat verksamhet kontra offentlig sektor och så vidare. Men på arbetsmarknaden och i arbetslivet handlar det om att ha ett utbud av arbetsgivare så att det är möjligt att utvecklas i sin karriär. Där har regeringen gjort många bra insatser. Det borde man kunna tycka oavsett partifärg.

Tillväxtverket har jobbat mycket för att få fram fler kvinnor som driver företag. Även om vård- och omsorgssektorn tycks vara ett rött skynke för oppositionen är det ändå att konstatera att det har varit otroligt viktigt att vidga utbudet av arbetsgivare för dessa personer som har haft endast en offentlig arbetsgivare att gå till.

Vad har man då haft för möjlighet att påverka sin löneutveckling?

Det gäller att faktiskt kunna se möjligheter, att tillväxten också är beroende av jämställdhet. Inte minst vi politiker måste bidra till mer tankar och idéer på det området.

En forskningsrapport, som visserligen har några år på nacken, visar att ungefär 15 procent inte trivs på sin arbetsplats eller med sitt yrke. Ytterligare 20 procent är dessutom missnöjda med både och. Vi är inte så förändringsbenägna som vi tycks tro ibland.

En brittisk undersökning som jag nyss tog del av visar att ungefär 60 procent av arbetstagarna önskar byta jobb inom en snar framtid. Hur många som sedan har kommit sig för att göra det har jag inga siffror på.

Det visar ändå att det finns behov av en större rörlighet på arbetsmarknaden. Vantrivsel tror jag inte är bra för vare sig den enskilda personen eller arbetsgivaren. Hur mycket blir gjort om folk sitter och vantrivs hela tiden?

Jag har också den åsikten att det inte alltid handlar om de villkor som finns i arbetslivet. Hur ser egentligen arbetsfördelningen ut på hemmaplan? Hur påverkar det orken och motivationen i det lönearbete man har?

Sedan kan jag vända på frågan och säga: Hur ser arbetsfördelningen ut på jobbet? Det finns alltid extraarbete på alla arbetsplatser – det ska

bryggas kaffe och fixas möten. Allt som inte ligger inom de ordinarie arbetsuppgifterna ska göras, och vem är det som gör det? Ja, jag törs nog påstå – med min erfarenhet av ett antal arbetsplatser och olika typer av jobb – att det oftast är kvinnor som fixar det runt omkring.

Jag ska nu använda ett ord som kanske inte används så ofta i den här talarstolen eller över huvud taget. Jag tycker att det är orättfärdigt att ta upp vårdnadsbidraget som ett hinder för kvinnor på arbetsmarknaden. Det är inte trovärdigt över huvud taget. Vårdnadsbidraget gäller ett och ett halvt år, och blir man hindrad av att vara hemma med sitt barn i max ett och ett halvt år extra har man andra problem, törs jag påstå.

Herr talman! En jämställd arbetsmarknad kräver främst attitydförändringar, att ständigt ha med sig i tanken att både män och kvinnor behövs för att kompetensen ska bli fullständig.

När ansökningar görs till exempel om projektmedel från EU och andra instanser ska det vara en 60–40-fördelning mellan män och kvinnor som deltar i projektet. Om vi ständigt har med oss den tanken på 60–40 skulle det inte vara endast män eller kvinnor som intresserar sig för vissa saker, ämnen eller yrken och som väljs till dem. Först då åstadkommer vi, tror jag, en långsiktigt hållbar förändring i jämställdheten på arbetsmarknaden.

Anf. 145 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tänkte bara att jag skulle prata lite med Kristdemokraterna. I 2010 års valrörelse hade de stora affischer där det stod ”Ett mänskligare Sverige” – någonting som även jag skulle kunna ställa upp på. Ett mänskligare Sverige hade varit någonting att verkligen jobba för, eftersom det hade blivit väldigt mycket omänskligare under de fyra år som borgarna styrde.

Penilla Gunther är själv kristdemokrat och brukar prata om barn och barnfamiljer.

I genomsnitt lever var fjärde ensamstående med barn på inkomster som faller under definitionen relativ fattigdom i Sverige just nu. Vart sjätte förskolebarn lever under fattigdomsnormen. Många gånger beror det på att man lever med en ensamstående mamma som har dåliga arbetsvillkor och låg lön, som inte får en inkomst som man kan försörja sig och sitt barn på.

Vi vet att det får väldiga konsekvenser för familjen, för kvinnan och barnet. Därför tycker vi att det är oerhört viktigt att man vågar titta på kvinnors arbetsvillkor, för en av de viktigaste jämställdhetsfrågorna är att kunna försörja sig och sin familj, oavsett om man är kvinna eller man.

Vad tycker Penilla Gunther när det ser ut som det gör, att vart sjätte förskolebarn lever under fattigdomsnormen?

Anf. 146 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är oerhört besvärande att det över huvud taget finns familjer – oavsett om det är både mamma och pappa, bara mamma eller bara pappa – som lever i relativ fattigdom. Jag törs också säga, med min egen erfarenhet som just ensamstående mamma under ett antal år, att det finns många ensamstående föräldrar som verkligen kämpar och som är beundransvärda för att de får ihop sin ekonomi och sin vardag.

Det här är dock inte något nytt problem, vill jag påstå. Det är inte heller något problem som kan vältras över på alliansregeringen. Jag var ensamstående mamma när det var socialdemokratisk regering, och det var inte bättre villkor då. Jag har agerat i olika sammanhang inte minst för att underhållsstöd och liknande bidrag från Försäkringskassan och så vidare ska höjas. Det har höjts med en hundralapp de senaste tio åren eller något sådant. Det är skamligt bara det. Man kan naturligtvis föra fram att den typen av insatser behöver förstärkas.

Om vi tittar på ensamståendes arbetsvillkor ser vi just detta – jag tror att det var Josefin Brink som tog upp det – att man ska hitta en barnomsorg som fungerar så att man kan jobba kanske lite mer eller åtminstone så pass mycket att man känner att man har huvudet ovanför vattenytan. Det här är en jättesvår fråga, och jag har inte alla svar på den. Men jag är övertygad om att samtliga partier borde kunna jobba mycket mer med de frågorna. Jag tar inte ensam på mig skulden för det här som en del av allianssamarbetet. Det har tyvärr funnits länge, som sagt.

Anf. 147 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik:

Herr talman! Det är ju lätt att se bakåt i tiden det man vill se. Det fanns fattiga familjer tidigare också. Men det som är skrämmande är att barnfattigdomen ökar, och vi ser en väldigt tydlig koppling till familjer med väldigt låga inkomster. Inkomster får man om man har jobb och om man har jobb som avlönas väldigt bra eller i alla fall sjyst.

Vi har en finansminister i Sverige som säger att ingångslönerna är för höga. Lägstälön i kommun- och landstingssektorn, inom handel och så vidare är kanske 16 500 kronor för den som har heltid, och då går det kanske inte att försörja sig och sina barn. Det handlar om att man ökar de klyftor som redan fanns ännu mer, och barnen kommer i kläm, liksom kvinnor som ofta redan innan har en lägre lön och en lägre ställning.

Vi vet att visstidsanställningarna har ökat, och vi ser ingen förändring mot att möjligheterna att få heltid ökar. Vi vet också att i de familjer där man har heltidstjänster är risken för barnfattigdom mindre. Därför är det politiken som kan påverka att barnfattigdomen minskar.

Vi socialdemokrater tycker att arbetet ska vara en rättighet för både kvinnor och män. Men det ska också vara så att man kan försörja sig, som ger möjlighet och frihet till egen försörjning och som ger förutsättningar att lämna en man eller partner som slår eller när kärleken har tagit slut. Som det är nu går det inte. Barnfattigdomen ökar, och det blir inte ett mänskligare Sverige. Det har alliansregeringen hjälpt till att späda på.

Anf. 148 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jag såg en barnpsykolog på tv, möjligtvis i går morse, som hade uppe frågeområdet med barnfattigdom. Hon sade: Barnfattigdom är ett relativt begrepp i jämförelse med hur man upplever att andra har det.

Jag är uppvuxen i en så kallad arbetarfamilj. Hade det varit i dag hade vi säkert som familj fallit under fattigdomsbegreppet. Jag kanske inte fick samma kläder, leksaker eller något annat som mina jämnåriga kompisar fick.

Det är inte något försvar för att det ser ut som det gör i dag. Men jag vill bara påpeka att detta har varit ett problem under lång tid och att det

troligen också kommer att finnas inkomstskillnader som inte alltid går att göra så mycket åt.

Socialdemokraterna och du, Ann-Christin, pratar gärna om just offentlig sektor och lönenivåerna där. Men ta lönenivåerna inom handeln, till exempel! Om man har jobbat tre år har man lika mycket i lön som den som har jobbat 20 år i princip, om man inte helt plötsligt skulle få ett individuellt avtal.

Hur går det till? Hur påverkar man de branscherna och de aktörerna, så att även de är med och driver löneutvecklingen för sina anställda? Just inom handeln finns det ett antal kvinnor som är anställda – det vet vi. Dessutom har handeln inte de allra bästa arbetstiderna, för vi andra är ju så duktiga på att vara kunder på obekvämt arbetstid.

Det finns fler områden än just offentlig sektor där vi behöver jobba för en bättre löneutveckling för kvinnor – det är helt klart.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 april.)

14 § Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2010/11:TU13
Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor.

Anf. 149 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Herr talman! Under allmänna motionstiden 2010 lämnades 3 204 motioner till riksdagen. I dagens trafikutskottsbetänkande nr 13 behandlas 30 av dessa motioner med 60 yrkanden. Motionerna rör kollektivtrafik, färdtjänst och tillgänglig kollektivtrafik för funktionshindrade, järnvägspolitik och järnvägsunderhåll samt Gotlandstrafiken.

Järnvägspolitiken har under den senaste mandatperioden genomgått stora förändringar, delvis beroende på implementering av EU-direktiv, som de tre järnvägspaketen. Det senaste järnvägspaketet syftar bland annat till att öppna marknaden för internationell persontrafik.

Våren 2009 beslutade riksdagen om en stegvis öppning av den svenska järnvägsmarknaden. Beslutet inleddes med att SJ:s ensamrätt att utföra persontrafik på kommersiell grund upphävdes. Därefter öppnades marknaden för veckosluts- och heltrafik den 1 juli 2009 på de järnvägsnät som förvaltas av staten.

Nästa steg innebär att hela det svenska järnvägsnätet öppnades för internationell persontrafik den 1 oktober 2009. Eftersom tågtidtabellerna för 2011 redan är fastslagna får förändringen effekt först i de tidtabeller som gäller för 2012.

Riksdagen antog en ny lag om kollektivtrafik i juni 2010. Den nya lagen innebär en modernisering av kollektivtrafiklagstiftningen och en anpassning till EU:s nya regelverk på området.

Med den nya lagen får kollektivtrafikföretag fritt och inom alla geografiska marknadssegment etablera kommersiell kollektivtrafik. Som jag nämnde innan har riksdagen redan beslutat att öppna marknaden för persontrafik på järnväg den 1 oktober 2010. Med den nya lagen avskaffas

Prot. 2010/11:84
7 april

Jämställdhet

*Järnvägs- och
kollektivtrafikfrågor*

även den begränsning som hindrar kommersiella bussföretag att bedriva lokal och regional kollektivtrafik.

Herr talman! Kollektivtrafikåkandet har ökat, visar den årliga undersökning av kollektivtrafiken i landet som myndigheten Trafikanalys genomför. Av den senaste undersökningen, som avser 2009, framgår att antalet kollektivtrafikresor har ökat med nästan 19 procent mellan 1999 och 2009.

I början av 2008 inledde kollektivtrafikbranschen ett samarbete som syftar till att stärka kollektivtrafikens roll. Målsättningen med samarbetet är att fördubbla resandet med kollektivtrafiken fram till 2020.

Trafikutskottets betänkande innehåller utskottets svar på motioner som rör allt från säkerhetsbälte på tåg till kollektivtrafik och cykel som norm. Till betänkandet finns 17 reservationer och ett särskilt yttrande.

Med dessa inledande ord överlämnar jag betänkandet till trafikutskottets ledamöter för debatt.

Anf. 150 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Om vi lägger örat mot Järnvägssverige och lyssnar – vad hör vi då? Jo, högljudda klagorop från resenärer och näringsliv om inställda avgångar, försenade tåg och kapacitetsbrist. Vi hör hur vrede och frustration haglar över aktörer som SJ och Trafikverket, aktörer som Järnvägssverige förväntar sig något helt annat av.

Men mitt i dessa ljudorkaner letar sig budskapet fram om ett växande miljömedvetande och en vilja att aktivt bidra till minskade utsläpp. Allt fler arbetspendlare vill ta tåget i stället för bilen. Allt fler företag vill förlägga sina transporter till järnväg. Allt fler inser nyttan med kollektiva transporter. Men många tvekar på grund av bristande tillit.

Nu, herr talman, krävs mer än någonsin ett kraftfullt politiskt ansvar för att återskapa förtroendet för vårt svenska järnvägssystem.

En av de allra viktigaste aktörerna är Statens järnvägar. Men detta bolags enda uppdrag är att ge en avkastning på 10 procent av det egna kapitalet! Något annat finns inte angivet i ägardirektivet. Nu när regeringens beslut om en total avreglering har vunnit laga kraft har SJ ingen trafikeringsplikt längre. SJ behöver inte längre trafikera olönsamma linjer. SJ behöver inte längre stanna på stationer med få passagerare. SJ behöver inte alls driva någon trafik man inser är olönsam.

Herr talman! Statens järnvägar, som svenska folket äger tillsammans, har endast en enda uppgift att fylla, och det är att gå med vinst! Det är inte rimligt. Vi vill att ägardirektivet för SJ kompletteras med ett tydligt samhällsuppdrag: SJ ska vara ett enkelt, prisvärt och pålitligt resealternativ, och bolaget ska aktivt medverka till att uppnå de transportpolitiska mål som riksdag och regering har fastställt.

Men Alliansen är kallsinnig och säger blankt nej. Varför? Den något ambivalenta förklaringen lyder att ”specifikt uppställda målkrav mot ett enskilt bolag skulle verka konkurrenshämmande och strida mot principerna om fri konkurrens på lika villkor”. Så lyder förklaringen.

Gäller detta generellt för statliga bolag som verkar på en avreglerad marknad? undrar jag. Ja, låt oss se vad som står i Vattenfalls ägardirektiv. Där står, herr talman, att Vattenfall ska ”inom ramen för affärsmässighet vara det ledande företaget i omställningen till en ekologiskt uthållig svensk energiförsörjning”.

Vattenfall har således ett specifikt uppdrag, nämligen att gå i bränschen för en uthållig energiförsörjning. Att då hävda principiella skäl mot att införa ett samhällsuppdrag för SJ saknar därmed grund. Vad det sannolikt handlar om är i stället en ideologisk motvilja mot att stärka SJ som aktör.

Herr talman! I dag är en mörk dag för Järnvägssverige. Det är inte nog med ett omfattande strömavbrott på Centralen som pågår just nu, utan vi har dessutom fått veta att Ulf Adelsohn får lämna sitt uppdrag som ordförande för SJ. Han och regeringen har uppenbarligen lite olika syn på hur man ska bedriva järnvägstrafik. Vad Adelsohn ville vet nog de flesta. Men vad vill regeringen? Vilken roll vill regeringen att SJ ska ha i framtiden? Behövs SJ, eller kommer bolaget att bli till salu, männe? Om detta sägs intet i betänkandet.

Betydligt större utrymme ägnas däremot åt den så kallade historiska satsning som det beslutades om förra året. Regeringens budskap var att man skulle skapa skillnad. Punktligheten skulle klart förbättras. Så här sade Moderaternas gruppledare Jan-Evert Rådström i den debatten: ”Nu kommer alla som färdas på våra vägar, tågresenärer och dessutom de som färdas på enskilda vägar att se en verklig förändring och att allianspolitik gör skillnad.”

Ja, skillnad har det blivit. Aldrig tidigare har punktligheten varit så låg. Aldrig tidigare har kapacitetssituationen varit så ansträngd. Aldrig tidigare har förtroendet för svensk järnväg varit så lågt. Skillnad var ordet. Dessutom, herr talman, visar riksdagens utredningstjänst att det kan fattas så mycket som 40 miljarder för att förverkliga de utlovade objekten i den nationella planen fram till år 2021. Vem ska betala det kalaset? Kommunerna? Landstingen? Regionerna?

Herr talman! Om vi nu lägger örat mot Rosenbad och lyssnar – vad hör vi då? Jo, att verkligheten börjar komma ikapp regeringen. Rapporterna om en järnväg i kris har nu landat på finansministerns bord. Från ett hårdnackat nej till ytterligare resurser till drift och underhåll kan vi nu skönja en antydning till ett kanske. Måhända får vi klarare besked i morgon eller nästa vecka när vårpropositionen ska presenteras.

Men besked om ännu en utredning ljuder högt redan nu, herr talman. Knappt ett år efter beslutad åtgärdsplan har infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd gett Trafikverket i uppdrag att återigen identifiera flaskhalsar och föreslå kapacitetshöjande åtgärder. Om jag inte helt missminner mig var det exakt de direktiven som föranledde den så kallade historiska infrastruktursatsningen. Eller jag kan citera moderaten Jan-Evert Rådström, som uttryckte sig så här i debatten i fjol: ”De järnvägsinvesteringar som sker under den kommande planperioden sker för att lösa akuta flaskhalsproblem som påverkar hela järnvägssystemet, och det är viktiga satsningar som görs.”

De är viktiga – ja. Men de är uppenbarligen inte tillräckliga.

Herr talman! De flesta förseningar och störningar som drabbar SJ:s resenärer beror på att järnvägsnätet är slitet och överbelastat. Kraftfulla kapacitetshöjande åtgärder är helt nödvändiga. Det går inte att lappa och laga hur länge som helst. Vi vill därför höja anslagen för investeringar så att samtliga objekt i Trafikverkets plus-15-procentsnivå kan genomföras. Det är åtgärder som ger större kapacitet i många delar av landet, inte

minst i och omkring våra storstäder. Samtliga av dessa objekt är dessutom redan utredda.

För att komma till rätta med störningar och tågförseningar på kort sikt kräver vi kraftigt ökade resurser till drift och underhåll de kommande tio åren och att de här resurserna paras med åtgärder för att skapa en effektivare styrning.

Herr talman! Om vi lägger örat mot framtiden och lyssnar – vad hör vi då? Jo, sorlet av globala utmaningar. Det handlar om att Sverige måste byggas om och byggas ihop för att klara konkurrensen. Avstånden till de viktigaste exportmarknaderna måste krympas, och slagkraftigare arbetsmarknadsregioner behöver utvecklas. Ett hållbart transportsystem är en viktig nyckel till framgång. Det är i städer och i tätorter som den största potentialen finns för att bygga en effektiv och attraktiv kollektivtrafik. Men självklart behöver kollektivtrafiken förstärkas i hela landet.

Vårt mål är att fördubbla andelen resande med kollektivtrafik. Vi ser mycket positivt på att aktörer i kollektivtrafikbranschen gemensamt arbetar mot den målsättningen, och vi anser att staten i större utsträckning måste bidra finansiellt för att måluppfyllelsen ska bli möjlig.

Vilken typ av kollektivtrafik som passar bäst i olika delar av landet beror mycket på de lokala och regionala förutsättningarna. Det är därför viktigt att länen och regionerna ges möjlighet att formulera lösningar som är bäst lämpade för just dem. Det kan handla om bussåtgärder, cykelåtgärder eller satsningar på lågtrafikerade banor.

Vi socialdemokrater vill skapa ett sammanhållet system av järnväg och kollektivtrafik som gör skillnad i människors vardag. Och skillnad i vardagen, herr talman, måste i allra högsta grad inkludera människor med funktionshinder. Vi har gjort alltför lite under alltför lång tid för att öka tillgängligheten i kollektivtrafiken. Här har vi alla en hemläxa att göra.

I betänkandet hänvisar Alliansen till Ulf Lundins utredning om resenärers rättigheter som sedan den 1 oktober 2009 har väntat på vidare behandling. Åtgärder som ledsagning vid bytespunkter och rätt till assistans föreslås. Det är bra men inte tillräckligt. Utredningen berör inte explicit färdtjänsten.

En väl fungerande färdtjänst ger möjlighet för funktionshindrade att leva ett så normalt liv som möjligt. Problemet är att reglerna ser väldigt olika ut i landet. Samma sak gäller riksfärdtjänsten. Bedömningarna av vilken funktionsnedsättning som berättigar till riksfärdtjänst spretar. Vi menar därför att regeringen bör göra en översyn för att åstadkomma mer harmoniserade regler. Samhällets stödinsatser ska inte vara beroende av vilken kommun man bor i.

Herr talman! Ett tydligt samhällsuppdrag till SJ, ökade anslag till spårinvesteringar och till drift och underhåll, resurser till länen och regionerna för att man ska nå fördubblingsmålet och harmoniserade regler för färdtjänst – detta är exempel på åtgärder som vi socialdemokrater föreslår för att skapa ett sammanhållet kollektivtrafiksystem som gör skillnad i människors vardag.

Och vi har lyssnat.

Herr talman! Jag står självklart bakom samtliga våra socialdemokratiska reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservationerna 1, 3, 11 och 16.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gunilla Carlsson i Hisings Backa, Lars Mejern Larsson, Désirée Liljevall, Leif Pettersson och Anders Ygeman (alla S).

Anf. 151 STINA BERGSTRÖM (MP):

Herr talman! Dagens betänkande handlar om det som borde vara högprioriterat i dagens samhälle, järnväg och kollektivtrafik. En fungerande järnväg och en fungerande kollektivtrafik är absolut nödvändigt om vi ska få ett modernt och hållbart samhälle, ett samhälle där människor kan ta sig till sina jobb på ett klimatsmart sätt och där företagen kan skicka sitt gods på järnväg. Men där är vi inte i dag.

Vi har tvärtom ett järnvägssystem som är överbelastat och illa underhållet. Trafikverkets februarirapport *Situationen i det svenska järnvägsnätet* är en skrämmande läsning. Trafikverket uppskattar att glappet mellan dagens underhållsbehov och de närmaste fem årens anslag är kring 25 miljarder. Och då pratar vi bara om pengar till underhåll och reinvesteringar.

Kanske tar vi ett litet steg framåt i morgon när regeringen kommer att presentera sin nya satsning på järnvägen. Jag väntar med spänning. I morgon kommer vi att få veta om oppositionens budskap har nått fram till Rosenbad och Anders Borg. Har nu även regeringen insett det som resten av svenska folket redan har insett, att järnvägen är i kris och att det behövs mycket mer pengar till underhåll, till att utöka kapaciteten på stambanorna, till att börja bygga höghastighetsbanor och till att upprusta de lågtrafikerade banorna?

Allt detta måste vi göra för att få en modern järnväg även i Sverige, en järnväg utan vinter-, vår-, sommar- och höstkaos.

Det är hög tid att satsa på framtidens klimatsmarta järnväg i stället för gårdagens drömmar om motorvägar och förbifarter. I morgon får vi veta om regeringen verkligen har förstått det. Jag vågar inte ha för höga förväntningar.

Men, herr talman, järnvägens kris handlar inte bara om brist på pengar. Det handlar också om idiotiska politiska beslut om avreglering utan samordning, om privatisering utan styrning. Ulf Adelsohn, som i dag har avgått som ordförande för SJ, sade så här vid dagens presskonferens: Svensk järnvägstrafik har varit en lekstuga för okunniga politiker i 25 år. Jag tycker att det var en bra sammanfattning. Jag tycker att det är dags för politiken att ta sig ur den lekstugan.

I miljöpartiets motion *Tågtrafikens framtida möjligheter* tar vi upp en rad beslut som varit okunniga och okloka och berättar vilka beslut som behöver tas för att få en fungerande järnväg. En del av de förslagen är med i dagens betänkande.

Ett av dem handlar om SJ:s uppdrag. I dag har ju SJ bara ett uppdrag, att leverera vinst till staten. Vinst är inte fel, men det ger inga nöjda resenärer. Utan nöjda resenärer blir det på sikt inte någon vinst, inte heller någon samhällsvinst. Vi anser att SJ bör få nya ägardirektiv som handlar

om att få fler resenärer och därigenom bidra till ett nationellt mål om en fördubbling av andelen resande med kollektivtrafik. Det målet ställer sig i dag hela den övriga kollektivtrafikbranschen bakom.

Miljöpartiet anser också att regeringen måste ta omtag vad gäller avregleringen av den nationella persontrafiken. Att släppa in privata bolag på de överbelastade spåren utan förbehåll gynnar inte resenärerna. Det behövs någon som har ett samordnat ansvar för att det ska fungera. SJ borde ha huvudansvaret för nationell persontrafik både på sträckor med många resenärer och på sträckor där det i dag inte åker så många.

Ett annat felaktigt beslut är höjningen av banavgifterna. Regeringen planerar att fördubbla banavgifterna under en period av fyra år. Samtidigt ligger planerna på att införa kilometerskatt för tunga lastbilar och flygskatt nere. Det innebär att prisrelationen mellan järnväg respektive lastbil och flyg kommer att förskjutas ytterligare till järnvägens nackdel. Det är inte rimligt.

När man höjde banavgifterna i Tyskland konstaterade man att det ledde till ökade transporter på väg. En kilometerskatt för tunga lastbilar infördes för att balansera prisrelationerna. Miljöpartiet anser att de transportslag som har störst klimatpåverkan ska beskattas därefter. I väntan på att så blir fallet anser vi att banavgifterna ska frysas.

Herr talman! När vi diskuterar järnväg här i riksdagen är det ofta de nationella tågen vi talar om. Vi talar om SJ-tågens förseningar och om vikten av höghastighetståg mellan Stockholm och Malmö. Men lika viktigt, om inte viktigare, är det att det dagliga tågpendlandet till jobb och skola fungerar oavsett var man bor.

Jag har som kommunpolitiker i många år stridit för att tågen måste stanna även i de mindre orterna. Diskussionen i Värmland har alltför mycket handlat om att det måste gå fort att resa mellan de större orterna så allt fler mindre stationer har lagts ned för att restiden ska minskas med några minuter. Det är något som drabbar oss som bor på landsbygden. Så bråttom behöver ingen ha. Landsbygdens utveckling kan inte hänga på några minuter.

Det är också ett problem när den lokala och regionala tågtrafiken prioriteras ned i förhållande till den nationella trafiken så som skett med pendeltågtrafiken i Östergötland.

Jag vill därför yrka bifall till reservation 9 om tåglägen och tåguppehåll vid mindre stationer, som vi har gemensamt med S och V.

Herr talman! En tiondel av godstransporterna på järnväg sker på vad som i dag klassas som lågtrafikerade banor. Själva definitionen för lågtrafikerad bana är lite knepig, för det handlar om hur många tåg som går på banan oavsett om det skulle gå att köra fler tåg eller inte. Vi har ett exempel i Värmland, Fryksdalsbanan, som kallas lågtrafikerad trots att det inte går att knö in ett enda tåg till. Både persontrafiken och godstrafiken har ökat de senaste åren, men nu är det stopp om inte banan upprustas.

Den nya omlastningscentralen i Torsby har bara på ett halvår lett till att 1 500 långtradare med massaved har flyttats över till järnvägen från vägen. Det har gett både stora miljö- och trafiksäkerhetsvinster. Problemet för skogsindustrin och andra företag är att det bara får plats ett godståg om dagen. Vissa dagar går det nu inte att köra alls på grund av tjäl-

lossningen. Samma sak hände förra året; då låg trafiken nere i flera veckor.

Så här ser det ut på fler håll i landet. Potentialen för både gods- och persontransporter på de lågtrafikerade banorna är ofta mycket större, men Trafikverket tvingas alltför ofta prioritera ned både underhåll och reinvesteringar, eftersom pengapåsen är för liten.

Att lägga ned eller nedmontera banorna är otidsenligt. Miljöpartiet menar att det krävs satsningar som gör att de här banorna i stället kan utvecklas. Jag hoppas att det i regeringens nya järnvägssatsning finns en speciell pott till dessa banor och vill yrka bifall till reservation 11 om lågtrafikerade banor.

Avslutningsvis vill jag förflytta mig från landet till staden. Kollektivtrafiken är en nyckelfaktor för att få en hållbar stad. Det är också i städer och tätorter som den största potentialen finns för att bygga en effektiv och attraktiv kollektivtrafik. Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet anser att det behövs ett särskilt statligt stöd för att bygga ut spårvägar och annan kollektivtrafik i städer. Om det handlar reservation 13 som jag vill yrka bifall till.

Jag vill även yrka bifall till reservation 15, Kollektivtrafik och cykel som norm. I dag är det fortfarande bil som är norm i den fysiska planeringen. Det är bilen man planerar staden för, inte kollektivresenärerna, cyklisterna och fotgängarna. Ett exempel på det är att det när nya bostäder byggs finns en parkeringsnorm för hur många parkeringsplatser per lägenhet det ska finnas. Motsvarande krav på att det ska finnas kollektivtrafik eller cykelparkeringar finns inte.

I stället för att planera våra städer för bilarna, låt oss planera dem för människor. Det vinner alla på, även de som måste köra bil. Resvaneundersökningar har visat att de stadsstrukturer som upplevs som smidigast att köra bil i är städer med bra kollektivtrafik. För att gatorna inte ska korka igen krävs en fungerande kollektivtrafik och ett utbyggt cykelväg-nät. För att komma dit behöver vi vända på kakan och låta kollektivtrafik och cykel vara norm, inte bilen.

Herr talman! Självklart står jag bakom alla Miljöpartiets reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservationerna 9, 10, 13 och 15.

(Applåder)

Anf. 152 SIV HOLMA (V):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i både Pia Nilssons och Stina Bergströms anföranden som jag tycker var bra.

Jag står bakom alla reservationer som Vänsterpartiet har i detta betänkande, men för att vinna tid yrkar jag bifall till reservation 1 om allmänna utgångspunkter för järnvägstrafiken, reservation 2 om järnvägstrafikens reglering samt reservation 3 om järnvägens kapacitet och robussthet.

I betänkandets sammanfattningstext skriver den moderatledda alliansgruppen att de ökade möjligheterna att bedriva kommersiell trafik förbättrar både samverkan och konkurrensen. Man skriver också att de kraftfulla insatser och åtgärdsprogram som regeringen tillsammans med Trafikverket och tåg företagen initierat kommer att skapa ett robust järnvägssystem.

Vi kan redan i dag se resultatet av privatisering och konkurrensutsättning. I ett läge när avregleringarna har nått vägs ände vill majoritetspartierna gå ännu längre. De kan helt enkelt inte ta till sig den faktiska realiteten. Avregleringarna är en belastning. SJ har tvingats minska antalet anställda, höja biljettpiserna och dra in på underhållet av tågen. Det i sin tur medför att många resenärer tvingas välja annat sätt att ta sig dit de ska, eller i värsta fall avstå från att över huvud taget resa. Förseningar och inställda tåg har inte förbättrat situationen.

Man kan i dag konstatera att moderaten Ulf Adelsohn tvingats avgå som ordförande i SJ AB:s styrelse efter nio år. Han fick nog gå för att han tyckte att avregleringsprocessen behövde en timeout för att regeringen skulle tänka igenom hur man ska se på järnvägen. Han ställde frågan om järnvägen ska ses som en viktig social funktion och därmed ett nationellt ansvar eller som en vanlig kommersiell marknadsangelägenhet. Som ordförande ansåg Adelsohn att han inte kunde ta hela ansvaret för detta års eller förra årets vinterkaos, eftersom SJ inte styr över rälsen, signalerna och växlarna. Han konstaterade att systemet är slut. Och visst har han rätt. Det svenska järnvägsnätet är överbelastat samtidigt som tågen knappt rullar på, trots att efterfrågan finns. Näringslivet har också börjat överge järnvägen som transportalternativ, vilket är ett mycket dåligt tecken.

Herr talman! Vänsterpartiet vill sätta resenären i centrum i stället för, som allianspartierna, marknadsfundamentalismen. Om riksdag och regering menar allvar med att få ett ekologiskt hållbart transportsystem måste andelen resor med kollektivtrafik öka. För att lyckas öka andelen resande med kollektiva färdmedel krävs det en utbyggd, tillgänglig, prisvärd och väl fungerande kollektivtrafik för alla. Det är därför som Vänsterpartiet understryker behovet av att sätta resenären i centrum, för att man ska få ett socialt och ekologiskt hållbart transportsystem.

Den moderatledda regeringen väljer i stället att avreglera och stycka upp ett sammanhållet järnvägssystem, genom att ta bort SJ:s ensamrätt att trafikera stambanorna. Man fokuserar hellre på företags rätt att etablera sig på marknaden. Vänsterpartiet talar hellre om individens frihet att få ett sammanhållet system med god överblickbarhet, där det är lätt och smidigt att byta mellan linjer och få information från en och samma källa.

Järnväg är en klimatsmart samhällelig nyttinghet som kräver stabilitet och pålitlighet för att vara effektiv och resenärstillvänd. Det är därför som Vänsterpartiet anser att det är den enskilda resenären som ska vara i fokus när man ska lösa ett transportbehov inom persontrafiken. Resenärens behov går före företagets vinstmöjligheter.

Herr talman! Det finns en mytbildning om att ökad konkurrens automatiskt leder till lägre priser. I Statens offentliga utredningar för ett par år sedan, SOU 2005:4, visade man på det motsatta, det vill säga att det hade blivit dyrare efter det att man hade liberaliserat och ökat konkurrensen på marknaden. Det gäller för post, el, flyg och taxi. Orsaken ligger i varför företag över huvud taget finns. De har inget intresse av att i största allmänhet vara ”snälla”. De är vinstdrivande företag som har till uppgift att skaffa vinst till ägaren.

Vänsterpartiet anser att vi slutade att använda järnvägens kapacitet på ett samhällsekonomiskt riktigt sätt när SJ:s ensamrätt på stambanorna togs bort.

I stället låter den moderatledda regeringen de kortsiktiga ekonomiska perspektiven vara överordnade. Man tror på allvar att ju mer konkurrens, desto bättre blir det med både förbättrad och utökad trafik. Man tror på detta, trots att verkligheten har visat på motsatsen.

Tyvärr måste jag konstatera att den moderatledda regeringen är ideologiskt förblindad och har tappat förmågan att se vad som behöver göras för att järnvägen ska börja fungera på ett acceptabelt sätt.

Dessutom glömmar man bort att järnvägstrafiken redan i dag är konkurrensutsatt. Tåg konkurrerar med andra trafikslag, främst buss, bil och flyg. Konkurrensen är betydande när det kommer till långväga persontransporter.

Herr talman! Det är viktigt att anlägga en systemsyn på tågtrafik eftersom många resenärer är beroende av att kunna byta linjer för att genomföra hela resan. Närmare hälften av alla resor är så kallade bytesresor från stora till mindre stråk och från mindre till stora stråk. Järnvägssystemet har styckats upp av alliansregeringen. Tågoperatörer har plockat russin ur kakan på kommersiellt lönsamma sträckor. Det blir svårt att upprätthålla trafik på de sträckor som ensamma kanske inte är så lönsamma men som i kombination med andra sträckor är det. Att då påbjuda från alliansregeringens sida att de måste öka samverkan i en fri konkurrens blir motsägelsefullt. Man kan inte på samma gång öka konkurrensen och öka samverkan.

Den senaste avregleringen av järnvägen leder till försämrade möjligheter att bedriva nationell järnvägstrafik. När SJ förlorat trafikeringsrätten blir det svårare att nå miljö- och klimatmål, eftersom den icke-kommersiella järnvägstrafiken får svårare att verka och kvaliteten hotas i form av tider och utbud.

Konkurrens kostar mer för staten. Det har Rikstrafiken visat i en rapport från 2009. Efter att SJ förlorade sin trafikeringsrätt på stambanorna är det främst de lönsamma järnvägssträckorna Stockholm–Göteborg, Stockholm–Malmö, Stockholm–Sundsvall och framför allt Stockholm–Gävle som har konkurrerande trafik. Övrigt järnvägsnät kommer antagligen inte att ha konkurrerande trafik, och SJ kan enligt Rikstrafiken dra sig tillbaka från att göra så många sträckor på kommersiell basis. Några av dessa sträckor måste Rikstrafiken träffa trafikavtal om. Det innebär i sin tur ökade kostnader med dryga 100 miljoner kronor. Staten socialiserar förlusten, och de privata företagen håvar in vinsterna.

Herr talman! I stället för att göra avregleringar måste samhället ta ett helhetsansvar för järnvägen. Vänsterpartiet motförslag till alliansregeringens avregleringsklåda och privatiseringsiver är ett paket av förslag där vi sätter resenären i centrum. Vänsterpartiet vill återinföra SJ:s ensamrätt till kommersiell persontrafik.

Vänsterpartiet vill att staten utvecklar ett helhetsansvar och ställer tydligare krav på samordning mellan den interregionala och den regionala tågtrafiken i stället för att alliansregeringen abdikerar från sitt nationella trafikförsörjningsansvar.

Det bör ligga i Trafikverkets, Jernhusens och SJ:s grundläggande uppdrag att skapa former för väsentligt bättre samverkan. Trafikverkets

ansvar måste bli tydligt mellan aktörer, teknisk utrustning för snöröjning, störningsinformation till resenärer och hur ersättningstrafiken ska organiseras. Styrning av SJ kan inte bara ske genom finansiella mål. Sänk SJ:s avkastningskrav till 5 procent och ge SJ ökade möjligheter att satsa på att få fler att åka kollektivt. Satsningar på kommunikationer är ett effektivt sätt att stimulera sysselsättningen. Satsningar på järnvägskommunikationer är dessutom nödvändiga i en klimatsmart strategi.

Herr talman! För att järnvägstrafiken ska vara en del av en omställning mot en mer miljöanpassad transportsektor krävs det att vi ökar underhållet och minskar tågförseningarna. Majoriteten av de förseningar och störningar som drabbat järnvägstrafiken under senare år beror på ett slitet och överbelastat järnvägsnät. Det behövs över 2 miljarder mer per år för att öka punktligheten med 50 procent och att kraftigt öka godstrafiken med 50 procent. En kraftig ökning av banunderhållet leder följaktligen till minskade förseningar för resenärer och godstransporter. Det verkar som om den moderatledda regeringen så småningom har börjat vakna. De fyra partiernas ledare har aviserat en gemensam presskonferens om att, spekuleras det, satsa ytterligare ett par hundra miljoner på järnvägarna. Ja, det kan ju vara ett steg i rätt riktning, men det får inte stanna vid engångssatsningar. Underhållsåtgärder, reinvesteringar, måste pågå under en längre period för att få det genomslag som behövs. Och det som också måste till är resurser till mer järnvägar för att vi ska kunna ta ett rejält kliv i framtiden och göra en stor satsning på klimatminskande åtgärder.

(Applåder)

Anf. 153 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Vi debatterar nu TU13, *Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor*. Det är ett område som onekligen engagerar och som under förra mandatperioden äntligen lyftes upp på agendan efter decennier av Törnrosasömn. Inte minst den kraftigt utökade, fullt finansierade investeringsramen under planperioden är en tydlig indikation på alliansregeringens prioritering för att bygga infrastruktur för långsiktigt hållbar tillväxt.

Det pågår 14 stora infrastrukturprojekt i landet. Utbyggnaden av riks väg 50 mellan Motala och Mjölby samt dubbelspår på järnväg på samma sträcka är mycket intressant att följa. Motalaborna har väntat sedan 1940-talet på att vägen ska få en annan sträckning så att stadskärnan äntligen ska gå att vidareutveckla. Förbifart Sundsvall har äntligen kommit i gång, liksom Marieholmsförbindelsen i Göteborg och Citybanan i Stockholm.

Herr talman! Vi satsar på infrastruktur i hela Sverige, i storstadsregioner och på landsbygd. I dag är arbetsmarknadsregionerna nämligen större än tidigare, och människor måste kunna ta sig till och från arbetet – helst med kollektivtrafik. Men med dagens höga kapacitetsanvändning är risken för störningar i järnvägstrafiken stor. Det är inte bara ett vinterproblem, men det är på vintern problematiken ställs på sin spets.

Herr talman! Satsningar på väg och järnväg tar dock tid, och under tiden står förstas väntande passagerare på perrongen. Fler och fler åker också tåg. Sedan 1998 fram till i dag har antalet resenärer på tåg ökat med 70 procent, men järnvägssatsningarna har tidigare lyst med sin frånvaro. Alliansen har under fem år haft ansvar för den kapacitetsbrist som i

dag råder. Men varför gjordes så lite under nuvarande oppositions mångåriga regeringsinnehav?

Nåväl, regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att med nu gällande nationell plan för utveckling av transportsystemet som grund utreda behovet av ökad kapacitet i det svenska järnvägssystemet och lämna förslag till effektiviserings- och kapacitetshöjande åtgärder som kan vidtas för att tillgodose kapacitetsbehovet.

Åtgärderna föreslås för perioderna 2012–2015, det vill säga i närtid, och för 2016–2021 och ska delrapporteras till Näringsdepartementet senast den 1 oktober i år. Uppdraget som helhet ska redovisas till departementet senast den 29 februari 2012. Jag välkomnar att Trafikverket har fått detta uppdrag och att det ska ske snabbt. Trafiken på järnväg har ökat kraftigt under flera år, och kapaciteten på stambanorna har slagit i taket.

Herr talman! I Sikas årliga undersökning, den senaste från 2009 – den kommer sedan att göras av Trafikanalys – framgår att antalet kollektivtrafikresor har ökat med nästan 19 procent mellan åren 1999 och 2009. Under 2009 genomfördes 53 procent av samtliga resor med buss, 25 procent med tunnelbana, 12 procent med tåg, ca 10 procent med spårväg och knappt 1 procent med fartyg.

Statistiken är intressant på många sätt, inte minst utifrån debatten och diskussionen kring kollektivtrafik, där bussen sällan nämns. Jag upplever inte sällan att kollektivtrafikdebatten utelämnar kollektivtrafik på hjul, där passagerarökningen var som störst 2008–2009. Dessutom är det fler bussar som körs på biobränsle, och utvecklingen går väldigt snabbt framåt med miljövänliga bränslen.

Jag vill därför nämna några goda exempel. Trosabussen började i höstas köra täta turer till och från Stockholm. Bussarna har extra komfort och Internetuppkoppling, och det intressanta är att det är bilpendlarna som har upptäckt bussens fördelar och ställer bilen hemma. De som tidigare har åkt tåg fortsätter att åka tåg. I Stockholm finns Supershuttle, en minibuss som kör en dörr-till-dörr-lösning till och från Arlanda, och i Göteborg beslutade Västtrafik att släppa flygbusstrafiken till trafikföretagen utan upphandling. Sträckan körs nu helt kommersiellt.

Att tro att vi i Sverige ska köra gods och passagerare enbart på järnväg är en rosa dröm. Det kommer aldrig att bli så. Få timmertravar kommer att lastas direkt från sin plats i skogen till spårbunden trafik, och resenärer kommer även fortsättningsvis att åka både tåg, buss och färdtjänst på hjul.

Tomma bussar i glesbygd gör dock ingen glad, men det finns goda exempel i landet där man har tänkt nytt. Då tänker jag på när vi i trafikutskottet var i Värmland och fick siffror på deras anropsstyrda trafik. Det tycker jag är ett väldigt bra exempel som kan stå modell för andra delar av landet med gles befolkningsstruktur.

Herr talman! Jämfört med februari 2010 har 121 000 fler personer arbete i dag, och att inte ha sitt arbete på cykel- eller gångavstånd är mångas vardag. En väl fungerande kollektivtrafik är en av grundförutsättningarna i Alliansens arbetslinje och tillväxtpolitik. Därför välkomnar jag kollektivtrafikbranschens kraftsamling för att fördubbla resandet med kollektivtrafik fram till 2020.

Två av hörnstenarna i denna partnersamverkan är ökad mångfald i utbudet av trafik och valfrihet för resenärerna samt ökade förutsättningar

för att utveckla den trafik som bedrivs på kommersiella grunder. Dessa ambitioner ligger helt i linje med EU:s så kallade tredje järnvägspaket, som bland annat syftar till att öppna marknaden för internationell persontrafik.

Avregleringen är här för att stanna, och det är intressant att följa hur kollektivtrafikens operatörer rustar genom dialog och samverkan inför den nya kollektivtrafiklagstiftningen. Den träder i kraft i januari 2012, och där föreskrivs att den regionala trafikmyndigheten ska upprätta ett trafikförsörjningsprogram som bland annat ska omfatta alla former av kollektivtrafik och ange mål för kollektivtrafikförsörjningen. Även kommunernas översiktsplaner ska finnas med. Jag är mycket nöjd över att tillgänglighetsfrågorna och färdtjänst som en komplettering till kollektivtrafiken ingår i den nya lagen och de program som ska tas fram.

Herr talman! Trafikanalys har fått i uppdrag att ta fram en plan för hur den nya kollektivtrafiklagen och marknadsöppningen på järnväg ska utvärderas. Planen ska ligga till grund för regeringens utvärderingar av dessa reformer fram till 2014.

Jag vill också nämna något om Gotlandstrafiken, som finns med i detta betänkande och i flera motioner. Gotlandstrafiken ingår i det nationella trafiksystemet. Tillväxtanalys har gjort en rapport angående det så kallade Gotlandstillägget. I denna rapport anser man att en lämplig tidpunkt för avveckling av tillägget kan vara i samband med den nya avtalperioden för färjetrafiken 2015. Det är naturligtvis av största vikt att Region Gotland finns med i denna process.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner.
(Applåder)

Anf. 154 PIA NILSSON (S) replik:

Herr talman! Lotta Finstorp valde att lyfta fram det positiva som nu händer. Det är klart att det händer en del, och det tycker jag också är väldigt bra.

Det du däremot väljer att inte säga ett ord om, Lotta Finstorp, är regeringens syn på SJ. Du nämnde lite i förbifarten att det nu inför avregleringen handlar om att rusta sig. Det måste väl i allra högsta grad beröra SJ. Det är ändå Lotta Finstorps regering som har kommandot där – om man vill ta ett kommando. Jag har dock inte hört någonting, vare sig från dig eller från någon annan i regeringen, om att man vill någonting med SJ. Vilken roll kommer SJ att ha i det avreglerade Tågsverige? Behövs SJ? Hur kommer detta att se ut, Lotta Finstorp? Det vore väldigt bra om du ville redogöra för det.

Sedan pratade du om den fullt finansierade nationella åtgärdsplanen. Jag vill bara än en gång upplysa om att riksdagens utredningstjänst har tittat på detta och konstaterat att det om kostnadsökningarna blir som de har varit de sista åren fattas minst 40 miljarder. Dessutom har regeringen lagt in sju extra objekt i åtgärdsplanen till en sammanlagd summa av 14 miljarder. Dessa pengar har man inte skjutit till, utan det blir på bekostnad av övriga objekt. Menar du, Lotta Finstorp, att regeringen har finansierat denna plan fullt ut?

Varför ska det utredas ännu en gång? Varför lägger ministern ett ytterligare utredningsuppdrag när det finns från Trafikverket ett 15 pro-

cents alternativ som redan är utrett? Varför ansluter ni inte till det? Vad är poängen med att ytterligare utreda?

Prot. 2010/11:84
7 april

Anf. 155 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Pia Nilsson frågar mig om regeringens syn på SJ:s uppdrag. Jag kan höra i debatter många gånger oppositionen prata om SJ som någon sorts nostalgi, om hur det var förr när man åkte till mormor med matsäck.

SJ:s uppdrag, som jag ser det, är att vara en aktör bland flera på marknaden. Men avregleringen är inte genomförd än. I debatten låter det som att den har kommit i gång och att den pågår. Så ser det inte ut. I Mälardalen som jag bor i, och som jag tror att även Pia Nilsson bor i, kommer den att gälla från 2012 då vi får den nya tidtabellen. Då blir SJ en aktör bland många andra. Det är precis det som föreskrivs i det tredje järnvägspaketet från EU:s sida. Där har man ett problem i övriga Europa därför att avregleringen går för långsamt.

Sedan kan man tycka vad man vill om själva EU-medlemskapet, om det är det som är ett problem. Men vi är medlem, och då ska vi se till att avreglera vår marknad. Jag tycker att det är helt rätt. Vi ser till individen, resenären, och då måste man ha valfrihet även i den delen.

Jag tittade faktiskt på hur tågen den här vintern har gått när det handlar om punktlighet. Övriga operatörer i landet är bättre på punktligheten än SJ. Det kan finnas många olika förklaringar till det – att man inte kör på lika hårt trafikerade sträckor och så vidare. Det kan jag lämna dithän, men jag blir så intresserad när SJ lyfts upp så nostalgiskt, som någonting vi ska gå tillbaka till. SJ:s uppdrag är att vara en aktör bland många andra när avregleringen är genomförd. Men vi är inte där än.

Anf. 156 PIA NILSSON (S) replik:

Herr talman! Jag förstod inte riktigt vad Lotta Finstorp menade med nostalgi. Nostalgisk kan man vara i många avseenden, men det är absolut inte mitt syfte att vara nostalgisk när jag ställer frågor om vad regeringen vill med Statens järnvägar. Det är ni som kan formulera ett ägardirektiv som sedan kan underställas bolagsstämman.

En aktör bland flera, säger Lotta Finstorp, i en avreglerad marknad som ännu inte är fullt ut avreglerad. Jag vet att det kommer att ske vid nästa tidtabell 2012.

Men då undrar jag om Lotta Finstorp kanske delar sin kollega Staffan Angers åsikt som har skrivit en motion om detta. Han säger så här: På en avreglerad tågmarknad för persontrafik bör den offentliga aktören aktivt användas av staten för att driva de transportpolitiska målsättningar som fastställs av riksdagen och regeringen.

Delar Lotta Finstorp sin kollegas uppfattning? Han tycker att vi ska ge SJ ett samhällsuppdrag och att det ska formuleras i ägardirektivet.

Anf. 157 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Om SJ ska vara en aktör på marknaden, precis som avregleringen föreskriver, kan vi inte ge speciella uppdrag till vårt eget bolag. Då är det inte en aktör på marknaden likvärdig alla andra aktörer. I det fallet delar jag inte min kollegas uppfattning. Vi kan inte både ha kvar SJ som vår egen baby och samtidigt ha en avreglering. Det tycker

*Järnvägs- och
kollektivtrafikfrågor*

jag verkar helt omöjligt, och det är det också. Då blir det inte likvärdiga spelare på en marknad.

Jag skulle vilja återkomma till det RUT-uppdrag som Pia Nilsson nämnde. Den gamla nationella planen för 2004–2015, som alltså nuvarande oppositionspartier lade fram, var inte finansierad. Det fattades 65 miljarder i den planen. Vi kan börja så. Då är min fråga: Är det god ekonomisk hushållning?

Det RUT har räknat på är antaganden utifrån olika index. Då kan man sätta upp en tabell för vad man tror ska hända framgent. Att luta sig mot den skulle jag inte göra om jag var i oppositionens kläder.

Anf. 158 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Jag lyssnade med intresse när Lotta Finstorp pratade om den nya kollektivtrafiklagen, som kommer att införas 2012, och hur hela Kollektivtrafiksverige rustar inför detta och ser fram emot att den ska införas.

I min verklighet, den jag lever i, rustar man inte, där är man väldigt förvirrad. De lokala och regionala politikerna i Värmland till exempel funderar nu på hur man ska organisera sig och vad som kommer att hända med de kommuner som vill göra ytterligare satsningar på kollektivtrafiken, med tillköp och sådana saker, om det verkligen ryms inom kollektivtrafiklagen. Att få svar på dessa frågor är väldigt svårt.

Min fråga till Lotta Finstorp är: Vad svarar du när du får sådana frågor från de kommunala och regionala politikerna som: Hur gör vi med den nya kollektivtrafiklagen? Hur ska vi organisera oss på ett bra sätt så att det blir bra för resenärerna?

Anf. 159 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Eftersom jag har mitt förflutna i kommun och landsting är det här en fråga som jag har varit med om och fått jobba med. Jag tycker att den är mycket intressant nu när vi får den nya kollektivtrafiklagen.

Precis som Stina Bergström säger kliar man sig lite grann i huvudet ute i landet därför att man måste organisera det hela efter eget huvud. Ska det ligga på landstingen eller hos regionförbunden? Det finns många frågetecken, absolut.

Det som är intressant är att kollektivtrafikföretagen håller på att jobba stenhårt för att vara med på båten när den nya lagen tillträder. Visst finns det många frågetecken, men på något sätt är det: Äntligen sker detta! Det blir en avreglering, och regionerna får mycket större frihet att organisera sin kollektivtrafik.

Sedan har det varit frågetecken gällande till exempel lokaltrafiken. Hur gör man nu? Hamnar den utanför lagstiftningen? Redan i dag har man ofta kollektivtrafiken utanför konsortialavtalen där kommunerna själva riggar sin kollektivtrafik. I så fall har man inte varit riktigt laglydig i den delen tidigare.

Jag ser ingen oro. Jag tycker att det är viktigt att vi från trafikutskottet följer hur regionerna riggar sin organisation och hur trafiken flyter. Det gäller att det ska kopplas till de nationella målen.

Anf. 160 STINA BERGSTRÖM (MP) replik:

Herr talman! Tack för svaret, Lotta Finstorp!

Den positiva synen på hur det kommer att bli 2012 delar inte SKL. Där är man rätt orolig för vad som kommer att hända när kollektivtrafiken släpps fri.

Nu ser det lite olika ut i olika delar av landet. I vissa delar av landet kommer de privata aktörerna inte att vara så intresserade, de har andra problem. I de fall det kom in privata aktörer pratar man om att resenärerna kommer att få problem med att det är brist på samordning, bussar som inte väntar på varandra, informationssystem som inte är samordnade och att det kommer att leda till ett minskat resande. Det rimmar lite illa med det nationella målet om en ökning av kollektivtrafikåkande som vi vill ha.

Delar inte Lotta Finstorp den oron i någon del?

Anf. 161 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Herr talman! Precis som jag sade tidigare finns det säkert mycket som man måste skruva på när lagen sätts i sjön. Så är det med de flesta lagar. Men inte känner jag och andra oro för att kollektivtrafikåkande kommer att minska och att samordningen inte kommer att fungera. Om man kör trafik kommersiellt är man mån om att få många kunder, det vill säga många passagerare. Det ligger i trafikföretagens intresse att se till att det här samordnas på ett bra sätt. Annars får man inga kunder.

Anf. 162 SIV HOLMA (V) replik:

Herr talman! Ibland känns det som att historien för allianspartierna börjar först när de själva gör entré i regeringstaburetterna.

Lotta Finstorp ställer frågan varför det gjordes så lite under tidigare regeringsinnehav. Det intressanta i sammanhanget är att Moderaterna i sina skuggbudgetar aldrig under de åren satsade mer. Då kan jag ställa frågan: Varför satsade ni inte mer under den tiden?

Sedan talar Lotta Finstorp om att oppositionens infrastruktursatsningar var underfinansierade. Men hallå! Ni har alltså sänkt skatterna med uppemot 100 miljarder. Infrastrukturen går före för oss och är viktigare än att sänka skatterna, så nog fanns det pengar.

Det kan vara intressant att ställa frågan till Lotta Finstorp: Hur svarar du på din partikamrat Ulf Adelsons förslag om timeout och att regeringen ska få tid att bestämma sig för hur man ska se på järnvägen? Är den en viktig social funktion och därmed ett nationalt ansvar? Eller ser ni järnvägen som en vanlig kommersiell marknadsangelägenhet?

Jag vill gärna ta upp detta med resenärens och individens frihet, som jag ska utveckla i nästa replik, och att resenärens behov alltid går före företagets vinstmöjligheter.

Anf. 163 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Fru talman! Siv Holma frågar mig varför vi gjorde så lite under vår oppositionstid. Det är alltid lättare att sitta i majoritet, för det är då man verkligen kan förverkliga det man vill. När man sitter i opposition, vilket jag har gjort i både kommun och landsting, kan man bygga små luftslott och göra många olika saker, men det är skarpt läge när man sitter i majoritet, när man har makten i landet.

Jag kan bara konstatera att den plan som ni lade fram, som gällde från 2004 till 2015, var ofinansierad upp till 65 miljarder kronor. Så var det. Det var också en stor oro ute i landet. Vi lämnade in förslag på infrastruktursatsningar som vi ville se i våra respektive regioner. Vi visste samtidigt att de aldrig skulle bli av, därför att de pengarna inte fanns.

När det gäller SJ:s roll ser jag SJ som en av flera aktörer på järnvägen, och jag ser inga problem med det. Jag välkomnar det, och framför allt i Mälardalen. I många delar av landet har det funnits andra aktörer, men där har vi inte haft det. Vi har haft SJ, och vi har hållit till godo med det. Och vi har betalat för underskottstäckning med åtskilliga miljarder varje år. Jag förstår inte riktigt oron som den rödgröna oppositionen känner för att det kommer in fler aktörer. Jag kan bara se att det kan bli bättre.

Anf. 164 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Lotta Finstorp talar om att det bara kan bli bättre och att SJ ska finnas på en vanlig kommersiell marknad. Det är egentligen tragiskt att man inte ser det som många människor i Sverige ser, det vill säga svårigheten för resenärer att ha ett sammanhållet system med god överblickbarhet och där det är lätt och smidigt att byta mellan linjer och få information från en och samma källa. Då talar Lotta Finstorp om Mälardalen, men Sverige är ju större.

Det är en sak till som jag tycker är oerhört intressant. I områden där man har ett stort reseunderlag kan det finnas konkurrens. Men vad gör man, Lotta Finstorp, i delar av landet där det inte finns ett så stort underlag? Ska man bara lämna de delarna av landet i sticket? SJ behöver ju inte ens trafikera de sträckorna. Huvudsaken är att Mälardalen får fler aktörer – hej å hå vad bra det är!

Avslutningsvis tycker jag att det är en logik som haltar oerhört mycket när man säger att oppositionens, de rödgrönas, infrastruktursatsningar inte var finansierade, att det saknades 65 miljarder. Samtidigt har ni under den förra mandatperioden sänkt skatten med 100 miljarder.

Politik handlar om att prioritera. Vad väljer man? Väljer man skattesänkningar eller infrastruktursatsningar? Vi skulle ha valt infrastruktursatsningar.

Anf. 165 LOTTA FINSTORP (M) replik:

Fru talman! Vår nationella plan är finansierad fullt ut, Siv Holma.

Det känns som en sorts skrämselfpropaganda när Siv Holma pratar om att det kommer att bli fullständigt kaos, om jag tolkar henne rätt, att man inte kommer att få information om de olika tågoperatörerna. Ni har säkert alla som sitter här inne åkt tåg nere i Europa, och det går alldeles utmärkt. Det är ju en mängd olika tågföretag som kör tåg i Frankrike, England och så vidare. Det är inga problem alls att se vart man ska och vilket tåg man ska åka med.

Siv Holma pratar om att det finns delar av landet som inte kommer att ha någon tågtrafik, därför att SJ kommer att verka på en konkurrensutsatt marknad. Titta på Tåg i Bergslagen? Det är inte särskilt tätbefolkat i Bergslagen. Men tåget där går väldigt bra och människor är så nöjda, och det är inte SJ som kör det.

Anf. 166 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag till beslut och samtidigt yrka avslag på de reservationer som föreligger.

Fru talman! I betänkandet framhåller utskottet med stor tydlighet att staten har ett transportpolitiskt ansvar för en hållbar transportutveckling som bygger på en väl fungerande järnvägstrafik genom en framtidsinriktad infrastruktur. I samma betänkande uttrycker vi också en stor förväntan på utökade möjligheter för fler aktörer än enbart SJ att bedriva konkurrerande trafik, som i sin tur leder till fler och bättre transportlösningar till nytta för resenärer och godstransportörer i hela landet.

Fru talman! Samhällskostnaden för en icke fungerande tågtrafik är svår att överblicka. Men det står klart att de senaste årens förseningar och inställda avgångar utgör ett hot mot svensk tillväxt. När arbetsmarknadsregioner får svårt att fungera därför att exempelvis pendlingstrafiken inte fungerar är det klart att det blir samhällsekonomiska konsekvenser som inte är acceptabla. När exportindustrin inte får fram råvaror eller ut sina produkter på marknaden därför att infrastrukturen, oavsett trafikslag, är överbelastad blir det självklart negativt för hela samhällsekonomin.

Fru talman! Fungerande infrastruktur är ett av statens viktigaste åtaganden. Infrastrukturens uppgift är att vara både ryggrad och blodomlopp i samhällsutvecklingen.

Redan på 1800-talet insåg Johan August Gripenstedt, liberal finansminister, värdet av att också tänka bortom nästa mandatperiod. När Gripenstedt argumenterade för att Sverige, som då var ett av världens fattigaste länder, inom kort skulle kunna bli ett av de rikaste var det många som skrattade. Men Gripenstedt fick gehör för sina ambitioner på transportområdet. Resultatet var en kraftfull utbyggnad av den tidens modernaste form av infrastruktur, järnvägen, en infrastruktur som band samman arbetare, företagare och konsumenter, något som i sin tur banade väg för över hundra år av svensk tillväxt.

Nu måste vi återigen inse att vi står inför stora förändringar av den svenska ekonomin. Gripenstedts visioner och politiska mod banade väg för Sveriges utveckling från agrarsamhälle till industrination. Nu måste vi på samma sätt skapa förutsättningar, bland annat genom en bättre fungerande transportinfrastruktur, för ett språng från ett industrisamhälle till en tjänsteekonomi.

Fru talman! De nya jobben och den nya ekonomin skapas i allt större utsträckning inom den privata tjänstesektorn. Men denna utveckling, som är mycket viktig för Sveriges framtid likväl som för befintlig industris behov av att kunna lita på infrastrukturens goda funktion året om, får aldrig hämmas av för låga ambitionsnivåer i infrastrukturen.

De två senaste vintrarna har vi, som många har påpekat, tydligt visat vilka konsekvenser eftersatt underhåll och ett överbelastat system får. Tidigare S-regeringar och vänstermajoriteter i den här kammaren och riksdagen försummade konsekvent infrastrukturen. De senaste åren har alliansregeringen vänt den trenden. De offentliga investeringarnas andel av bruttonationalprodukten har ökat de senaste åren. Det är bra, men det är uppenbart att det fortsatt inte är tillräckligt. Nu går vi vidare.

Fru talman! I kväll känns det som om förre moderatledaren Ulf Adelsohn har gått och blivit husgud på vänstersidan, för att som oppositionen försöka sprida myter om att statliga monopol är en förutsättning för en

effektiv tågtrafik leder inte diskussionen framåt. Vad det handlar om är en politisk vilja att få systemet att fungera.

Vi kan gå utanför vårt eget land och landskap och titta på Schweiz. Det landet brukar alltid framhållas som ett föredöme i fråga om väl fungerande tågtrafik. I Schweiz verkar ett femtiotal licensierade privata järnvägsbolag vid sidan av det statliga järnvägsbolaget, som har ungefär 50 procent av marknaden. Mångfalden av aktörer i Schweiz har alltså inte varit något hinder för att utveckla en tågtrafik som inte minst när det gäller punktlighet klart överträffar vårt lands.

Vad som behövs är en politisk vilja att prioritera upp transportpolitiken, precis som Schweiz har gjort. Ska Sveriges i dag goda ekonomi utnyttjas för att trygga framtidens tillväxt bör vi fortsätta på alliansregeringens inslagna väg.

Fru talman! Därför är vi tydliga med att infrastrukturen ska stå högt upp på den politiska dagordningen även framöver. För oss är valet mellan att ta itu med en åldrande infrastruktur i dag och att brottas med hisnande investeringsbehov om 10–15 år lätt. Vi tar itu med det här och nu.

Anf. 167 PIA NILSSON (S) replik:

Fru talman! Det är alltid intressant att lyssna på Anders Åkesson och i synnerhet i dag när han berättar om allt som alliansregeringen gör för att ta Sverige från ett industrisamhälle till ett tjänstesamhälle och framtiden.

Jag antar att Anders Åkesson känner till den kapacitetsbrist som alla vi andra är medvetna om. Om detta väljer dock Anders Åkesson att inte säga mycket mer än att regeringen tar itu med det nu.

Jag antar att Anders Åkesson har läst Trafikverkets rapport om situationen i det svenska järnvägsnätet. Där står det på s. 7: ”Kapacitetsproblemen har tilltagit de senaste åren med fler sträckor som har stora kapacitetsbegränsningar 2010 än för 5 år sedan.”

Det är under denna tid alliansregeringen har styrt. Anders Åkessons centerparti har varit med. Vad är det som har blivit bättre, Anders Åkesson? Det vore intressant om du redogjorde för det.

Anders Åkesson talar om ryggrad och blodomlopp, vilket jag håller med om. Men vad har Centern för ryggrad när det gäller ägardirektiv till SJ? Vill ni något med SJ eller ska det vara vilken aktör som helst? Anser Anders Åkesson att det är konkurrenshämmande att formulera specifika målkrav för SJ? Det är det inte för Vattenfall, men är det det för SJ?

Anf. 168 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Pia Nilsson frågar om jag känner till kapacitetsbristen och om jag möjligen har en uppfattning om vad den består av och varför den har uppträtt. Det gör jag visst, och det gör vi väl alla som håller på med trafikpolitik.

Orsaken till kapacitetsbristen i det svenska järnvägssystemet liksom tidvis i det svenska vägsystemet är att fler har ställt en förhoppning till och börjat använda trafiksystemet mycket mer de senaste åren utifrån de investeringar som har gjorts både i den fasta infrastrukturen och i det rullande materialet. Det är en fantastisk bra trend.

Läser vi samma rapport som Pia Nilsson hänvisar till och annat underlagsmaterial ser vi att resandet och användandet av kollektivtrafik

på räls och annan kollektivtrafik ökar dramatiskt. Branschen själv har satt upp ett fördubblingsmål, vilket är bra; det bejakar vi.

För att det ska bli möjligt, fru talman, att möta branschens fördubblingsambitioner och att möta de krav som resenärer, industri och så vidare ställer måste vi investera mer. Med det var jag rätt tydlig i mitt anförande, vill jag påstå.

Anf. 169 PIA NILSSON (S) replik:

Fru talman! Att fler använder infrastruktur och att fler åker tåg är jättebra. Men vad gör ni för att ligga i takt med tiden, Anders Åkesson? Det behöver nämligen reinvesteras. Det finns ett akut underhållsbehov på runt 25 miljarder. Gör man inget nu förstår precis vem som helst att detta behov kommer att ackumuleras. Det kommer att krävas ännu större insatser framöver.

Vad jag förstår är regeringen inte speciellt villig att betala dessa investeringar. Man överlåter med varmt hjärta till kommuner, län och regioner att medfinansiera. Som om de inte har nog med sina egna investeringar!

Anders Åkesson har inte svarat ärligt och rakt på de frågor jag har ställt och inte gett de svar som Järnvägssverige och Kollektivtrafiksverige behöver ha. Vad tänker regeringen göra? Och vad vill Centerpartiet med SJ? Den 5 oktober 2010 slog statsministern fast i regeringsförklaringen att om offentligt ägda bolag ska kvarstå i statlig ägo måste det finnas ett tydligt definierat syfte med detta. Vilket syfte har Centerpartiet med SJ?

Anf. 170 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Pia Nilsson frågar vad som har gjorts. Under föregående mandatperiod fördubblades investeringarna vad gäller reinvestering och nyinvestering i järnvägsinfrastruktur och annan viktig infrastruktur i vårt land.

Samtidigt ökar användandet av infrastrukturen. Folks förväntan och vilja att använda järnvägar och annan infrastruktur för att resa till och från jobb för att låta arbetsmarknadsregioner och utbildningsregioner växa ökar trycket. Det sliter hårdare på delarna i infrastrukturen än någon hade förutsett, även Trafikverket, vilket gör att vi förmodligen kommer att stå inför ett ännu högre reinvesteringensbehov.

Precis som Pia Nilsson med flera antydde i sina anföranden aviseras det till och med en närtidssatsning under morgondagen. Låt oss se vad den innehåller.

Fru talman! Under förra mandatperioden investerades det långt högre belopp både vad det gäller reinvestering och nyinvestering genom närtidssatsning men gjordes också tydligt riktade reinvesteringar i syfte att höja kvaliteten än det någonsin gjorts tidigare. Det var bra.

Vi har öppnat för medfinansiering av kommuner, regioner och trafikavgifter. Det innebär att vi till skillnad från föregående regering kunde fullt ut finansiera den långtidsplan för framtidens infrastruktur som vi presenterade för exakt ett år sedan. Det är jag stolt över.

Det kommer alltid att saknas pengar till alla förväntningar som finns på infrastrukturens system. Då gäller det, precis som tidigare talare sagt, att hitta en balans mellan vad som är förväntan och hur mycket vi kan finan-

siera. Utlovar vi mer än vad vi fullt ut kan finansiera blir det misstro. Då kommer människor att tappa förtroendet för järnväg, bussar och annan kollektivtrafik och sluta nyttja den. Då hamnar vi i en negativ trend.

Anf. 171 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Anders Åkesson har utnämnt Ulf Adelson till de rödgröna partiernas nya husgud på grund av hans frågeställning om att göra en timeout för att bestämma hur SJ ska fungera. Om järnvägen frågade Ulf Adelson: Ser man på den som en viktig social funktion och därmed ett nationellt ansvar eller ser man på den som en vanlig kommersiell marknadsangelägenhet? Det är en oerhört viktig frågeställning som man bör svara på.

Sedan kan jag inte låta bli att säga så här när Anders Åkesson på vanligt allianspartisätt anklagar tidigare majoriteter för försummat infrastrukturarbete och sedan kommer med repriserna om att infrastrukturplanen inte var finansierad: Snälla Anders Åkesson, den var finansierad, men ni hade andra planer! Ni sänkte skatten för 100 miljarder. Anders Åkesson och hans föregående allianspartikamrat talar om att det saknades 65 miljarder, men det fanns pengar.

När det gäller partikamraten Åsa Torstensson tror jag inte att hon kommer att gå till historien som en stor infrastrukturminister. Jag tror att mycket av det som hände berodde på att det redan fanns en krattad manne och att hon förvaltade den.

Att det fanns så många svarta hål är en lögn.

Anf. 172 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Vi kan börja med det sista, Siv Holma. Det fanns en mängd små hål runt om i landet. Så långt är det rätt. De grävdes av entusiastiska vänsterföreträdare med en invigningsspade, men de var aldrig fullt ut finansierade.

Fru talman! Det var den verkligheten den tillträdande regeringen 2006 mötte. Det infrastrukturbeslut som riksdagen hade fattat beslut om 2004 var underfinansierat med 60 miljarder, vilket konstaterades i en budgetproposition 2005 av samma regering. Det fattades 60 miljarder kronor, fru talman, för att kunna förverkliga de drömmar som sattes upp. Låga förväntningar och resultat blev följden. Invigningsspadar bygger vi inte mycket infrastruktur med.

Det var utmärkt att jag fick frågan om SJ:s roll, för jag hann aldrig besvara den förut. Enligt mitt, Centerpartiets och alliansregeringens sätt att se det är SJ:s roll på en avreglerad marknad för tågtrafik att bedriva tågtrafik på ett rationellt sätt i konkurrens med andra aktörer på samma marknad och med öppna böcker.

Så har inte varit fallet, fru talman. Väldigt många regionala företrädare runt om i Sverige kan vittna om svårigheten att få insyn i de affärer som vårt statliga järnvägsbolag haft när man har konkurrerat med uppstickare i Mälardalen, i Småland och på andra ställen. Jag tror att detta blir alldeles utmärkt.

När det gäller Ulf Adelsons timeout tycker jag att det är logiskt att man någon gång ibland förnyar ledningen även för statliga bolag.

Anf. 173 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Det var så timeouten tolkades av Anders Åkesson – att man ska byta ut ledningen. Vi kanske får se hans partikamrat på den posten, vem vet.

När det gäller talet om att det fanns svarta hål i infrastrukturplanen blir en lögn inte mer sann för att man upprepar den hur många gånger som helst. Jag kräver faktiskt lite mer intellektuell hederlighet.

Jag har läst att Kristdemokraterna krävde SJ-styrelsens avgång, och det hedrar Anders Åkesson att han hade en något nyanserad uppfattning. Men om SJ ska kunna fungera handlar det också om att ge dem ägardirektiv och uppdrag så att de kan sätta resenären i centrum. Fördelen när man har ett statligt bolag är att man på demokratisk väg kan ge direktiv. Det kan inte riksdag eller regering göra till privata tågoperatörer, och därför tycker jag att det är tragiskt att man inte använder sig av de muskler man har med ett statligt ägt företag.

Vi har också problemet med att man tror att konkurrens ska innebära att samverkan ska öka. Hur kan man konkurrera och samverka samtidigt, Anders Åkesson? Hur kan man se till att människor även där det är ett lågt kundunderlag får ta del av järnvägstrafik? Där skulle ägardirektiven vara bra att ha.

Anf. 174 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! En lögn blir inte mer sann för att man håller på och upprepar den, säger Siv Holma och avkräver mig samtidigt intellektuell hederlighet. Jag försöker vara hederlig och till och med lite intellektuell i den här debatten, och i budgetpropositionen 2005 eller 2006 konstaterade den dåvarande S-regeringen att det var en underfinansiering med 60 miljarder i det dåvarande långsiktiga åtagandet för statligt infrastrukturbyggande fram till 2014.

Siv Holma och jag kan vid något tillfälle gemensamt studera den budgetpropositionen och hitta den källhänvisning jag har i huvudet. Jag hänvisar bara till hur det dåvarande styret beskrev läget. Jag tycker att det är både hederligt och intellektuellt.

Fru talman! I synen på monopol eller mångfald kan jag konstatera att det är en avgrund mellan mitt partis sätt att se på detta och Siv Holmas sätt i hennes oförblommerade tilltro till monopolens ständiga förmåga att lösa allting, vadhelst vi lägger i deras väg.

Jag tror på människan, och jag tror på mångfalden. Att möta en människa och tillfredsställa hennes behov i fråga om transporten – att bli transporterad, att bli väl bemött, att ha förmågan och viljan att erbjuda en rimlig tjänst till ett rimligt pris – är själva affärsidén för den som ägnar sig åt att transportera människor, sälja varor eller vad det månde vara.

Fru talman! En mångfald av utförare med en tydlig upphandling av regionala och centrala aktörer tror jag kommer att innebära en bättre fungerande kollektivtrafik i vårt land. Vi har sett det på godsområdet, där det gamla statliga monopolet bröts. Den större mångfalden gör att det fungerar bättre i dag än tidigare, och jag är säker på att det blir likadant på persontrafiken.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 april.)

Anf. 175 CHRISTER AKEJ (M):

Fru talman! Vi ska nu behandla ett motionsbetänkande om sjöfart som besvarar 28 motioner och totalt 43 yrkanden. Betänkandet berör sjöfartens utveckling, säkerhets- och miljörelaterade sjöfartsfrågor samt fritidsbåtsverksamheten.

Det pågår ett omfattande utrednings- och utvecklingsarbete för att stärka den svenska sjöfartens kvalitet och förbättra konkurrenskraften för svensk sjöfartsnäring. Det pågår också ett arbete, både nationellt och internationellt, för att utveckla en mer miljöanpassad och säker sjöfart.

Riksdagen antog ett näringspolitiskt mål för sjöfarten 1996 som säger att man ska ta till vara sjöfartens möjligheter som en konkurrenskraftig exportnäring och att svensk handelsflotta ska tillförsäkras rimliga konkurrensvillkor.

Vid flera tillfällen efter detta beslut har regering och riksdag uttalat vikten av att svensk sjöfartsnäring ges likvärdiga konkurrensvillkor som sina konkurrentländer. I propositionen *En sammanhållen svensk havspolitik* från 2009 framhålls också vikten av att svensk sjöfartsnäring kan bidra till att skapa nya arbetstillfällen och underlätta svenska företags exportmöjligheter.

Fru talman! Historiskt har sjöfarten varit en viktig transportform för framför allt gods. Detta gäller än i dag. 90 procent av de internationella godstransporterna utförs med fartyg. Samma förhållande gäller för EU:s export och import. Handeln mellan medlemsländerna i EU sker till sjöss till 40 procent.

Sverige har en lång kuststräcka, 270 mil, och är EU:s mest sjöfartsberoende land. Av vår utrikeshandel går 90 procent sjövägen. Utöver detta reste 28 miljoner människor till och från Sverige med färja 2009. Som jämförelse kan nämnas att med flyg åkte 19 miljoner människor.

Det finns ett antal nationella myndigheter som reglerar och utövar tillsyn över sjöfarten: Sjöfartsverket, Trafikverket, Transportstyrelsen, Kustbevakningen och Myndigheten för havs- och vattenmiljöfrågor.

Sjöfartsverket ska verka för att de transportpolitiska målen uppnås och har till uppgift att svara för lotsning, isbrytning, sjöräddning, farledshållning och att se till att sjöfartens påverkan på miljön minimeras.

Trafikverket svarar för långsiktig infrastrukturplanering för alla trafikslagen, vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart. Verket svarar också för statliga bidrag till sjöfarten.

Transportstyrelsen svarar för regelgivning, tillståndsprovning och tillsyn inom transportområdet.

Kustbevakningen bedriver sjöövervakning och utför sjöräddning.

Myndigheten för havs- och vattenmiljö är ny och börjar sin verksamhet den 1 juli. Den har ett övergripande ansvar beträffande målen för havs- och vattenmiljö.

Fru talman! Kommissionen i EU har meddelat mål för EU:s sjöfartspolitik. Dessa innebär huvudsakligen att EU:s sjöfartsindustri ska vara

konkurrenskraftig på världsmarknaden. Sjöfarten ska vara säker, trygg och effektiv samt ske på rena hav. Kommissionen har vidare meddelat att sjöfarten inom EU ska kunna ske utan hinder. Syftet är att utveckla en inre marknad som även omfattar sjötransporter.

Inom EU har också antagits en speciell strategi för Östersjön, den så kallade Östersjöstrategin som berör inre marknad, brottsbekämpning samt miljö- och säkerhetsfrågor. Inom ramen för EU-arbetet pågår också projekt mellan myndigheter och universitet i kustregionerna i Östersjöområdet med målet att förbättra kapaciteten att ta hand om oljeutsläpp och förebygga åtgärder då det gäller föroreningar från fartyg.

Det finns olika organ som arbetar med främst miljöfrågor anknutna till hav och sjöfart. Vi har Helcom, Helsingforskommissionen, som är det verkställande organet för skydd av Östersjöns marina miljö. Vi har Nordsjökonferensen som är ett politiskt samarbete för att skydda och förbättra Nordsjöns miljö. Och vi har Ospar som reglerar skydd av den marina miljön i Nordatlanten.

Fru talman! Med denna inledande presentation vill jag överlämna detta betänkande till riksdagen för behandling och beslut.

Anf. 176 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S):

Fru talman! För oss socialdemokrater är sjöfarten en viktig del av den svenska transportpolitiken. Vi är övertygade om att den har stora möjligheter att utvecklas. Men för att den ska kunna utvecklas är den beroende av vilken politik som förs i det här landet och vilken syn man har på vikten av en levande svensk sjöfart.

Sverige importerar och exporterar 200 miljoner ton gods varje år. 90 procent av all denna handel sker via båt. Transporterna till sjöss är mycket mer miljövänliga än de som går på väg. Trots det utgör sjötransporterna bara en liten del av godstransporterna inom landet.

Sverige med sin långa kust är särskilt lämpat för kustnära transporter på både längre och kortare sträckor. I veckan var ett flertal av oss ledamöter i trafikutskottet på ett seminarium som lyfte fram den kapacitet som finns för att använda våra inre vattenvägar. Exempel togs upp om möjligheten att i Västra Götaland öka sjöfarten på Göta älv, Trollhätte kanal och Väner. Precis som vi lyfter fram i en av våra reservationer i det här betänkandet skulle en satsning på en ökad sjöfart inom detta område bidra till en samhällsekonomisk lönsamhet samt till ett mycket bättre klimat. Min fråga i dag till de borgerliga ledamöterna i utskottet är: Vad tänker ni göra för att förbättra förutsättningarna för Vänersjöfarten?

Fru talman! För några veckor sedan debatterade vi här i kammaren om tonnageskatten. Tonnageskatten är en jätteviktig fråga och hela sjöfartsnäringen väntar bara på ett införande. Men vad gör skatteutskottet? De sitter alldeles handlingsförlamade och yrkar inte på att man ska göra någonting.

Det intressanta här i dag, fru talman, är att det finns ledamöter i trafikutskottet, till exempel Annelie Enochson, som driver frågan och menar att det är viktigt att införa en tonnageskatt. Hon skriver motioner här i riksdagen, hon skriver debattartiklar och hon talar på olika seminarier och föreläsningar om vikten av att införa en tonnageskatt.

Men Annelie är inte ensam inom de borgerliga partierna. Det finns också andra som säger att de vill införa en tonnageskatt. Men vad gör de

när vi faktiskt har en debatt här i kammaren? Jag såg inte någon av dem, fru talman, och ingen av dem deltog i den debatten här i Sveriges riksdag där vi faktiskt ska vara med och påverka om vi vill göra någon förändring vad gäller lagstiftningen om tonnageskatten.

År 2007 var det faktiskt så att det fanns ett enigt skatteutskott som gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att utforma en lagstiftning om tonnageskatten och att detta skulle skyndas på. År 2007 – det har gått några år sedan dess.

Häromveckan sade man återigen att frågan bereds i Regeringskansliet. Årligt talat, fru talman, känns det som om det tar väldigt lång tid, om det nu är en fråga som man är så engagerad i, som man tycker att det är viktigt att det ska hända någonting med och som man vet att näringen står där och bara väntar på. Under tiden får vi höra hur allt fler faktiskt flaggar ut sina båtar.

Fru talman! Sverige har som ett land med kvalitetssjöfart en stor möjlighet att verka i internationella sammanhang för att åstadkomma en global sjöfart med minskad miljö- och klimatpåverkan. Svenska rederier och hamnar ligger långt före andra länders vad gäller miljöhänsyn. Vi socialdemokrater ser mycket positivt på det som IMO gör för att minska sjöfartens miljöpåverkan.

Men, fru talman, nu har den svenska regeringen medverkat till att den svenska sjöfarten har blivit missgynnad när man ställer högre svavelkrav på sjöfarten i Östersjön, Nordsjön och Engelska kanalen som innebär att gränsvärdet för svavel sänks från 1 ½ procent till 0,1 viktprocent för 2015.

Vi socialdemokrater anser att det måste vara samma krav i hela Europa. Nu ser vi jättestora risker med att detta kommer att snedvrída konkurrensen för den svenska sjöfarten. Det gör också att vi ser faran med att den transport som tidigare har gått på sjön nu kommer att ske på vägar i stället. Då har man faktiskt inte lyckats med det som från början var ambitionen.

Utskottsmajoriteten skriver i betänkandet att ministern för samtal med EU. Men vi socialdemokrater tycker att man ska ge ett mycket tydligare besked till regeringen och till infrastrukturministern att hon måste arbeta aktivt för att se till att samma regler ska gälla i hela Europa.

Fru talman! Om de borgerliga ledamöterna i trafikutskottet är måna om svensk sjöfart undrar jag över deras agerande i dessa frågor. Som jag tidigare lyfte fram är ett införande av tonnageskatten en viktig förutsättning för att behålla fartygen under svensk flagg. Men här tar man inga initiativ, eller rättare sagt det är mycket snack men väldigt lite verkstad.

Fru talman! I stället har representanter från samtliga borgerliga partier i utskottet sagt i medierna att de förespråkar ett svenskt internationellt skeppsregister. I utredningen *Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar*, som Jonas Bjelfvenstam presenterade i slutet av förra året, gjorde utredaren bedömningen att han inte kunde förorda ett införande av ett sådant register. Svenska ILO-kommittén har i sitt remissvar till regeringen påpekat att ett svenskt internationellt skeppsregister skulle kräva ändringar i svensk arbetsrätt. Det är ändringar som är av sådan karaktär att de skriker mot internationella konventioner som har ratificerats av Sverige.

Det handlar, fru talman, om grundläggande garantier för föreningsfrihet och organisationsrätt. Förändringarna skulle innebära att lagen om anställningsskydd – paragrafen om saklig grund för uppsägning – inte längre skulle gälla. Detta skulle innebära att alla svenska sjömän sägs upp.

Det skulle också handla om förändringar i medbestämmandelagen, där de svenska fackliga organisationerna inte längre skulle ha förhandlingsrätt för dem som är från andra länder på svenska båtar. Anser ni borgerliga ledamöter i trafikutskottet att man kan införa ett sådant skeppsregister i Sverige? Infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd har tidigare sagt att hon vill att man ska komma överens mellan arbetsmarknadens parter i stället för att införa ett skeppsregister.

En dialog har nu förts mellan de fackliga organisationerna och arbetsgivarorganisationerna, och i dag är läget allvarligt. Samtalen har strandat. Här måste den borgerliga regeringen sätta ned foten. Vilken linje driver majoriteten i utskottet? Anser ni att Sverige kan införa ett svenskt internationellt register som strider mot ILO-konventionerna?

Fru talman! Vi socialdemokrater vill att Sverige ska fortsätta att vara ett föregångsland när det gäller arbetet för att även sjömän ska omfattas av internationella konventioner, mänskliga rättigheter och anställningstrygghet.

Fru talman! Nu tänkte jag lyfta fram det som oftast handlar om lite mindre båtar där det sällan finns personal utan man får själv stå vid roret, nämligen våra fritidsbåtar.

Det är inte sällan det inträffar olyckor där fritidsbåtar är inblandade. Det inträffar smitningar eller att båtar blir stulna. Tidigare fanns i Sverige ett obligatoriskt båtregister som underlättade kontrollen. Genom registrering kan man lättare identifiera vem som äger en båt vid till exempel en smitning, en olycka eller om båten blir stulen. Polisen och Kustbevakningen skulle med hjälp av ett register lättare klara upp dessa båtstölder.

I detta betänkande hänvisar utskottsmajoriteten till förra mandatperiodens ställningstagande, nämligen att det inte pågick några överväganden i Regeringskansliet om ett införande. Därför ansåg utskottsmajoriteten att det inte var motiverat med ett obligatoriskt båtregister, och sedan avstyrkte de samtliga motioner. I betänkandet ligger denna uppfattning fast. Fru talman! Det skulle vara intressant att höra varför man tycker att det inte ska införas något obligatoriskt register för fritidsbåtar.

För oss socialdemokrater är sjöfarten en viktig del av den svenska transportpolitiken. Vi är övertygade om att den har stora möjligheter att utvecklas. För att sjöfarten ska utvecklas måste vi ha en regering som ser den, tror på den och ger den de förutsättningar den behöver. Det gör inte den borgerliga regeringen, och i detta betänkande lägger de borgerliga inte fram några förslag på en offensiv sjöfartspolitik. Utskottsmajoriteten hänvisar bara till att frågor bereds i Regeringskansliet.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till reservationerna 1 och 5. Självklart ställer jag mig bakom samtliga S-reservationer.
(Applåder)

Anf. 177 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! För att hejda klimatförändringarna behöver utsläppen av växthusgaser minskas radikalt. För att lyckas med detta krävs åtgärder

för att minska utsläppen från transportsektorn. Ur energisynpunkt är bästa sättet att transportera stora mängder gods på vatten, därefter kommer järnvägen och sedan lastbilstrafiken. Sämst och dyrast är flyget. Så mycket godstrafik som möjligt bör alltså föras över från lastbil till tåg och båt. Detta stämmer väl överens med dagens arbetssätt med en förut-sättningslös transportövergripande analys för att finna det effektivaste transportslaget.

Det finns stora möjligheter att bättre utnyttja Sveriges vattenvägar och drygt 50 hamnar för att avlasta vägnätet. Det är möjligt att relativt snabbt utveckla och öka sjöfarten både inom Sverige och i vårt närområde. Mycket av infrastrukturen finns redan, och underhållskostnaderna är närmast försumbara jämfört med landtransporter på väg och järnväg. En effektiv övergång från sjöfart till landtransport förutsätter att infrastrukturen för väg och järnväg kopplas till hamnarna.

Nu står inlandsjötransporterna för mindre än 10 procent av godshandlingen i de svenska hamnarna, och det är lite med tanke på att vi har lång kust och möjlighet till inlandsjöfart via Vänern och Mälaren. Ett vanligt Vänerfartyg motsvarar hela 100 långtradare eller 75 järnvägsvagnar. Det finns alltså all anledning att satsa på att öka inlandsjötransporterna. Det finns redan i dag företagsekonomiska förutsättningar för en containerälvpendel mellan Göteborg, Vänersborg och Kristinehamn enligt en studie som har gjorts på uppdrag av Västra Götaland och Vänerregionens Näringslivsråd. En förutsättning är att slussystemen underhålls och utvecklas vid behov.

Vi vill att EU tillåter Sverige att köra godstrafik på våra inre vattenvägar på samma villkor som i Tyskland och i Holland. Det vore synd om regeringen låter detta dra ut på tiden när alla partier i Västra Götaland är överens.

Fru talman! Jag vill passa på att säga några ord om bekvämlighetsflagg. Det innebär att fartyg för en annan flagga än det land där det verkligen ägandet finns. Dessa flaggstater har ingen eller liten kontroll över sina fartyg utan är mest intresserade av att inkassera registeravgifter. Ofta är de bekvämlighetsflaggade fartygen i mycket dåligt skick, vilket har lett till miljökatastrofer och förlisningar. Besättningarna har som regel undermåliga anställningsvillkor.

I motion 2010/11: MJ446 som handlar om fiske ges ett exempel på skadliga konsekvenser av utflaggning. Fiskare som vill komma undan EU:s regler fuskar genom att flagga ut fartyg till bekvämlighetsflaggstater, de så kallade rovfiskeparadisen. Exempelvis har SVT:s *Uppdrag granskning* avslöjat hur en fiskare från västkusten har flaggat sin båt på Cooköarna för att på så sätt undgå det regelverk som gäller båtar flaggade i Sverige och i EU. Detta gör att fiskaren slipper riskera straff för tjuvfiske.

Att flagga ut sitt fartyg är lätt. Om man går in på www.flagsof-convenience.com får man hjälp med detta. Därför är det synd att det förslag vi gröna lade fram inte blir verklighet, nämligen att ta initiativ till att EU-kommissionen och medlemsstaterna ska utveckla en handlingsplan för att inom FN och andra internationella forum göra det möjligt att vidta åtgärder gentemot flaggstater som säljer bekvämlighetsflaggor.

Jag vill också i detta sammanhang passa på att framhålla vikten av att, precis som utskottet föreslår, avslå förslaget från Lars Gustafsson,

KD, att införa ett svenskt internationellt fartygsregister. Sveriges Redareförenings önskemål att införa ett sådant register, ett bekvämlighetsregister, skulle nämligen innebära att fartyg kan registreras under svensk flagg utan att behöva följa svenska regler om anställningsskydd och medbestämmande. Svenska rederier skulle få konkurrera med sämre arbetsvillkor, genom att minska bemanningskostnaderna, för att öka lönsamheten. I klartext dumpa löner och arbetsvillkor. Detta skulle, som Gunilla Carlsson var inne på, kräva ändringar i arbetsrätten som strider mot internationella konventioner som Sverige har ratificerat. Detta konstateras alltså i den statliga offentliga utredningen *Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar*.

Enligt facket, Seko som organiserar sjömän, skulle ett svenskt bekvämlighetsregister i praktiken innebära ett förbud mot kollektivavtal och diskriminerande villkor för utländska besättningar. Det här är fullständigt oacceptabelt. Mänskliga rättigheter är okränkbara – de får aldrig säljas ut.

Visst är det viktigt att stoppa utflaggning och rädda svensk sjöfart, men priset kan inte och får inte vara mänskliga rättigheter och tilltagande laglöshet till sjöss. Svenska staten kan fortsätta att stödja svensk sjöfart på andra sätt, bland annat genom att den slipper betala arbetsgivaravgifter.

Att gå med på redarnas krav skulle dessutom öppna dammluckorna för fler branscher att kräva liknande regelförändringar. Vilka företag vill inte maximera vinst?

Danmark har ett internationellt skeppsregister och har gång på gång kritiserats för att det bryter mot ett antal av ILO:s konventioner om arbetsrätt. Det är väldigt viktigt att Sverige inte går samma väg utan tar sitt ansvar och värnar arbetsförhållanden, säkerhet och miljö till sjöss likaväl som på land i stället för att ge sig in i en kapplöpning – eller kappsegling kanske – mot botten.

Jag vill avsluta med att säga att jag självklart står bakom våra båda reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 2.

(Applåder)

Anf. 178 SIV HOLMA (V):

Fru talman! Jag vill börja med att instämma i mycket av det Gunilla Carlsson sade i sitt anförande vad gäller tonnageskatt, register för fritidsbåtar och resonemanget om lika villkor för övrig konkurrens. Annika Lillemets hade också mycket viktiga synpunkter vad gäller problematiken med ett internationellt fartygsregister, bekvämlighetsflaggning etcetera. Det var mycket bra, och jag instämmer i det.

Fru talman! Jag står bakom alla Vänsterpartiets reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation 2, Utveckling av sjöfarten, och reservation 4, Allmänt om sjöfartens miljö- och säkerhetsfrågor.

I reservation 2 skriver Vänsterpartiet och Miljöpartiet att man måste – för att motverka hotet om klimatförändringar – minska utsläppen av växthusgaser radikalt, och det är centralt att koldioxidutsläppen från transportsystemen minskar.

Ur energisynpunkt är det bästa sättet att transportera stora godsflöden på vatten, därefter kommer järnvägen och sedan lastbilstrafiken. Inrikes-

sjöfarten står för mindre än 10 procent av godshanteringen i de svenska hamnarna, vilket måste anses som lågt. Här finns det en stor outnyttjad potential.

Att rena sjöfartens utsläpp och genomföra en konsekvent satsning på att lasta om gods från väg till sjöfart är en nödvändig åtgärd i omställningen till ett hållbart transportsystem.

Vänsterpartiets reservation nr 4 problematiserar sjöfarten lite mer genom att lyfta fram de kemiska ämnen som läcker eller släpps ut, utsläpp från avlopp samt olycksrisker och oljeutsläpp. Hittills svaga miljökrav för sjöfarten har gjort att hela potentialen för att göra den mer miljöanpassad inte till fullo använts. Till exempel skulle krav på katalysator kunna minska kväveoxidutsläppen. I dag finns teknisk utrustning som kan ta bort 90 procent av sådana utsläpp. Det är ett problem att enligt EU:s energiskattedirektiv beviljas medlemsstaterna skattebefrielse för bränsle för fiskefartyg i gemenskapens vatten. Det finns möjlighet till nationella undantag, men i praktiken har alla fiskekationer runt Östersjön någon form av skattebefrielse för bränsle för fiskefartyg.

Vänsterpartiet föreslår att Sverige mer aktivt driver frågor om att skärpa kraven på sanktioner för oljeutsläpp och vidare att man inför krav på katalysatorer för att stoppa utsläpp i största möjliga utsträckning. Det behövs fler miljöanpassade fartygsskrov, propellrar och motorer. Bränslesubventionerna bör också avvecklas.

Fru talman! I förrgår blev sjöfartspolitikerna mer konkret för mig. Jag hade förmånen att ta del av ett frukostmöte om inlandssjöfarten och dess möjligheter ur ett europeiskt och ett västsvenskt perspektiv. Det var Sjöfartsforum som hade arrangerat frukostmötet. Sjöfartsforum är en oberoende intresseförening med ca 100 medlemmar bestående av organisationer och företag.

På frukostmötet redogjorde Karin De Schepper för inlandssjöfarten på den europeiska kontinenten och hur EU arbetar med dessa frågor. Ordföranden i Västra Götalandsregionens miljönämnd, vänsterpartisten Sören Kviberg, redogjorde i sin tur för hur de arbetar för att öka andelen miljövänlig godstrafik på Göta älv. Västra Götalandsregionen har haft en fokusgrupp som studerat vilka åtgärder som måste till för att få effektiva godstransporter, en så kallad grön logistik. Gruppen konstaterade att det finns stora möjligheter till ökad sjöfart på Göta älv, Trollhätte kanal och Vänern. En viktig aspekt var att regeringen skulle arbeta för att de nämnda inlandssjöfartslederna kunde ta del av stöd från EU.

I början av veckan besökte jag Göteborg och blev där informerad om projektet Biogas Väst. Deras verksamhet är en förebild för hur man arbetar, och ska arbeta, för att öka andelen miljövänliga drivmedel. Västra Götalandsregionen har beslutat att öka produktionen och användningen av biogas som drivmedel 25 gånger, från nuvarande 0,1 terawattimmar per år till 2,4 terawattimmar år 2020. Västra Götaland kan kombinera ökad inlandssjöfart med ökad andel miljövänliga drivmedel, det vill säga biogas, i fartygen.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis säga att det skulle underlätta när man vill öka sjöfarten om sjöfartsinfrastrukturen var ett statligt ansvar. Sjöfartsverket finansieras inte som järnvägar och vägar via anslag från statsbudgeten utan i huvudsak genom avgifter som verket tar ut för farledstrafikeringen. Vänsterpartiet anser att det är orättvist och leder till att

sjöfartens utveckling inte går att styra i förhållande till trafikpolitiska mål. Investeringar i sjöfartsinfrastrukturen bör ingå i den strategiska infrastruktur som regering och riksdag beslutar om. Sjöfartens infrastrukturinvesteringar borde därför rimligen betalas av staten.
(Applåder)

Prot. 2010/11:84

7 april

Sjöfart

Anf. 179 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M):

Fru talman! Vi behandlar här ett betänkande med yrkanden om olika sjöfartsfrågor från allmänna motionstiden. Yrkandena handlar om en rad olika frågor, alltifrån utveckling av sjöfarten till säkerhets- och miljörelaterade frågor men också en del motionsyrkanden om fritidsbåtsverksamheten. I betänkandet finns sex reservationer. Jag kan konstatera att trots att samtliga motionsyrkanden avstyrks förutsätts syftet med flera av yrkandena, dock inte alla, i huvudsak bli tillgodosett.

Innan jag fortsätter vill jag, fru talman, yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Sverige är ett sjöfartsberoende land, och sjöfarten ingår som en viktig del i vårt transportsystem tillsammans med övriga trafikslag. Vi har en av de längsta kuststräckorna inom EU, och vi är ett av EU:s mest sjöfartsberoende länder, där ca 90 procent av utrikeshandeln går sjövägen. När man hör de här siffrorna skulle man kunna tro att Sverige är en ö.

Sjöfarten är ingen isolerad verksamhet inom vårt lands gränser, utan sjöfarten verkar i hög grad på en global marknad där vi måste se till att stärka förutsättningarna för den svenska sjöfarten och stoppa den negativa trenden med utflaggning av svenska fartyg som vi finner mycket oroande. Vår svenska sjöfartsnäring står för kvalitetssjöfart med högt säkerhets- och miljötänk, och detta är viktigt att värna.

Den som på allvar vill stärka den svenska sjöfartsnäringen inser att det behövs ett brett angreppssätt och långsiktiga politiska beslut. De förändringar som vi gör måste vara utformade så att vi får de effekter som vi eftersträvar, det vill säga bättre konkurrensförutsättningar för svensk sjöfartsnäring och ökad inflaggning.

Vi måste vända på alla stenar och ha en bred ansats. Vi har den utredning av Jonas Bjelfvenstam om att stärka den svenska sjöfartens konkurrensförutsättningar som har presenterats. Det har varit en remissrunda kring utredningens förslag som nu är avslutad, och det pågår ett beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Förra mandatperioden handlade det väldigt mycket om att hantera den finanskris som skakade hela världen. Hade inte vi i Sverige gått igenom den krisen på det sätt som vi hade gjort hade sjöfartens förutsättningar varit betydligt sämre än vad de är i dag.

Trots finanskrisen påbörjade Alliansen under den förra mandatperioden arbetet med olika sjöfartsfrågor. Det handlade om allt från regel-förenkling och beslut om skattelättnader för landansluten el till fartyg till ökade forskningsanslag till miljö och i de delarna sjöfarten. Andra viktiga saker är att Sjöfartsverket har haft i uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för bättre förutsättningar för rekrytering, och Transportstyrelsen har haft i uppdrag att effektivisera besiktningen av fartyg.

Vi har också utredningen om hur vi ska kunna införa EU:s regelverk om inre vattenvägar. Den utredningen är nu ute på en remissrunda. Att vi utvecklar och tar vara på den potential som de inre vattenvägarna har och

ser på möjligheterna att införliva de inre vattenvägarna i TEN-T-systemet är viktigt.

Till detta har vi också allt arbete som sjöfartsbranschen själv gör, som är viktiga inspel och underlag i det beredningsarbete som pågår, till exempel det förslag till maritim strategi som Sjöfartsforum har tagit fram. Men jag vill också betona sjöfartsbranschens olika parter måste jobba och ta sitt ansvar för att tillsammans finna lösningar som de kan enas kring.

I betänkandet finns det två reservationer om just utvecklingen av sjöfarten. Som jag har redogjort för pågår redan ett aktivt arbete kring detta. Det är viktigt att arbetet sker grundligt och brett men samtidigt skyndsamt. Regeringen har aviserat att man ska återkomma under 2012 när det gäller sjöfarten och förslag på åtgärder.

Än en gång har vi haft en sträng vinter. Mycket fokus har med all rätt legat på järnvägen och de problem som finns där. Men en hård och sträng vinter påverkar också sjöfarten. Företagen uppe i de norra delarna av vårt land är medvetna om att det kan bli kallt på vintern och att det kan bli isbildning. De är oftast förberedda på att det kan påverka deras sjötransporter.

En väl fungerande isbrytning är av största vikt. Vi kan konstatera att vi under den senaste vintern har haft en isutbredning som har varit den största sedan mitten av 1980-talet. Det finns en reservation från Socialdemokraterna med krav på samarbete med Finland kring isbrytning och att teckna ett avtal med dem. Men samarbetet med Finland pågår redan och är väl utvecklat, och ett avtal är på gång inom kort. Det finns även samarbete med andra länder inom Baltic Icebreaking Management.

Miljö- och säkerhetsfrågorna är väldigt viktiga. Vår svenska sjöfart kännetecknas av bra miljö- och säkerhetstänk, som jag redan har sagt. Jämfört med andra transportslag är sjöfarten mer energieffektiv och klimat- och miljövänligare, samtidigt som det finns en potential för och ett behov av att minska sjöfartens utsläpp till luften.

Inom det här området finns det också två reservationer. Jag kan konstatera att det som efterfrågas i reservationerna även här är sådant som redan pågår på olika sätt.

Hösten 2010 lade regeringen skrivelsen *Åtgärder för levande hav*, där man betonade vikten av fortsatt åtgärdsarbete för att förbättra, bevara och skydda havsmiljön i Östersjön. Vi har också de åtaganden som finns inom Helcoms aktionsplan för Östersjön. Lika viktigt är att arbeta med åtgärder för ökad säkerhet till sjöss och att minska olyckorna.

Det pågår en massa olika arbete på både nationell och internationell nivå. Sverige är med och driver aktivt på i en rad olika frågor, särskilt på den internationella arenan.

Jag tänkte faktiskt ägna en liten stund åt att rabbla upp något av det som pågår både nationellt och internationellt, men det är ingen komplett lista.

- EU har aviserat åtgärder för att inkludera utsläpp från sjötransporter i EU:s åtagande om att minska utsläpp av växthusgaser, om det inte sker något på internationell nivå i närtid.

- Kommissionen har sagt att man avser att presentera en så kallad blåbok om den maritima politiken inklusive sjöövervakningen.
- Förordningen om sjösäkerhetsbyrån Emsa är under revidering.
- EU:s sjösäkerhetspaket har vi behandlat en gång i trafikutskottet och i riksdagen, och ett andra paket är nu på väg.
- Kommissionen överväger att ta fram en strategisk plan för transportteknik och utveckling.
- Internationellt pågår ett löpande arbete med att minska utsläppen från sjöfarten. Inom Helcom pågår diskussioner om reducerade utsläpp av kväveoxider. Inom IMO förs diskussioner om olika ekonomiska styrmedel.
- På den internationella arenan är Sverige med som en aktiv part som trycker på i de viktiga miljö- och säkerhetsfrågorna.
- I Sverige bedrivs det mycket utvecklingsarbete, till exempel kring alternativa bränslen. Lighthouse i Göteborg är ett maritimt kompetenscentrum. Där pågår det en rad olika forskningsprojekt för att utveckla sjöfarten utifrån ett miljötank.
- Vi bedriver ett aktivt arbete med anledning av barlastkonventionen. I väntan på att ett tillräckligt antal länder ska ansluta sig, så att konventionen kan träda i kraft, är vi med i det arbete som pågår om en rad frivilliga åtgärder.
- Som jag sade fattade vi under förra mandatperioden beslut om skattelättnader för den el som förbrukas av fartyg som ligger i hamn.
- Det är självklart viktigt att jobba med utsläpp av olja och förorenat vatten. Även om man har kommit ganska långt med skärpta lagkrav och ökad flygövervakning finns det en del att göra.
- Vi ska inte glömma den utveckling som sker av nya tekniska system, för det kommer att påverka både miljöarbetet och säkerhetstänket inom sjöfarten.

Frågan om svavel och beslutet inom IMO om en sänkning av gränsvärdet till 0,1 procent år 2015 för SECA-området, togs upp i ett tidigare anförande.

Jag vill säga att svavel är en viktig fråga. Sjöfarten står för en mycket stor andel av de svavelutsläpp som sker. Jag hörde någon siffra om att det handlar om att 27 000 människor i Europa skulle dö årligen på grund av svavelutsläpp. Alla de personerna går väl inte att hänföra till sjöfarten. Men det visar på vikten av att man arbetar just med utsläppen av svavel.

Samtidigt måste vi betänka att det finns risker med det beslut som IMO har tagit och som kommer att påverka sjöfartens konkurrensvillkor negativt också i Sverige, med risk för kostnadsökningar för både sjöfart och industri. Det finns en del utredningar, och det pågår utredningar kring konsekvenserna.

Regeringen har i en skrivelse till EU-kommissionen hösten 2009 betonat att det inte bör finnas någon skillnad mellan de krav som ställs i norra Europa och de krav som ställs i övriga Europa.

Gunilla Carlsson framförde krav på att vår infrastrukturminister skulle arbeta aktivt med detta. Ja, det är precis det hon gör. Hon arbetar aktivt med frågan på en rad olika sätt. Man jobbar på olika ställen. Två av de förslag som diskuteras är ett senarelagt ikraftträdande och införande av SECA i hela Europa.

Fru talman! När det gäller reservationen om obligatoriskt register för fritidsbåtar har jag ett kort, enkelt svar: Det är inte aktuellt med ett statligt, obligatoriskt fritidsbåtsregister.

Jag tänkte också nämna något om tonnageskatten, eftersom den har tagits upp av flera i tidigare anföranden. Gunilla Carlsson tog upp tonnageskatten och sade, som jag uppfattade det, att det bara är att direkt införa den skatten. Då skulle jag vilja ställa en fråga: Vad ska vi göra med den latenta skatteskulden? För några år sedan hörde jag att siffran var uppe någonstans kring 10–11 miljarder. Från moderat sida är vi inte beredda att efterskänka de pengarna till branschen. Och hur påverkas sjöfartsstödet vid ett införande av tonnageskatt?

Detta visar att frågan om tonnageskatt inte är så enkel som den ser ut. Samtidigt vill jag säga att samtliga partier under förra mandatperioden stod bakom det tillkännagivande som skatteutskottet gjorde angående tonnageskatten. Men det finns en rad frågeställningar som måste lösas. I utredningen kring tonnageskatten gjorde man inga utredningar kring den latenta skatteskulden.

När det gäller beredningen av tonnageskattefrågan förstår jag att det finns en iver och att det finns ett önskemål om en mer skyndsam hantering. Det har jag full förståelse för. Det finns nog många som står bakom det. Men vi kan också konstatera att det här är en komplicerad fråga. Och under den förra mandatperioden har vi också haft att hantera en av de största finanskriser som världen någonsin har skådat.

Att hantera finanskrisen och få ut fler människor i arbete har varit den primära uppgiften. Hade vi inte gjort det hade tonnageskatten inte hjälpt sjöfarten särskilt mycket. Att hantera den här finanskrisen har varit den viktigaste frågan. Den svenska sjöfarten har därför bättre förutsättningar i dag än vad man skulle ha haft om vi inte hade vidtagit de åtgärder som vi vidtog under finanskrisen.

Anf. 180 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Fru talman! Ja, till slut lyfte Malin Löfsjögård fram tonnageskatten i sitt anförande. Det är en fråga som hela branschen och hela näringen lyfter fram som en av de viktigaste frågorna för att man ska kunna bedriva en bra verksamhet här i Sverige.

Malin Löfsjögård lyfte fram att det var finanskrisen som gjort att man inte hade kunnat genomföra tonnageskatten. Och om man inte hade gjort några satsningar hade det varit ännu fler som hade blivit av med sina arbeten inom branschen.

Men det fanns ju ett enigt skatteutskott som sade att man måste jobba vidare med tonnageskatten, och det var 2007. Det är många år sedan, och det händer ingenting från regeringens sida i den här frågan. Man hänvisar bara till att frågan bereds.

Det är också så att finansministern vid flera tillfällen har sagt – och även Malin Löfsjögårds partikamrat här i kammaren sade det i debatten – att den här branschen har så bra förutsättningar ändå. Är det den uppfattning som även Malin Löfsjögård har i dag? Det är intressant att veta om det är precis det som också Malin tycker om tonnageskatten.

Anf. 181 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik:

Fru talman! Som jag sade stämmer det att samtliga partier under förra mandatperioden ställde sig bakom ett tillkännagivande om tonnageskatten i skatteutskottet. Den frågan ligger hos Finansdepartementet för beredning och utredning.

Självklart är det önskvärt med en skyndsam beredning och ett svar om tonnageskatten. Ett vakuum i frågor är nämligen aldrig bra. Men samtidigt är det viktigt att man gör en seriös utredning. Hur ska vi lösa frågan om den latent skatteskulden? Hur påverkas sjöfartsstödet om man inför en tonnageskatt?

Sjöfartsnäringen har i dag ett stöd som inte andra branscher har. Det kan vi inte komma undan. Förra året tror jag att det handlade om 1,9 miljarder. En normal industriarbetare bidrar med skatteintäkter på ca 10 000 kronor per månad medan en sjöman bidrar med 0 kronor, eftersom sjömän är befriade i enlighet med det svenska sjöfartsstödet.

Vi tycker att det är viktigt med det svenska sjöfartsstödet eftersom sjöfarten spelar på en global marknad där man har en stor konkurrens från andra länder. Men man kan inte bortse från att man måste lösa frågan om den latent skatteskulden. Det handlar också om hur man påverkar en del andra regler inom detta.

Nu pågår ett beredningsarbete också inom Näringsdepartementet kring en rad olika åtgärder just för att förbättra konkurrensvillkoren inom den svenska sjöfarten. Det är alltså mycket som pågår och många saker som kommer att komma fram för att stärka den svenska sjöfartsnäringen.

Anf. 182 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Fru talman! Det var inte mycket till svar jag fick från Malin Löfsjögård om tonnageskatten. Den ligger väl långt ned i byrålådan. Frågan är om det är någon moderat finansminister som är intresserad av att genomföra någon. Jag känner mig väldigt tveksam till om det är det.

En annan fråga som jag tog upp i mitt anförande gällde ett svenskt internationellt skeppsregister. Samtliga borgerliga ledamöter, även Malin Löfsjögård, har varit ute och sagt att man gärna vill se ett införande av ett internationellt skeppsregister. Då undrar jag: Ställer du dig också bakom de förändringar som kommer att krävas, enligt det som Jonas Bjelfvenstam säger i utredningen? Man kommer att behöva göra förändringar i lagen om anställningsskydd, till exempel. Risken är stor att man säger upp en stor del av de svenska sjömännen för att man vill anställa sjömän med sämre villkor. Men det handlar också om att man vill göra förändringar i medbestämmandelagen, vilket gör att de svenska fackliga organisationerna inte längre får förhandla för de sjömän som finns på svenska fartyg.

Det här är någonting som har kritiserats. Och Danmark, som har infört det här registret, har fått kritik för att man inte ställer upp på de konventioner som vi faktiskt har skrivit på från Sveriges sida.

Det skulle vara intressant att få ett tydligt svar: Är det så att Moderaterna ställer upp på ett internationellt skeppsregister?

Anf. 183 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik:

Fru talman! Det är alltid lite lustigt när man får höra att man har sagt saker som man inte har sagt. Jag har inte krävt något svenskt internationellt register. Däremot har jag säkerligen sagt i debatter att jag tycker att vi måste vända på alla stenar. Man måste titta på alla saker. Man kan inte avfärda dem innan man har tittat på dem. Sedan är det självklart så att man också måste veta vad det skulle få för konsekvenser. Går det att genomföra enligt de internationella krav, till exempel på arbetsrätten, som finns?

Vi har nu den här utredningen om svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar. Det stämmer att utredaren tog upp frågan om internationellt register. Han bedömde att det kunde vara intressant. Han kom också fram till att han inte ville lägga fram förslag om det, för han såg hinder för det.

Man har nu haft en remissrunda där man också har begärt in synpunkter i den här delen, just för att kunna skapa sig en bild av hur det ser ut. Men jag har inte krävt något svenskt internationellt register. Däremot kräver jag att man ska vända på alla stenar och titta på alla saker. Man ska nämligen se vad de betyder och om de är möjliga att införa, utifrån de lagar som vi har att följa.

Jag tänkte bara återkomma lite till det här med Finansdepartementet och beredningen av tonnageskatt. Vi kan konstatera att Finansdepartementet har haft ett högt tryck på sig i många frågor. Inte minst har det varit en finanskris. Det handlar även om frågan om tonnageskatten. Nu när vi har återhämtat oss efter finanskrisen kan vi hoppas att vi får upp en del frågor som vi behöver lösa, till exempel den om tonnageskatten.

Men vi kan också konstatera att Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet tillsammans med Sverigedemokraterna genomdriver ett besparingskrav på 300 miljoner kronor årligen på Regeringskansliet. Det hänger inte riktigt ihop med att man samtidigt ska diskutera att man vill ha en ökad takt i en del beredningar som pågår.

Anf. 184 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Jag tänkte ställa en fråga kring Vänsterpartiets reservation nr 4, allmänt om sjöfartens miljö- och säkerhetsfrågor. Där har utskottet åberopat ett omfattande utvecklings- och beredningsarbete som pågår i syfte att ytterligare främja sjöfarten som ett miljömässigt och trafiksäkert transportmedel och därmed även stärka den svenska kvalitetsjöfartens konkurrenskraft.

Men jag skulle ändå vilja veta vad regeringen konkret har gjort när det gäller de exempel som vi tar upp i reservationen. Det handlar om det här med katalysatorer, att det finns teknisk utrustning som kan ta bort 90 procent av sådana utsläpp. Kommer man att kräva att det ska införas något sådant? Det handlar om EU:s energiskattedirektiv som gör att man undantar bränsle för fiskefartyg som inte har en hög miljöklass och sådant.

Jag tycker att utskottets svar är väldigt allmänt hållet. Det skulle vara bra om Malin Löfsjögård kunde peka mer konkret på vad det är i stället

för att i relativt allmänna ordalag beskriva det arbete som man har beskrivit i betänkandet.

Prot. 2010/11:84
7 april

Sjöfart

Anf. 185 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik:

Fru talman! Sverige är aktivt och är en drivande part nationellt och internationellt på EU-nivå och i IMO när det gäller miljö- och säkerhetsfrågorna. Vi är kända för att ha hög kvalitet på den svenska sjöfarten när det gäller miljö och säkerhet. Det pågår mycket arbete med detta. Vi driver på när det gäller teknisk utveckling, alternativa bränslen och annat.

Som det står i betänkandet pågår arbetet på en rad olika fronter. Det är ett omfattande berednings- och utvecklingsarbete. Eftersom arbetet pågår är det för tidigt att säga vilka krav det utmynnar i.

Anf. 186 SIV HOLMA (V) replik:

Fru talman! Det är trist att du inte kan konkretisera. Då får man en känsla av att det är mycket snack och lite verkstad. Samtidigt ska jag erkänna att jag förstår att det är komplicerad materia. Men det finns alltid en del konkret som man kan lyfta fram. Den tekniska utrustningen med katalysatorer vore något att beakta, tycker jag.

Anf. 187 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik:

Fru talman! Jag håller med Siv Holma om att det är viktigt med den tekniska utvecklingen och att vi ska se till att driva på utvecklingen när det gäller fartygen och användningen av alternativa bränslen. Det är viktigt vilka tekniker man använder när man bygger fartygen som hur man utformar skroven till exempel. Det pågår en hel del inom det här området.

Anf. 188 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Fru talman! Jag noterar att de 300 miljoner som fanns i överskott skulle ha räckt till mycket. Det blir lite konstigt när man hänvisar till dem så många gånger.

Jag har en fråga när det gäller att det ska vara samma regler i Sverige och resten av världen till exempel när det gäller svavelutsläpp. Vill Malin Löfsjögård verka för skärpta regler utomlands eller för lite slappare regler i Sverige?

Jag undrar egentligen samma sak när det gäller det svenska internationella skeppsregistret, grundläggande mänskliga rättigheter och de lagar vi har för facklig verksamhet.

Tycker Malin Löfsjögård att det under några omständigheter skulle vara okej att göra som i Danmark och bryta mot ILO:s konventioner för att stärka konkurrenskraften för svensk sjöfart?

Anf. 189 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik:

Fru talman! I direktiven för Bjelfvenstams utredning om sjöfarten och att stärka konkurrensförutsättningarna var det inte direkt uttalat att specifikt titta på ett internationellt register, men han skulle lämna förslag på en rad åtgärder. Han tyckte att det här kunde vara intressant.

I utredningen kom han fram till att han inte förordar ett internationellt register. Det fanns en avvikande mening i utredningen när det gäller att

titta på om det går att uppfylla de krav som finns som till exempel i ILO när man utformar ett sådant register. Det har nu varit en remissrunda som är avslutad, och det pågår en beredning inom Regeringskansliet. Man har begärt synpunkter på ett internationellt register. Det finns en rad aspekter att belysa.

I dagsläget finns det inte mer att säga eftersom frågan bereds. Det är viktigt att betona att förslagen måste uppfylla de krav som finns.

Anf. 190 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Fru talman! Jag tolkar det som ett besked om att Malin Löfsjögård inte är beredd att stödja ett svenskt internationellt skeppsregister om det bryter mot ILO:s kärnkonventioner och svensk lag. Det var i så fall ett bra besked. Jag hoppas att det gäller även för regeringen och för övriga borgerliga i trafikutskottet.

Är Malin Löfsjögård beredd att begära att regeringen ska ta initiativ för att EU-kommissionen och medlemsstaterna ska utveckla en handlingsplan som gör det möjligt att vidta åtgärder gentemot flaggstater som säljer bekvämlighetsflagg? Det handlar alltså om yrkandet i en fiske-motion som jag talade om förut och som inte bifölls i betänkandet.

Anf. 191 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik:

Fru talman! När det gäller det internationella registret sade jag att frågan är under beredning. Det är viktigt att se möjligheterna. Det jag frågar mig är om det går att skapa ett internationellt register som uppfyller alla krav som man har i till exempel ILO.

Jag hann inte med att svara på din fråga om svavel. Det är viktigt att vi sänker svavelutsläppen. Man måste samtidigt se till den totala miljöbelastningen. Om man har olika nivåer i norra och södra delarna av Europa slår man ju sönder förutsättningarna för konkurrens. Man måste också titta på vad som händer med de olika trafikslagen. Om man får en stor överflyttning från sjötransporter till vägtransporter har man ju förlorat miljöpoäng där. Det är en viktig avvägning att göra.

Ministern och regeringen arbetar med att titta på hur man kan få bra konkurrensförutsättningar och lika villkor för norra och södra Europa. Vilken nivå man hamnar på vet jag inte eftersom arbetet pågår.

Anf. 192 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslagen i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Det är 43 yrkanden från den allmänna motionstiden. De tar inte upp alla delar av sjöfartspolitik. Debatten visar att det handlar om helheten. Det är precis så regeringen arbetar; man jobbar med helheten. Man avser att 2012 lägga fram ett samlat dokument för sjöfarten.

Sjöfarten har framtiden för sig. Det har påtalats några gånger under debatten att det är ett miljövänligt sätt att transportera stora mängder gods och att den har stor potential.

Det finns många utmaningar när det gäller sjöfartspolitik. Det är olika utmaningar för olika delar av sjöfarten. Utrikessjöfarten, det vill säga lastfartyg, som konkurrerar på en internationell global marknad med stark konkurrens har *en* typ av utmaning, nämligen att vi måste skapa likvärdiga konkurrensvillkor för de svenska fartygen och andra EU-län-

ders. Om vi lyckas med det har den svenska sjöfarten goda framtidsutsikter.

Vi kan tyvärr konstatera att trenden är att det är en utflaggning från Sverige. Det beror på att det finns bättre konkurrensvillkor i andra länder. Det handlar om handelsflottan, inte om färjetrafiken som är den stora delen av sjöfarten i Sverige.

Vi har tydliga konkurrensnackdelar i Sverige. Det talas om ett internationellt register. I dag hamnar svenska fartyg i internationella register, men i andra länders internationella register. Det är ett allvarligt problem som man måste lösa på något sätt. Jag tycker att alliansregeringen jobbar med frågan på ett bra sätt.

Det handlar inte bara om arbetsplatser på svenska fartyg, utan det handlar också om utbildningsplatser för det svenska utbildningssystemet, och det handlar om Sveriges roll i det internationella arbetet kring miljö- och säkerhetsfrågor på havet. Har vi ingen egen internationell handelsflotta blir vår röst inte lika stark.

Fru talman! Dagens betänkande handlar inte så mycket om detta, utan det handlar mycket om den inre sjöfartens och kustsjöfartens potential. Här finns det uppenbara utvecklingsmöjligheter. Det finns ett tiotal motioner som handlar om detta. Det finns även en folkpartimotion där man betonar vikten av att skapa möjligheter för att överföra godstrafik från väg till båt genom att utveckla våra inre vattenvägar. Detta handlar om Göta älv, Trollhätte kanal och Väner och naturligtvis även om Mälaren och Södertälje kanal. Det är de stora vattenvägar som vi har.

Min bedömning är för tillfället att det arbete som pågår kommer att tillgodose dessa motioner. Jag är därför inte så orolig just för den delen.

Regeringen jobbar som sagt mycket brett med sjöfarten. År 2010 lade man fram ett så kallat sjupunktsprogram, ett åtgärdsprogram. Man ville se över olika saker. Malin Löfsjögård talade om att det handlar om att man ska vända på stenar för att se vad som är möjligt.

En av de stenar som skulle vändas och tittas på var just ett internationellt fartygsregister.

En annan sak var en effektivisering av besiktningen av fartyg. Det är någonting som är på väg. Transportstyrelsen har tittat på om det går att delegera detta till klassificeringssällskapet jorden runt i stället för att Sjöfartsverket åker runt och gör detta själv.

Det handlar om just satsningen på närsjöfarten och om färre regler. Det handlar också om skattelättnader för elanslutning i land. Där har vi antagit regler här i riksdagen nyligen. Det handlar om ökad forskning och bättre förutsättningar för rekrytering.

Det har pågått en del utredningar och analyser som ligger helt i linje med detta. Syftet med alla dessa utredningar och analyser är att stärka konkurrenskraften för svensk sjöfart. Det är det som är i fokus.

År 2009 gjorde Tillväxtanalys en genomlysning av det svenska marina klustret och kom fram till vissa saker. Det handlade inte minst om att öka kunskapen hos beslutsfattarna, som var en av punkterna. Det tyckte jag var intressant. De kom fram till att beslutsfattarna egentligen inte visste så mycket.

Man kan sedan gå fram till 2010 och Bjelfvenstams utredning, som har nämnts här några gånger. Den skulle belysa konkurrensförutsättning-

arna för den svenska sjöfarten. Den presenterades i oktober 2010 och har sedan remitterats.

Den utredningen konstaterade att bemanningskostnaderna på svenska fartyg snarast måste sänkas. Det var i detta sammanhang som man diskuterade ett internationellt register. Man kan diskutera ett internationellt register, men man kanske kan lösa detta på något annat sätt också. Men man kommer inte runt det faktum att det i utredningen konstaterades att bemanningskostnaderna på svenska fartyg måste ned om vi ska kunna ha kvar fartygen under svensk flagg.

I utredningen talades det också om forskning och förenklad registrering av båtar. Utredaren konstaterade att ett införande av tonnageskatt skulle innebära att konkurrensförutsättningarna för svenskflaggade fartyg skulle bli mer likvärdiga med dem som gäller i övriga europeiska sjöfartsnationer.

Det är, som sagt, inte en helt okomplicerad fråga. Det har visat sig över tid att det inte är det. Om man går bakåt i tiden lite grann har jag när vi var i opposition haft interpellationsdebatter med en finansminister som hette Bosse Ringholm om precis samma fråga, och den var lika komplicerad då. Det kanske är oppositionens privilegium att förenkla frågan på något sätt.

Fru talman! En fråga som några har tagit upp här är de inre vattenvägarna. De inre vattenvägarna har funnits ganska länge. De fanns när vi gick med i EU. Då begärde Sverige ett undantag så att vi inte skulle vara med i EU:s regelverk för de inre vattenvägarna. Det är precis den frågan som alliansregeringen nu har tagit tag i. En förutsättning för utveckling av de inre vattenvägarna är att detta undantag tas bort. Vi ska inte glömma att man hade kunnat ta tag i detta under många år. Men det var faktiskt först 2009 som man tog tag i denna fråga.

Detta utredningsbetänkande är också ute på remiss för tillfället. Man kan tycka att det är mycket som bereds, men detta måste faktiskt beredas. Helt avgörande för att man ska få till denna utveckling av den inre sjöfarten är att man får långsiktiga regler kring fartygen och kring bemanningen. Det uttrycktes mycket tydligt på det frukostmöte som det har hänvisats till här tidigare att det är dessa frågor som måste lösas.

Det var mycket tillfredsställande att vi fick information på Sjöfartsforums frukostmöte. Man pratade om att man såg en potential på Göta älv att öka från 8 fartyg per dygn till uppemot 25 fartyg per dygn. Det är en stor potential.

Västra Götalandsregionen gjorde en utredning 2008 där man visade att man via en älvpendel med containertrafik skulle kunna få bort en mängd lastbilar – jag kommer inte ihåg hur många det var – från vägarna, från Vänerregionen och ned till Göteborg. Det finns mycket att säga om detta.

Avslutningsvis ska jag säga något om miljöfaktorerna, och vi har diskuterat SECA-området. Jag, och säkert de flesta, håller med om att detta är en konkurrensnackdel. Det är därför tillfredsställande att infrastrukturministern jobbar med denna fråga för att kanske kunna senarelägga ikraftträdandet eller utvidga området.

Men det finns en annan sida av detta som är ganska intressant, och det är att krav i sig är teknikdrivande. Man kan se att svensk rederinäring jobbar mycket föredömligt med denna fråga. Lighthouse i Göteborg har

nämnts här. Man jobbar bland annat med LNG, alltså flytande naturgas som bränsle. Då kommer man helt bort från svavelfrågan eftersom det inte finns svavel i detta bränsle.

Vi måste reda ut konkurrensnackdelarna. Men vi ska också vara medvetna om att om vi ställer krav är det teknikdrivande till det bättre.

Det sätt som alliansregeringen attackerar sjöfartspolitikerna måste vara det enda rätta. Man ser till helheten och lägger fram ett samlat dokument med konkurrenskraften för svensk sjöfart i fokus. Det är ändå detta det hänger på, annars har vi ingen svensk sjöfart.

Anf. 193 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Fru talman! Jag satt länge och funderade på om inte klockan var så mycket att jag skulle gå hem och göra något annat. Men till slut kände jag att jag inte kunde låta bli att använda detta tillfälle för att ställa en fråga till Lars Tysklind.

Han tog upp avtalet om svavelutsläpp i Östersjön. Om inte jag har helt fel gjordes det en överenskommelse i oktober 2008 i det internationella organet IMO. Den svenska regeringen gjorde då ett avtal där man sade att man från och med den 1 januari 2015 skulle sänka gränsvärdet för svavelinnehållet i fartygsbränsle inom SECA-området. Regeringens företrädare satt faktiskt där och tog beslutet.

Inte förrän efteråt insåg man vad detta skulle innebära för den svenska sjöfarten. Det kan man fundera över när man från regeringens sida nu börjar agera. Skulle man inte ha agerat innan man gjorde denna överenskommelse? I stället väntar man tills det egentligen är för sent.

Jag skulle därför vilja ställa följande fråga till Lars Tysklind: Tycker du att regeringen har hanterat denna fråga på ett bra sätt?

Anf. 194 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Fru talman! Man ska inte glömma, som nämndes här förut, att det är vällovligt att minska svavelhalten. Beslutet i sig kan vi inte säga så mycket om. Det är ett bra beslut att man ska sänka svavelhalterna.

Sedan kan jag hålla med om att man har haft undermåliga krav mot resten av Europa. Där talar man inte ens om 0,1 utan man talar om eventuellt 0,5 år 2025 om det är möjligt. Det kan jag alltså tycka är en väldig obalans i frågan.

Man kan alltid vara efterklok, men nu har vi denna situation. Detta var ett enigt beslut i IMO, så det var många länder som var med och röstade på detta. Det är alltså inte bara en svensk fråga. Det krävdes enighet i IMO, och det var det också.

Jag tycker ändå inte att det finns något motsatsförhållande i detta. När man ser konsekvenserna är det klart att man måste agera. Man ser att målet i sig är väldigt bra men att tidsutdräkter och sådant är en fara för svensk konkurrenskraft. Sedan är det olika siffror som florerar i luften kring detta. Det är alltifrån 70 procent till under 50 någonstans.

Jag tycker nog att beslutet i sig, att man ska få ned svavelhalten, är rätt. Det är faktiskt en regional och inte en global fråga, eftersom det är en försurningshistoria i detta område.

Anf. 195 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Fru talman! Visst, vi kan vara överens om att det är jättebra att vi har tydliga klimatmål och att vi verkligen ser till att få ned utsläppen. Men att nu reagera från regeringens sida är jättebra. Nu ser vi nämligen konsekvenserna. Det är dock ändå oroväckande att man sitter med representanter från regeringen, med förhandlare som går med på detta beslut, och man har inte gjort någon konsekvensanalys av beslutet innan man tar det. Det måste väl ändå vara fel sätt att agera.

Jag skulle vilja passa på att ställa frågan om det internationella skeppsregistret till Lars Tysklind. Man brukar lyfta fram att detta register krävs för att svensk sjöfart ska ha någon möjlighet att konkurrera på den globala marknaden, och får man inte igenom en sänkt bemanningskostnad kommer det att innebära att en stor del av våra svenskflaggade fartyg flaggar ut.

Det är intressant att se att ungefär 10–15 procent av kostnaderna är personalkostnad. Man kan fundera över om det är dessa 10–15 procent som gör att redarna inte klarar av att vara svenskflaggade, eller finns det någon annan tanke med att införa detta register? Är det, som jag sade i mitt anförande, så att man faktiskt vill förändra anställningstryggheten för sjömännen? Vill man inte att de fackliga organisationerna ska ha möjlighet att driva talan för sina medlemmar och vara med och förhandla?

Är det samma register som Danmark har och som utredaren har lyft fram som Lars Tysklind förespråkar när han säger att han kan tänka sig ett skeppsregister?

Anf. 196 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Fru talman! När det gäller klimatfrågan, eftersom Gunilla Carlsson nämnde den, har EU nu satt ned foten när det gäller utsläppen av växthusgaser. Löser man inte det inom IMO under 2011 är EU berett att ta in denna fråga i utsläppshandeln. Det gäller alltså klimatfrågan; svavel är en lite annan fråga.

Ett internationellt register är inget självändamål, fru talman, utan det är bara att konstatera – och det konstaterar Bjelfvenstam i sin utredning också – att man ganska snabbt måste sänka bemanningskostnaden om man ska få stopp på utflaggningen av svenska fartyg. På något sätt måste man alltså lösa den frågan.

Det man kan se i dag och som pågår just nu är att svenska fartyg hamnar i internationella register men inte i ett svenskt. De hamnar i andra länder. Jag är därför övertygad om att vi om vi skulle införa ett svenskt, internationellt register har möjlighet att påverka vilka fackliga regler och sådant som ska gälla i detta register. Men när fartyg nu flaggar ut till andra register har vi inget inflytande. Vi lever i en global verklighet som vi på något vis måste anpassa oss efter.

Som jag sade är ett internationellt register inget självändamål, utan det är en av de stenar som vi, som Malin Löfsjögård också sade, faktiskt måste vända på. Vi kan inte lämna vissa saker därhän och inte diskutera dem färdigt.

Jag tycker alltså inte att det handlar om att vara för eller emot ett internationellt register utan om att vi ska lösa ett problem med de svenska bemanningskostnaderna. Bjelfvenstam föreslår ett annat system, nämligen

Anf. 197 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Låt mig inledningsvis yrka bifall till utskottets betänkande och avslag på de reservationer som är kopplade till detta betänkande.

Sjöfart har präglat vårt land sedan 1000-talet. Längs våra kuster livnärde sig folk på att skeppa virke, spannmål och annat till Danmark, Tyskland, Baltikum och andra länder. En del av dem var så framgångsrika i denna näring att de sedermera grundade rederier – rederier som tillsammans med all kringliggande verksamhet förde Sverige till att bli en sjöfararnation av rang.

Fru talman! Denna position riskerar vi att inte ha så länge till. Av vår stolta sjöfarartradition återstår snart endast spillror, när tidigare svenskflaggade fartyg registreras i nationer där de bland annat tillåts anställa personal till andra villkor än i Sverige. De nationer som i dag flaggar in tidigare svenskflaggade fartyg är inga skumrasknationer någonstans långt borta, utan det är våra goda grannar i Danmark, Tyskland, Färöarna och Norge. Det är alltså knappast länder som vi förknippar med dåligt rykte i vare sig det ena eller det andra sammanhanget.

Fru talman! Skälet bakom denna utflaggning är att bemanningskostnaderna i den svenskflaggade sjöfarten, trots ett omfattande stöd, är höga och att beskattningen upplevs som orättvis – precis det som Bjelfvenstam också pekade på i den utredning som presenterades i höstas.

Om vi i Sveriges riksdag fortfarande har en ambition att Sverige ska vara en sjöfararnation med en hög andel svenskflaggade fartyg behövs därför en sjöfartspolitik som hejdar utflaggningen av vår handelsflotta. Egentligen räcker det inte med att hejda utflaggningen, utan sjöfartspolitiken måste vara sådan att vi får en inflaggning av fartyg till Sverige.

Fru talman! Jag tror att folk utanför kammaren, utanför näringen och med inte fullt så starkt engagemang i den ställer sig frågan varför det är så viktigt med svensk flagg i aktern på handelsfartyg. Låt mig ge något argument för detta.

Sverige som nation är, som tidigare har påpekats, ett av de länder i världen som är mest beroende av en väl fungerande handel med sin omvärld. Med en kustlinje som är 270 mil lång är vi att betrakta som en ö. Lägg därtill alla insjöar och övriga vattenvägar. 90 procent av våra exportprodukter har någon gång transporterats på båt. Sjöfartens del i en hållbar och effektiv logistikkedja är avgörande för Sveriges utrikeshandel. Sjöfarten är en väldigt viktig del av den svenska exportindustrin.

Vad gäller övriga delar av denna industri brukar vi ofta och gärna ha synpunkter på var den befinner sig och hur den förhåller sig till vårt land, och i det fallet utgör självklart sjöfarten inget undantag. Utöver detta har vi färjetrafik, energiproduktion, fiske, forskning, mätning och en rad myndigheter och servicefunktioner kopplade till sjöfarten baserade i vårt land. Det brukar kallas det maritima klustret och är en till stor del landbaserad verksamhet som utgör en väldigt stor del av svensk industri, servicenäring och myndighetsstruktur.

I ett längre perspektiv finns det skäl att anta att denna kringstruktur, det maritima klustret, utvecklas mest och bäst där flottan är flaggad.

Sjöfart

Alltså utgör en utflaggning av svensk sjöfart även ett hot mot denna del av sjöfartsnäringen.

Utan plats för svenskflaggade fartyg för svenskt sjöbefäl att skaffa sig praktik kommer sjöfartsskolorna i Kalmar och Göteborg över tiden att få bekymmer och riskera att avvecklas. När rederiernas huvudkontor flyttar utomlands flyttar gärna de landbaserade underleverantörerna med, och en näring riskerar att gå till botten med man och allt.

Fru talman! Att kunna behålla och utveckla kunskap inom skeppsbyggnad och sjöfart, för att kunna vidareutveckla en livsviktig del av exportnäringens logistikkedja, för att erbjuda praktik åt alla de ungdomar som söker sig till sjöbefälsskolor och sjöfartsskolor och för att även i fortsättningen kunna bidra i det internationella miljö- och sjösäkerhetsarbetet behöver vi ha en svenskflaggad handelsflotta.

Fru talman! År 1996 beslutade riksdagen att stödja svensk sjöfart. Målet för den politiken är ”att handelsflottan tillförsäkras rimliga konkurrensvillkor”. Därefter har det många gånger uttalats att det är angeläget att slå vakt om svensk sjöfartsnäring och att denna måste ges likvärdiga konkurrensvillkor som i de närmaste konkurrentländerna.

Fru talman! Till exempel skulle införande av den i riksdagen diskuterade och tillkännagivna tonnageskatten självfallet förbättra konkurrenskraften. Jag är inte säker på att det räcker. Gunilla Carlsson i Hisings Backa frågade om vår syn i registerfrågan. Enligt mitt och Centerpartiets sätt att se på det kan ett svenskt internationellt register vara det som långsiktigt kan säkra en bibehållen svenskflaggad sjöfart och därmed också jobben i sjöfarten och dess binäringar. Tyskland, Norge och Danmark är länder jag nämnde som redan skapat varianter på internationella register för att på så sätt rädda kompetensen och rederiernas huvudkontor och näringen kvar inom sina länder. Effekterna av detta ser vi i en mycket omfattande utflaggning av svensk sjöfart till dessa länder.

Låt oss därför ha det förhållningssätt som flera talare från Alliansens partier har gett uttryck för här i kväll och se hur dessa länder löst registerfrågan och gränssnittet till angränsande lagstiftning.

Fru talman! Alliansregeringen och infrastrukturministern har sett problemen och tagit ut bäringen. Man skulle kunna säga att nu återstår att lossa förtöjningen och sjösätta en välförankrad, långsiktig och hållbar sjöfartspolitik, fri från en barlast av tomma ord.

Anf. 198 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Fru talman! Jag vill i all korthet fråga lite grann hur Anders Åkesson ser på mänskliga rättigheter, i det här fallet ILO:s konvention om arbete, som Sverige har ratificerat. Anders Åkesson sade att det inte var skumraskländer eller något utan talade om goda grannar som Danmark där de svenska skeppen nu flaggas i deras internationella register. Jag tycker inte att Danmark är en särskilt god granne om de bryter mot FN:s konvention om mänskliga rättigheter.

Då undrar jag: Är Anders Åkesson verkligen beredd att säga ja till ett svenskt internationellt skeppsregister om det innebär att vi ska förbryta oss mot ILO:s konventioner?

Anf. 199 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! För att vara väldigt frank: Vi ska självklart ha en lagstiftning och ett regelverk i vårt land som tillgodoser mänskliga rättigheter, precis det som Annika Lillemets nämner. Men låt oss för den skull se vad det är i våra grannländer, som inte ligger långt borta och som vi inte kan avfärda som skumrasknationer i andra avseenden, som gör att de kan notera en inflaggning av handelssjöfart och vi noterar en utflaggning. Alternativet, fru talman, är möjligen att vi har världens bästa regelverk men ingen handelsflotta och inga jobb kvar. Då kan man ställa sig frågan, fru talman: Till vilken nytta och vilken glädje för dem som inte har jobben kvar har vi ett regelverk som gjort att vi skickat ut en hel näring?

Anf. 200 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik:

Fru talman! Jag vill påminna om att Danmark upprepade gånger har fått kritik för att deras internationella skeppsregister har inneburit att man har brutit mot ILO:s konventioner. Jag vet inte riktigt hur Centern ser på fackliga rättigheter. Det kanske inte är någon jätteviktig fråga för Centern.

Jag vill ställa en motfråga. Man kan jobba lite positivt. Är ni i Centern beredda att driva på internationellt, som vi har föreslagit, för att få bort otyget med bekvämlighetsflagg? Det är en alternativ väg att gå i stället för att säga att vi måste acceptera ett sluttande plan och en kappsegling till botten för att kunna konkurrera.

Anf. 201 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Fru talman! Jag menar att vi inte får ha sådan beröringsskräck för vissa frågor som så uppenbart har med näringens framtid att göra att vi inte ens vågar vända på stenar och se hur grannländerna har löst frågorna. Finner vi att deras lösningar inte är bra ska vi inte importera dem. Men låt oss ärligen diskutera dem i stället för låtsas som att det inte är något problem, fru talman. Annars kommer vi att sitta med världens finaste regelverk men ingen svensk handelssjöfart. Och då, fru talman och Annika Lillemets, tappar vi röst och mandat i alla andra internationella sammanhang utöver dem om arbetsrättsliga förhållanden ombord på handelsfartyg.

Jag kan nämna saker som miljö som normalt sett brukar engagera även det parti som Annika Lillemets företräder och som engagerar mig väldigt mycket. Miljöfrågorna är väl så viktiga att lyfta i ett internationellt handelssjöfartssammanhang som någonting annat. Har vi ingen svenskflaggad flotta har vi heller inte, som jag bedömer det, något mandat att tala i de internationella sammanhang där handelssjöfartens miljöpåverkan, arbetsmiljö, behov för exportindustrin etcetera diskuteras. Frågorna hänger ihop. Låt oss lägga bort den beröringsskräck vi har för vissa frågor och se till helheten. Bara så kan vi lösa problemen på ett seriöst sätt.

Anf. 202 ANNELIE ENOCHSON (KD):

Fru talman! I dag har det varit en av de första riktiga vårdagarna, och vi kan ana att sommaren snart är här. Med sommaren följer bad och båtturer, och vi har en enorm förmån att få ha så mycket vatten omkring oss i vårt land, vatten som i generationer använts för rekreation men som

framför allt används som farleder för handel och för att upptäcka nya delar av vår värld.

Vikingarna på sin tid sökte sig österut, till Turkiet och längre österut, genom att färdas på vattenvägar som går genom länderna. Våra förfäder anses vara de första vitryssarna genom att de stannade där på sin färd genom de olika östliga vattenvägarna.

I dagens Sverige har vi en stor vattenled som förbinder väst- med östsidan av landet, och det är Göta älv, Vänern, Göta kanal genom Vättern. Göta kanal är Baltzar von Platens mästerverk och började byggas 1810 och blev helt klart först 1832. År 2000 valdes Göta kanal till årtusendets svenska byggnadsverk av tidningen Byggindustrin. De som röstade var det svenska folket.

Den första delen av denna vattenled är Göta älv och är en inre vattenväg. I veckan var det ett frukostseminarium i riksdagen med Sjöfartsforum om inre vattenvägar. Där fick vi reda på att Trollhättesslussen utnyttjas bara till 15 procent i dag och att på Göta älv går det sju åtta båtar per dygn. Förhoppningen inför framtiden är det ska gå minst 25 båtar per dygn.

Alla vi här i riksdagen vill förflytta mer av godset från lastbilar till järnväg och om det går från järnväg till sjöväg. Vet man om att det går 130 lastbilar på *ett* fartyg som går i Göta älv förstår man vinsten av att det går fler godsbåtar på våra inre vattenvägar.

Fru talman! Under den förra mandatperioden presenterade alliansregeringen ett sjupunktsprogram för att stärka den svenska sjöfarten. Dessa punkter är sju, men jag läser inte upp dem nu. Det har faktiskt gjorts en hel del på alla punkterna, och låt mig nämna något.

Vi har tagit initiativ till utredningar som berör de sju punkterna: en analys av det svenska maritima klustret, sjöfartens konkurrensförutsättningar, effektivisering och större flexibilitet för besiktningar av fartyg med svensk flagg, analys och genomförande av EU:s regelverk om inre vattenvägar, Transportforskningsutredningen, Lotsutredningen med mera. Det här har vi på gång, och det håller på att remissbehandlas. Allt detta fanns i det första sjupunktsprogrammet som vi beslutade om för några år sedan.

Vi har redan tagit initiativ till skattelättnader för landansluten el, som någon har nämnt här. Vi har också gett ett uppdrag till Sjöfartsverket att ta fram en handlingsplan för att rekrytera kompetent personal till sjöfartssektorn. I denna handlingsplan, som presenterades för ungefär ett år sedan, redovisar man just hur man ska komma till rätta med detta.

Fru talman! Det betänkande som vi i dag debatterar är ett motionsbetänkande om sjöfart, och mina allianskolleger har redan berört många viktiga saker. Som sista talare i detta viktiga ärende vill jag bara understryka vikten av att Sverige ska ha en fungerande och växande handelsflotta. Det finns en del kvar att göra om detta ska ske, och vi kristdemokrater hade gärna önskat att detta kunde ske snabbare för att få utflaggade fartyg att återvända till Sverige och nya att flagga in. Det är inte okej att 80 fartyg flaggades ut under 2009 och 2010 och att 9 fartyg redan i år har lämnat den svenska flaggan.

Vi kristdemokrater kommer att fortsätta vara drivande i dessa frågor genom motioner, genom artiklar och på andra sätt. Vår handelsflotta ska vi värna om, och vi vill se till att den växer och blir stor och stark.

Vi kristdemokrater är glada över att vår infrastrukturminister tagit tag i frågan om svavelhalten i maritimt bränsle och att hon via EU försöker mildra effekterna av IMO:s beslut om 0,1 viktprocent 2015. De två förslag som diskuteras är ett senarelagt ikraftträdande eller införande av samma svavelhalt i hela EU.

Jag snabbar på lite, för jag anar att jag kommer att få några frågor, och vill till slut yrka bifall till utskottets förslag till beslut och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 203 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Fru talman! Jag tar chansen när vi ändå diskuterar sjöfartsfrågorna.

Annelie Enochson har ju varit ute i en del frågor inom de områden som vi diskuterar och håller bland annat fram tonnageskatten. När man lyssnar på henne här nu tänker man: Men sitter inte Kristdemokraterna i regeringen? Det låter nästan som att ni var ett oppositionsparti. Eller är det bara Annelie Enochson som är i opposition? Det är ju faktiskt så att ni sitter vid regeringsmakten.

I frågan om tonnageskatten hade du faktiskt kunna driva på dina egna företrädare i regeringen och sett till att de också hade infört tonnageskatten, som du pratar om vid flera tillfällen och skriver motioner om. Det är därför lite intressant att höra Annelie Enochson här i dag.

När vi hade en debatt häromveckan hade Annelie Enochson en motion som hon hade kunnat gå upp och prata för, men det gjorde hon inte heller. Om den här frågan nu är så himla viktig hade det varit klädsamt om hon hade försökt påverka regeringen i den här riktningen.

Anf. 204 ANNELIE ENOCHSON (KD) replik:

Fru talman! Tonnageskatten är jätteviktig. Jag har motionerat om den sedan 2000, tror jag. Och 2007 fick vi ett tillkännagivande. Under alliansregeringens tid fick vi ett tillkännagivande. Det innebär att de första sex åren hade jag all chans i världen att få min motion tillgodosedd av S-regeringen, som ni nu talar så väl om, men tyvärr fick jag inte igenom den en enda gång. År 2007 fick jag igenom den. Min motion om tonnageskatt har gått igenom. Jag är jätteglad för det. Jag har ett tillkännagivande. Nu försöker jag bara påverka så att vi går vidare med ett steg till.

Det var under alliansregeringen som vi fick detta tillkännagivande. Det är jag väldigt glad för.

Anf. 205 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik:

Fru talman! Men häromveckan fick vi inte ett tillkännagivande, för då skrev utskottsmajoriteten i skatteutskottet att frågan var under beredning och inget om när det skulle komma en proposition om en förändring av tonnageskatten. Och i debatten som finansministern har deltagit i har han inte lyft fram att han är någon förespråkare för att införa tonnageskatten. Som det känns nu lär vi nog få vänta på en proposition i det ämnet.

Jag har en annan fråga. Vi har i betänkandet också en fråga om ett register för fritidsbåtar. I betänkandet från 2009 skrev utskottsmajoriteten att det inte var någon beredning av frågan i Regeringskansliet, och därför

tyckte man inte att det var en fråga som var viktig. I dagens betänkande svarar man ungefär likadant. Man hänvisar till det ställningstagande som man gjorde för ett år sedan.

Jag skulle vilja veta vad det är som gör att de borgerliga ledamöterna inte tycker att vi ska ha ett register för fritidsbåtar? Vi lyfter fram flera skäl till att det hade varit bra att ha ett register. Det händer olyckor på sjön, folk smiter från olyckor, man blir av med båtar och man hittar båtar men vet inte vem som äger dem.

Ser inte Kristdemokraterna och Annelie Enochson någon mening med att ha ett obligatoriskt register för fritidsbåtar?

Anf. 206 ANNELIE ENOCHSON (KD) replik:

Fru talman! Jag börjar med att avsluta den första frågan om tonnageskatten. Regeringen brukar i sin årligen återkommande skrivelse ta upp frågan. Och vi har svarat – jag tror att det är två gånger – att vi vill att tonnageskatten ska tas upp och skyndsamt beredas, så vi är på gång med den frågan här i riksdagen.

När det gäller fritidsbåtsregistret har vi inte samma åsikt – hör och häpna! Vi vill alltså inte ha detta. Ett av skälen är det tillkännagivande som gjordes 1994/95, där det står så här:

Självfallet bör regeringen vid sina överväganden beakta riksdagens beslut med anledning av motionsyrkandena om en båtskatt och om en obligatorisk ansvarsförsäkring för bland annat ägare av fritidsbåtar.

Vad som ligger i fritidsbåtsregistret, som vi anar och som vi själva skriver, är att detta register kan användas till en båtskatt. Det gillar inte vi. Det är vad som står i tillkännagivandet. Du kan gå tillbaka och läsa att det gillar vi inte. Det är en av anledningarna till att vi inte kommer att godkänna det.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 13 april.)

16 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 7 april

2010/11:312 Konkreta åtgärder mot utbetalningar av bonusar till chefer i statliga bolag

av *Sven-Erik Österberg* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2010/11:313 Sexuallförbrytares tillgång till Internet

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:314 Föräldraskap vid assisterad befruktning

av *Jonas Gunnarsson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2010/11:315 Flygledartjänsterna
av *Leif Pettersson* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

Prot. 2010/11:84
7 april

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 april.

17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 7 april

2010/11:434 Åtgärder mot dumpade villkor inom svensk sjöfartsnäring

av *Ylva Johansson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:435 Renbron mellan Kalix och Haparanda

av *Sven-Erik Bucht* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:436 Åtgärd mot utförsäkringarna

av *Roza Güclü Hedin* (S)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2010/11:437 Kooperationens år

av *Krister Örnfjäder* (S)
till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:438 Placering av ambassader

av *Krister Örnfjäder* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:439 Matchningen på arbetsmarknaden

av *Krister Örnfjäder* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:440 Kontroll av ombud

av *Anna Wallén* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2010/11:441 Förnyad kontakt med NAV utland

av *Lars Mejern Larsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2010/11:442 En ny lag om ekonomiska föreningar

av *Christer Adelsbo* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 april.

Prot. 2010/11:84
7 april

---

18 § Kammaren åtskildes kl. 22.07.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.53,
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.54,
av förste vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 132 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 14 § anf. 162 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott.....	1
4 § Hänvisning av ärenden till utskott.....	2
5 § Idrott, friluftsliv och spelfrågor.....	2
Kulturutskottets betänkande 2010/11:KrU7.....	2
Anf. 1 PETER JOHNSSON (S).....	2
Anf. 2 AGNETA BÖRJESSON (MP).....	4
Anf. 3 MATTIAS KARLSSON (SD).....	5
Anf. 4 TORBJÖRN BJÖRLUND (V).....	7
Anf. 5 AMIR ADAN (M).....	9
Anf. 6 PETER JOHNSSON (S) replik.....	10
Anf. 7 AMIR ADAN (M) replik.....	10
Anf. 8 PETER JOHNSSON (S) replik.....	11
Anf. 9 AMIR ADAN (M) replik.....	11
Anf. 10 HANS BACKMAN (FP).....	11
Anf. 11 TORBJÖRN BJÖRLUND (V) replik.....	13
Anf. 12 HANS BACKMAN (FP) replik.....	14
Anf. 13 TORBJÖRN BJÖRLUND (V) replik.....	15
Anf. 14 HANS BACKMAN (FP) replik.....	15
Anf. 15 ANDERS FLANKING (C).....	16
Anf. 16 PETER JOHNSSON (S) replik.....	17
Anf. 17 ANDERS FLANKING (C) replik.....	17
Anf. 18 PETER JOHNSSON (S) replik.....	18
Anf. 19 ANDERS FLANKING (C) replik.....	18
Anf. 20 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	19
Anf. 21 ANDERS FLANKING (C) replik.....	19
Anf. 22 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	20
Anf. 23 ANDERS FLANKING (C) replik.....	20
Anf. 24 ANDREAS CARLSON (KD).....	20
Anf. 25 PETER JOHNSSON (S) replik.....	23
Anf. 26 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	23
Anf. 27 PETER JOHNSSON (S) replik.....	24
Anf. 28 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	24
(Beslut fattades under 11 §.).....	25
6 § Regelförenklingsarbetet.....	25
Näringsutskottets betänkande 2010/11:NU8.....	25
Anf. 29 BÖRJE VESTLUND (S).....	25
Anf. 30 JESSICA POLFJÄRD (M).....	27
Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	29
Anf. 32 JESSICA POLFJÄRD (M) replik.....	30
Anf. 33 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	30
Anf. 34 JESSICA POLFJÄRD (M) replik.....	31
(forts. 8 §).....	31
Ajournering.....	31

Återupptagna förhandlingar	31
7 § Frågestund	32
Anf. 35 ANDRE VICE TALMANNEN	32
<i>Parlamentarisk utredning om public service.....</i>	<i>32</i>
Anf. 36 BERIT HÖGMAN (S)	32
Anf. 37 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	32
Anf. 38 BERIT HÖGMAN (S)	32
Anf. 39 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	33
<i>Förskolegruppernas storlek.....</i>	<i>33</i>
Anf. 40 JABAR AMIN (MP)	33
Anf. 41 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	33
Anf. 42 JABAR AMIN (MP)	33
Anf. 43 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	34
<i>Extremisthot mot kulturarbetare .....</i>	<i>34</i>
Anf. 44 MATTIAS KARLSSON (SD)	34
Anf. 45 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	34
Anf. 46 MATTIAS KARLSSON (SD)	35
Anf. 47 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	35
<i>Den ekonomiska krisen inom euroområdet .....</i>	<i>35</i>
Anf. 48 JONAS SJÖSTEDT (V).....	35
Anf. 49 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	36
Anf. 50 JONAS SJÖSTEDT (V).....	36
Anf. 51 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	36
<i>Jämställdheten på arbetsmarknaden och i näringslivet .....</i>	<i>37</i>
Anf. 52 JENNY PETERSSON (M)	37
Anf. 53 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	37
Anf. 54 JENNY PETERSSON (M)	37
Anf. 55 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	37
<i>Begränsning av fri- och rättigheter .....</i>	<i>38</i>
Anf. 56 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	38
Anf. 57 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	38
Anf. 58 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	39
Anf. 59 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	39
<i>Scenkonstnärernas pensionsskuld .....</i>	<i>39</i>
Anf. 60 ANDERS FLANKING (C).....	39
Anf. 61 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	39
Anf. 62 ANDERS FLANKING (C).....	40
Anf. 63 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	40
<i>Försäkringskassans servicekontor .....</i>	<i>40</i>
Anf. 64 ROLAND UTBULT (KD).....	40
Anf. 65 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	41
Anf. 66 ROLAND UTBULT (KD).....	41
Anf. 67 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	41
<i>Luftförsvarsutredning.....</i>	<i>42</i>

Anf. 68 PETER RÅDBERG (MP)	42
Anf. 69 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	42
Anf. 70 PETER RÅDBERG (MP)	42
Anf. 71 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	42
<i>Kulturen och den nationella digitala agendan</i>	43
Anf. 72 CHRISTINA ZEDELL (S).....	43
Anf. 73 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	43
Anf. 74 CHRISTINA ZEDELL (S).....	43
Anf. 75 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	44
<i>Förskolan</i>	44
Anf. 76 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	44
Anf. 77 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	44
Anf. 78 CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	45
Anf. 79 Statsrådet NYAMKO SABUNI (FP)	45
<i>Sjukförsäkringen</i>	45
Anf. 80 PETER PERSSON (S)	45
Anf. 81 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	46
Anf. 82 PETER PERSSON (S)	46
Anf. 83 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	46
<i>Den svenska insatsen i Libyen</i>	47
Anf. 84 ANNICKA ENGBLOM (M).....	47
Anf. 85 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	47
Anf. 86 ANNICKA ENGBLOM (M).....	47
Anf. 87 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	48
<i>Den militära insatsen i Libyen</i>	48
Anf. 88 BJÖRN SÖDER (SD)	48
Anf. 89 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	49
Anf. 90 BJÖRN SÖDER (SD)	49
Anf. 91 Försvarsminister STEN TOLGFORS (M)	49
<i>Vinter-OS 2022</i>	50
Anf. 92 STAFFAN ANGER (M)	50
Anf. 93 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	50
Anf. 94 STAFFAN ANGER (M)	50
Anf. 95 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	51
<i>Moms för ideella organisationer</i>	51
Anf. 96 CECILIA MAGNUSSON (M).....	51
Anf. 97 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJEROTH (M).....	51
Anf. 98 ANDRE VICE TALMANNEN.....	52
8 § (forts. från 6 §) Regelförenklingsarbetet (forts. NU8)	52
Anf. 99 MARIA WETTERSTRAND (MP)	52
Anf. 100 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP).....	53
Anf. 101 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	55

Anf. 102 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik	55
Anf. 103 BÖRJE VESTLUND (S) replik	56
Anf. 104 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP) replik	56
Anf. 105 KARIN NILSSON (C)	57
Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (S) replik	60
Anf. 107 KARIN NILSSON (C) replik	60
Anf. 108 BÖRJE VESTLUND (S) replik	61
Anf. 109 KARIN NILSSON (C) replik	61
Anf. 110 KENT PERSSON (V)	61
(Beslut fattades under 11 §.)	63
9 § Vissa handelspolitiska frågor	63
Näringsutskottets betänkande 2010/11:NU13	63
Anf. 111 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	63
(forts. 12 §)	64
Ajournering	64
Återupptagna förhandlingar	64
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 6 april	65
SoU9 Hälso- och sjukvårdsfrågor och tandvårdsfrågor	65
SoU15 Läkemedelsfrågor	67
KrU9 Allmänna kulturfrågor	68
FöU2 Samhällets krisberedskap	70
11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	71
KrU7 Idrott, friluftsliv och spelfrågor	71
NU8 Regelförenklingsarbetet	72
12 § (forts. från 9 §) Vissa handelspolitiska frågor (forts. NU13)	73
Anf. 112 KENT PERSSON (V)	73
Anf. 113 HANS ROTHENBERG (M)	74
Anf. 114 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	76
Anf. 115 HANS ROTHENBERG (M) replik	76
Anf. 116 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S) replik	77
Anf. 117 HANS ROTHENBERG (M) replik	77
Anf. 118 KENT PERSSON (V) replik	78
Anf. 119 HANS ROTHENBERG (M) replik	78
Anf. 120 KENT PERSSON (V) replik	79
Anf. 121 HANS ROTHENBERG (M) replik	79
Anf. 122 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (FP)	80
Anf. 123 BÖRJE VESTLUND (S)	81
(Beslut skulle fattas den 13 april.)	81
13 § Jämställdhet	81
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2010/11:AU5	81
Anf. 124 MARIA PLASS (M)	81

Anf. 125 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S).....	82
Anf. 126 MEHMET KAPLAN (MP).....	84
Anf. 127 JOSEFIN BRINK (V).....	86
Anf. 128 JENNY PETERSSON (M).....	89
Anf. 129 JOSEFIN BRINK (V) replik.....	91
Anf. 130 JENNY PETERSSON (M) replik.....	91
Anf. 131 JOSEFIN BRINK (V) replik.....	91
Anf. 132 JENNY PETERSSON (M) replik.....	92
Anf. 133 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	92
Anf. 134 JENNY PETERSSON (M) replik.....	93
Anf. 135 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	93
Anf. 136 JENNY PETERSSON (M) replik.....	94
Anf. 137 TINA ACKETOFT (FP).....	94
Anf. 138 JOSEFIN BRINK (V) replik.....	96
Anf. 139 TINA ACKETOFT (FP) replik.....	97
Anf. 140 JOSEFIN BRINK (V) replik.....	97
Anf. 141 TINA ACKETOFT (FP) replik.....	98
Anf. 142 ANNIKA QARLSSON (C).....	99
Anf. 143 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD).....	101
Anf. 144 PENILLA GUNTHER (KD).....	103
Anf. 145 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	105
Anf. 146 PENILLA GUNTHER (KD) replik.....	105
Anf. 147 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S) replik.....	106
Anf. 148 PENILLA GUNTHER (KD) replik.....	106
(Beslut skulle fattas den 13 april.).....	107
14 § Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor.....	107
Trafikutskottets betänkande 2010/11:TU13.....	107
Anf. 149 ANNELIE ENOCHSON (KD).....	107
Anf. 150 PIA NILSSON (S).....	108
Anf. 151 STINA BERGSTRÖM (MP).....	111
Anf. 152 SIV HOLMA (V).....	113
Anf. 153 LOTTA FINSTORP (M).....	116
Anf. 154 PIA NILSSON (S) replik.....	118
Anf. 155 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	119
Anf. 156 PIA NILSSON (S) replik.....	119
Anf. 157 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	119
Anf. 158 STINA BERGSTRÖM (MP) replik.....	120
Anf. 159 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	120
Anf. 160 STINA BERGSTRÖM (MP) replik.....	121
Anf. 161 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	121
Anf. 162 SIV HOLMA (V) replik.....	121
Anf. 163 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	121
Anf. 164 SIV HOLMA (V) replik.....	122
Anf. 165 LOTTA FINSTORP (M) replik.....	122
Anf. 166 ANDERS ÅKESSON (C).....	123
Anf. 167 PIA NILSSON (S) replik.....	124
Anf. 168 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	124
Anf. 169 PIA NILSSON (S) replik.....	125
Anf. 170 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	125

Anf. 171 SIV HOLMA (V) replik.....	126
Anf. 172 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	126
Anf. 173 SIV HOLMA (V) replik.....	127
Anf. 174 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	127
(Beslut skulle fattas den 13 april.).....	127
15 § Sjöfart.....	128
Trafikutskottets betänkande 2010/11:TU16.....	128
Anf. 175 CHRISTER AKEJ (M).....	128
Anf. 176 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S).....	129
Anf. 177 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	131
Anf. 178 SIV HOLMA (V).....	133
Anf. 179 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M).....	135
Anf. 180 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	138
Anf. 181 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik.....	139
Anf. 182 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	139
Anf. 183 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik.....	140
Anf. 184 SIV HOLMA (V) replik.....	140
Anf. 185 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik.....	141
Anf. 186 SIV HOLMA (V) replik.....	141
Anf. 187 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik.....	141
Anf. 188 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	141
Anf. 189 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik.....	141
Anf. 190 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	142
Anf. 191 MALIN LÖFSJÖGÅRD (M) replik.....	142
Anf. 192 LARS TYSKLIND (FP).....	142
Anf. 193 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	145
Anf. 194 LARS TYSKLIND (FP) replik.....	145
Anf. 195 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	146
Anf. 196 LARS TYSKLIND (FP) replik.....	146
Anf. 197 ANDERS ÅKESSON (C).....	147
Anf. 198 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	148
Anf. 199 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	149
Anf. 200 ANNIKA LILLEMETS (MP) replik.....	149
Anf. 201 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	149
Anf. 202 ANNELIE ENOCHSON (KD).....	149
Anf. 203 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	151
Anf. 204 ANNELIE ENOCHSON (KD) replik.....	151
Anf. 205 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (S) replik.....	151
Anf. 206 ANNELIE ENOCHSON (KD) replik.....	152
(Beslut skulle fattas den 13 april.).....	152
16 § Anmälan om interpellationer	152
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	153

Tryck: Elanders, Vällingby 2011